

Bulău-Olaru Ioana-Gabriela

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Presa Universitară Clujeană

Ioana-Gabriela Bulău-Olaru

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Ioana-Gabriela Bulău-Olaru

**AVANTAJ COMPETITIV
ÎN MEDIUL RURAL DIN ROMÂNIA**

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2025

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Viorel-Ion Stănică

Conf. univ. dr. Bogdana Neamțu

ISBN 978-606-37-2525-8

**© 2025 Autoarea volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice
mijloace, fără acordul autoarei, este interzisă și se pedep-
sește conform legii.**

**Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. B.P. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel.: (+40)-744.687.884
E-mail: editura@ubbcluj.ro
<http://www.editura.ubbcluj.ro/>
<https://biblioteca.ubbcluj.ro/>**

Cuprins

Lista tabelelor	7
Lista figurilor.....	8
Lista abrevierilor.....	11
 Introducere.....	 13
Scurtă prezentare a contextului și enunțării problemei	16
 CAPITOLUL 1. Competitivitatea și avantajul competitiv.	
Abordări ale celor două concepte	23
1.1 Competitivitatea	23
1.2 Avantajul competitiv.....	30
1.2.1 Teorii ale avantajului competitiv.....	37
 CAPITOLUL 2. Măsurarea și identificarea avantajului competitiv,	
exemple de măsurători pe niveluri (național, regional și local)	41
2.1 Nivelul național	42
2.2 Nivelul regional	44
2.3 Nivelul local	47
 CAPITOLUL 3. Posibile surse de avantaj competitiv în spațiul rural	53
3.1 Surse ale avantajului competitiv	53
3.1.1 Clasa creativă	54
3.1.2 Turismul.....	57
3.1.3 Economia	59
3.1.4 Demografia	61
3.1.5 Clusterele.....	62
3.2 Spațiul rural.....	66

CAPITOLUL 4. Metodologia de cercetare.....	75
4.1 Designul cercetării	77
4.1.1 Stabilirea cadrului teoretic - definiția avantajului competitiv	80
4.1.2 Selectarea dimensiunilor și variabilelor.....	80
4.1.3 Imputarea datelor lipsă.....	92
4.1.4 Construirea indicelui compozit – etape	94
4.2 Descrierea eșantionului de comunități analizate	105
4.3 Limitele cercetării	112
 CAPITOLUL 5. Partea practică – Avantajul competitiv în mediul rural din România <i>Studiu de caz: comunele din Regiunea Nord-Vest, perioada 2011-2022</i>	 115
5.1 Caracteristici socio-demografice și economice ale ruralului din Regiunea Nord-Vest.....	115
5.2 Rezultatele Indicelui Compozit pentru avantajul competitiv	153
5.2.1 Analiza descriptivă la nivelul indicelui compozit și la nivelul celor trei metode de agregare	153
5.2.2 Analiza de influență pentru cele trei metode de agregare	173
 CAPITOLUL 6. Concluzii și recomandări.....	185
6.1 Contribuții și studii viitoare.....	194
 Bibliografie	197
 Anexe	219
Anexa 1: Coduri CAEN utilizate pentru calcularea concentrației clasei creative.....	219
Anexa 2: Rang și accesibilitate comune	220
Anexa 3: Situația comunelor conform AMPI.....	233

Lista tabelelor

Tabelul 1: Ritmul evoluției populației rurale	71
Tabelul 2: Dimensiuni și variabile care formează indicele compozit	81
Tabelul 3: Categori de arii funcțional, caracteristici și ranguri comune.....	86
Tabelul 4: Valori Cronbach`s Alpha	97
Tabelul 5: Structura administrativ teritorială din Regiunea Nord-Vest.....	106
Tabelul 6: Valori IDUL în mediul rural din județele Regiunii Nord-Vest	108
Tabelul 7: Sate marginalizate conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România.....	109
Tabelul 8: Analiza descriptivă a dimensiunilor incluse în indicele compozit de măsurare a avantajului competitiv	154
Tabelul 9: Analiza descriptivă a metodelor de agregare, pe ani, la nivel de indice	161

Lista figurilor

Figura 1: Populația totală după domiciliu, la nivel național, pe medii de rezidență, perioada 2011-2022	116
Figura 2: Populația totală după domiciliu, la nivel național, pe medii de rezidență – recensăminte.....	117
Figura 3: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de regiuni.....	118
Figura 4: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de regiuni, recensăminte.....	119
Figura 5: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de județe.....	120
Figura 6: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de județe, Regiunea Nord-Vest, recensăminte.....	121
Figura 7: Piramida populației - media rural națională 2011 versus 2022.....	122
Figura 8: Piramida populației, rural - Regiunea Nord-Vest, 2011 versus 2022.....	123
Figura 9: Raportul de dependență demografică, rural național și regiunile de dezvoltare – 2022.....	125
Figura 10: Raportul de dependență demografică, Regiunea Nord-Vest și județele aparținătoare – anul 2022.....	126
Figura 11: Raportul de dependență demografică, la nivelul mediei rural naționale și a regiunilor de dezvoltare, recensământ 2022	127
Figura 12: Raportul de dependență demografică, Regiunea Nord-Vest și județele aparținătoare, Recensământ 2022	128
Figura 13: Raportul de dependență demografică, media rural națională și media Regiunii Nord-Vest	129
Figura 14: Indicele de îmbătrânire demografică, nivel rural național și regiunile de dezvoltare, 2022	130

Figura 15: Indicele de îmbătrânire demografică, Regiunea Nord-Vest și județele aparținătoare, 2022	131
Figura 16: Indicele de îmbătrânire demografică, nivel național și regiunile de dezvoltare, 2022, pe genuri	132
Figura 17: Indicele de îmbătrânire demografică, județele din Regiunea Nord-Vest	133
Figura 18: Indicele de îmbătrânire demografică, rural național și Regiunea Nord-Vest, recensăminte	133
Figura 19: Sporul natural, rural național și regiunile de dezvoltare, perioada 2011-2022	134
Figura 20: Sporul natural, județele aparținătoare Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022	135
Figura 21: Sporul migratoriu, regiuni de dezvoltare și media rural națională, perioada 2011-2022	136
Figura 22: Sporul migratoriu, județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022	137
Figura 23: Venituri totale, media rural națională și regiunile de dezvoltare	138
Figura 24: Venituri totale, județele din Regiunea Nord-Vest și media rural Regiunea Nord-Vest	139
Figura 25: Venituri proprii, media rural națională și regiunile de dezvoltare	140
Figura 26: Venituri proprii, județele din regiunea Nord-Vest și media regiunii Nord-Vest	141
Figura 27: Rata de autonomie financiară, media rural județeană și regiunile de dezvoltare	142
Figura 28: Rata de autonomie financiară, județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest	144
Figura 29: Numărul firmelor, nivel național și regional, perioada 2011-2022	145
Figura 30: Numărul firmelor din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022	146
Figura 31: Numărul salariaților, nivel național și regional, perioada 2011-2022	147
Figura 32: Numărul salariaților din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022	148

Figura 33: Cifra de afaceri a firmelor, nivel național și regional, perioada 2011-2022.....	149
Figura 34: Cifra de afaceri a firmelor din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022.....	150
Figura 35: Profitul net al firmelor, nivel național și regional, perioada 2011-2022.....	151
Figura 36: Profitul net al firmelor din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022.....	152
Figura 37: Indice compozit media aritmetică 2011.....	167
Figura 38: Indice compozit media aritmetică 2015.....	167
Figura 39: Indice compozit media aritmetică 2019.....	168
Figura 40: Indice compozit media aritmetică 2022.....	168
Figura 41: Indice compozit media geometrică 2011.....	169
Figura 42: Indice compozit media geometrică 2015.....	169
Figura 43: Indice compozit media geometrică 2019.....	170
Figura 44: Indice compozit media geometrică 2022.....	170
Figura 45: Indice compozit AMPI 2011.....	171
Figura 46: Indice compozit AMPI 2015.....	171
Figura 47: Indice compozit AMPI 2019.....	172
Figura 48: Indice compozit AMPI 2022.....	172
Figura 49 a, b, c: Diferența în rang, anul 2011, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)	174
Figura 50 a, b, c: Diferența în rang, anul 2015, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)	176
Figura 51 a, b, c: Diferența în rang, anul 2019, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)	177
Figura 52 a, b, c: Diferența în rang, anul 2022, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)	179

Lista abrevierilor

AMPI	–	Indicele Mazziotta–Pareto Ajustat;
DPFBL	–	Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale;
IDUL	–	Indicele de Dezvoltare Umană Locală;
INS	–	Institutul Național de Statistică;
MDLPA	–	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației;
NUTS 1	–	Nivelul unu administrativ din Nomenclatorul comun al Unităților Teritoriale de Statistică (Macroregiunile – 4 din România);
NUTS 2	–	Nivelul doi administrativ din Nomenclatorul comun al Unităților Teritoriale de Statistică (Regiunile de dezvoltare – 8 din România);
NUTS 3	–	Nivelul trei administrativ din Nomenclatorul comun al Unităților Teritoriale de Statistică (Județele și București din România);
OECD	–	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică;
ONRC	–	Oficiul Național al Registrului Comerțului;
PFA	–	Persoane fizice autorizate.

Introducere

Comunele rurale se confruntă cu opțiuni limitate pentru identificarea și măsurarea avantajului competitiv, subliniind necesitatea unei abordări complexe a cercetării acestuia (Medilo și Aniga, 2018; Švagždienė și Perkumienė, 2017, p. 1346). Identificarea avantajului competitiv la nivelul comunelor, permite oferirea unor soluții adecvate nevoilor din teritoriu, susține creșterea calității vieții locuitorilor, iar în cele din urmă facilitează clasificarea comunelor pe baza nivelului de avantaj competitiv, stimulând astfel investițiile și atrăgând noi locuitori. Avantajul competitiv este cel care conferă unei resurse, unui bun, serviciu sau fenomen, caracteristicile de unicitate, plus valoare, șansa de a fi greu de imitat, ajungând astfel un element care susține competitivitatea. Putem conchide așadar că cele două concepte nu sunt sinonime. În mediul rural, avantajul competitiv poate include factori unici, precum resursele naturale, potențialul turistic, infrastructura dezvoltată, pe când competitivitatea se referă mai degrabă la eficiența pe care o comună o are în utilizarea resurselor pe care le deține pentru a concura performant pe piață.

Conștientizarea avantajelor competitive sau identificarea acestora trebuie percepute drept procese, întrucât atribuirea rangului de avantaj competitiv se realizează doar în urma unor analize de specialitate, care au la bază indicatori variați și multipli. Acest studiu își propune să dezvolte un indice compozit care să permită identificarea avantajului competitiv, dar și a posibilelor avantaje competitive de la nivelul unei comune (de cele mai multe ori, avantajul competitiv este prezent, însă nu este conștientizat sau există surse la nivelul comunelor care ar putea fi transformate, în timp, în avantaje competitive). Indicele poate fi utilizat de administrația publică locală pentru a valorifica în mod eficient resursele și oportunitățile disponibile, dar și avantajul competitiv odată identificat.

Această lucrare propune o metodologie care depășește ambiguitățile definitorii ale conceptului de avantaj competitiv, dar și dificultățile de măsurare ale acestuia (variabile greu de măsurat sau redundante) (Wignaraja și Joiner, 2004, p. 4), oferind un instrument care permite identificarea avantajelor competitive existente sau potențiale la nivelul fiecărei comune analizate, urmând ca ulterior acest instrument să poată fi extrapolat la nivelul unor comune din alte țări pentru a-și putea identifica cât mai ușor potențialul competitiv prin adaptarea la profilul fiecărei țări. La nivelul local (comunele) aspectele ce țin de avantajul competitiv al acestuia, dar și identificarea și utilizarea lui nu beneficiază de atenție, tocmai de aceea este necesară abordarea metodologică propusă prin această lucrare, care se bazează pe identificarea și valorificarea avantajului competitiv la nivelul local, această problemă fiind remarcată și de alți autori, dar la nivel regional (Borsekova et al., 2012, p. 44).

Disponibilitatea datelor la nivel local constituie o piedică în dezvoltarea instrumentului, deoarece centralizarea datelor la nivel de comună de cele mai multe ori nu este publică sau nu există, cu toate că la nivel regional se regăsesc rapoarte și documente care, teoretic, includ și datele de la nivel local. În urma consultării literaturii de specialitate, s-a constatat că studiile la nivel de comună în ceea ce privește avantajul competitiv nu există, majoritatea măsurărilor avantajului competitiv fiind realizate fie la scară națională, fie la scară regională (Lopes et al., 2018, p. 1). Clasificările făcute având la bază indici care măsoară competitivitatea (competitivitatea fiind percepută drept avantaj competitiv în majoritatea studiilor) contribuie la promovarea inteligentă a investițiilor, deservește instituțiilor publice drept fundamente pentru adoptarea diferitelor politici publice, ajută la dezvoltarea unor clasamente pentru teritoriile analizate, dar mai ales ajută la cunoașterea spațiului analizat. Indicele compozit pentru determinarea avantajului competitiv va servi drept suport pentru elaborarea documentelor strategice la nivel local, și va contribui la fundamentarea și dezvoltarea politicilor publice locale. Autoritățile publice locale vor putea utiliza acest instrument pentru a facilita dezvoltarea comunelor, sprijinind atât dezvoltarea economică, cât și cea socială și comunitară, respectiv cea durabilă.

În prima parte a acestei lucrări (*capitolul unu*), au fost analizați termenii de competitivitate și avantaj competitiv, constatând astfel că aceștia sunt distincți, însă interdependenți, dar și pentru a identifica principalele teorii referitoare la avantajul competitiv. Analiza a relevat că în timp ce unele studii sugerează că cele două concepte sunt similare, altele le văd distincte. Concluzia noastră este că termenii sunt interdependenți, competitivitatea fiind generată de avantajul competitiv, întrucât definițiile ambelor concepte gravitează în jurul aceluiași indicatori. Deși cele două concepte pot fi văzute drept similare, am optat să ne concentrăm asupra avantajului competitiv, considerând că acesta este elementul esențial care conduce la competitivitate. Această alegere este justificată de faptul că analiza noastră se concentrează asupra comunelor din spațiul rural românesc, care reprezintă cel mai jos nivel de organizare administrativ-teritorială (în România există și sate și cătune, însă acestea nu au personalitate juridică).

Capitolul doi oferă o sinteză a principalelor studii și rapoarte care abordează și evaluează competitivitatea și avantajul competitiv, acestea fiind prezentate pe trei niveluri (național, regional și local). Identificarea și analizarea acestor studii au fundamentat dezvoltarea secțiunii practice a acestei lucrări. Astfel, pe baza acestui capitol am reușit să identificăm în concordanță cu literatura de specialitate, factorii determinanți ai avantajului competitiv și rolul determinant pe care aceștia îl au în dezvoltarea sa.

Capitolul trei prezintă o serie de posibile surse de avantaj competitiv în mediul rural, prin raportarea la capitolul anterior și la studiile prezentate în cadrul acestuia. Aceste surse au fost analizate și dezvoltate în contextul specific spațiului rural pentru a oferi o înțelegere mai aprofundată a conceptului de avantaj competitiv în mediul rural.

Capitolul patru, dezvoltat pe baza capitolelor anterioare, detaliază metodologia de cercetare utilizată în această lucrare. În acest capitol sunt descrise etapele specifice și necesare pentru elaborarea unui indice compozit (stabilirea cadrului teoretic, selectarea dimensiunilor și a variabilelor, imputarea datelor lipsă, construire indicelui compozit). În final, capitolul include o descriere sumară a eșantionului de comunități analizate și discută limitele cercetării întâlnite pe parcursul procesului de construire a instrumentului de cercetare dezvoltat.

Capitolul cinci se concentrează pe componenta practică a acestei lucrări. În partea de început este realizată o prezentare detaliată a regiunii analizate, cu accent pe caracteristicile spațiului rural, pentru o înțelegere cât mai cuprinzătoare asupra teritoriului analizat. Descrierea include o serie de informații esențiale despre caracteristicile socio-demografice ale zonelor rurale din România, precum și ale zonelor rurale de la nivelul județelor din Regiunea Nord-Vest. Ulterior sunt prezentate metodele care au stat la baza dezvoltării indicelui compozit al avantajului competitiv, fiind inclusă atât analiza descriptivă, cât și analiza de influență, cea din urmă fundamentând alegerea celei mai potrivite metode de agregare a indicelui, care poate fi ulterior utilizată de către ale comune din România, și nu numai.

În cele din urmă, *capitolul șase* este dedicat prezentării concluziilor și recomandărilor, precum și a contribuțiilor aduse prin această cercetare. De asemenea, sunt prezentate și discutate posibile direcții pentru studii viitoare.

Scurtă prezentare a contextului și enunțării problemei

România este caracterizată de un trecut marcat de schimbări și instabilități de ordin administrativ și politic, având o tranziție târzie la un regim democratic (comparativ cu alte țări europene), cea din urmă punând bazele dezvoltării unui stat nou și modern, bazat pe principii democratice. După căderea regimului comunist în anul 1989, România a devenit un stat democratic, iar câțiva ani mai târziu (1993) a început ascensiunea sa către aderarea la Uniunea Europeană. Pentru a putea îndeplini condițiile impuse de către Uniune, România și-a modificat organizarea administrativ-teritorială, prin adăugarea unui nou nivel administrativ la cele existente deja. A fost inclus nivelul regional compus din opt regiuni de dezvoltare (Legea nr. 151, 1998), lipsite de personalitate juridică, al căror rol inițial a fost pur statistic, ulterior acestea facilitând atragerea fondurilor nerambursabile pentru implementarea politicilor de la nivel european. Cu toate că regiunile au avut rolul de a facilita dezvoltarea unitară a teritoriului prin atragerea de fonduri nerambursabile oferite de către Uniunea Europeană, în realitate s-a constatat o accentuare a disparităților inter-regionale (Fina et al., 2021), această dezvoltare fiind mai degrabă una eterogenă.

Conform Codului Administrativ din România, din punct de vedere administrativ-teritorial, la nivelul țării, teritoriul este divizat în comune, orașe și județe, iar orașele pot fi declarate municipii (O.G 57, titlul IV, articolul 95, 2019). Unitățile administrativ-teritoriale sunt acele persoane juridice, de drept public, care dețin capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu. În prezent (anul 2023), pe teritoriul României, există 42 de județe (inclusiv municipiul București), 103 municipii, 216 orașe, 2.862 comune formate din 12.958 de sate (Pintilia et al., 2023, p. 6). Alte documente susțin că în anul 2023 numărul municipiilor este același (103), numărul orașelor crește la 218, iar numărul comunelor scade la 2.861, numărul satelor scăzând și el la 12.957 (Planul de dezvoltare al Regiunii Nord-Vest pentru perioada 2021-2027).

Fiind stat membru al Uniunii Europene, la nivelul României se adaugă și se aplică Nomenclatorul Comun al Unităților Teritoriale de Statistică (NUTS) (propus de Uniunea Europeană pentru colectarea de statistici regionale la nivelul statelor membre). Astfel, la nivelul NUTS 1 regăsim România, la nivelul NUTS 2 întâlnim cele opt regiuni de dezvoltare, iar la nivelul NUTS 3 cele 42 de județe. La nivelul NUTS 4 există patru macroregiuni, iar la nivelul NUTS 5 întâlnim municipii, orașe și comune. Pentru nivelul NUTS 3 există o ierarhizare a județelor, în funcție de tipologia urban-rurală, astfel că există județe: *predominant rurale* (mai mult de jumătate din populație locuiește în mediul rural; aici fiind incluse aproape toate județele țării, de exemplu: Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Mureș, Argeș, Dolj, Vrancea etc.), *predominant urbane* (unde mai puțin de un sfert din populație domiciliază în spațiul rural, precum: București și Ilfov) și *intermediare* (populația care locuiește în mediul rural este cuprinsă între 15% și 50%, cum ar fi Arad, Timișoara, Hunedoara, Cluj, Sibiu, Brașov, Prahova, Iași, Galați, Brăila, Constanța) (Eurostat, 2018, pp. 74-77). Putem conchide că România este o țară preponderent rurală (Eurostat, 2019, p. 7). Gradul de ruralitate de la nivelul județelor se poate identifica și prin raportarea la populație, densitatea acesteia, amploarea zonei urbanizate și apropierea față de zonele metropolitane (Waldorf, 2006). Pentru a avea o viziune de ansamblu și asupra spațiului rural din România, putem să ne raportăm la perioada postbelică, unde ponderea populației în spațiul rural era de peste 60%,

urmând ca treptat, în urma politicilor de industrializare de la nivelul României, populația din mediul urban să ajungă la 54% în anii 2000 (Cristea et al., 2017, p. 145), schimbându-se așadar procentajele predominante. În anul 2022, 56.23% din populația țării locuia în mediu urban, iar 43.77% locuia în mediu rural (Institutul Național de Statistică, 2022), iar în anul 2023 populația urbană era de 56.1%, iar cea rurală de 43.9% (Institutul Național de Statistică, 2023).

În urma aderării României la Uniunea Europeană, economia națională a cunoscut o creștere rapidă, stimulată în mod semnificativ de expansiunea urbană (Cristea et al., 2017, p. X). Această dezvoltare s-a concentrat în principal în jurul polilor urbani de creștere, contribuția spațiului rural fiind mai modestă, în ciuda potențialului său semnificativ. Valorizarea insuficientă a spațiului rural și a potențialului acestuia în cadrul procesului de dezvoltare indică necesitatea ca acesta să fie analizat la un nivel mai profund, cu scopul de a demonstra și evidenția totodată, existența unei relații de interdependență puternice între mediul urban și rural, care susține că cel dintâi nu se poate dezvolta fără cel din urmă.

Expansiunea urbană a dus la o creștere a numărului de companii și a forței de muncă, aceasta fiind adesea furnizată de populația rurală care migrează spre orașe sau își schimbă reședința. Această expansiune a dus la un declin demografic semnificativ al populației rurale, doar în anul 2011, 31% din populația României și-a schimbat reședința pe teritoriul țării cel puțin o dată în viață, iar 50% dintre aceștia au migrat din mediul rural în cel urban (Cristea et al., 2017, p. XI). Această migrație masivă ridică provocări atât pentru mediul rural (depopulare), cât și pentru mediul urban (supraaglomerare). Orașele, văzute drept poli de dezvoltare sau de creștere, susțin o evoluție rapidă care poate avea și efecte negative precum lipsa unui spațiu fizic adecvat, ceea ce determină o expansiune către zonele rurale din proximitate. În acest context, este crucială o dezvoltare controlată, pentru a minimiza efectul negativ și pentru a menține autenticitatea și vitalitatea comunităților rurale.

Urbanizarea excesivă poate diminua unicitatea spațiului rural, iar comunitatea rurală riscă să își piardă relevanța. Comunitățile rurale oferă o calitate superioară a vieții prin legăturile sociale dintre membri, dar și prin

legăturile puternice cu teritoriul, iar acestea pot fi afectate de procesul de urbanizare (Pitulac în Zamfir și Stănescu, 2007, pp. 116-117). În prezent, spațiul rural românesc se confruntă cu dificultăți cauzate de nivelul scăzut al serviciilor și a indicatorilor de calitate a vieții. Acest spațiu riscă să fie urbanizat (cel apropiat de urban) sau chiar să dispară (cel relativ îndepărtat de urban), rămânând doar zonele rurale foarte îndepărtate de aglomerările urbane (Cristea et al., 2017, p. 145). La nivelul României spațiul rural este slab dezvoltat, studiat insuficient, astfel că reiese nevoia unei atenții deosebite pentru integrarea lui în procesul dezvoltării echilibrate a teritoriului.

Cu toate că România este o țară preponderent rurală, spațiul rural nu este studiat suficient, tocmai de aceea este necesar un studiu mai aprofundat asupra acestuia, literatura de specialitate îndreptându-se mai mult asupra urbanului, minimizând capacitatea de contribuție a ruralului în dezvoltarea națională, cu toate că se discută despre contribuția acestuia la prosperitate în general, dar și de dependența urbanului de resursele din rural (Tandir et al., 2016, p. 71).

În contextul dezvoltării regionale și locale, competitivitatea este un concept frecvent discutat. Multe comunități urbane au devenit competitive prin mobilizarea resurselor (umane, materiale, naturale) din mediul rural, adesea afectând negativ acest spațiu fragil. Regiunile din România sunt printre cele mai puțin performante din Uniunea Europeană (top regiuni neperformante, aici fiind incluse toate regiunile din România, două regiuni din Grecia și o regiune din Bulgaria) (Dijkstra et al., 2023, p. 14), cu decalaje semnificative între regiunea capitalei și celelalte regiuni (Annoni et al., 2017, p. 3), decalaje care pe de o parte pun o presiune foarte mare pe regiunea capitalei, iar pe de altă parte indică o discrepanță accentuată între regiuni în ceea ce privește nivelul de dezvoltare al acestora.

Indicele Regional al Competitivității a plasat regiunile din România pe poziții inferioare în raport cu celelalte regiuni de la nivelul Uniunii Europene. Conform acestuia, în anul 2022, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest se afla ușor sub media pe țară în ceea ce privește competitivitatea (Regiunea Nord-Vest avea un scor de 56, iar media pe țară un scor de 56.4). După indicatorii luați în considerare în realizarea acestui indice, Regiunea

Nord-Vest se poziționa per total sub media pe țară în ceea ce privește indicatorii de bază, însă deținea valori peste medie în cazul unor sub-indicatori (instituții) sau valori similare (macroeconomie și educație de bază), ori valori mai scăzute decât media pe țară în ceea ce privește infrastructura și sănătatea. În cazul indicatorilor de eficiență, regiunea și media pe țară aveau același scor (74.3), regiunea fiind mai competitivă în cazul pieței forței de muncă, însă înregistra valori mai scăzute decât media pe țară în cazul educației superioare și a mărimii pieței. Referitor la inovare, regiunea se afla peste media pe țară, depășind-o pe aceasta la toți indicatorii (pregătirea tehnologică, sofisticarea mediului de afaceri și inovare) (Dijkstra et al., 2023). Competitivitatea regională nu este susținută doar de mediul urban, ci și de cel rural, ceea ce impune o analiză detaliată la nivel local, respectiv la nivel de comună. Studiile privind competitivitatea la nivel național sau regional oferă măsurători și comparații, dar puține cercetări se concentrează pe competitivitate la nivel local, din cauza specificului administrativ-teritorial al fiecărei țări, acesta fiind o piedică în emiterea unor comparații între țări, din cauza nivelelor de organizare administrativă diferită.

În contextul actual, în care competitivitatea și avantajul competitiv au devenit elemente definitorii pentru aproape orice organizație, s-a identificat faptul că la nivelul României, mai ales din perspectiva domeniului public, puțini autori au decis să abordeze acest subiect (Constantin și Damian, 2007; Chicoș, 2010; Țurlea et al., 2014; Bucur și Bucur, 2016), iar foarte puține studii s-au axat pe măsurarea competitivității la un nivel mai jos decât cel național, ajungându-se doar până la nivelul județean (Tudor, 2016; Chițea, 2016). Nevoia de măsurare a competitivității sau a avantajului competitiv derivă din faptul că majoritatea studiilor se concentrează pe măsurarea acestora la nivele mai înalte (țară, regiune, județ) (Nasi et al., 2022, p. 1563), dar și din cauza faptului că majoritatea studiilor se axează pe spațiul privat și nu pe cel public.

Pornind de la premisa că la nivel național competitivitatea este măsurată folosind indicatori de la nivel regional (Simionescu, 2016, p. 47) așa și competitivitatea de la nivel regional utilizează indicatori de la nivel local, pentru care se regăsesc foarte puține informații. Competitivitatea la nivel

local este parte integrantă din cea de la nivel regional (Podgorskaya și Schitov, 2020, p. 4), în special când frecvent teritoriile de la nivelul de bază susțin competiția, și nu țara în sine (Danon, 2014, p. 3). Competitivitatea este susținută cel mai bine de activități care pornesc de jos în sus, din comunitate, deoarece se axează pe îmbunătățirea sistemelor locale, astfel că aceasta se află într-o strânsă legătură cu dezvoltarea endogenă (Huggins și Clifton, 2011, p. 1344).

Așa cum am mai menționat, în această lucrare ne vom raporta la competitivitate ca având la bază avantajul competitiv, fără existența acestuia neputând discuta despre competitivitate.

Această lucrare își propune să analizeze avantajul competitiv la nivelul comunelor rurale din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest prin elaborarea unui indice compozit care să permită identificarea și măsurarea prezenței avantajului competitiv în comunele din regiunea analizată. Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest include județele *Bihor* (91 de comune, 4 municipii și 6 orașe), *Bistrița-Năsăud* (58 de comune, 1 municipiu, 3 orașe), *Cluj* (75 de comune, 5 municipii, 1 oraș), *Maramureș* (63 de comune, 2 municipii, 11 orașe), *Satu Mare* (59 de comune, 4 orașe, 2 municipii) și *Sălaj* (57 de comune, 3 orașe, 1 municipiu). Aceste județe sunt considerate predominant rurale apropiate de un oraș (județele Bihor, Satu Mare, Bistrița-Năsăud, Maramureș), intermediare (județul Cluj) sau predominant rurale la distanță (Sălaj) (Eurostat, 2022).

Scopul principal al acestui indice este de a determina nivelul avantajului competitiv și de a identifica sursele care contribuie la formarea acestuia, având la bază o serie de indicatori măsurabili, utilizați frecvent în studiile care măsoară competitivitatea la nivele mai înalte (oraș, județ, regiune, țară, etc.). Indicatorii selectați vor fi supuși unor teste statistice riguroase pentru a măsura fenomenul multidimensional, denumit avantaj competitiv (Scaccabarozzi et al., 2022). Elaborarea acestui indice compozit va permite efectuarea de comparații în timp și va facilita identificarea diverselor niveluri de avantaj competitiv în zonele rurale. De asemenea, indicele va contribui la o mai bună înțelegere a dimensiunilor avantajului competitiv, în funcție de relevanța lor, și va permite diferențierea comunelor pe baza nivelului de avantaj competitiv. Această abordare va permite o descriere

detaliată a nivelului și tendințelor de evoluție ale avantajului competitiv la nivelul comunelor în perioada 2011-2022.

Aplicarea indicelui se va concentra asupra perioadei 2011-2022, pornind de la premisa că studierea avantajului competitiv necesită o analiză longitudinală pentru a surprinde modificările care au avut loc la nivelul comunelor pe o perioadă mai extinsă. Intervalul ales în analiză include perioada dintre ultimele două recensăminte ale populației și locuințelor din România, oferind o bază temporală relevantă pentru analiza modificărilor survenite la nivelul comunelor în ceea ce privește avantajul competitiv, respectiv factorii care îl determină pe acesta.

Lucrarea de față are ca obiectiv crearea unui cadru teoretic și metodologic pentru evaluarea avantajului competitiv la nivelul comunelor din Regiunea Nord-Vest prin intermediul indicelui compozit, care va integra diverse dimensiuni esențiale pentru identificarea și măsurarea avantajului competitiv. În acest sens, cercetarea își propune să clarifice diferențele conceptuale dintre competitivitate și avantaj competitiv, să identifice dimensiunile fundamentale care contribuie la formarea avantajului competitiv în mediul rural și să construiască un indice compozit care ulterior va fi testat și validat. În final, vor fi oferite o serie de recomandări practice pentru autoritățile locale, pentru a facilita elaborarea de documente de politică publică, dar și strategii de dezvoltare care să evidențieze avantajele competitive ale comunelor, contribuind astfel la dezvoltarea sustenabilă la nivel local. Având în vedere complexitatea asocierii mai multor indicatori în măsurarea și identificarea avantajului competitiv, această lucrare își propune să simplifice procesul de identificare a avantajelor competitive pentru autoritățile publice locale.

CAPITOLUL 1.

Competitivitatea și avantajul competitiv.

Abordări ale celor două concepte

Considerăm că avantajul competitiv este un generator al competitivității, tocmai de aceea cele două concepte urmează să fie tratate ca interdependente și nu sinonime. Majoritatea autorilor tratează separat aceste două concepte, chiar dacă definițiile acestora gravitează în jurul aceleiași idei, însă există totuși și autori care susțin că avantajul competitiv și competitivitatea reprezintă același concept (Siggel, 2006, p. 137; Thompson și Ward, 2005, p. 14; Kaur și Mehta, 2017, p. 2) sau că avantajul competitiv este cel care permite măsurarea nivelului de competitivitate (Ben-Amor et al., 2015, p. 1). Considerăm că este necesară o analiză mai amănunțită a acestor concepte, pentru a putea identifica relația de interdependență dintre acestea, dar și pentru a putea emite o definiție a avantajului competitiv în raport cu considerațiile proprii asupra conceptului.

1.1 Competitivitatea

Pornind de la premisa că nu există o definiție unanimă a competitivității (Porter, 1990), numeroși autori au încercat să definească acest concept și să susțină importanța definirii acestuia, prin prezentarea factorilor care influențează competitivitatea (Belkacem, 2002 *apud* Flanagan et al., 2007, p. 990), respectiv prin identificarea dificultăților relaționate cu acesta (Scott și Lodge, 1985 *apud* Flanagan et al., 2007, p. 990). În urma acestor implicații s-a concluzionat că în ceea ce privește competitivitatea, aceasta este „multi-definită; multi-măsurată; multi-stratificată” (Flanagan et al., 2005

apud Flanagan et al., 2007, p. 990), acestea fiind unele dintre motivele pentru care nu există o definiție consacrată a conceptului, recunoscută și aplicată la nivel unitar.

Economiștii clasici au utilizat concepte congruente cu competitivitatea, incluse în teoriile lui Adam Smith în anul 1776 care a identificat patru avantaje absolute ca fiind factori determinați ai competitivității: pământul, capitalul (sub toate formele sale), resursele naturale și forța de muncă; a continuat cu David Ricardo care în anul 1817 a făcut referire la legea avantajului comparativ și a concluzionat că țările ar trebui să concureze între ele; ulterior Max Weber în anul 1905 a stabilit că există o relație între valorile și credințele religioase și dezvoltarea economică a țărilor; Joseph Schumpeter în anul 1942 a pus accentul pe rolul întreprinzătorului ca factor de competitivitate; Alfred P. Sloan și Peter Drucker în anul 1965 au concluzionat că managementul reprezintă un factor cheie al competitivității; Robert Solow în anul 1982 a analizat factorii care susțin creșterea economică și a subliniat rolul pe care educația și inovația tehnologică îl au în dezvoltarea know-how-ului, iar Michael Porter în anul 1990 a încercat să integreze toate teoriile existente, prin dezvoltarea unui nou model: diamantul avantajului național (Benzaquen et al., 2010, p. 69), model asupra căruia vom reveni ulterior. Toate aceste concepte congruente au dus la conturarea și apariția competitivității.

Odată cu globalizarea economiei și dezvoltarea tehnologiei, când sectorul privat a început să se afle într-un porces continuu de inovare și diversificare, iar sectorul public a trebuit să țină pasul cu acesta, a rezultat nevoia dezvoltării conceptului de competitivitate și adaptarea lui în domeniul public. Astfel, a fost nevoie de o soluție inovativă, inovația fiind percepută drept un susținător al competitivității (Anning-Dorson, 2018, p. 583), iar inovarea produselor, proceselor și a pieței fiind strâns legate de avantajul competitiv (Anning-Dorson, 2018, p. 589), acestea susținând schimbarea, modernizarea, noutatea și progresul.

Competitivitatea poate fi percepută drept un fenomen complex, care se află într-un progres continuu și este influențat de o multitudine de factori precum: guvernământ, globalizare, cultură, sectorul economic, organizații și societatea civilă (Barbe et al., 2016, p. 169). Mai mult, aceasta este considerată

drept o oportunitate de a dezvolta comunități cât mai durabile (Ferreira și Estevão, 2009 *apud* Barbe et al., 2016, p. 169), având la bază și cooperarea între comunitate și instituțiile publice ale statului (Segler, 1986 *apud* Șegota et al., 2017, p. 126). În prezent, competitivitatea este redată de mai multe aspecte precum: capacitățile dinamice, flexibilitatea organizațiilor, agilitatea și adaptarea acestora la nou și la schimbare (totul fiind într-o continuă transformare și modernizare) (Balzaravičienė și Pilinkienė, 2012, p. 103), dar și inovarea, globalizarea, capitalul social și cel uman (Malkowski, 2017, p. 78).

În raport cu prosperitatea, competitivitatea pune accentul pe productivitate (Ketels, 2016, p. 8). Unii autori au concluzionat că aceasta este strâns legată de prosperitate, deoarece implică partea economică (productivitate, forță de muncă) (Ketels, 2016, p. 13, Nasi et al., 2022, p. 1575), însă trebuie pus accentul și pe partea umană, respectiv pe îmbunătățirea standardului de viață (Hatsopoulos et al., 1988). De regulă, indicatorii care ajută la îmbunătățirea standardului de viață sunt cei care reflectă prezența avantajului competitiv și determină competitivitatea. Cu toate acestea, competitivitatea nu trebuie identificată mereu în raport cu productivitatea, deoarece definirea acesteia este strâns legată de o diversitate de domenii (economic, management, istoric, politic sau cultural) (Waheeduzzaman și Ryans Jr., 1996 *apud* Bhawsar și Chattopadhyay, 2015, p. 666), astfel că aceasta trebuie văzută în sens larg, incluzând mult mai mult decât elementele care susțin productivitatea. De exemplu, competitivitatea conține atât indicatori *hard* (cei legați de producție, forță de muncă etc.), cât și indicatori *soft* (calitatea instituțiilor, încredere, stabilitate politică, creativitate, etc.) care sunt mai greu de măsurat (Aiginger, 2006, p. 162; Roman et al., 2020, p. 2). Ca atare, reiese nevoia de a percepe acest concept la un nivel mai amplu și divers, nu doar la nivel economic.

Competitivitatea este înțeleasă atât la nivel *macro* (de exemplu la nivelul unei țări, și include aspecte precum: instituții, politici și factori care determină productivitatea și prosperitatea, dar și creșterea calității vieții), cât și la nivel *micro* (care apare la nivelul unei organizații și presupune abilitatea acesteia de a depăși concurența sau poziționarea pe piață) (Kareska și Marjanova, 2016, p. 3; Șegota et al., 2017, p. 126). Cu toate acestea, există

opinii conform cărora competitivitatea nu înseamnă neapărat o creștere a productivității, ci o creștere a nivelului de trai, prin îmbunătățirea nivelului de eficiență economică, dar și a calității producției și serviciilor (Șegota et al., 2017, pp. 125-126).

Pe lângă faptul că adesea competitivitatea a fost asociată cu creșterea economică, aceasta a început să fie asociată și cu partea de capital uman, progres tehnologic, instituții, inovare, (Charles și Zegarra, 2014, p. 5371), în contextul în care aceasta apare și la nivelul comunităților.

În sens larg, competitivitatea reprezintă capacitatea oricărei organizații, de la orice nivel, de a genera în contextul competiției, venituri ridicate și de a asigura angajarea forței de muncă (EC, 1999, p. 75 *apud* Lengyel și Rechnitzer, 2013, p. 422), respectiv de a susține o creștere a nivelului de trai la nivelul unei comunități, regiuni sau țări, și un nivel cât mai scăzut al șomajului (EC, 2008, p. 15 *apud* Lengyel și Rechnitzer, 2013, p. 422). Competitivitatea are un efect pozitiv asupra organizațiilor pe termen lung, în special în ceea ce privește creșterea economică (Charles și Zegarra, 2014, p. 5371). Aceasta poate fi definită și prin raportarea la dinamismul care vine din mediul extern, căruia organizația îi face față prin oferirea de servicii sau produse de o calitate superioară, mai bune decât cele existente deja (Li și Liu, 2014; Kaur și Mehta, 2017, p. 2), ori poate fi identificată prin raportarea la cunoștințe și educație, aceste două concepte interconectate între ele, determinând competitivitatea (Popa, 2015, p. 18). Pe de altă parte, competitivitatea trebuie privită și în raport cu locuitorii. Atunci când fac referire la competitivitatea unui teritoriu, anumiți autori susțin că aceasta generează venituri mari și în creștere, care îmbunătățesc calitatea condițiilor de viață a locuitorilor (Malecki 2004; Rowe și McLaren 2017, p. 156); alții susțin că aceasta reprezintă abilitatea de a atrage și susține activitățile economice care contribuie la bunăstarea locuitorilor (Huovari et al., 2001, p. 1); ori că reprezintă capacitatea unor teritorii de a atrage și reține investitorii, prin oferirea acestora a unor condiții care asigură dezvoltarea sustenabilă a productivității, dar și creșterea ratei de angajare (Danon, 2014, p. 1).

Competitivitatea unui teritoriu este întâlnită sub mai multe denumiri în lucrarea de față, cum ar fi: competitivitate teritorială, competitivitate rurală, competitivitate locală, competitivitate regională, competitivitatea unei comunități sau a unei țări. Aceasta face referire la modul în care comunitatea sau teritoriul își gestionează resursele și competențele pe care le deține, în vederea dezvoltării prosperității locuitorilor (IMD, 2012, p. 502 *apud* Charles și Zegarra, 2014, p. 5371), bazându-se pe identificarea factorilor care determină prosperitatea locului, dar și a prosperității în sens larg (Turok 2004 *apud* Nasi et al., 2022, p. 1562). Prosperitatea este redată de o serie de indicatori precum: nivelul educației (rata abandonului școlar), rata sărăciei, rata șomajului, condițiile de locuit, accesul la serviciile publice, rata numărului de salariați, prezența clasei creative, prezența capitalului social, componența etnică și religioasă a populației, localizarea și accesibilitatea (Isserman et al., 2009), valori și norme naționale, cultură, structura economică, instituțiile locale, istoric și nu numai (Charles și Zegarra, 2014, p. 5371). La nivelul rural există prosperitate (Isserman et al., 2009, p. 333), aceasta putând fi considerată generatoare și de avantaj competitiv, nu doar de competitivitate în sine.

Teritoriile, la fel ca oricare alte organizații, se pot afla într-o competiție care se bazează în mod constant pe colaborare și conlucrare, iar miza acesteia nu este doar de a construi avantaje competitive (Camagni, 2002, p. 2406), ci și de a atrage noi locuitori și investitori, respectiv de a-și dezvolta un rol care să permită diferențierea, toate acestea susținând competitivitatea locală (Camagni, 2002, p. 2396), cea din urmă fiind văzută drept abilitatea de a câștiga și susține o poziție în competiția teritorială (Lengyel, 2016, p. 357).

În cadrul politicilor regionale, dar și în cadrul planificării strategice, competitivitatea reprezintă un real interes (Snieska și Bruneckienė, 2009, p. 45), întrucât ea permite identificarea organizațiilor în raport cu altele de la nivel similar sau nivele diferite, putând determina pozițiile pe care acestea le dețin, dar și elementele care susțin ocuparea acestor poziții. La nivel regional, competitivitatea este percepută uneori în termeni economici, respectiv cum poate atrage și susține o regiune firme mari (Storper, 1997, p. 264) care nu au doar profit crescut, ci oferă locuri de muncă, contribuind la o calitate a vieții locuitorilor îmbunătățită. Raportarea doar la atragerea și

dezvoltarea firmelor este eronată, pentru că la nivelul regiunilor există mult mai multe surse de avantaj competitiv, posibil neexploatate, dar care pot susține competitivitatea acestora, respectiv pot genera avantaj competitiv. Regiunile unei țări se află în competiție unele cu celelalte în ceea ce privește dezvoltarea și atragerea de investitori și locuitori (Thompson și Ward, 2005, p. 14), însă această concepție ar trebui depășită, lărgindu-se maniera în care competiția regională poate avea loc.

Competitivitatea este văzută și drept acea abilitate a teritoriilor de a contribui la crearea și diversificarea activităților economice prin atragerea resursei umane (Madies și Prager, 2008 *apud* Bilbao-Terol et al., 2019, p. 639). Când este cercetată competitivitatea la nivel regional sau local, aceasta este recunoscută drept competitivitatea teritorială, care analizează potențialul unui teritoriu de a fi competitiv, de a asigura o creștere a calității vieții locuitorilor (Poot, 1999, p. 1). Competitivitatea teritorială este compusă dintr-o serie de elemente constitutive, cum ar fi: poziționarea geografică, un sistem de legături și conexiuni care formează capitalul social, dar și de comunitatea locală (formată din autorități publice, private și non-profit), care sunt predictorii ai competitivității (Camagni, 2002, p. 2396). Aceasta este redată de prezența capitalului uman, social și relațional (Camagni, 2002, p. 2398). De cele mai multe ori localizarea unei firme este privită ca un instrument competitiv, iar utilizarea ei în dezvoltarea de afaceri, aduce plus valoare nu doar organizației care dezvoltă ideea, dar și locației unde aceasta este dezvoltată.

Competitivitatea rurală în termeni cantitativi face referire la infrastructură, factori de producție (productivitatea, tehnologia), localizare (apropierea față de piețe, resurse), structura economică (domeniul de activitate, mărimea firmei), facilități (culturale, de recreere, climat, mediul natural), pe când în termeni calitativi aceasta are în vedere inovarea (partea de networking, dezvoltarea capitalului uman), instituțiile (strategii, flexibilitatea acestora) și capitalul social (încredere, colaborare, conexiuni).

Prin urmare, competitivitatea rurală în termeni cantitativi face referire la: pământ ieftin, acces la resurse, facilități naturale, acces la educație, structura economică, populație, declin demografic, populație îmbătrânită, distanță mare față de piețele de desfacere și vânzare, infrastructură precară,

pe când în termeni calitativi face referire la legături sociale puternice, angajament puternic față de loc, calitate a vieții crescută, nivel scăzut de educație, infrastructură instituțională slab dezvoltată (Markey et al., 2006, pp. 26-28).

Competitivitatea trebuie privită în ansamblu, astfel că aceasta poate decurge și din crearea de noi locuri de muncă (Șegota et al., 2017, p. 126; Fagerberg, 1988 *apud* Nasi et al., 2022, p. 1575), tocmai de aceea este relevant să fie analizate și locurile de muncă nou create, numărul și calitatea acestora, de la nivel rural. Capacitatea de a atrage resurse umane este un alt indicator analizat în măsurarea competitivității (Wei et al., 2016, p. 89; Nasi et al., 2022, p. 1575), prezența oamenilor într-o comună ajutând la valorificarea avantajelor pe care aceasta le deține.

Conceptul a primit multe critici, pornind de la ideea că administrația publică nu ar trebui să se concentreze și să se preocupe de creșterea bunăstării și de competitivitate, aceasta din urmă fiind un concept economic, de care ar trebui să se preocupe alți actori, nu statul (Voinescu și Moisoiu, 2015, p. 516). Mai mult, competitivitatea poate să devină o obsesie, care poate avea efecte negative cum ar fi cheltuirea ineficientă a banilor, politici publice nepotrivite sau chiar declanșarea unor războaie, dacă vorbim despre competitivitatea unor țări. În consecință, definirea competitivității în mediul public (a unei țări) nu este la fel de simplă ca cea din mediul privat (companie), deoarece țările nu se află în aceeași competiție în care se pot afla companiile (Krugman, 1994, p. 41). Dacă competiția implică îmbunătățirea anumitor factori care atrag noi investitori, îi păstrează pe cei deja prezenți și atrage forță de muncă nouă sau noi locuitori, organizația respectivă deține avantaj competitiv, devenind competitivă. Cu toate acestea, este nevoie de o atenție sporită asupra termenului de competiție, deoarece în momentul în care diferite comunități rurale se află în competiție, ele nu sunt determinate să coopereze una cu cealaltă sau să mai continue competiția prin atragerea oamenilor sau investitorilor în comunitate (Malecki, 2004, p. 1104). Tocmai de aceea este importantă o înțelegere clară a conceptelor de competitivitate, competiție și avantaj competitiv, deoarece acesta din urmă nu este sinonim cu competiție, ci presupune dezvoltare, astfel încât comunitățile să poată coopera pentru a progresa în continuare.

Luând în considerare toate definițiile competitivității, lucrarea de față definește acest concept drept abilitatea unei organizații, publice sau private, de a putea identifica și utiliza avantajul competitiv pentru a se diferenția de competitori și a aduce plus valoare organizației. Raportându-ne la competitivitatea unei comune, aceasta se referă la abilitatea acesteia de a asigura locuitorilor o calitate a vieții crescută, prin îmbunătățirea unor indicatori specifici conceptului.

Competitivitatea este un concept care necesită a fi cercetat deoarece are un efect pozitiv, pe termen lung asupra creșterii economice (Charles și Zegarra, 2014, p. 5371), fiind un element important în economia națională (Lall, 2001, p. 1502), însă poate avea și un efect negativ, deoarece indicii care măsoară competitivitatea includ și aspecte ce țin de gradul de corupție de la nivelul instituțiilor. Prin urmare, cu cât o țară este mai coruptă, cu atât tinde să aibă o competitivitate mai scăzută și să se îndatoreze mai mult (Podobnik et al., 2012, p. 1), de aceea este nevoie de o definiție clară a competitivității și de o măsurare cât mai apropiată de profilul organizației și de situația reală de la nivelul acesteia.

1.2 Avantajul competitiv

Avantajul competitiv este cel care permite unei organizații să se diferențieze de altele prin calitatea crescută a produselor sau serviciilor oferite, prin furnizarea acestora în cel mai bun mod, dar și prin aducerea de valoare adăugată consumatorilor (Porter, 2008 *apud* Al Badi, 2018, p. 2). Mai mult, prezența avantajului competitiv contribuie la atragerea de noi investitori, prin utilizarea de inovație și creativitate în producerea schimbării (Al Badi, 2018, p. 1). Pe lângă creativitate și inovare, este nevoie și de cunoștințe în domenii diferite pentru a se putea susține crearea avantajului competitiv (Huggins și Izushi, 2007, p. 5). Pornind de aici, definițiile avantajului competitiv variază și sunt complexe, ele gravitând în jurul aceleiași idei.

Avantajul competitiv este definit de cele mai multe ori în termeni economici, precum „preț, cost și diferențiere” (Reed și DeFilipi, 1990 *apud* Arthur, 2008), „diferențiere” (Porter, 1985 *apud* Arthur, 2008), „costuri reduse, avantaj de diferențiere, strategie de succes” (Ișoraité, 2018, fără

pagină), profituri mai mari decât ale rivalilor (Besanko et al., 2007 *apud* Arthur, 2008).

Alți autori definesc avantajul competitiv raportându-se la performanță (Porter, 1985; Schoemaker, 1990, p. 1179; Ghemawat, 1991; Winter, 1995, p. 168; Besanko et al., 2000; Foss și Knudsen, 2003, p. 2; Grahovac și Miller, 2009 *apud* Sigalas și Economou, 2013, p. 64). Peteraf și Barney (2003) au concluzionat că avantajul competitiv al unei firme constă în abilitatea firmei de a crea mai multă valoare decât competitorii săi care sunt mai puțin eficienți. Newbert (2008, p. 752) definește avantajul competitiv drept abilitatea unei organizații de a exploata oportunitățile pe care le are, de a minimiza amenințările și de a reduce costurile. Autorul identifică prezența avantajului competitiv de la nivelul unei companii, raportându-se la valorificarea resurselor financiare, umane, intelectuale, organizaționale și fizice pe care aceasta le deține.

În prezent, termenul de avantaj competitiv a început să fie utilizat cu precădere în domeniul managementului strategic. Acesta nu este un dat, el este creat și susținut prin diferite procese care au la bază variate contexte culturale, instituționale, istorice și economice (Porter, 1990, p. 73). Din perspectiva managementului strategic, avantajul competitiv reiese mai ales din: barierele de piață; poziția pe piață a organizației; resursele și capacitățile specifice ale organizației; capacitățile dinamice ale organizației, așa cum va reieși și din teoriile prezentate în capitolul următor (Sigalas și Economou, 2013, p. 63).

Avantajul competitiv este legat de caracteristicile interne ale unei organizații (Spanos și Liokus, 2001 *apud* Chuang et al., 2016, p. 1447), fiind caracterizat de valoare, raritate, lipsa imitării și lipsa substituirii (Barney, 1991; Barney și Hansen, 1994; Talaja, 2012 *apud* Chuang et al., 2016, p. 1447). Mai mult, acesta face referire la competențele și resursele unei organizații, care sunt diferite sau superioare față de cele ale competitorilor, iar acesta derivă din capacitatea dinamică, capitalul social sau din strategiile diferențiale (Petarf, 2018, p. 3 *apud* Liu et al., 2018). Acestea din urmă susțin organizațiile în dobândirea unor caracteristici greu de imitat, utilizate în implementarea lor, dar și să întreprindă acțiuni care le poziționează diferit față de competitori (Becerra et al., 2008), dar mai ales susțin inovația în

organizație, toate acestea fiind responsabile pentru crearea avantajului competitiv (Engstrom et al., 2003, p. 3 *apud* Liu et al., 2018). Capacitatea dinamică a unei organizații se referă la abilitatea acesteia de a utiliza resursele interne și externe pe care le deține în vederea dezvoltării unor noi produse sau servicii care pot diferenția organizația față de competitori (Liu et al., 2018). Transmiterea cunoștințelor într-o organizație sau între organizații este un predictor al avantajului competitiv (Garcia-Perez et al., 2018, p. 147).

Avantajul competitiv se bazează pe de o parte pe resurse, poziții unice sau resurse valoroase, rare (O'Shannassy, 2008, p. 174), care sunt greu de imitat (Barney, 1997; Porter, 1980 *apud* Ma, 1999) ori care nu pot fi imitate sau înlocuite (Cegliński, 2016, p. 65). Pe de altă parte se bazează pe inovare și susținerea acesteia (Tushman și Nadler, 1986 *apud* Urbancová, 2013, p. 82), pe crearea de noi avantaje (D'Aveni, 1994 *apud* Ma, 1999), dar și pe faptul că acestea sunt greu de substituit și de transferat (Barney, 1997 *apud* Ișoraită, 2018, p. 2). Testul VRIN (valoros, rar, neimitabil și nesubstituibil) ajută la identificarea avantajului competitiv, deoarece acesta urmărește dacă primele două caracteristici (valoros și rar) indică faptul că o resursă poate susține un avantaj competitiv, iar ultimele două caracteristici (neimitabil și nesubstituibil) indică faptul că avantajul competitiv poate fi menținut. Pentru a fi valoroasă, o resursă trebuie să fie eficientă, dar și importantă pentru organizație. Pentru a fi rară, o resursă trebuie să nu se regăsească deloc în alte organizații, sau să se regăsească într-un număr scăzut. Cu cât este mai greu de copiat, cu atât acea resursă asigură existența unui avantaj competitiv, iar cu cât e mai greu de înlocuit, cu atât e considerată mai durabilă existența avantajului competitiv (Thompson et al., 2018, pp. 91-92). Acesta reiese și din diferite activități și domenii, precum: piețe, resurse și cultură (Cegliński, 2016, p. 63). Alte surse ale avantajului competitiv într-o organizație pot fi cultura, încrederea, resursa umană și tehnologia informației (Barney și Clark, 2007, pp. 73-143).

Sursele de avantaj competitiv sunt bazate de regulă pe unicitate și raritate, având la bază aspecte ce țin de inovare, comunicare, strategie de marketing sau clienți țintă (Poernomo et al., 2024, p. 657). Astfel, avantajul competitiv ar trebui să fie identificat prin raportarea la capacitatea efectivă a

unei organizații de a-l genera prin utilizarea cunoștințelor acesteia (Goddard Orziemgbe et al., 2014; Japhet et al., 2021 *apud* Poernomo et al., 2024, p. 658), dar și prin utilizarea resurselor unice ce țin de cultura și înțelepciunea umană (Porter, 2009; Chan, 2011 *apud* Poernomo et al., 2024, p. 658).

Alte surse ale avantajului competitiv sunt: capitalul uman (Hofstede, 1994; Pfeffer, 1995; Hatch și Dyer, 2004; Huggins și Clifton, 2011, p. 1344; Campbell et al., 2012; Kamukama, 2013; Bartlett și Ghoshal, 2013; Ndlovu și Mariussen, 2015, p. 3); resursele financiare (Barney, 1991; Ndlovu și Mariussen, 2015, p. 3); tehnologia (Lin, 2003 *apud* Ndlovu și Mariussen, 2015, p. 3); relațiile și accesul la rețele (Barney și Wright, 1998; Ireland, Hitt și Vaidyanath, 2002; Ndlovu și Mariussen, 2015, p. 3); calitatea organizațională (Doz și Prahalad, 2012; Ndlovu și Mariussen, 2015, p. 3). Implicarea capitalului social în dezvoltarea avantajului competitiv este susținută de autori (Chang et al., 2010) acesta fiind considerat inseparabil de avantajul competitiv, deoarece capitalul social este cel care pune bazele formării legăturilor dintre oameni, susține aceste legături în timp, iar acestea pot duce la un acces crescut la informații și cunoștințe (Chuang et al., 2016, p. 1445).

Prezența avantajului competitiv este tratată în numeroase organizații private, însă este necesară identificarea și valorificarea acestuia și la nivelul comunităților (Rowe și McLaren, 2017, p. 152), având în vedere că acestea beneficiază de numeroase surse de avantaj competitiv sau chiar de avantaj competitiv, care de cele mai multe ori nu sunt conștientizate sau valorificate. Nu este de ajuns doar identificarea sau conștientizarea avantajului competitiv, ci este necesară o planificare pe termen lung atunci când se are în vedere dezvoltarea acestuia, fiindcă el reiese dintr-un proces amplu și îndelungat (Bredrup, 1995, p. 43). Avantajul competitiv este un concept utilizat cu precădere în managementul strategic la nivelul organizațiilor private, însă în ultima perioadă a început să fie utilizat și de către spațiul public, care vrea să progreseze.

De exemplu, avantajul competitiv al națiunii reiese din puterea factorilor unei organizații (resursele naturale, infrastructura, resursa umană), din condițiile cererii (piața internă), din strategia de competitivitate (care face referire la desfășurarea activității organizației, dar și la modul prin care acestea susțin inovarea și contribuie la îmbunătățirea activităților lor),

din structura organizației și din rivalii din industrie (identificarea industriilor conexe care contribuie și ele la competitivitatea națională) (Porter, 2003 *apud* Czaplicka-Kolarz, 2020). Porter este cel care a creat un model de analiză a competitivității, denumit diamantul lui Porter și este format din patru categorii de factori interdependenți (factori de producție, specificul cererii regionale sau naționale, prezența industriilor competitive în regiune și strategia întreprinderilor), factori care susțin dezvoltarea avantajului competitiv la nivelul regiunii (Porter, 2003 *apud* Czaplicka-Kolarz, 2020, p. 63). Acest model teoretic explică de ce anumite regiuni sunt mai competitive în anumite industrii decât altele, pe baza componentelor interconectate care includ aspecte precum: resursele naturale, capitalul uman, infrastructura (rutieră, tehnologică etc.), inovație și cercetare, prezența cererii, a industriilor conexe, dar și modul de organizare și funcționare a organizațiilor. Diamantul lui Porter se bazează pe faptul că toate componentele interacționează între ele și pun bazele unei dezvoltări continue, fiecare componentă influențându-se una pe cealaltă, în mod pozitiv, pentru a susține competitivitatea pe termen lung, prin utilizarea avantajelor competitive pe care le deține.

La nivel rural, avantajul competitiv este determinat de prezența capitalului social, a celui cultural, de mediu și a celui de cunoștințe locale (Brayden, 1998 *apud* Tandir et al., 2016, p. 75). Mai precis, avantajul competitiv este determinat de capitalul natural, construit, social, uman și cultural, care împreună susțin dezvoltarea economică locală (Tandir et al., 2016, p. 75) prin generarea de avantaj competitiv. Fie că este vorba de clustere economice, rural sau urban, avantajul competitiv trebuie creat și dezvoltat, luând în considerare și responsabilitatea socială corporativă (CSR), deoarece acesta poate decurge din anumite activități realizate în concordanță cu aceasta (Porter și Kramer, 2006, pp. 83-91). Responsabilitatea socială corporativă este utilizată de regulă de mediul privat, care integrează printre preocupările sale economice și aspecte ce țin de ordin social și de mediu, implicându-se activ, prin susținere financiară a diferitelor acțiuni ce au loc în diferite comunități.

În vederea creării avantajului competitiv, orice organizație care își propune acest lucru, trebuie să înceapă de la a face lucrurile diferit față de restul organizațiilor în fiecare zi, iar ulterior să analizeze în detaliu fiecare activitate pe care aceasta o dezvoltă în vederea identificării și dezvoltării avantajului competitiv (Ghemawat și Rivkin, 2006, p. 19).

Pentru consolidarea avantajului competitiv care deja există la nivelul comunităților, dar și pentru a putea crea un avantaj competitiv nou, este esențială dezvoltarea comunităților atât pe plan economic prin diversificarea activităților acestora, cât și pe plan social prin oferirea de locuri de muncă, prin reducerea nivelului de migrație, prin menținerea și atragerea tinerilor în teritoriu, prin asigurarea unor servicii publice de educație și sănătate de calitate, prin dezvoltarea infrastructurii ce ține de conectivitate, dar și a altor servicii și activități care contribuie în mod direct la îmbunătățirea nivelului calității vieții locuitorilor (Kulish, 2016, p. 13).

Pentru a crea un avantaj competitiv la nivelul unei comunități este nevoie în primul rând de o comunitate activă și implicată, care să susțină elaborarea unei strategii (Rowe și McLaren, 2017, p. 163) împreună cu sectorul public și care are rolul de a susține și dezvolta avantajul competitiv. Mai mult, prin crearea avantajului competitiv se pun bazele succesului unei comunități (Cegliński, 2016, p. 58). În elaborarea unei strategii care să susțină dezvoltarea avantajului competitiv la nivelul unei comune următorii indicatori sunt relevanți: locuitorii; comerțul; vizitatorii; industria; atracțiile din zonă, deoarece acești indicatori au legătură directă cu atractivitatea, facilitățile, serviciile, turismul, mediul de afaceri, fiind considerați factori determinanți în construirea avantajului competitiv al unei comunități, și nu în cazul unei organizații private (Rowe și McLaren, 2017, p. 167).

Alți factori relevanți în dezvoltarea avantajului competitiv sunt cei locaționali, ce țin de poziția comunei; infrastructura disponibilă; sectorul economic care funcționează la nivelul comunei; de serviciile necesare în comună, dar și de sprijinul autorităților publice locale (Rowe și McLaren, 2017, p. 168). Infrastructura trebuie să fie asigurată și întreținută de către autoritățile publice locale, fie că este vorba despre cea rutieră sau tehnico-edilitară (rețea de gaz metan, apă potabilă, canalizare, iluminat public), educațională sau socială. Așadar, sectorul public este cel mai important actor

care sprijină dezvoltarea avantajelor competitive la nivelul local, prin asigurarea unor avantaje competitive de bază (de exemplu infrastructura, care dacă este dezvoltată, susține alte acțiuni și activități generatoare de avantaj competitiv).

Se consideră că regiunile dețin avantaje competitive atunci când dețin caracteristici superioare ce țin de tehnologie, infrastructură, administrație sau social, acestea nefiind deținute de firmele existente, ci de comunitatea respectivă și susțin prosperitatea și productivitatea comunei, inclusiv a firmelor (Thompson și Ward, 2005, p. 14). Productivitatea la nivelul comunelor poate fi generată și de resursa umană educată, de persoanele cu un nivel ridicat de calificare, acestea susținând mediul de afaceri în spațiul rural.

La nivelul comunelor pot exista surse importante de avantaj competitiv neidentificate sau neconștientizate, care pot ajuta la promovarea acestora, la diversificarea activităților economice, dar și la alte acțiuni al căror impact este unul pozitiv asupra calității vieții locuitorilor (Lynch, 2009, p. 151).

Pentru a nu exista confuzii între două concepte relevante, este necesară clarificarea distincției dintre avantajul competitiv și avantajul comparativ. Avantajul comparativ este considerat un dat, o caracteristică pe care o deține orice organizație sau teritoriu de a furniza un produs sau un serviciu la un cost mai scăzut față de ceilalți. Utilizarea acestei caracteristici sau abilități la o capacitate maximă poate transforma avantajul comparativ în avantaj competitiv (Algieri et al., 2018, p. 42). Avantajul comparativ poate fi definit și prin raportarea la prezența unor resurse (resursa umană, resurse fizice, cunoștințe, resurse naturale, istorice, culturale sau infrastructură) (Cracolici, et al., 2006 *apud* Barbe et al., 2016, p. 167), pe când avantajul competitiv poate fi definit prin abilitatea de a utiliza eficient aceste resurse (Crouch și Ritchie, 1999, p. 143). Din punctul nostru de vedere *avantajul comparativ* se referă la *acele caracteristici care sunt considerate drept un "dat", unde oamenii nu au un aport în determinarea acestuia.*

Diferența dintre avantajul competitiv și cel comparativ constă în faptul că cel dintâi pune accentul pe furnizarea unor servicii sau bunuri de o mai mare valoare față de a celorlalți, pe când cel comparativ urmărește doar

prețul cel mai scăzut, acesta din urmă fiind determinat de caracteristici care nu țin neapărat de activitatea oamenilor (resurse, localizare). Putem concluziona că ambele tipuri de avantaje susțin competitivitatea unei organizații, ele trebuie să fie privite în ansamblu și nu separat, pentru că avantajul comparativ susține formarea avantajului competitiv în anumite situații. Avantajul comparativ poate fi considerat un concept macroeconomic, pe când avantajul competitiv este un concept de management strategic, acesta din urmă axându-se mai mult pe capacitatea de a oferi o valoare unică unei organizații, pe când cel dintâi se bazează cu precădere pe costuri de oportunitate și specializare. Considerăm că avantajul comparativ se reflectă prin eficiența unei comune de a produce un bun sau de a furniza un serviciu, care este susținută de caracteristici proprii sau naturale, pe când avantajul competitiv se reflectă prin modul în care se diferențiază de alte comune prin dezvoltarea unei poziții unice care este susținută de implicarea resursei umane (instituții publice, private), dar și pe faptul că nu doar utilizează resursele precum avantajul comparativ, ci se bazează pe valorificarea acestora într-un mod unic.

Lipsa avantajului competitiv, sau pierderea acestuia, poate fi relaționată cu eșecul unei organizații (Cravens, 1988 *apud* Walley și Thawaites, 1996, p. 163), tocmai de aceea implicarea organizației în susținerea avantajului competitiv este vitală.

În lucrarea de față, implicarea autorităților publice locale în susținerea identificării și dezvoltării avantajului competitiv este crucială. Chiar dacă autoritățile publice locale (primăriile comunelor) funcționează conform legislației în vigoare pe baza principiilor descentralizării și autonomiei locale, în realitate au o autonomie limitată, însă cu toate acestea pot susține totuși comunitățile în activități generatoare de avantaj competitiv.

1.2.1 Teorii ale avantajului competitiv

Așa cum am menționat anterior, din perspectiva managementului strategic, avantajul competitiv reiese dintr-o serie de caracteristici prezentate de un ansamblu de teorii care fac referire la avantajul competitiv.

În perioada cuprinsă între anii 1960 și 1990 teoriile referitoare la avantajul competitiv pot fi grupate în trei curente: *Porter și modelele sale de strategie competitivă* (Porter, 1980, 1985), *viziunea și nucleul bazate pe resurse privind abordarea competențelor și resurselor interne* (întâlnit în literatura de specialitate și cu prescurtarea de RBV) (Wernerfelt, 1984; Barney, 1991) și *abordarea managementului strategic* (Chandler, 1962; Ansoff, 1965).

Printre perspectivele teoretice care au influențat măsurarea avantajului competitiv, identificate în literatura de specialitate se află: viziunea firmei bazată pe resurse (RBV), teoria bazată pe capacități, viziunea bazată spre piață (MBV), teoria instituțională (Chabowski și Mena, 2017, p. 3), la care se adaugă și perspectiva bazată pe cunoștințe și viziunea avantajului tranzitoriu al avantajul competitiv (Wang, 2014).

Viziunea bazată pe resurse este o teorie atribuită lui Wernerfelt care susține că există un echilibru între exploatarea resurselor actuale și dezvoltarea de noi resurse, acestea contribuind la dezvoltarea unei organizații (Wernerfelt, 1984, p. 178). Această teorie se bazează pe identificarea resurselor interne și a capacităților pe care le deține o organizație, considerate drept principalele elemente care generează apariția avantajului competitiv (Madhani, 2010 *apud* Medilo și Aniga, 2018, p. 229), identificându-l pe acesta în raport cu capitalul uman și competențele dobândite, dar și cu resursele financiare (Ndlovu și Mariussen, 2015, p. 3). Această teorie (RBV) susține că avantajul competitiv poate să reiasă din caracteristicile interne ale organizației, precum climatul organizațional, aptitudini, cultură organizațională, toate acestea ajungând să creeze avantajul competitiv, dar și plus valoare economică, fiind rar, greu de imitat și de substituit (Powell, 1992, p. 121; Talaja, 2012, p. 51), aceasta venind ca un contraargument la viziunea lui Porter conform căreia organizațiile obțin avantaj competitiv dacă dețin o poziție profitabilă în industrie și în grupurile strategice. Teoria a fost ulterior dezvoltată și de alți autori care susțin faptul că firmele nu ar trebui să activeze doar în sectoare la care au acces cu ușurință, ci ar trebui să activeze și în alte sectoare care să îi determine să genereze avantaj competitiv (Margarian și Hundt, 2023, pp. 4-5).

Teoria cu privire la capacități are la bază abilitatea organizației de a utiliza resursele pe care le deține pentru a-și îndeplini obiectivele dorite

(Wang, 2014, p. 37; Amit și Shoemaker, 1993 *apud* Medilo și Aniga, 2018, p. 229). Această teorie pleacă de la premisa că abilitatea de a învăța continuu și de a deprinde noi cunoștințe conduce la obținerea avantajului competitiv (Lee et al., 2001 *apud* Wang, 2014, p. 38). Capacitățile sunt cele care indică abilitatea unei organizații de a utiliza resursele pe care le deține în mod eficace și eficient, dar și de a întreprinde diferite acțiuni cu scopul de a atinge obiectivele organizației (Helfat și Peteraf, 2003 *apud* Kaur și Mehta, 2017, p. 3), altfel spus capacitățile și teoriile care fac referire la acestea se bazează mai mult pe partea de proces și nu pe cea de produse.

Teoria asupra viziunii bazate pe piață are în vedere identificarea și protejarea poziției strategice referitoare la capacitatea de exploatare a economiilor naturale (Medilo și Aniga, 2018, p. 229 *apud* McGee, 2015), care se bazează pe factorii industriali și piața externă ca fiind factori determinanți pentru performanța unei companii (Porter, 1980, 1985, 1996; Bain, 1968, Caves și Porter, 1977, Peteraf și Bergen, 2003 *apud* Wang, 2014, p. 33). Mai mult, această teorie susține faptul că poziția strategică a unei firme, respectiv cum își desfășoară aceasta activitatea, este cea care determină dinamica concurențială și performanța, care duc la avantajul competitiv al unei organizații (Wang, 2014, p. 34).

Teoria instituțională sau viziunea relațională a strategiei pune accentul pe dezvoltarea de relații și legături pentru a obține diferite bunuri sau acces pe piață, între diferiți actori de la niveluri diferite (Wong, 2011 *apud* Medilo și Aniga, 2018, p. 229). Organizațiile pot dezvolta relații între ele, atât la nivel micro, cât și la nivel macro (Wang, 2014, p. 38), aceste relații susținând formarea și dezvoltarea avantajului competitiv.

Teoria cu privire la viziunea avantajului tranzitoriu al avantajul competitiv indică faptul că trebuie perfecționată permanent maniera prin care se dorește să se atingă avantajul competitiv (Medilo și Aniga, 2018, p. 229), prin elaborarea de strategii pe termene mai scurte pentru a putea fi mereu actualizate cu dezvoltarea continuă (Wang, 2014, p. 39), respectiv pentru a ține pasul în mod constant cu noutățile.

Perspectiva bazată pe cunoștințe este susținută de teoria bazată pe resurse, accentul fiind pus pe cunoștințele care există la nivelul unei organizații cu privire la crearea avantajului competitiv (Curado, 2006 *apud*

Medilo și Aniga, 2018, p. 229). În mod frecvent, tot ceea ce ține de cunoștințe, competențe, abilități ale resursei umane, sunt văzute drept cele mai importante active pe care le deține o companie, pe baza cărora aceasta se poate dezvolta, având acces la informații noi, de actualitate, adaptate la profilul companiei, fiind astfel greu de imitat sau replicat (Wang, 2014, p. 37).

Observăm că în general abordările mai tradiționale raportează competitivitatea și avantajul competitiv doar la partea economică, pe când cele mai moderne includ și alți factori de referință, pe lângă cei economici. În urma analizei literaturii de specialitate referitoare la competitivitate putem conchide faptul că aceasta este văzută drept capacitatea unei organizații de a concura eficient și de a-și menține o poziție fruntașă în raport cu alte organizații, raportându-se în cea mai mare parte la productivitate și prosperitate, acestea fiind generate de avantajul competitiv de la nivelul organizației. Avantajul competitiv pe de altă parte, reprezintă un concept mai specific, axându-se pe caracteristicile deținute de organizație, care sunt greu sau imposibil de imitat ori de înlocuit. Cele două concepte sunt categoric diferite, dar interdependente, competitivitatea neputând exista fără avantajul competitiv, iar avantajul competitiv fără a fi conștientizat și identificat nu ar putea susține competitivitatea. *Avantajul competitiv este cel care susține competitivitatea, iar competitivitatea este realizată prin întărirea și utilizarea avantajului competitiv. Avantajul competitiv și competitivitatea sunt două concepte interdependente, dar care rămân distincte în natura lor. Avantajul competitiv este fundamentul pe care se construiește competitivitatea, iar aceasta este realizată prin întărirea și utilizarea eficientă a avantajelor competitive.*

CAPITOLUL 2.

Măsurarea și identificarea avantajului competitiv, exemple de măsurători pe niveluri (național, regional și local)

Acest capitol cuprinde o descriere a unor modalități de măsurare a avantajului competitiv și competitivității la nivel teritorial general, fiind incluse și metode utilizate cu precădere în spațiul rural. Prezentarea acestor modele de măsurare raportate la un nivel teritorial de bază vor contribui la dezvoltarea propriului nostru indice compozit, elaborat în partea practică a acestei lucrări. În prima parte a capitolului sunt prezentate exemple de instrumente de evaluare ale competitivității la nivel național, regional și local, urmând ulterior să fie descrise diverse tipuri de măsurare și identificare a avantajului competitiv, pornind de la nivele mai înalte de analiză (regiune), până la nivele mai joase de analiză (orașe sau comune). Acest capitol are un rol determinant pentru această cercetare, contribuind la identificarea principalelor dimensiuni care vor fi incluse în indicele dezvoltat în partea practică, dar și identificarea altor variabile legate de competitivitate și avantaj competitiv. Sunt prezentate măsurători cu privire la competitivitate, deoarece, așa cum am specificat și în capitolul anterior, aceasta este percepută ca fiind similară cu avantajul competitiv.

Competitivitatea la nivelul națiunilor a devenit un domeniu de interes, iar măsurarea și determinarea acesteia au pus bazele identificării a numeroase modalități cu privire la dezvoltarea lor. Măsurarea competitivității în domeniul public a început la nivel de țară (Forumul Economic Mondial publică rapoarte anuale încă din anul 1979; Institutul de Dezvoltare a Managementului realizează rapoarte din anul 1989), iar ulterior

s-a ajuns la măsurarea acesteia la nivel regional (iar la nivel regional european începând cu anii '90) (Bristow, 2010, pp. 69-70).

Avantajul competitiv este un concept utilizat cu precădere în mediul privat, însă în ultima perioadă mediul public a început să manifeste un interes crescut față de acest concept, fiindcă trăim într-o eră unde totul se află în competiție, nu doar la nivel privat, cât și la nivel public. Porter a pornit de la ideea că pentru măsurarea competitivității este necesară o cartografiere a mediului competitiv a unei organizații (Naserbakht et al., 2008; Li et al., 2009; Smit, 2010, Deniz et al., 2013 *apud* Kharub și Sharma, 2017, p. 136), acesta promovând ideea că avantajele competitive susțin competitivitatea, și aceasta nu ar putea fi măsurată dacă nu ar exista avantaje competitive, idee susținută și de noi. Cu toate acestea, trebuie să specificăm faptul că măsurarea competitivității nu include măsurarea avantajului competitiv în sine, ci a elementelor care susțin și formează avantajul competitiv în ansamblu.

Măsurarea avantajului competitiv a fost adesea un subiect sensibil, din cauza faptului că acesta a fost operaționalizat fie doar în raport cu performanța (O'Shannassy, 2008, p. 175; Sigalas și Economou, 2013, pp. 61-62), fie prin implementarea unei strategii care aduce plus valoare unei organizații și nu este implementată în același timp și de concurență (Barney, 1991 *apud* O'Shannassy, 2008, p. 169) sau doar în raport cu aspectele economice (Czaplicka-Kolarz et al., 2020, p. 68). Deși există o serie de factori care determină avantajul competitiv (așa cum am văzut în capitolul anterior), nu există o definiție clară, universală, consacrată a acestui concept (Ma, 2000; Foss și Knudsen, 2003; O'Shannassy, 2008; Rumelt, 2003 *apud* Sigalas și Economu, 2013, p. 63), tocmai de aceea în capitolele anterioare am definit avantajul competitiv din perspectiva proprie.

2.1 Nivelul național

World Economic Forum măsoară competitivitatea națională raportându-se atât la analiza datelor oficiale, cât și la surprinderea opiniei cetățenilor. Atât pentru analiza cantitativă, cât și pentru cea calitativă, aceștia au analizat 173 de variabile pe care le-au comprimat în opt factori ai

competitivității (transparența, guvernarea, sectorul financiar, infrastructura, tehnologia, managementul, forța de muncă, instituțiile civile). Aceste variabile au fost alese în urma unor analize factoriale și regresii care au demonstrat cauzalitatea între variabile și nivelul de importanță a acestora în raport cu competitivitatea (Lall, 2001, pp. 1515-1516). Indicele dezvoltat de World Economic Forum este cunoscut sub denumirea de Indexul Global al Competitivității format din 12 indicatori comasați în 3 grupe (cerințe de bază, amplificatori ai eficienței, inovație și sofisticare) fiecare din aceste grupe având în componența lor variabile măsurabile (Petrylê, 2016, p. 31), care sunt agregate succesiv (utilizând media aritmetică a fiecărei variabile), iar scorul general obținut în urma agregărilor este media scorurilor celor 12 indicatori. În urma analizei acestui indice s-a constatat că acesta poate contribui la creșterea economică a țării, dar și la reziliență în cazul unei crize (Petrylê, 2016, p. 35), astfel dezvoltarea lui este necesară și benefică la nivelul țărilor.

Tot la nivel mondial a fost dezvoltat indicele IMD care contribuie la clasificarea țărilor cu privire la abilitatea acestora de a susține și de a crea un mediu propice pentru competitivitatea întreprinderilor. Indicele are la bază patru factori: performanța economică; eficiența instituțiilor publice; eficiența sectorului de afaceri și infrastructura. Fiecare dintre acești factori este compus din 5 subfactori, iar fiecare subfactor conține la rândul său un anumit număr de variabile analizate. Pentru fiecare subfactor, indiferent de numărul de variabile din care este format există aceeași pondere din total (5%), urmând ca la final să fie făcută agregarea rezultatelor tuturor celor 20 de subfactori pentru a putea permite realizare clasamentului general (IMD-International Institute for Management Development, 2022, p. 34). Criticile care survin acestui indice fac referire la clasificarea țărilor în funcție de valoarea acestuia, care de cele mai multe ori nu este acurată, din cauza faptului că acesta nu analizează eficiența țărilor în ceea ce privește utilizarea întregului potențial pe care acestea îl dețin (Segota et al., 2017, p. 144).

Măsurarea competitivității trebuie să ia în calcul și specificul țării, deoarece majoritatea măsurătorilor sunt similare pentru fiecare țară, însă fiecare țară are specificul său, mai ales din punct de vedere al organizării administrativ-teritoriale sau al formei de guvernământ. Considerăm că acești indici care măsoară competitivitatea la nivel național trebuie să

include o serie de variabile care să se raporteze la specificul țărilor, iar metodele de agregare să țină cont de aceste specificități ale țărilor, fiindcă acestea pot modifica rezultatele finale în ceea ce privește nivelul de competitivitate.

2.2 Nivelul regional

În măsurarea competitivității la nivel regional s-a observat existența unei caracteristici comune, respectiv abordarea multidimensională (Bristow, 2010, p. 72). Competitivitatea regională sau locală conține atât indicatori hard, cât și soft, indicând o analiză mai apropiată de specificul regiunilor. Cu toate acestea, s-a identificat faptul că anumite măsurători ale competitivității sunt lipsite de consens ori sunt operaționalizate eronat, în neconcordanță cu realitatea (Bristow, 2010, p. 91).

Competitivitatea de la nivelul regional din China de exemplu, este măsurată prin raportarea la o serie de indicatori precum: capitalul uman, clusterelor, sectorul de afaceri, ajutorul venit din partea mediului public, inovația, atractivitatea investitorilor, infrastructura, localizarea geografică, capitalul social și instituțiile (Vuković și Wei, 2010, p. 112). Această analiză are la bază doar analiza univariată, astfel că sunt prezentate doar scoruri generale pentru fiecare indicator în parte, nefăcându-se referire la rolul și importanța variabilelor din instrument.

Într-o analiză a dimensiunilor incluse în indicii compoziți analizați în lucrarea proprie (Indicele de Competitivitate din Marea Britanie; Indicele de Competitivitate European; Indicele de Competitivitate Mondială a Cunoașterii; Indicele BISW German; Indicele de Competitivitate a Statului; Indicele de Ranking German; Indicele de Competitivitate Provincială din Vietnam și Indicele German al Viitorului), Bristow a observat că există o serie de variabile similare analizate, și anume: performanța economică; ocuparea forței de muncă sau șomajul; costul forței de muncă; productivitatea; angajații calificați; capacitatea de inovare; calitatea forței de muncă; calitatea instituțiilor; stabilitatea politică și socială; administrația publică (rata de angajare în sistemul public); birocrăția; fiscalitatea; infrastructura rutieră; informațiile și comunicațiile; antreprenoriatul; capitalul financiar; cererea și

puterea de cumpărare; sărăcia și inegalitatea; inflația; sănătatea; ecologia; calitatea vieții; corupția; criminalitatea; atitudinile și valorile în general; creșterea populației (Bristow, 2010, pp. 81-83). Se poate observa că indicatorii luați în considerare în elaborarea rapoartelor analizate de către autor includ diverse variabile, cu mențiunea că indicii nu includ toate variabilele prezentate, doar o parte dintre acestea, însă, de cele mai multe ori nu sunt adaptate la profilul fiecărei țări, astfel încât competitivitatea poate fi măsurată eronat sau poate să nu fie identificată din cauza faptului că acestea nu sunt conforme cu profilul țărilor analizate. Lipsa de conformitate poate fi în principal cauzată de lipsa de date disponibile la nivelul țării (Bristow, 2010, pp. 69-70).

Un model de măsurare al competitivității la nivelul NUTS 2 (regiunilor), adoptat de mai mulți autori, este cel piramidal, care analizează intrările-ieșirile și rezultatele (inputs-outputs-outcomes). Sunt considerate rezultate (outcomes) nivelul de trai și prosperitatea; ieșirile sau outputs sunt relațioante cu rata de ocupare a forței de muncă și nivelul salarial, iar intrările sunt legate de factorii care influențează în mod direct economia. Având la bază aceste elemente, modelul piramidal susține că există 5 factori determinanți ai competitivității regionale: cercetarea și dezvoltarea tehnologică; capitalul uman; capitalul productiv și investițiile străine; sectorul comerțului și clusterelor; capitalul social. Acești factori sunt formați din 21 de indicatori măsurabili, care au fost supuși mai multor analize statistice, precum: analiza componentelor principale, analiza factorială și regresii multiple, pentru a identifica în primul rând o scală care să ajute la clasificarea variabilelor, ulterior pentru a filtra factorii care influențează competitivitatea, iar în final pentru a demonstra care sunt factorii care influențează competitivitatea unei regiuni (Lengyel și Rechnitzer, 2013, pp. 422-423).

Indicele Regional de Competitivitate (Regional Competitiveness Index) a măsurat competitivitatea prin raportarea la următorii indicatori: cadrul instituțional; infrastructură; macroeconomie; sănătate; educație; piața muncii; piața financiară; nivelul tehnologic; diversitatea mediului de afaceri; inovația; resursele naturale, aceștia fiind formați la rândul lor din subindicatori măsurabili (Benzaquen et al., 2010, p. 72). Pornind de la acest

instrument, autorii au creat un instrument propriu pentru măsurarea competitivității regionale, care a inclus următoarele categorii principale: guvern și instituții; dezvoltare economică; infrastructură productivă; capital uman; eficiența sectorului de afaceri, fiecare la rândul lui fiind format din sub-indicatori măsurabili. Aceștia au calculat indicele ca medie a tuturor indicatorilor și media factorilor care formează fiecare categorie principală în parte, urmând ca la final indicele să reprezinte suma variabilelor incluse, care ulterior a fost agregată (Benzaquen et al., 2010, pp. 76-81). Indexul Regional al Competitivității 2.0 utilizat la nivelul regiunilor din țările Uniunii Europene este format din 3 indicatori: de bază, eficiență și inovare, fiecare fiind format din mai mulți subindicatori măsurabili precum: instituții; stabilitate macroeconomică; infrastructură; sănătate; educație; formare profesională continuă; eficiența pieței muncii; dimensiunea pieței; tehnologie; afaceri sofisticate și inovație (Dijkstra et al., 2023, p. 8).

Măsurarea competitivității trebuie să ia în considerare atât factorii generatori (input), cât și impactul (outcome), astfel că este necesară măsurarea acestora nu doar în termeni de productivitate sau PIB, ci luând în considerare și alte componente importante, pentru care este propus un indice de măsurare denumit: competitivitatea rezultatelor din noile perspective - New Perspective Outcome Competitiveness (NPO). Acest indice aplicat la nivelul regiunilor are la bază trei dimensiuni: dimensiunea de bază (include instituții, stabilitatea macroeconomică, infrastructura, sănătatea și învățământul de bază), eficiența (învățământul superior, eficiența forței de muncă și dimensiunea pieței) și inovarea (pregătirea tehnologică, sofisticarea sectorului de business, inovarea) (Bilbao-Terol et al., 2019, pp. 639-641). Fiecare dimensiune este formată dintr-un set de variabile măsurabile care au fost agregate, fiecare dintre acestea fiind considerate elemente distincte ale competitivității. Cele trei dimensiuni sunt alăturate în indice, presupunându-se faptul că sunt interconectate între ele, neputând aștepta inovarea fără o bună performanță, aceasta din urmă neputând exista fără inovare. Indicele final este format din alăturarea celor trei dimensiuni, utilizând o funcție liniară ponderată în funcție de stadiul de dezvoltare al regiunii (Bilbao-Terol et al., 2019, p. 643).

Competitivitatea la nivel regional a fost măsurată și prin raportarea la resursele și capacitățile pe care le deține o regiune și contribuie la creșterea bunăstării populației. Indicatorii luați în considerare au fost grupați în cinci categorii: guvern și instituții; dezvoltare economică; infrastructură; capitalul uman și eficiența întreprinderilor (Benzaquen et al., 2010, p. 67; Huggins și Clifton, 2011, p. 1344). Capacitățile sunt definite prin raportarea la inovare, educație, instituții, capital social și ecologie (Aiginger et al., 2013 *apud* Aiginger și Firgo, 2017, p. 158) și se referă la competențe sau la abilitatea organizației de a desfășura o activitate internă într-un mod potrivit (Thompson et al., 2018, p. 88). Acestea se dezvoltă pe baza resurselor organizației și sunt transpuse în resursa umană sau în procesele organizaționale (Thompson et al., 2018, p. 88).

Nivelul regional este caracterizat de o varietate de indici care măsoară competitivitatea, aceștia contribuind în mod direct la evaluarea performanței economice a unei regiuni, la identificarea punctelor tari și slabe ale regiunilor, la orientarea politicilor publice pe baza rezultatelor obținute, iar în mod indirect, acestea permit evaluarea poziționării strategice, determinarea factorilor de succes, orientarea strategiilor pentru valorificarea punctelor forte și eliminarea punctelor slabe, aceasta din urmă fiind relaționată mai mult cu avantajul competitiv, care nu este conștientizat, dar care există la nivelul regional.

2.3 Nivelul local

Un indice de măsurare al competitivității folosit în subregiunile din Finlanda pentru a determina avantajul competitiv, iar ulterior pentru a crea un indicator de competitivitate, furnizează rezultate și mai relevante cu privire la acest aspect. Acest indice este format din 16 variabile comasate în 4 dimensiuni: capitalul uman, inovația, aglomerarea și accesibilitatea, iar pentru fiecare din cele patru variabile creează un ansamblu de indicatori măsurabili. Indicele a inclus variabile cu valori absolute, dar și variabile procentuale. În primă fază fiecare indicator a fost format prin împărțirea valorilor subregiunii la populația totală și înmulțit cu 100 (după formula $X_i = (x_i/X)/(p_i/P) \cdot 100$, unde X_i , X și P înseamnă valorile totale la nivel de țară, iar

xi și pi reprezintă valorile totale de la nivelul subregiunilor). Ulterior datele au fost standardizate, pornind de la ideea că fiecare indicator are o pondere egală și fiecare dimensiune este egală, astfel că toate variabilele au fost calculate ca medie neponderată a dimensiunilor. Prin această metodă de măsurare, s-a ajuns la concluzia că succesul economic tinde să atragă diferiți factori care contribuie la dezvoltarea unei comunități (Huovari et al., 2001, pp. 6-7).

În cazul măsurării competitivității la nivelul orașelor engleze, autorii au pornit de la identificare relației dintre active (indicatorii măsurați) și rezultate. Indicatorii selectați (activele) au fost grupați în categorii mai mari precum: mediul economic; mediul politic sau instituțional; mediul fizic și mediul social (Deas și Giordano, 2001, pp. 1416-1419), însă identificarea variabilelor măsurabile din punctul nostru de vedere este mult prea îngustă, autorii limitându-se la un număr restrâns de variabile, precum vârsta locuitorilor, salariații din domeniul public, fondurile europene, densitatea drumurilor, procentul de prezență la vot sau prețurile locuințelor (Deas și Giordano, 2001, p. 1417). Aceștia au testat instrumentul doar prin aplicarea de corelații și regresii. Un element interesant în construirea acestui indice este prezența la vot, care a fost văzută drept o implicare civică a locuitorilor, arătând astfel un angajament civic crescut la nivelul orașelor, acesta putând fi o sursă de avantaj competitiv. Implicarea civică a locuitorilor se poate asocia și cu un nivel crescut de capital social, care este o componentă a avantajului competitiv.

Alt model utilizat la nivelul local din Marea Britanie are în vedere trei factori: cei de intrare (input), producție (output) și rezultat (outcome). Prima categorie are în include rata activității economice, afacerile noi raportate la 1000 de locuitori, numărul de afaceri raportate la 1000 de locuitori, proporția populației apte de muncă cu calificare profesională națională, proporția afacerilor bazate pe cunoaștere. A doua categorie vizează valoarea adăugată brută pe cap de locuitor, producția pe oră lucrată și rata de angajare. Ultima categorie are în vedere plata săptămânală brută și rata șomajului. Indicele a fost creat pentru a deveni un instrument de măsurare al competitivității axat atât pe dezvoltarea, cât și sustenabilitatea afacerilor, dar și pe bunăstarea locuitorilor (Huggins și Thompson, 2017, p. 7). Autorii iau în considerare

raportarea competitivității la capitalul fizic, forța de muncă, productivitate, capacități, efectele instituționale și încredere (Huggins și Thompson, 2017, p. 8). În aceeași manieră, Huggins folosește un model compus din doar trei factori care au rezultat în urma agregării indicatorilor finali: inputs sau intrările (unde măsoară numărul de firme pe cap de locuitor); outputs sau ieșirile (unde măsoară PIB-ul pe cap de locuitor) și outcomes (rezultatele) unde măsoară veniturile și rata șomajului (Huggins, 2003 *apud* Budd și Hirmis, 2004, p. 1023).

Jiang și Shen au dezvoltat un indice de măsurare a competitivității la nivelul orașelor, pentru a putea integra cât mai mulți indicatori măsurabili care determină competitivitatea orașelor, trecând peste bariera de a asocia competitivitatea doar cu creșterea economică, raportându-se la următoarele trei dimensiuni: economică, socială și de mediu (Jiang și Shen, 2010, p. 309). Indicele propus de ei este format din 4 niveluri (nivelul 1 - indicele; nivelul 2 - cele 3 dimensiuni; nivelul 3 - subdimensiuni și nivelul 4 – indicatorii măsurabili). Indicatorii măsurabili au vizat: PIB/locuitor; producția medie a întreprinderilor private și publice; investițiile străine raportate la numărul de locuitori; procentul populației cu studii superioare; economiile populației raportate la numărul de locuitori; nivelul de urbanizare; numărul de zone dezvoltate; cantitatea de dioxid de sulf pe unitatea de suprafață urbană. Indicatorii au fost integrați în indicele creat prin agregarea acestora. Agregarea a avut la bază metode obiective de ponderare, astfel că au fost atribuite aceleași ponderi pentru indicatorii dintr-un nivel (de exemplu cele de la nivelul 2 sunt formate din trei subdimensiuni, care la rândul lor sunt divizate în 3 indicatori, astfel că fiecare subdimensiune are o pondere de o treime, iar dimensiunea mare are ponderea egală cu 1) (Jiang și Shen, 2010, p. 310).

Un alt indice folosit în măsurarea competitivității orașelor și municipiilor din Filipine are în vedere cinci indicatori cheie: dinamica economiei (mărimea economiei locale, creșterea economiei locale, capacitatea de a genera locuri de muncă, costul legat de trai, costul pentru dezvoltarea de afaceri, dependența financiară, productivitatea și prezența afacerilor și a organizațiilor profesionale), eficiența guvernământului (capacitatea serviciilor de sănătate, capacitatea școlilor, securitatea, eficiența

înregistrării afacerilor, respectarea anumitor standarde impuse, prezența unității de promovare a investițiilor, respectarea directivelor naționale pentru unitățile administrativ teritoriale, colectarea impozitului pe venit ale acestora, protecția socială), infrastructura (starea rețelelor de drumuri, distanța față de oraș, disponibilitatea resurselor de bază, investițiile anuale în infrastructură, conectarea la tehnologie și informație, numărul de mijloacelor de transport în comun, infrastructura de sănătate, infrastructura de educație, numărul de bancomate), reziliența (planul de utilizare a terenurilor, planul de reducere a riscului de dezastre, instruire anuală în caz de catastrofe, sistemul de avertizare timpurie, evaluări locale ale riscului, infrastructura de urgență, utilități, numărul de angajați, sistemul sanitar) și inovarea (planuri pentru tehnologia informației, finanțarea inovării, utilizarea inovării, capacitatea rețelei de internet, disponibilitatea serviciilor de internet de bază, tehnologie nouă) (Guvernul Național Filipine, 2023).

Măsurarea competitivității diferă în funcție de profilul organizației care este supusă analizei, astfel că la nivelul unei firme aceasta este măsurată prin raportarea la profit, piață sau prețuri, pe când în industrie aceasta este analizată prin raportarea la prețul intern brut sau export, iar la nivelul țărilor există diferite măsurători care fac referire la export (economiiști clasici și neoclasici adoptă acest indicator), la succesul economic al unei țări, la nivelul de productivitate, aspecte ce țin de profilul țării (economice, culturale tehnologice, etc.) (Petrylè, 2016, p. 29). În concluzie, competitivitatea unei țări nu poate fi asemănată cu cea a unei organizații din punct de vedere al măsurării.

La nivelul zonelor mai mici din Finlanda (sub-areas) competitivitatea a fost măsurată prin raportarea la o serie de indicatori precum: potențialul demografic, venitul populației, populația cu vârsta cuprinsă între 15-64 de ani, nivelul de educație al populației, infrastructura educațională și cea de cercetare, accesibilitatea, serviciile culturale și factorii fizici, aceștia fiind considerați condiții preliminare care asigură succesul unei comunități. Variabilele măsurabile au fost standardizate având media 0 și abaterea 1, mergând pe principiul cu cât o valoare este mai ridicată, cu atât competitivitatea influențează mai mult acea variabilă. Ulterior, pentru a putea emite concluzii generale, toate scorurile au fost supuse standardizării

și unei analize de tip cluster pentru a putea în final să poată fi emise concluziile studiului (Kauko, 2002, pp. 194-195).

În general factorii care determină competitivitatea (mai ales în mediul rural) se divid în două categorii: factori externi (aspecte ce țin de mediul politic, economic, social, tehnologic, demografic) și factori interni (aspecte ce țin de resursa umană, cunoștințe, informații, inovare, strategii) (Huggins și Clifton, 2011, p. 1344; Kalėdaitė, Jasinskas, 2013 *apud* Švagždienė și Perkumienė, 2017, p. 1345). Alți factori determinanți ai competitivității țin de aspecte generale (situația geopolitică din țară, sistemul legislativ), principalele aspecte caracteristice ale economiei (diferențele regionale, sprijinul financiar din partea statului sau sistemul fiscal) sau aspecte ce țin de infrastructura operațională (calificările salariaților, capacitatea economică a organizației) (Liučvaitienė și Peleckis, 2011 *apud* Švagždienė și Perkumienė, 2017, p. 1346). La nivelul rural, competitivitatea este susținută de factori relaționați cu atractivitatea investitorilor și a investițiilor, condițiile de viață, poziția geografică sau cultură (obiceiuri și tradiții) (Švagždienė și Perkumienė, 2017, p. 1348).

Un model de măsurare care poate fi transpus și pentru avantajul competitiv este dezvoltat de Michalek și Zarnekow, care au creat un construct multi-dimensional (sau indice compozit) ce măsoară dezvoltarea rurală și calitatea vieții locuitorilor în regiunile rurale din anumite țări din Uniunea Europeană (Michalek și Zarnekow, 2012, p. 1). În indicele pentru dezvoltarea rurală autorii au inclus o serie de domenii specifice (economic, social, mediu, demografie, administrație și infrastructură) care au fost formate din indicatori măsurabili, mulți dintre ei fiind raportați la numărul de locuitori sau la 1000 de locuitori, această raportare fiind necesară pentru a avea rezultate comparabile (Michalek și Zarnekow, 2012, p. 15).

Avantajul competitiv din perspectiva altor autori, se bazează pe capacitatea comunităților de a concura în vaste moduri cu privire la cota de piață, la capital sau la muncitori (Markey et al., 2006, p. 25). Alții sunt de părere că avantajul competitiv de la nivelul regional și urban este mult mai cuprinzător, conținând atât factori tradiționali utilizați în producție, infrastructură și locație, cât și factori economici care influențează calitatea vieții și posibilitățile din mediu urban sau regional (Malecki, 2004, p. 1108).

Măsurarea avantajului competitiv la nivelul spațiului rural depinde de o serie de factori precum: poziționarea geografică, densitate, suprafața totală a unității analizate, clasificarea veniturilor, nivelul de studii al locuitorilor, numărul de salariați, mărimea gospodăriei, pericolele prezente (Medilo și Aniga, 2018, p. 229). Acest studiu a preluat indicatorii utilizați în măsurarea avantajului competitiv la nivelul municipalităților, identificând variabilele care influențează avantajul competitiv pe baza unei analize factoriale, excluzându-le pe cele care nu influențează avantajul competitiv.

Așa cum se poate remarca, ambele concepte (competitivitatea și avantajul competitiv), chiar dacă sunt tratate uneori diferit în literatura de specialitate (indicatorii analizați au măsurat cu precădere competitivitatea), ele sunt măsurate și identificate având la bază indicatori similari. Majoritatea indicilor creați au rolul de a servi drept documente oficiale la nivelul țărilor, prin care se promovează avantajele competitive pe care acestea le dețin, prin care se realizează diferite clasificări, se emit o serie de comparații, toate având rolul de a ajuta unitatea analizată să se dezvolte, să devină mai prosperă și mai competitivă.

CAPITOLUL 3.

Posibile surse de avantaj competitiv în spațiul rural

3.1 Surse ale avantajului competitiv

Din capitolul anterior se poate observa că avantajul competitiv poate fi măsurat și identificat în diferite moduri, raportându-ne la o serie vastă de factori, pornind de la cei istorici, geografici, culturali, economici, sociali, la cei ce țin de infrastructură sau de asociativitate, toți contribuind în mod direct la formarea și existența acestuia. În această ordine de idei, este necesară identificarea surselor avantajului competitiv, în vederea stabilirii indicatorilor care vor fi incluși în analiza dezvoltată în partea practică.

Printre factorii care susțin avantajul competitiv se află: forța de muncă, productivitatea, trendurile demografice, situația educațională, infrastructura în general (Scaccabarozi et al., 2022, p. 58); spiritul antreprenorial, infrastructura de transport (European Commission, 2017 *apud* Scaccabarozi et al., 2018, p. 28). La nivelul municipalităților din Italia, au fost identificate cele mai importante dimensiuni utilizate în măsurarea competitivității: educația; locurile de muncă; bunăstarea economică; mediul și teritoriul; antreprenoriatul; inovarea; infrastructura și mobilitatea (Scaccabarozi, 2022, p. 61).

Alți factori care contribuie în mod direct la susținerea avantajului competitiv pot fi structurile asociative (grupuri de acțiune locală, zone metropolitane, asociații de dezvoltare intercomunitară), clusterelor locale sau chiar strategiile de dezvoltare locală. Structurile asociative vizează dezvoltarea integrată, pe un areal mai mare, care depășește granițele unei

singure comune, precum cel microregional. Aceste structuri se bazează pe asocierea comunelor, sau a comunelor cu orașelor, dezvoltarea fiind una diversă și complexă. Noile abordări cu privire la clustere permit extrapolarea spațiului rural la ideea de cluster, acesta putând fi perceput drept un cluster atunci când sunt evidențiate legăturile și interdependența dintre comunele care formează spațiul rural; când acestea cooperează în diferite domenii; implică diferiți actori de la nivelul lor cum ar fi cetățeni, mediul de afaceri local, mediul public local, aceștia colaborând între ei; caută să dezvolte împreună noi proiecte și acțiuni (Roelandt și Hertog, 1999, pp. 12-13). În cazul organizațiilor publice locale se recomandă să se pună accentul pe gândirea strategică și elaborarea de strategii, pentru a putea identifica din timp amenințările pe care spațiul public (de exemplu orașele) le poate avea (aglomerare, prețuri ridicate, lipsa spațiilor de calitate) și care pot duce la migrarea anumitor grupuri de oameni (în special a clasei creative) din urban către spațiul rural (Huggins și Clifton, 2011, p. 1357). Astfel, gândirea strategică ajută nu doar spațiul urban să știe cum să gestioneze viitoarele probleme, dar ajută și spațiul rural să știe cum să gestioneze aspectele legate de venirea unor noi grupuri de oameni.

Factorii prezentați în acest capitol rezultă în urma consultării literaturii de specialitate și au fost aleși în concordanță cu disponibilitatea datelor de la nivelul României, care pot să fie incluse în analiza practică, însă logica alegerii acestora se bazează și pe importanța lor, pe rolul determinant pe care îl au asupra dezvoltării locale, dar și pe relația de interdependență care există între ei, respectiv între ei și gradul de dezvoltare al comunelor.

3.1.1 Clasa creativă

Un element de noutate în spațiul rural este redat de prezența clasei creative. Richard Florida este cel care a studiat în amănunt clasa creativă, fiind de părere că acele regiuni unde clasa creativă este prezentă au șanse mai mari de reușită în ceea ce privește competiția cu alte regiuni (Thulemark și Huge, 2014, p. 87), bazându-se foarte mult pe ideea că oamenii prin capitalul simbolic și uman pe care îl dețin susțin regiunile să se dezvolte și să concureze între ele. Autorul a demonstrat că, de regulă, clasa creativă este

prezentă în zonele aglomerate, urbane, metropolitane și este susținută de către oamenii care au meserii văzute drept creative, inovative (ingineri, profesori, autori, designeri, muzicieni și compozitori, actori și directori, artiști, pictori, sculptori, artiști graficieni, fotografi, dansatori, interpreți și lucrători în domeniu (Florida, 2003, p. 118 *apud* Florida, 2012, p. 38).

Prezența clasei creative este asociată cu spațiul urban datorită infrastructurii și serviciilor de care acesta dispune, însă clasa creativă ar trebui asociată și cu spațiul rural, datorită caracteristicilor proprii pe care acesta le deține (resurse naturale, mediu, lipsa poluării etc.). Clasa creativă este susținută de diversificarea sectorului economic, iar această diversificare a început să fie prezentă și în spațiul rural, mai ales datorită faptului că agricultura în mediul rural nu mai este un sector economic de bază. La nivel național doar 23% din totalul forței de muncă activează în sectorul agriculturii (Comisia Europeană, 2023). Cu toate acestea, există studii care au analizat prezența clasei creative la nivelul rural, unde este susținută de servicii mai ieftine, dar și de calitatea vieții crescută (Beyers și Lindahl, 1996; Goe, 2002 *apud* McGranahan și Wojan, 2007, p. 199).

Studiile indică faptul că factorii sociali, diversitatea socială și etnică au încurajat clasa creativă să lucreze la nivelul zonelor metropolitane (Florida, 2002, p. 745 *apud* Rowe și McLaren, 2017, p. 157). Un alt studiu s-a rezumat la măsurarea prezenței clasei creative nivelul municipiilor din România, unde a fost inclusă și confesiunea religioasă pe lângă indicatorii utilizați de Florida, care au indicat că toleranța etnică și diversitatea religioasă atrag clasa creativă, doar în anumite condiții (Pavelea et al., 2021). Nu putem afirma faptul că etnia este un factor relevant în dezvoltarea comunelor, însă putem afirma că aceasta poate susține anumite acțiuni și activități de la nivel local, deoarece o diversitate etnică poate însemna o deschidere mai mare a oamenilor asupra unor elemente de noutate. Plecăm de la asumția că în spațiul rural diversitatea și toleranța sunt mai puțin prezente sau acceptate, ceea ce înseamnă că cei care fac parte din clasa creativă evită să lucreze în spațiul rural nu doar din cauza lipsei locurilor de muncă, cât și din cauza lipsei de acceptare din partea locuitorilor.

Prezența clasei creative la nivel rural s-a demonstrat a fi benefică, susținând dezvoltarea rurală prin munca celor din această categorie, prin

dezvoltarea capitalului social la nivel local (Mahon et al., 2018, p. 278), dar mai ales prin relocarea firmelor din spațiul urban în spațiul rural, oferind astfel ruralului un potențial de dezvoltare, respectiv o sursă de avantaj competitiv, dar și o dezvoltare economică la nivel rural. Pentru a putea avea succes în ceea ce privește dezvoltarea economiei pe baza clasei creative, localitățile trebuie să atragă oameni creativi care susțin și generează inovarea, fiindcă de cele mai multe ori această categorie de oameni tinde să fie prezentă doar în anumite orașe sau regiuni care susțin un mediu social deschis la nou, la diversitate și creativitate (Florida, 2002 *apud* Huggins și Clifton, 2011, p. 1346).

Există studii care susțin faptul că tinerii aleg să se mute în spațiul rural pentru o locuință mai atractivă, pentru a avea o viață mai relaxată, bucurându-se de facilitățile rurale și nu pentru a-și deschide afaceri la nivel local, preferând să lucreze în spațiul urban de cele mai multe ori (Herslund, 2012, p. 252). Cu toate acestea, atunci când au decis să dezvolte afaceri în mediul rural, aceștia au dezvoltat afaceri similare cu cele din mediul urban, având deja expertiza necesară, astfel că sectorul economic rural a început să fie diversificat datorită prezenței clasei creative (Herslund, 2012, p. 252).

Criticile asupra analizei clasei creative susțin faptul că aceasta este orientată doar pe zonele urbane, iar transpusă în spațiul rural aceasta nu poate fi aplicabilă (Hansen, 2008; Andersen et al., 2010 *apud* Thulemark și Huge, 2014, p. 87), însă noi considerăm că poate fi transpusă la nivel rural, atât timp cât aceasta este operaționalizată și adaptată la profilul acestuia. Clasa creativă aduce cu sine noi perspective și abilități care pot transforma economiile locale, în unele inovative și competitive. Mai mult, clasa creativă poate avea un impact determinat asupra revitalizării comunităților, prin susținerea unor inițiative culturale și sociale care să pună bazele unui mediu vibrant și diversificat, care în cele din urmă duce la o creștere a atractivității comunităților și la o calitate a vieții crescută în rândul locuitorilor. Considerăm că prezența clasei creative contribuie în mod pozitiv la dezvoltarea economică, socială și culturală a comunelor, prin caracterul său inovativ și sustenabil, care are la bază o populație educată care știe cum să contribuie în mod direct la diversificarea economică și la dezvoltarea și utilizarea avantajelor competitive.

3.1.2 Turismul

Turismul a reușit să își consolideze o poziție fruntașă în rândul elementelor care susțin și contribuie direct la dezvoltarea economică, locală și comunitară. Turismul sub toate formele sale contribuie la dezvoltarea comunităților prin îmbunătățirea venitului la nivel local prin toate activitățile generate de acesta (Barbe et al., 2016, p. 167). Turismul rural are la bază aspecte culturale, aspecte legate de mediul înconjurător, care de regulă implică o serie de actori relevanți de la nivelul comunității (investitori locali și comunitatea locală) (Wardana et al., 2020, p. 1493). De asemenea, turismul contribuie la o rată scăzută a șomajului, dar și la consolidarea identității locale, respectiv la imaginea locală sau națională (Muhanna, 2007 *apud* Purnomo et al., 2020; *apud* Rustantono et al., 2020, p. 151).

Dezvoltarea turismului rural poate contribui în mod direct la creșterea calității vieții locuitorilor prin crearea de noi servicii și noi locuri de muncă, prin diversificarea activităților economice pe plan local, dar și prin promovarea spațiului rural, valorificarea resurselor locale, respectiv prin atragerea de turiști, de noi investitori și noi locuitori pe plan local. Este de preferat însă ca dezvoltarea turismului rural să fie una controlată, care să păstreze valorile comunității locale, să implice în mod direct atât comunitatea locală, cât și instituțiile locale, dezvoltând relații de colaborare și cooperare între acestea, pentru a evita o dezvoltare haotică în măsură să afecteze în mod negativ comunitatea.

S-a demonstrat faptul că dezvoltarea turismului rural trebuie să implice în mod direct comunitatea, pentru a putea deveni competitivă și pentru a putea fi bine primită de către localnici (Wardana et al., 2020, p. 1493), dezvoltarea turismului rural fără implicarea locală poate să nu genereze avantaj competitiv pentru comunitate, fiind neînțeleasă de către locuitori. Aceasta poate să fie percepută negativ, să fie lipsită de susținere și de implicare dacă nu este conștientizată și înțeleasă de către locuitori. Practicarea turismului rural prin implicarea comunității poate aduce un plus turismului, deoarece locuitorii sunt obișnuiți cu specificul locului, cunosc mult mai bine comunitatea din care fac parte, teritoriul unde conviețuiesc,

toate acestea devenind premisele unei dezvoltări armonioase a turismului rural și a dezvoltării comunitare.

Turismul rural poate să contribuie nu doar la dezvoltarea locală, ci și la dezvoltarea regională și națională, studiile în domeniu arătând că practicarea acestui tip de turism este strâns legată de patrimoniul istoric, de producția locală, de evenimente culturale locale, de tradiții, gastronomie, produse locale specifice, toate acestea făcând teritoriul cunoscut la un nivel mai înalt decât cel local (Fang, 2020, pp. 100-104). Aceste elemente pot fi considerate factori determinanți ai avantajului competitiv, la care se adaugă și elementele utilizate în măsurarea competitivității la nivelul turismului rural, precum numărul de turiști, existența atracțiilor turistice, conservarea mediului înconjurător, gestionarea mediului înconjurător în starea lui naturală fără intervenția omului (protejarea florei și faunei), patrimoniul construit, facilitățile recreative (Wardana et al., 2020, p. 1495). Turismul rural include elemente definitorii ale spațiului rural, precum: patrimoniul construit, natură, educație, sport, activități de aventură, activități agricole și zootehnice (Bramwell și Lane, 1994 *apud* Chin et al., 2017, p. 239), tradiții locale, dar și identitatea locului generată de valorile locale.

Turismul contribuie și la generarea de venituri (Ruzi Molina et al., 2010; Moric, 2013 *apud* Chin et al., 2017, p. 239) și la îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor (Peptenatu et al., 2009; Probstl-Haider et al., 2014; Aliman et al., 2016 *apud* Chin et al., 2017, p. 239).

Dezvoltarea și practicarea turismului rural atrag după sine și nevoia de dezvoltare de noi servicii, de diversificare a celor existente, însă acestea nu pot funcționa fără prezența anumitor elemente de bază (infrastructură rutieră și tehnico-edilitară, patrimoniul cultural, structuri de cazare turistică, servicii de servire a mesei etc.) oferite de către comunitate (cetățeni, sectorul public, sectorul privat). Turismul rural cunoaște diferite forme și tipuri, acesta reușind să se modeleze după aproape orice tip de atracție existent, atât timp cât aceasta este conștientizată și valorificată.

Între turism și cultură există o legătură puternică, fiindcă de regulă, turismul se dezvoltă în jurul elementelor culturale. Așa cum turismul contribuie direct la economia națională, regională sau locală, și cultura cunoaște același parcurs (Dziembowska-Kowalska și Funck, 1999, p. 1381).

Cultura este și ea o sursă a avantajului competitiv (Dziembowska-Kowalska și Funck, 1999, p. 1394), fiind prezentă la nivel local și conectată cu turismul și clasa creativă, între ele existând o relație de interdependență.

Avantajul competitiv măsurat din perspectiva turismului, face referire la următoarele aspecte: competențele resursei umane; infrastructura locațiilor turistice; managementul calității; competențele de comunicare; planificarea strategică; implicarea autorităților publice și a comunității locale; toți acești factori contribuind la dezvoltarea avantajelor competitive (Chin et al., 2017, p. 241).

Concluzionând, putem afirma faptul că practicarea turismului (mai ales a turismului rural), poate contribui în mod direct la dezvoltarea locală din mai multe puncte de vedere (economic, social, comunitar), atât timp cât aceasta implică membrii comunității (comunitatea locală, sectorul privat, sectorul public și sectorul non-profit) care conlucrează pentru gestionarea acestui proces, care conștientizează împreună avantajul competitiv al spațiului și care valorifică într-un mod favorabil avantajele de care dispune, atât pentru interesul individual, dar și pentru cel colectiv.

3.1.3 *Economia*

Economia rurală s-a schimbat de-a lungul timpului, mai ales când în Marea Britanie de exemplu, în anii 1970 a început un nou tip de migrație, contra-urbanizarea (counter-urbanisation) ce s-a bazat pe migrația oamenilor din mediul urban în cel rural, cel din urmă oferind locuri de muncă, acces la servicii, transport către spațiul urban îmbunătățit (Shucksmith, 2012, p. 6), acest fenomen concretizându-se și în România, însă mult mai târziu.

Pornind de la premisa că competitivitatea regională este susținută de competitivitatea nivel local, dar și că avantajul competitiv poate fi creat, prezent și identificat și la niveluri mai mici față de cel național (Porter, 1990 *apud* Mikkonen, 2002, p. 192) este necesară o analiză economică la nivelul comunelor rurale, pentru a putea identifica cum contribuie acestea la competitivitatea regională, dar mai ales, cum se pot dezvolta mai mult,

pentru a putea ajunge să aibă o economie mai puțin dependentă față de nivelurile de mai sus (Huggins și Clifton, 2011, p. 1342).

Atât competitivitatea, cât și avantajul competitiv sunt percepute în raport cu dezvoltarea economică, aceasta ajutând la îndeplinirea obiectivului general al lor, de a crește sau de a îmbunătăți condițiile de trai ale locuitorilor.

De cele mai multe ori competitivitatea este confundată cu avantajul competitiv, de aceea în această lucrare au fost introduse și analizate ambele concepte, însă noi considerăm că avantajul competitiv este format dintr-o sumă de caracteristici care îi conferă acestuia unicitate, pe când competitivitatea se referă la abilitatea de a utiliza caracteristicile avantajului competitiv. Astfel, s-a observat faptul că sursele de avantaj competitiv coincid cu cele ale competitivității, iar raportarea avantajului competitiv la dezvoltarea economică, respectiv la indicatori economici nu este eronată. Avantajul competitiv este raportat la forța de muncă (Barbe et al., 2016; Ketels, 2016; Aiginger, 2006; Aiginger și Firgo, 2017; Lengyel et al., 2013), la sectorul economic în general (Barbe et al., 2016; Arthur, 2008; Row și McLaren, 2017), la creșterea economică (Charles și Zegarra, 2014), dar și la întreprinzători (Barbe et al., 2016) și investitori (Al Badi, 2018), respectiv la salariați (Isserman et al., 2009) și locuri de muncă (Kulish, 2016), rată scăzută a șomajului (Isserman et al., 2009; Lengyel et al., 2013) sau la venituri ridicate (Lengyel et al., 2013), ori la diversificarea activităților economice (Kulish, 2016).

În ceea ce privește specializarea firmelor există opinii că în zonele periurbane sunt prezente firmele care au ca domeniu de activitate industria prelucrătoare (Margarian și Hundt, 2023), ceea ce vine în contradicție cu prezența clasei creative (acest concept a fost prezentat anterior). Este necesară identificarea domeniului de activitate principal al firmelor, iar un predictor foarte bun raportat la activitatea principală a firmelor și a concentrării acestora îl reprezintă coeficientul de localizare (location quotient) care indică concentrarea salariaților de la nivel local, din totalul ocupării forței de muncă din totalul salariaților, de la toate firmele.

Indicele Global al Competitivității este văzut ca fiind într-o relație de dependență cu produsul intern brut, majoritatea autorilor considerând că

țările bogate sunt mai competitive decât cele sărace (Podobnik et al., 2012. p. 1). Pornind de la această afirmație putem spune că regiunile mai bogate sunt mai competitive față de cele sărace, sau că județele, orașele ori comunele mai bogate sunt mai competitive decât cele mai sărace.

Ruralul este considerat adesea deficitar în dezvoltarea de noi firme, cu toate că acesta dispune de bogate resurse naturale, culturale, umane și nu numai, care pot fi valorificate și pot ajuta la dezvoltarea acestuia. Cu toate acestea, în România antreprenorii se confruntă cu mari dificultăți în ceea ce privește latura financiară, oportunitățile de finanțare oferite de la nivel european fiind o opțiune pentru aceștia, în vederea atragerii fondurilor nerambursabile și a dezvoltării locale (Burcea, 2012, p. 170). Având în vedere aceste impedimente, mediul rural a început să se dezvolte din punct de vedere economic în ultimii ani, în concordanță cu creșterea economică de la nivel național.

3.1.4 Demografia

Populația reprezintă nucleul principal al oricărei organizări administrativ-teritoriale, fiindcă orice așezare care nu este caracterizată de prezența populației este considerată pustie.

Toate instituțiile publice urmăresc un obiectiv comun: îmbunătățirea condițiilor de viață în rândul populației, tocmai de aceea, fără populație nu putem avea avantaje competitive, nu se poate discuta despre competitivitate, dar mai ales, nu există instituții publice, acestea fiind create cu scopul de a ajuta la rezolvarea problemelor oamenilor, de a le asigura servicii la nivel local și de a-i coordona în întreaga lor existență.

Toate activitățile care se derulează la nivelul unei organizații se realizează de către oameni, prin oameni. Fie că vorbim despre productivitate, fie că vorbim despre sectorul privat, sectorul public sau sectorul non-profit, toate au în centrul lor resursa umană. Prezența resursei umane la nivel de organizație este principala sursă de avantaj pe care o deține aceasta. Dacă discutăm despre o resursă umană bine pregătită, cu un nivel educațional crescut, despre un trend migratoriu pozitiv, despre un spor natural pozitiv, atunci putem spune că discutăm și despre o sursă de avantaj

competitiv. Fără a fi prezentă resursa umană, avantajul competitiv nu poate fi conștientizat, dezvoltat și valorificat.

Fie că aducem în discuție asociativitatea, clusterelor, prezența clasei creative, sectorul economic, sectorul turistic, toate aceste surse de avantaj competitiv au drept sursă de bază populația. Toți indicatorii prezentați în literatura de specialitate vizează sau includ populația, deoarece aceasta este cea care susține existența instituțiilor publice, a organizațiilor și a altor servicii.

Dinamica populației a fost mereu considerată drept un efect al dezvoltării economice, însă în prezent, relația inversă a început să fie intens studiată, considerându-se că dezvoltarea economică este cea care atrage populația (Florida, 2002; Clifton, 2008; Asheim și Hansen, 2009; Florida și Mellander, 2014 *apud* Pavelea et al., 2022, p. 567).

La nivelul comunităților care sunt similare din punct de vedere al densității populației, apar diferențe în ceea ce privește alte aspecte demografice care țin de sporul natural, sporul migratoriu, raportul de dependență demografică, aceste aspecte indicând mai detaliat situația reală din teritoriu. Tocmai de aceea este necesară o analiză asupra acestor aspecte demografice, pentru a surprinde situația reală din teritoriu, dar și influența acestor aspecte asupra avantajului competitiv.

3.1.5 Clusterelor

Clusterelor sunt dezvoltate atunci când există o apropiere geografică între grupuri, dar și implicarea în activități similare (Center for Regional Development, Purdue University, Indiana Business Research Center, Kelley School of Business, Indiana University, Strategic Development Group, Inc., 2007).

Asocierile între mediul public, privat, sectorul non-profit, care susțin atât competiția, cât și cooperarea, sunt și ele percepute drept clusterelor. Acestea sunt asociate în prezent cu dezvoltarea economică, ele ajutând la rezolvarea unor probleme întâmpinate în zonele mai puțin dezvoltate, unde problemele economice și sociale nu sunt rezolvate de mediul public (Zheliakov et al., 2015, p. 74). Clusterelor au la bază două strategii și anume:

specializarea într-un anumit domeniu, dar și asocierea care se stabilește între operatorii economici (Zheliakov et al., 2015, p. 75). Există patru factori determinanți care susțin funcționarea și existența clusterelor rurale, respectiv: factori politici care caracterizează relația dintre mediul privat și cel public prin diferite acțiuni comune, comunicare eficientă, etc.; factori economici care iau în considerare numărul de operatori privați locali; factori sociali care iau în considerare impactul mediului privat asupra laturii sociale din teritoriu; și factorii tehnici care fac posibilă funcționarea clusterelor (Zheliakov et al., 2015, p. 75).

Clusterelor pot fi definite drept „un grup de industrii similare, care creează avantaj competitiv” și se susțin unele pe altele, menținând diversitatea și făcând față la noutăți (Porter, 1990, p. 83); dar pot fi identificate și drept „concentrări geografice de companii și instituții interconectate într-un anumit domeniu” care au rolul de a susține competiția în teritoriu (Porter, 1998, p. 78), dar și care se asociază pe baza elementelor comune (Porter, 2000, p. 16). Mai mult, ele nu trebuie tratate independent de avantajul competitiv, deoarece la baza lor stau teorii legate de concurență și strategii concurențiale (Porter, 2000, p. 19).

Se identifică mai multe tipuri de cluster, precum: cluster de comerț (industrii exportatoare), cluster locale (care livrează servicii și produse la nivel local sau regional) și cluster bazate pe resurse (cele care se bazează pe resursele naturale - cărbune, petrol, silvicultura etc.) (Center for Regional Development, Purdue University, Indiana Business Research Center, Kelley School of Business, Indiana University, Strategic Development Group, Inc., 2007, p. 17). Mediul privat, instituțiile publice, cercetători, instituții financiare, toate formează un cluster (Solvell et al., 2003, p. 18). Ideea de cluster trebuie privită din punctul de vedere al beneficiilor, deoarece o colaborare între diferite organizații aduce plus valoare acestora, prin împărtășirea de expertiză între ele, idei, programe și proiecte în comun, având la bază un parteneriat clar stabilit.

Clusterelor trebuie percepute drept un nou mod de gândire, nu doar la nivel național, cât și local, deoarece acesta este relaționat cu economia, și are în vedere noi roluri pentru cei din mediul privat și public, acestea punând bazele competitivității (Porter, 2000, p. 15), ele fiind cele care promovează și

încurajează comunicarea între spațiul public și privat (Porter, 2000, p. 16). Mai mult, clusterelor pun în vedere avantajul competitiv existent, care nu este deținut neapărat de companii, ci de locația unde se află companiile (Porter, 2000, p. 16).

Ideea de a lucra cu anumite grupuri la nivel local, ajută la concentrarea și capitalizarea tuturor aspectelor care susțin avantajul competitiv. Gruparea comunelor rurale într-un cluster, permite adoptarea unei strategii unitare, care promovează și susține avantajul competitiv. Această promovare ajutând clusterul în sine să fie mai vizibil, mai activ, mai performant, mai competitiv.

Clusterelor influențează concurența prin creșterea productivității curente, a capacității de inovare, dar și a stimulării sectorului economic de a dezvolta noi întreprinderi (Porter, 2000, p. 21), astfel că ele sunt un predictor bun al prezenței sau dezvoltării avantajului competitiv, încurajând astfel dezvoltarea economică și concurența (Porter, 2000, p. 32).

Clusterelor susțin competitivitatea prin îmbunătățirea productivității, prin sporirea inovației, dar și prin facilitarea comercializării inovației care se bazează pe dezvoltarea de noi produse sau servicii (Porter et al., 2004, p. 45).

Spațiul rural, mai bine spus comunele, sau uneori comunele în cooperare cu orașele, pot fi percepute drept clusterelor rurale, datorită faptului că acestea susțin competitivitatea, se bazează pe inovație, cooperează pentru susținerea, dezvoltarea și diversificarea activităților economice, generatoare în mare parte de avantaj competitiv (Zheliakov et al., 2015, p. 74). Ideea de cluster a apărut pentru a susține colaborarea și cooperarea între organizațiile din mediul privat, între mediul privat și cel public, prin oferirea de informații reciproce și prin acces egal la informații. Raportându-ne la clusterelor rurale putem să ne imaginăm comuna drept un cluster rural, care este format din sectorul privat din comună (mai mulți operatori privați), sectorul public și cel non-profit, dar și de cel educațional care poate să ofere expertiză în anumite domenii. Între toate aceste sectoare există o relație de colaborare, bazată pe schimb de informații și comunicare reciprocă. Astfel că, în cazul în care una dintre firme se confruntă cu lipsa forței de muncă, primăria poate ajuta la identificarea oamenilor care își caută un loc de muncă sau viceversa, când oamenii care nu dețin un loc de muncă merg la primărie sunt îndrumați către firmele care au nevoie de un loc de muncă. Ideea de

cluster se bazează așadar pe comunicare, cooperare, susținere reciprocă, schimb de informații.

Prezența clusterelor la nivel rural este un predictor bun care indică prezența capitalului social și a participării comunitare, deoarece indică un spirit crescut de asociere la nivel local, care de cele mai multe ori poate se poate constitui în avantaj competitiv. Capitalul social are un rol important mai ales atunci când se discută despre avantaj competitiv, deoarece acesta se bazează pe legăturile dintre oameni, legăturile dintre aceștia și organizații, acestea fiind caracterizat de încredere și respect reciproc (Stănică, 2014, p. 64), aceste relații dezvoltând și susținând spiritul comunitar. Mai mult, capitalul social este caracterizat de relații de încredere între diferiți actori, relații care pot pune bazele unor procese de dezvoltare. Acesta poate fi măsurat și prin raportarea la numărul de ONG-uri per locuitor (Gus, 2014 *apud* Pawlowska, 2017, p. 99).

Perceperea anumitor zone rurale (comune sau comune și orașe) în contextul clusterelor ajută la măsurarea mai eficientă și eficace a conceptului, deoarece pune accentul pe legăturile care există între acestea (Porter, 2000, p. 18), legături care pot fi transformate în avantaje competitive la nivel microregional.

În dezvoltarea unui cluster trebuie luate în considerare următoarele: locația (aceasta trebuie aleasă cu grijă, într-un spațiu unde sectorul economic există sau poate să fie dezvoltat); implicarea la nivel local (unde se poate coopera și colabora, instituțiile publice sunt deschise la această idee, la fel și mediul local de afaceri); modernizarea (trebuie luat în considerare nivelul economic local și diversificarea acestuia, pentru a ține pasul cu prezentul, dar și necesitatea existenței unui cluster în acea zonă); acțiuni colective (realizarea de acțiuni concrete care susțin atât mediul public, cât și cel privat, de pe urma acestei colaborări) (Porter, 1998, pp. 87-89).

Pentru identificarea unui cluster se poate începe cu concentrarea geografică a firmelor (calcularea coeficientului Gini); se poate identifica specializarea existentă la nivelul spațiului analizat (calcularea coeficientului de localizare - location quotient); se poate identifica și analiza nivelul de interacțiune a actorilor și instituțiilor din arealul studiat; identificarea grupurilor de bază (firmele și activitatea lor) (Brenner, 2017, pp. 5-7). Analiza

coeficientului de localizare (location quotient), permite identificarea ratelor de creștere a firmelor, și determină avantajul comparativ al acestora, respectiv unde sunt concentrate diferite firme în teritoriu, mai puternic decât la nivel național (Center for Regional Development, Purdue University, Indiana Business Research Center, Kelley School of Business, Indiana University, Strategic Development Group, Inc., 2007, p. 30).

În cazul clusterelor trebuie subliniată importanța cooperării și colaborării între actori, deoarece acestea sunt susținute de relațiile de la nivelul clusterului. Clusterelor rurale pot fi cele care pun bazele unei dezvoltări armonioase pe baza avantajului competitiv, deoarece odată identificat avantajul competitiv din comune se pot forma diferite clusteruri la nivel local și regional care pot întări colaborarea și cooperarea între comune sau între actorii din comune pentru o dezvoltare armonioasă.

3.2 Spațiul rural

De-a lungul timpului, spațiul rural a fost cel care a produs și furnizat mâncare, a oferit resursele naturale necesare producerii energiei electrice și termice, și a asigurat combustibilul necesar autovehiculelor, dar și multe altele. Mai mult, acesta a fost și încă este caracterizat de un patrimoniu construit, natural, cultural și istoric aparte (și nu numai), care conferă specificitate spațiului rural. Stauber (2001) a concluzionat încă din anii 1970 că este nevoie să se investească în spațiul rural, deoarece se protejează mediul înconjurător, se produce hrană de calitate și se menține o distribuție echilibrată a populației.

În România, spațiul rural se confruntă în prezent cu mari probleme de depopulare, migrare a locuitorilor, declin demografic, scădere economică, infrastructură deficitară, degradare și chiar pierdere a tradițiilor, scădere a prezenței resurselor naturale, nivel scăzut de educație a locuitorilor, productivitate scăzută, servicii publice precare (sănătate, educație, etc.), acces dificil la facilitățile din urban și la piețele de desfacere. Spațiul rural a fost mereu caracterizat de o lipsă a persoanelor educate sau specializate (Porter et al., 2004, p. 40) sau de o densitate scăzută a populației, care poate fi privită și ca un avantaj, în funcție de activitățile din zonă (pentru turism și

relaxare densitatea scăzută a locuitorilor este un beneficiu) (Porter et al., 2004, p. 40). Pe lângă acestea, ruralul se confruntă și cu probleme ce țin de inegalități între genuri și sărăcie (Tandir et al., 2016, p. 63). Spațiul rural prezintă un nivel de dezvoltare mai redus față de cel urban, nu oferă condiții de trai suficiente, are o calitate a vieții scăzută. Cu toate acestea, în una din trei țări membre OECD, regiunile rurale erau cele care aveau cea mai crescută rată de locuri de muncă create, deoarece paradigmele vechi care se bazau pe agricultură au fost înlocuite de unele noi care se bazează pe competitivitatea rurală, pe valorificarea resurselor pe care comunitățile rurale le dețin, pe dezvoltarea diferitelor sectoare de activitate (turism, industrie, etc.) (OECD, 2006, pp. 12-15). Începând cu anii '90, și în România, economia bazată pe agricultură a început să scadă și să se dezvolte alte sectoare, precum servicii sau industrie, astfel că diversificarea activităților economice în mediul rural a început să aibă un rol important.

Sărăcia în spațiul rural apare în cazul țărilor unde densitatea populației este scăzută, acolo unde agricultura este practică la nivel scăzut, unde nu există o comasare a terenurilor și o agricultură practică la nivel macro, dar mai ales în țările unde nivelul de dezvoltare economică este scăzut, iar condițiile de calitate a vieții sunt slab dezvoltate (Bernard, 2019, p. 386).

Pe lângă acestea, condițiile de viață precare din mediu rural, dar și amenințările legate de sustenabilitatea resurselor rurale pot constitui obstacole care stau în calea dezvoltării rurale. Spațiul rural are un impact covârșitor asupra economiei naționale, contribuind la reducerea sărăciei și a șomajului (Medilo Jr. și Aniga, 2018, p. 288), dar și un impact determinat în viața oricărui individ, și de aceea necesită o atenție aparte.

Uniunea Europeană a încercat de-a lungul timpului să pună accent pe dezvoltarea ruralului, prin adoptarea a diferite politici și programe la nivelul țărilor membre, dar și prin crearea unor instrumente financiare menite să vină în sprijinul dezvoltării acestuia. De asemenea, aceasta și-a propus să creeze un model unitar de dezvoltare rurală, având la bază o serie de strategii bine definite (Balestrieri, 2014, p. 174). Cu privire la dezvoltarea rurală, încă există o lipsă de concordanță referitoare la nevoile reale din spațiul rural și nevoile identificate de nivelul central. De cele mai multe ori

guvernele dezvoltă programe și politici care nu sunt adaptate în totalitate la situația reală din teritoriu.

Ruralul a cunoscut în ultima perioadă o dezvoltare importantă datorită resurselor pe care le deține, dar și din cauza supraaglomerării și debordării urbanului. Prosperitatea în spațiul rural poate fi prezentă (Isserman et al., 2009, p. 333) și poate fi generată de factori precum: reducerea ratei de sărăcie; educația de calitate; condițiile de viață crescute; prezența locurilor de muncă; prezența oamenilor educați; venitul crescut (Isserman et al., 2009, p. 334).

Dezvoltarea rurală este tratată având la bază două aspecte: unul ce ține de creșterea economică și unul ce ține de politicile de dezvoltare rurală, iar abordările specifice acestora sunt: abordarea exogenă, abordarea endogenă și abordarea mixtă care conține atât abordarea exogenă, cât și cea endogenă (Tandir et al., 2016, p. 64).

Dezvoltarea exogenă a pus accent pe dezvoltarea și diversificarea agriculturii în spațiul rural, acesta fiind tratat independent față de spațiul urban (Thompson și Ward, 2005; Lowe et al., 1995 *apud* Tandir et al., 2016, p. 64), pe când dezvoltarea endogenă a pus accentul pe dezvoltarea locală prin utilizarea resurselor, capacităților proprii, dar și a valorilor locale (Tandir et al., 2016, p. 64). Dezvoltarea endogenă face referire la un teritoriu dat, și implică un proces pornit de jos în sus (bottom-up), pentru acoperirea nevoilor de bază ale oamenilor, prin valorificarea resurselor locale deținute, într-un mod rațional, în vederea susținerii procesului de dezvoltare (Stănică, 2014, pp. 12-14).

Dezvoltarea comunitară este un tip de dezvoltare, care are la bază implicarea oamenilor, fiind definită drept „procesul prin care o comunitate își îmbunătățește condițiile de viață, prin acțiunea voluntară, conștientă și planificată a membrilor ei, pe baza dezvoltării capacităților proprii de acțiune, conexiunilor inter și extracomunitare, valorilor comune și utilizării resurselor interne și externe” (Stănică, 2014, p. 29). Astfel, se evidențiază faptul că acest tip de dezvoltare implică mult mai multe elemente decât dezvoltarea rurală, exogenă sau endogenă. În dezvoltarea comunitară se urmărește implicarea oamenilor în proces, aceștia devenind conștienți atât de rolul pe care îl are comunitatea în viața lor, dar și de rolul pe care ei îl au în comunitate. Acest concept de dezvoltare comunitară este o „inovație

socială (Sandu, 2005, p. 15 *apud* Stănică, 2014, p. 29), dar mai mult, este un concept de actualitate, care stă la baza valorificării avantajelor competitive ale comunităților, prin implicarea directă a locuitorilor. Inovația socială apare ca un răspuns la problemele de ordin social, care afectează societatea în ceea ce privește starea de bine a cetățenilor, aceasta luptând împotriva sărăciei, șomajului, decalajelor de dezvoltare etc. (Esen et al., 2015, p. 115).

Un model de inovație socială în mediul rural sunt întreprinderile sociale, care de cele mai multe ori sunt văzute ca organizații care încearcă să umple golurile lăsate de stat și piață (Pless, 2012; Munoz et al., 2014 *apud* Richter, 2019, p. 179). De regulă, aceste întreprinderi oferă servicii, locuri de muncă, cursuri de formare pentru locuitori, prin care susțin inovația (Richter, 2019, p. 179). În România, aceste întreprinderi funcționează conform legii 219 din 2015, privind economia socială. Economia socială este cea care vine în ajutorul comunităților, cu soluții noi, inovative la o serie de probleme de la nivel local, care nu sunt acoperite nici de sectorul public, nici de cel privat. Astfel, organizațiile care funcționează sub modelul economiei sociale, nu urmăresc neapărat profitul, ci și impactul social și se regăsesc sub forma cooperativelor, societăților mutuale, asociațiilor, fundațiilor sau întreprinderilor sociale, însă nici acestea nu sunt extrem de prezente în mediul rural, numărul acestora fiind redus în comparație cu urbanul.

În prezent, pe lângă procesele de dezvoltare, a apărut o nouă preocupare și anume reziliența. În dezvoltarea comunităților rurale trebuie luată în considerare și reziliența, care se referă la răspunsul comunității în cazul unei crize (Hill et al., 2008). Acolo unde există o economie diversificată, comunitatea este una rezilientă, practicarea agriculturii este de asemenea un indicator al rezilienței, deoarece aceasta atrage resurse de muncă, creează noi locuri de muncă la nivel local. Prezența resurselor naturale, calitatea mediului și o capacitatea instituțională crescută sunt de asemenea elemente care ajută o comunitate să fie rezilientă (Sánchez-Zamora et al., 2014, pp. 22-23).

Dezvoltarea spațiului rural poate duce la evitarea aglomerației în spațiul urban, reduce anumite costuri pentru firme și rezidenți, ba mai mult, ajută la creșterea calității vieții rezidenților, evitându-se discrepanțele între rural și urban (Atkinson, 2004). Unii autori consideră că orașele sunt cele care

se vor dezvolta și mai mult în viitor (Murray, 2011), noi sunt de părere că în România, spațiul rural va trebui revitalizat pentru a se dezvolta în viitor, ceea ce presupune implicarea cât mai activă a instituțiilor publice locale și centrale pentru o dezvoltare echilibrată a teritoriului.

O componentă importantă în dezvoltarea spațiului rural este crearea și valorizarea capitalului social, deoarece acesta este cel care generează cooperarea la nivel local. Acesta este un predictor foarte bun al avantajului competitiv, deoarece prin intermediul legăturilor generate de el se pot pune bazele utilizării resurselor identificate ca fiind competitive (Elfring și Hulsink, 2003 *apud* Chuang et al., 2016, p. 1445). În zonele rurale, dezvoltarea inițiativelor inovatoare se bazează pe existența unor actori care le susțin, actori care sunt implicați direct în comunitate, au legături strânse cu mediul public, privat și civil din comunitate, iar împreună dezvoltă diferite proiecte cu caracter inovator (Esparcia, 2014).

Literatura de specialitate (Sánchez-Zamora et al., 2014) susține că factorii care influențează procesul de schimbare în zonele rurale sunt: capitalul economic (productivitate, angajare, investiții, infrastructură, întreprinderile, sectorul agricol, capitalul uman (educația, structura demografică, migrația, accesul la servicii, calitatea vieții, interacțiunea urban rural), capitalul social (parteneriate public private, voluntariat), capitalul cultural (angajamentul civic, patrimoniul), capitalul de mediu (resursele naturale, poluarea).

Dezvoltarea rurală este mai sustenabilă adoptând o abordare de jos în sus și nu de sus în jos, deoarece acest tip de dezvoltare se axează pe resursele din comunitate, fie ele fizice sau umane (Shucksmith, 2012, p. 3), implicându-le activ în procesul de dezvoltare a comunității. Acest tip de dezvoltare poate implica și actori din afara comunității, însă accentul este pus pe cei din comunitate, care sunt cei mai motivați să contribuie la dezvoltarea comunității din care fac parte.

Ruralul este privit de unii autori români drept un spațiu deschis, unde locuiesc oameni și se practică activități în condiții naturale (Mărginean, 2006, p. 153), iar din punct de vedere legislativ, ruralul se referă la „zonele care au drept activități economice producția agricolă vegetală, zootehnică, silvică, de pescuit sau acvacultură; procesarea industrială a produselor agricole, silvice,

piscicole și de acvacultură, precum și activități meșteșugărești, artizanale și de mică industrie; servicii de turism și de agrement rural” (Ordinul numărul 143/2005, art. 1).

De-a lungul timpului, în România, populația rurală a întâlnit creșteri și descreșteri așa cum sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 1: Ritmul evoluției populației rurale

Perioada	Ritm creștere - stagnare - scădere
1960-1966	Scădere
1967-1972	Creștere
1973	Stagnare
1974-1976	Creștere
1977-1992	Scădere
2001-2022	Scădere

Sursa: Preluare după Banca Mondială, 2023.

Aceste fluctuații în evoluția populației rurale sunt explicate pe de o parte de evenimentele istorice care au caracterizat România (perioada comunismului, Revoluția din 1989), schimbările legislative continue, dar și migrația în urban datorită industrializării. Raportându-ne strict la anii 1960 și 2022, putem spune că procentajul celor din spațiul rural a scăzut, deoarece în anul 1960, 65.79% dintre locuitori trăiau în mediul rural, pe când în anul 2022, doar 45.51% din populație trăiește în spațiul rural (Banca Mondială, 2023).

România, se află la nivelul Uniunii Europene, împreună cu Croația și Slovacia, printre țările cu cel mai redus grad de urbanizare (Friedrich Ebert Stiftung, 2023), ceea ce este îmbucurător, mai ales dacă avem în vedere afirmația care susține că spațiul rural este mai prosper datorită costului scăzut pentru condițiile de viață, față de spațiul urban (Porter et al., 2004, p. 8).

Majoritatea studiilor privind dezvoltarea locală se axează pe spațiul urban. Considerăm că aceste două spații trebuie tratate împreună, deoarece sunt interconectate, susținându-se unul pe celălalt. Spațiul rural are definiții variate, în funcție de țări și profilul acestora. De cele mai multe ori el este

definit în antiteză cu urbanul, tocmai de aceea este necesară o prezentare a spațiului urban, pentru a putea înțelege mai bine legăturile cu ruralul.

Între spațiul rural și cel urban a existat și va exista mereu o relație sinergică bazată pe cooperare și colaborare pentru asigurarea condițiilor de viață pentru oameni. Dacă spațiul rural este caracterizat de prezența terenurilor agricole care favorizează practicarea agriculturii și zootehniei care asigură hrana oamenilor, spațiul urban este caracterizat de prezența și diversitatea serviciilor publice și private necesare pentru populație.

De cele mai multe ori ruralul este definit drept opusul urbanului (Isserman, 2005, p. 446), însă această definiție este una eronată, deoarece cele două nu sunt contrastante, între ele există numeroase asemănări, pornind doar de la funcția de găzduire a locuitorilor și oferire de servicii pentru aceștia, în vederea asigurării condițiilor de viață necesare traiului.

Există mai multe clasificări pentru spațiul rural, prin raportarea la urban. Astfel, putem identifica ruralul de proximitate sau periurban, care este apropiat de urban, de cele mai multe ori învecinându-se cu acesta, iar activitățile celor din rural se întâlnesc cu cele din urban (Allen și Dávila, 2005). Zonele periurbane sunt văzute drept acele localități unde cel puțin 40% dintre locuitori dețin un loc de muncă în urban (MDPLA și Banca Mondială, 2020, p. 4) sau au în medie 10 persoane/hectar (MDPLA și Banca Mondială, 2020, p. 15). Zonele periurbane apar ca o reacție la efectul de spill over (contagiune) al orașelor mari, care nu mai au unde să se dezvolte, ori accesul la locuințe în zona urbană este dificil din punct de vedere financiar, tocmai de aceea aceste zone necesită o atenție distinctă, deoarece se pot dezvolta necontrolat și pot afecta autenticitatea spațiului rural. Aceste zone periurbane atrag atenția asupra lor datorită schimbărilor demografice, a extinderii urbanului în spațiul rural, a relațiilor economice dintre cele două medii, dar mai ales datorită faptului că acestea sunt considerate zone de oportunitate în ceea ce privește dezvoltarea (Woods, 2018, p. 29). Există și un rural periferic (îndepărtat sau ex-urban) care se diferențiază de cel periurban prin distanțarea față de oraș, concentrându-se pe densitatea mai scăzută a locuitorilor, pe utilizarea terenurilor preponderent în activități agricole, iar între ruralul periurban și cel periferic este prezent ruralul intermediar, care prezintă caracteristici atât din urban, cât și din rural.

Între rural și urban există legături neidentificate, neconștientizate, respectiv neexploatate. Conștientizarea acestor legături poate duce la dezvoltarea de proiecte în comun, care contribuie la creșterea și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor. Pentru stabilirea unei cooperări între rural și urban ar trebui să fie luate în considerare principii precum: coordonarea strategică; complementaritatea; reciprocitatea; abordarea științifică; parteneriatele bazate pe corectitudine; asumarea responsabilității urbanului față de rural (și viceversa), dar și afectarea cât mai redusă a funcțiilor spațiului rural (menținerea caracteristicilor care îi conferă caracterul de rural) (Stănică, 2022, p. 58). Conectarea rural-urbană poate duce la creșterea competitivității și la îmbunătățirea calității vieții, la o dezvoltare teritorială echilibrată (Stănică, 2022, p. 51).

Pe baza unui set de caracteristici adaptate la profilul rural au fost identificate nevoile spațiului rural (nevoia de dezvoltare și diversificare economică; dezvoltarea infrastructurii de bază; calitatea serviciilor publice - inclusiv educație; lipsa de expertiză în anumite domenii; bugetele scăzute), dar și ale urbanului (nevoia de spațiu pentru locuire; aer și mediu curat; oportunități de petrecere a timpului liber; surse de hrană calitative) (Stănică, 2022, p. 59). Se observă că nevoile și ofertele urbanului și ruralului se împletesc armonios, dezvoltarea de proiecte în comun fiind soluția care poate rezolva problemele ambelor părți. Bineînțeles, această dezvoltare trebuie să fie gândită, să aibă la bază o planificare strategică, care să includă direcțiile clare de urmat pentru a nu fi afectată niciuna dintre părțile implicate, și să se bazeze pe colaborare.

De cele mai multe ori spațiul rural este asociat cu un nivel mai scăzut de dezvoltare și cu un nivel mai crescut de sărăcie, însă există și zone urbane asociate cu un nivel mai scăzut de dezvoltare și un nivel crescut de sărăcie, respectiv există zone rurale dezvoltate, care au un nivel scăzut de sărăcie (Bernard, 2019, p. 369).

Studierea legăturilor dintre spațiul rural și urban, a dezvoltării lor complementare este un domeniu nou de interes pentru cercetare, în contextul în care tot mai multe structuri asociative includ atât comunități din spațiul rural, cât și din spațiul urban (Grupurile de Acțiune Locală, Asociațiile Metropolitane, Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară, etc.).

Cu toate că există autori care consideră că acest subiect nu este tratat suficient de mediul academic (Dabson, 2007, fără pagină), subiectul cu privire la conectarea urban-rural a început să fie studiat și în urma inițiativei Comitetului Regiunilor de la Bruxelles (Stănică, 2022). Subiectul ar trebui studiat mai aprofundat, mai ales în contextul în care unele orașe au început să se numească "orașele sat" (urban village), deoarece au început să replice elemente definitorii spațiului rural în cel urban, pentru a atrage locuitorii care se simt atașați de mediul rural (Murray, 2011, p. 75).

CAPITOLUL 4.

Metodologia de cercetare

Scopul principal al acestei lucrări este de a dezvolta o metodă nouă de măsurare sub forma unui indice compozit, care permite identificarea avantajelor competitive sau a potențialelor avantaje competitive de la nivelul unei comune, având la bază indicatori măsurabili, care au fost identificați în partea de analiză a literaturii de specialitate.

Utilizarea indicilor compoziți ajută foarte mult la înțelegerea conceptului măsurat, fiindcă aceștia au un caracter multi-dimensional, includ o gamă largă de variabile care oferă posibilitatea de reducere a informațiilor disponibile într-o măsură agregată (Saisana și Tarantola, 2002, OECD, 2005 *apud* Michalek și Zarnekow, 2012, p. 4). Un indice compozit trebuie să poată comprima mai multe domenii într-o singură dimensiune pentru ca datele să poată fi agregate.

Prin această lucrare se dorește sublinierea importanței zonelor rurale în contextul dezvoltării teritoriale, dar și identificarea avantajului competitiv la nivelul rural, având la bază un instrument creat și adaptat la profilul acestora. Astfel, dorim să elaborăm un indice compozit propriu de măsurare a conceptului de avantaj competitiv, în care să comprimăm diferite dimensiuni utilizate în alte studii, adaptate la profilul unității de analiză. Considerăm că utilizarea unui indice deja existent și aplicat, nu poate acoperi toți factorii determinanți (Buckley, 1988, pp. 190-191), de aceea, construirea unui indice nou, care are la bază mai multe elemente, raportate la profilul unității de analiză, este necesară. Mai mult, definirea ambiguă a avantajului competitiv, duce la o slabă capacitate de operaționalizare a conceptului, respectiv de măsurare a acestuia (Sigalas și Economou, 2013, p. 63), astfel că

este indispensabilă adoptarea unei definiții clare și concrete a conceptului, care să ofere claritate în măsurarea și identificarea acestuia.

Crearea unui astfel de indice poate contribui la dezvoltarea comunelor rurale prin relevarea importanței avantajului competitiv, dar și prin conștientizarea avantajelor competitive pe care acestea le dețin, pe baza cărora autoritățile publice locale, sectorul privat, dar și cel neguvernamental, respectiv cetățenii pot lua decizii cu privire la proiecte și acțiuni viitoare potrivite și necesare comunității. Pe baza identificării avantajelor competitive, comunele pot pune mai mult accent pe promovarea lor, pot dezvolta viitoare parteneriate, toate acestea susținând dezvoltarea locală sustenabilă, pe baza adoptării unor politici publice adecvate. Dezvoltarea locală trebuie înțeleasă în ansamblul ei, aceasta referindu-se la un tip de dezvoltare care valorifică avantajele competitive și comparative pe care le deține o comunitate, susține mobilizarea resurselor specifice ale comunității în vederea dezvoltării (Romeo, 2012, p. 3), ținând cont că aceasta este văzută drept un mijloc prin care se obține avantajul competitiv (Ali și Anwar, 2021, p. 1).

Față de metodologiile deja existente, această lucrare aduce elemente noi și de unicatitate, precum unitatea de analiză (comuna), dar și dimensiunile și indicatorii (variabilele) utilizate, care sunt de o mai mare complexitate față de modelele deja existente. Un indice compozit este mai mult decât o simplă variabilă care poate fi măsurată, este o variabilă care întâi trebuie construită (Ladner și Keuffer, 2021, p. 211).

În dezvoltarea indicelui a fost luat în considerare faptul că trebuie incluse o serie de aspecte care susțin aplicabilitatea acestuia, conform literaturii de specialitate. Informațiile trebuie să fie cât mai bine comprimate și identificate pentru a nu avea un număr crescut de indicatori, care ar putea să influențeze eficacitatea rezultatelor (Poot, 1999, p. 4). Trebuie incluși indicatori care să facă referire la determinanții avantajului competitiv și nu la consecințele acestuia așa cum alți autori au făcut în cazul competitivității, unde, de exemplu creșterea PIB-ului a fost identificată drept o consecință și nu drept un determinant al competitivității. Indicele va avea la bază mai mulți indicatori integrați deja în alți indici (Poot, 1999, p. 5), care pot evidenția o veridicitate a măsurătorii, prin faptul că aceștia au fost analizați,

testați și aplicați în prealabil. Vor fi analizați și incluși factori economici, sociali, fizici (Deas și Giordano, 2001, pp. 1416-1419; Jiang și Shen, 2010, pp. 309-310), dar și factori ce țin de localizarea geografică, toți aceștia fiind deja testați în alți indici compoziți în măsurarea competitivității. Considerăm că este necesar să includem în această lucrare mai mulți indicatori de la nivelul comunelor, de exemplu sociali și culturali, nu doar indicatori de ordin economic.

Spre deosebire de indicii compoziți de măsurare a competitivității care măsoară capacitatea generală a unei unități de analiză pentru a concura într-un mediu economic mai larg, indicele nostru se concentrează mai mult pe punctele tari, specifice, care conferă comunelor un avantaj față de alte comune. Dacă indicii pentru măsurarea competitivității, așa cum am văzut și în literatura de specialitate, reprezintă un concept mai larg, care acoperă toate aspectele ce contribuie la creșterea economică de la un nivel de analiză mai înalt, indicele nostru este mult mai specific, se axează pe un nivel mai jos de analiză (comuna) și include elementele care le conferă comunelor avantaje distincte. Mai mult, acest indice evidențiază resursele unice ale comunei și nu utilizează un set larg de indicatori ca cei ai competitivității (și din punctul de vedere al disponibilității datelor). În termeni de rezultate, indicele propus va evidenția punctele forte specifice pe care o comună va trebui să le valorifice și să le protejeze, pentru a menține și a crește avantajul competitiv, pe când rezultatele indicilor competitivității indică cât de bine performează o comună într-un context mai larg al economiei, indicând posibilele domenii de îmbunătățire în vederea atragerii de investiții și de creștere a avantajului competitiv.

4.1 Designul cercetării

Majoritatea indicilor care măsoară fie competitivitatea, fie avantajul competitiv, întâmpină unele probleme în ceea ce privește variabilele măsurate, de aceea considerăm că indicele propus în această lucrare vine cu o serie de noutăți și completări. În primul rând, am făcut distincția clară între cele două concepte analizate, referindu-ne cu precădere la avantajul competitiv. În al doilea rând, unitatea de analiză studiată de noi este situată la nivelul cel mai jos din punct de vedere al organizării administrative-

teritoriale (comună), fiind o provocare și din punct de vedere al disponibilității datelor. Apoi am construit mai multe dimensiuni care să includă mai mulți indicatori măsurabili, acestea fiind stabilite în urma analizei literaturii de specialitate, dar și având în vedere disponibilitatea datelor pentru variabilele măsurate. Includerea mai multor indicatori în indicele nostru se datorează și faptului că în cazul României, de cele mai multe ori, datele statistice nu sunt întotdeauna precise, din cauza unor erori de calculare sau raportare, iar utilizarea unor măsuri statistice simple poate indica rezultate eronate (Pavelea et al., 2022, p. 577).

Dezvoltarea unui indice compozit este o practică des întâlnită în literatura economică (Dichtl și Koglmayr, 1986; Johnston, 1988; Daly și Cobb, 1989 *apud* Diamantopoulos și Winklhofer, 2001, p. 270), deoarece se bazează pe o perspectivă formativă, bazată pe cauzalitate și relația dintre variabile, respectiv efectul pe care îl are modificarea unei variabile asupra altor variabile incluse în instrumentul creat. De asemenea, construirea unui indice compozit pune accentul pe importanța pe care o are variabila latentă (în cazul nostru constructul), fiindcă fără a avea o serie de variabile observate, aceasta dintâi nu ar putea fi măsurată (Diamantopoulos et al., 2008, p. 1204). Construirea indicilor compoziți a devenit o necesitate pentru mediul public în ceea ce privește analiza politicilor publice, cererea pentru astfel de mecanisme de măsurare crescând considerabil în ultimii ani (Michalek și Zarnekow, 2012, p. 2).

În construirea indicelui, toate datele trebuie analizate și supuse etapelor specifice acestei metode de cercetare, deoarece indicatorii formativi sunt considerați a fi fără eroare (Diamantopoulos et al., 2008, p. 1205), eroarea de măsurare existând doar la nivelul indicelui construit. Caracterul multidimensional al indicelui indică o interconectare între indicatorii și grupurile sau domeniile asumate în construirea acestuia. De regulă, indicatorii care măsoară competitivitatea sau prezența avantajului competitiv au la bază o serie de dimensiuni, pe care ulterior le măsoară printr-o serie de indicatori și subindicatori. De cele mai multe ori, instrumentele utilizate sunt multe prea complexe și se adresează doar nivelurilor mai înalte ale arealelor, exceptând astfel nivelurile de bază precum comunele, unde măsurarea anumitor concepte este dificilă, atât din

punct de vedere al disponibilității datelor, cât și din punct de vedere al replicării unor măsuri mai complexe la un teritoriu mai puțin dezvoltat din punct de vedere al resurselor și al serviciilor existente.

Studiul de față are un caracter longitudinal și vizează perioada cuprinsă între anii 2011 și 2022, respectiv perioada dintre ultimele două recensăminte ale populației și locuințelor care au avut loc la nivelul României (unul în anul 2011 și unul în anul 2022 - acesta din urmă fiind amânat cu un an din cauza pandemiei provocate de Coronavirus), având o abordare indirectă, utilizând date secundare. Această abordare se datorează și eșantionului crescut pe care îl are studiul, sunt analizate toate comunele din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, respectiv 403 comune din 6 județe.

Indicele dezvoltat în această lucrare a fost construit având în vedere indicatorii incluși în studiile menționate în capitolele anterioare, dar și metodologiile acestora, toate acestea fiind ajustate și adaptate la eșantionul nostru, având în considerare, bineînțeles, și disponibilitatea datelor statistice la nivel de comună.

Pentru a crea un indice compozit există o serie de etape care trebuie urmate. Pornind de la manualul pentru construirea indicilor compoziți dezvoltat de OECD (Nardo et al., 2008), dar și lucrarea „Măsurarea competitivității - un indicator compozit pentru municipalitățile italiene” (Scaccabarozzi et al., 2022), în dezvoltarea indicelui nostru au fost dezvoltate următoarele etape: *stabilirea cadrului teoretic referitor la conceptul studiat; identificarea și selectarea datelor care urmează să fie analizate luând în considerare disponibilitatea acestora, cadrul teoretic dezvoltat; identificarea datelor lipsă; analiza multivariată* (unde sunt incluse de regulă agregarea și ponderarea datelor); *standardizarea datelor* (pentru a permite comparare variabilelor); *analizarea incertitudinii și sensibilității datelor* (estimarea datelor lipsă și standardizarea datelor) (Nardo et al., 2008, pp. 20-21). Manualul mai include trei ultime etape și anume întoarcerea la date pentru a identifica corelațiile sau cauzalitatea între variabile; corelarea indicatorului realizat cu alți indicatori existenți, iar ultima etapă se referă la vizualizarea datelor pentru a putea fi interpretate (Nardo et al., 2008, pp. 20-21).

De cele mai multe ori, în dezvoltarea indicilor compoziți, cele mai frecvente obstacole țin de selectarea variabilelor, de ponderarea acestora, de

agregarea datelor, toate acestea influențând în mod categoric acuratețea și aplicarea indicelui (Michalek și Zarnekow, 2012, p. 4).

Indicele compozit al avantajului competitiv propus de noi este un construct multidimensional, care va avea în componența sa mai multe dimensiuni și variabile (indicatori) interconectate între ele. Cu ajutorul acestuia vom putea identifica diferite trenduri de la nivelul comunelor, din perioada analizată, pentru a putea emite o serie de recomandări menite să ajute dezvoltarea comunelor prin identificarea avantajului competitiv al acestora sau a surselor generatoare de avantaj competitiv.

4.1.1 Stabilirea cadrului teoretic - definiția avantajului competitiv

Pentru început a fost consultată literatura de specialitate în vederea formulării unei definiții clare a avantajului competitiv, mai ales clarificarea acestuia în raport cu competitivitatea. Considerăm că *avantajul competitiv este un factor generator de competitivitate, acesta cuprinzând resursele, bunurile, serviciile sau factorii sociali și culturali (și nu numai) prezenți la nivelul unei comune, care conferă unicitate, plus valoare, și sunt greu de imitat*. La nivelul comunelor, avantajul competitiv este redat de o serie de factori unici, care le diferențiază pe acestea în raport cu altele, iar acești factori susțin o dezvoltare locală adaptată la contextul și profilul lor. Identificarea avantajului competitiv reprezintă un proces delicat, bazat pe o serie de analize și indicatori, care ajută la îndeplinirea scopului propus.

4.1.2 Selectarea dimensiunilor și variabilelor

Pe baza literaturii de specialitate au fost identificați factorii care prezic prezența avantajului competitiv la nivelul comunelor. Am constatat faptul că studiile se orientează spre analiza competitivității și măsurarea acesteia, fără a analiza și avantajul competitiv, acesta fiind elementul de bază care susține și prezice competitivitatea. Mai mult, în urma consultării literaturii de specialitate au fost identificați predictorii avantajului competitiv, aceștia fiind transformați în indicatori măsurabili (factori). Selectarea indicatorilor incluși în analiză s-a realizat pe baza literaturii de specialitate și în funcție de

disponibilitatea datelor. În cele ce urmează, vor fi explicați pe rând indicatorii analizați, precum și formulele de calcul utilizate.

Tabelul 2: Dimensiuni și variabile care formează indicele compozit

Dimensiunea	Indicatori
Economică	1. Firme raportate la 1000 de locuitori; 2. Cifra de afaceri/locuitor; 3. Profit net/locuitori; 4. Număr salariați raportat la 1000 de locuitori; 5. PFA raportate la 1000 de locuitori; 6. Cheltuieli cu proiecte cu fonduri nerambursabile/locuitor; 7. Clasa creativă;
Conectivitate	1. Distanța față de cel mai apropiat aeroport; 2. Rangul localităților;
Locuire	1. Locuințe finalizate raportate la 1000 de locuitori; 2. Rețea de distribuție apă; 3. Rețea de canalizare; 4. Rețea de distribuție gaz;
Demografică	1. Sporul natural; 2. Densitatea populației; 3. Sporul migratoriu;
Servicii de sănătate	1. Unități medicale raportate la 1000 de locuitori; 2. Personal medical raportat la 1000 de locuitori; 3. Cheltuieli cu sănătatea raportate la 1000 de locuitori;
Servicii de educație	1. Populația școlară raportată la 1000 de locuitori; 2. Numărul de cadre didactice raportat la 1000 de locuitori; 3. Numărul de școli raportat la 1000 de locuitori; 4. Cheltuieli cu învățământul raportate la numărul de locuitori;
Turistică	1. Densitatea turistică; 2. Structuri de cazare turistică raportate la numărul de locuitori; 3. Capacitatea de cazare turistică raportată la numărul de locuitori; 4. Numărul de sosiri turiști raportat la numărul de locuitori;

Sursa: Prelucrare proprie a datelor.

Dimensiunea economică:

- 1) *Numărul de firme raportat la 1000 de locuitori.* Această variabilă a inclus date oferite de Oficiul Național al Registrului Comerțului. Raportarea la 1000 de locuitori s-a realizat având la bază datele oferite de Institutul Național de Statistică și a inclus populația de la 1 ianuarie pentru fiecare an. S-a calculat după formula: $\frac{\text{Numărul de firme}}{\text{Numărul de locuitori}} * 1000$. S-a

decis multiplicarea raportului cu 1000 pentru a avea o măsură standardizată care să permită comparații între comune, dar și să ajute la interpretarea și analiza datelor. Prin intermediul acestei variabile putem vedea nivelul crescut de activitate economică și spiritul antreprenorial de la nivel de comună. Această variabilă poate fi utilă autorităților publice pentru planificarea și susținerea dezvoltării economice locale, iar analiza longitudinală a indicatorului poate ajuta la identificarea și monitorizarea tendințelor care au avut loc de-a lungul timpului în ceea ce privește activitatea economică locală.

- 2) *Cifra de afaceri a firmelor raportată la numărul de locuitori* a avut la bază date oferite de Oficiul Național al Registrului Comerțului și de Institutul Național de Statistică. Acest indicator a fost calculat ca raport între cele două variabile ($\frac{\text{Cifra de afaceri a firmelor}}{\text{Numărul de locuitori}}$) și este util în evaluarea performanței economice a unei comune, oferind informații relevante despre activitatea economică și nivelul de prosperitate local. Raportarea indicatorului la numărul de locuitori s-a realizat pentru a permite comparații între comune cu populații diferite și pentru a avea o măsură relativ standard de măsurare. Asemenea variabilei prezentate anterior, această variabilă poate fi utilă administrației publice locale pentru a înțelege nivelul de dezvoltare economică la nivel local și pentru a identifica dacă sunt necesare măsuri pentru stimularea mediului economic local în cazul în care valorile indicatorului sunt scăzute.

- 3) *Profitul net al firmelor raportat la numărul de locuitori* include date oferite tot de Oficiul Național al Registrului Comerțului și de Institutul Național de Statistică. Indicatorul a fost calculat după formula: $\frac{\text{Profitul net al firmelor}}{\text{Numărul de locuitori}}$. Similar cu variabila precedentă, aceasta face referire la performanța și bunăstarea economică locală. Valorile crescute ale acestei variabile indică faptul că economia locală este una profitabilă și robustă. Raportarea la numărul de locuitori s-a realizat pe aceleași considerente, de a avea o măsură relativ unitară, dar și pentru a putea emite comparații între comunele cu un număr diferit de populație. Variabila sprijină administrația publică locală în a identifica

ce strategii și măsuri economice sunt necesare a fi adoptate la nivel local, în funcție de rezultatele obținute.

- 4) *Numărul de salariați raportat la 1000 de locuitori* utilizează date oferite de aceleași două instituții, Oficiul Național al Registrului Comerțului și Institutul Național de Statistică. Pentru calcularea acestui indicator a fost utilizată formula $\frac{\text{Numărul de salariați}}{\text{Numărul de locuitori}} * 1000$. Indicatorul permite identificarea nivelului de ocupare a pieței muncii și ajută administrația publică locală în stabilirea de măsuri și politici publice care să susțină un număr crescut de salariați, respectiv un număr scăzut de șomeri. De asemenea, indicatorul oferă și o imagine asupra prosperității sectorului economic la nivel local, poate atrage noi investitori pe plan local, iar raportarea acestuia la 1000 de locuitori s-a realizat pentru a permite comparații între comune, dar și pentru a avea variabile cât mai apropiate ca valori în cadrul indicelui.
- 5) *Persoane Fizice Autorizate raportate la 1000 de locuitori* a utilizat date oferite de aceleași două surse (Oficiul Național al Registrului Comerțului și Institutul Național de Statistică). De menționat faptul că în cazul de față Persoanele Fizice Autorizate au inclus următoarele categorii: Întreprindere Familială (IF); Întreprindere Individuală (II) și Persoană Fizică Autorizată, această categorie fiind denumită și profesioniști cu forma juridică F, iar în această lucrare cele trei categorii au fost comasate într-o singură categorie denumită Persoane Fizice Autorizate într-o accepțiune mai cuprinzătoare. Indicatorul a fost calculat după formula $\frac{\text{Numărul de Persoane Fizice Autorizate}}{\text{Numărul de locuitori}}$. Acesta evaluează spiritul antreprenorial de la nivel local și inițiativa locală individuală, respectiv identifică dacă o economie este flexibilă sau nu. Acest indicator poate indica și gradul de independență economică locală, deoarece PFA-urile locale contribuie la stabilitatea economiei locale prin oferirea de locuri de muncă (maxim 3 persoane angajate conform legislației în vigoare) și prin reducerea șomajului. Numărul ridicat de PFA-uri poate ajuta și la atragerea de noi investitori, la dezvoltarea și diversificare sectorului economic, deoarece indică dinamismul economic local. Raportarea la numărul de locuitori s-a

făcut pe aceleași considerente, de a putea compara comunele între ele, pentru a putea analiza în amănunt situația locală cu privire la acest indicator.

- 6) *Cheltuielile cu proiecte cu fonduri nerambursabile raportate la numărul de locuitori* a utilizat date oferite de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, dar și de Institutul Național de Statistică în ceea ce privește numărul de locuitori. Indicatorul a fost calculat după formula:
$$\frac{\text{Cheltuieli cu proiecte cu fonduri nerambursabile}}{\text{Numărul de locuitori}}$$
. Categoria cheltuieli cu proiecte nerambursabile a fost formată din mai mulți indicatori, deoarece datele oferite indicau cheltuielile cu fondurile nerambursabile în funcție de liniile de finanțare deschise. Astfel, au fost incluse următoarele categorii: cheltuieli cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, cheltuieli cu proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020, cheltuieli cu proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă aferentă Planului Național de Redresare și Reziliență și cheltuieli cu proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a Planului Național de Redresare și Reziliență. Acest indicator reflectă o preocupare a administrației publice în ceea ce privește atragerea de fonduri nerambursabile și implementarea acestora în beneficiul comunității și reflectă o capacitate instituțională crescută. Pe baza acestui indicator se poate evalua gradul de absorbție a fondurilor nerambursabile, dacă acesta a avut un impact pozitiv asupra comunității locale prin dezvoltarea acesteia, dacă resursele au fost gestionate eficient, dar și interesul autorităților publice în atragerea și implementarea de astfel de proiecte.
- 7) *Clasa creativă*. Concentrarea de clasă creativă a fost calculată în mod similar cu Pavelea (2021). Codurile CAEN incluse sunt: 5811-7830, 8520-8690 și 9001-9104 (acestea sunt dezvoltate în Anexa 1). Acestea acoperă activități precum editarea, educația, sănătatea, artele și divertismentul. Pentru fiecare comună s-a calculat numărul total de angajați din aceste industrii creative, iar ulterior această sumă a fost

împărțită la numărul total de angajați din aceeași unitate geografică pentru a determina proporția forței de muncă implicate în ocupații creative de la nivel local. Datele utilizate sunt cele oferite de Oficiul Național al Registrului Comerțului, care includ date doar despre organizațiile private, așadar cei care fac parte din clasa creativă, însă activează în organizații publice sau non-profit, au fost excluși. Clasa creativă la nivelul local reflectă elementul de inovare prezent în comunele rurale.

Dimensiunea conectivitate:

- 1) *Distanța față de cel mai apropiat aeroport.* Pentru această variabilă a fost calculată distanța comunelor față de cele patru aeroporturi active din regiune (Cluj-Napoca, Oradea, Satu Mare și Baia Mare), urmând ca la final să fie selectată distanța cea mai mică față de un aeroport, utilizând Distanțe Rutiere și Google Maps. Acest indicator al conectivității ajută la identificarea accesibilității și mobilității, care sunt importante pentru atragerea investitorilor, dezvoltarea economică, turistică, a infrastructurii și a serviciilor publice, deoarece o poziție cât mai apropiată a comunei față de un aeroport este considerată o poziție strategică care aduce plus valoare comunei. În cazul acestui indicator au fost utilizate aceleași valori pentru toată perioada analizată. Accesibilitatea la un aeroport permite mediului privat să investească în zonele care sunt apropiate de un acces facil la acest serviciu.
- 2) *Categorii de arii funcționale (gruparea comunelor pe ranguri).* Această grupare a fost preluată din lucrarea Investiții publice în infrastructura de bază și dezvoltarea economică locală a comunelor din Regiunea Nord-Vest în perioada 2002-2014. Autorul a decis gruparea comunelor din Regiunea Nord-Vest în 6 ranguri, în funcție de proximitatea lor față de mediul urban pentru a putea analiza comunele în funcție de acest factor determinant al proximității față de urban (PATN, 2016 *apud* Pavel, 2020, p. 6). Cele 6 categorii de arii funcționale propuse de autor sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 3: Categoriile de arii funcționale, caracteristici și ranguri comune

Categoriile de arii funcționale	Caracteristici	Rang comună
Grupare teritorială rang I	Se formează în jurul unui oraș cu minim 100.000 de locuitori și include un oraș mare și comune.	6
Aglomeratii urbane de rang II	Se formează în jurul a cel puțin un oraș mare de peste 100.000 de locuitori, include orașe mari, mici și mijlocii având peste 200.000 de locuitori.	5
Grupare teritorială de rang II	Se formează în jurul unui oraș mare sau mijlociu care are minim 50.000 de locuitori și include un oraș mare sau mijlociu și comune.	4
Aglomeratii urbane de rang III	Se formează în jurul unui oraș mare de peste 50.000 de locuitori, include orașe mijlocii, mici și comune, cu o populație totală de peste 100.000 locuitori.	3
Grupare teritorială de rang III	Se formează în jurul unui oraș mijlociu sau mic care are cel puțin 20.000 de locuitori și include un oraș mijlociu sau mic și comune.	2
Grupare teritorială rurală	Se formează în jurul unei localități sau a mai multor localități reședință de comună și include comune.	1

Sursa: Adaptare după Pavel, 2020, p. 195.

Ariile funcționale fac referire la acele formațiuni teritoriale care cuprind una sau mai multe localități în cadrul unui teritoriu administrativ, alături de elemente ale mediului natural și antropic (terenuri agricole, neagricole, ape, căi de comunicație etc.), respectiv relațiile funcționale stabilite între componentele naturale, sociale, economice și culturale, care asigură stabilitate durabilă în timp (Studiu de fundamentare în vederea actualizării PATN - secțiunea rețeaua de localități, 2016, p. 84). Ariile funcționale reprezintă acele unități teritoriale caracterizate de relații strânse între diferitele componente ale acestora, unde activitățile umane și structurile teritoriale interacționează într-un mod coordonat și integrat, ele putând fi similare clusterelor, deoarece reflectă modul în care resursa umană, activitățile economice și infrastructura sunt distribuite și interconectate într-un anumit teritoriu. Clusterelor susțin conexiunile între zonele dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, contribuind în mod direct la o concentrare cât mai eficientă a resurselor de la nivel local. Proximitatea față de un centru urban poate indica un acces mai rapid și facil la servicii publice

și private diversificate, poate indica o accesibilitate și conectivitate crescută. Aceste categorii de comune ajută și la identificarea unei alte caracteristici, și anume, apropierea față de un oraș, care este benefică nu doar din perspectiva accesului la servicii, dar și din perspectiva accesului la forța de muncă, deoarece apropierea comunelor față de orașe poate atrage forța de muncă la nivel rural, dacă acestea sunt destul de apropiate, sunt caracterizate de o infrastructură rutieră bună sau de o infrastructură feroviară potrivită.

Dimensiunea locuire:

- 1) *Locuințe finalizate raportate la 1000 de locuitori.* În cadrul acestei variabile au fost incluse date puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică și include numărul total de construcții nou realizate în anul respectiv. Această valoare a fost raportată la 1000 de locuitori după formula: $\frac{\text{Locuințe finalizate}}{\text{Numărul de locuitori}}$. Variabilă ajută la conturarea imaginii cu privire la dezvoltarea urbanistică locală, la calitatea locuirii și la calitatea vieții locuitorilor din respectiva comuna.
- 2) *Rețea de distribuție apă.* În ceea ce privește acest indicator s-a utilizat lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile (km). Aceasta include lungimea tuburilor și a conductelor instalate la nivelul unei comune, pentru a asigura transportul apei potabile de la stațiile de pompare până la punctul de branșare al locuitorilor. Datele utilizate au fost furnizate de către Institutul Național de Statistică. Prezența acestei utilități publice influențează în mod direct calitatea vieții locuitorilor, indică gradul de dezvoltare a comunei și influențează în mod direct atragerea de locuitori și investitori.
- 3) *Rețea de canalizare.* Pentru acest indicator au fost utilizate date furnizate de Institutul Național de Statistică. Datele incluse au vizat lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (km), respectiv lungimea conductelor prin care sunt colectate și evacuate apele reziduale, dar și cele provenite din precipitații, de pe teritoriul unei comune, incluzând totalitatea conductelor care încep de la racordarea locuitorilor, până la punctul de deversare. Și acest indicator influențează nivelul calității vieții locuitorilor, dar și atragerea de noi locuitori și investitori.

- 4) *Rețea de distribuție gaz*. Similar indicatorilor anteriori cu privire la apă și canalizare, pentru gazul metan au fost utilizate date furnizate de Institutul Național de Statistică. Această variabilă a fost măsurată și ea în km, și include totalitatea conductelor prin care se distribuie gaz metan la consumatorii dintr-o localitate, incluzând stațiile de reglare a presiunii și predare a gazelor de către furnizori, până la punctul de branșare a consumatorilor. Această variabilă a fost inclusă în această dimensiune, având în vedere că în mediul rural furnizarea gazului metan este deficitară, iar prezența acesteia la nivel local este un atu.

Dimensiunea demografică:

- 1) *Sporul natural*. Acesta a fost calculat ca diferență între numărul născuților vii și numărul de decese, utilizând date furnizate de Institutul Național de Statistică, la data de 1 ianuarie a fiecărui an. Această variabilă este considerată un indicator demografic important, deoarece reflectă dinamica populației, excluzând migrația. Valorile pozitive ale acestui indicator sunt un factor important și determinant în ceea ce privește creșterea populației, și indică o dezvoltare demografică și socio-economică la nivel local. Acest indicator este important și pentru autoritățile publice locale, deoarece le ajută pe acestea să înțeleagă ce servicii publice trebuie prioritizate în comună (de exemplu educație, sănătate), dar poate contribui și la dezvoltarea economică, fiindcă mediul economic se dezvoltă acolo unde există resursă umană care să poată lucra.
- 2) *Densitatea populației*. Și în cazul acestui indicator au fost utilizate date furnizate de Institutul Național de Statistică. Acesta a fost calculat ca raport între numărul de locuitori și suprafața comunei exprimată în km². Acest indicator prezintă distribuția populației de la nivelul unei comune, respectiv concentrarea acesteia, care poate sugera nivelul de dezvoltare local, o densitate crescută a locuitorilor indică nevoi ale acestora care trebuie satisfăcute, pornind de la utilități de bază, la servicii publice, investiții, etc.
- 3) *Sporul migratoriu*. Acest indicator a fost calculat ca diferență între numărul sosirilor și plecărilor cu reședința, utilizând datele furnizate

de Institutul Național de Statistică. Numărul sosirilor face referire la persoanele sosite într-o localitate, diferită față de cea de domiciliu și aveau înscrisă această mențiune în cartea de identitate. Numărul plecărilor cu reședința include persoanele care au plecat cu reședința într-o altă localitate față de cea de domiciliu. Acesta reflectă dinamica populației și influențează în mod direct dezvoltarea economică și locală a unei comune.

Dimensiunea servicii de sănătate:

- 1) *Unități medicale raportate la 1000 de locuitori.* Această variabilă include date puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică cu privire la numărul unităților sanitare care asigură populației asistență medicală, aici fiind incluse atât unitățile sanitare din sectorul public, cât și cele din sectorul privat, fie că este vorba despre cabinete medicale de familie sau cabinete stomatologice. Indicatorul a fost calculat prin raportarea acestuia la numărul de locuitori, iar ulterior fiind înmulțit cu 1000. Indicatorul este relevant la nivelul unei comune, deoarece asigură asistența de bază pentru persoane din punct de vedere medical.
- 2) *Personal medical raportat la 1000 de locuitori.* Variabila utilizează date furnizate de Institutul Național de Statistică și include totalitatea personalului medical de specialitate care activează în cabinetele de medicină de familie și cabinetele medicale. Acesta a fost calculat ca raport între personalul medical și numărul de locuitori înmulțit cu 1000. Este relevant din punct de vedere statistic, pentru a vedea dacă furnizarea unui serviciu de bază necesar supraviețuirii este asigurat corespunzător de resursa umană specializată.
- 3) *Cheltuieli cu sănătatea raportate la numărul de locuitori.* Acest indicator reprezintă raportul dintre cheltuielile cu sănătatea și numărul de locuitori înmulțit cu 1000. Datele utilizate sunt furnizate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, dar și de către Institutul Național de Statistică și reflectă interesul administrației publice locale în ceea ce privește susținerea acestui serviciu de bază la nivel local.

Dimensiunea servicii de educație:

- 1) *Populația școlară raportată la 1000 de locuitori.* Această variabilă a utilizat date furnizate de Institutul Național de Statistică și a inclus totalitatea copiilor înscriși în creșe și grădinițe, dar și elevii din școlile primare și gimnaziale. Evoluția populației școlare este foarte importantă mai ales pentru administrația publică, deoarece aceasta trebuie să fie conștientă de numărul de preșcolari și școlari, în ceea ce privește furnizarea și asigurarea serviciilor educaționale la nivel local. Mai mult, acest indicator are implicații economice, sociale și demografice la nivel local.
- 2) *Numărul de cadre didactice raportat la 1000 de locuitori.* Indicatorul conține informații legate de persoanele angajate în sistemul de învățământ, acestea fiind furnizate de Institutul Național de Statistică. Numărul de personal didactic ajută la asigurarea desfășurării în bune condiții a actului educațional de la nivel local, dar și la educarea și formarea generațiilor viitoare.
- 3) *Numărul de școli raportat la 1000 de locuitori.* Utilizând date de la Institutul Național de Statistică, această variabilă include totalitatea unităților de învățământ destinate preșcolarilor și școlarilor de la nivel local. Indicatorul reflectă gradul de interes al autorităților publice locale în ceea ce privește desfășurarea actului educațional la nivel local.
- 4) *Cheltuielile cu învățământul raportate la numărul de locuitori.* Acest indicator reprezintă raportul dintre cheltuielile cu învățământul și numărul de locuitori, înmulțit cu 1000. Datele utilizate sunt furnizate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și de Institutul Național de Statistică. Acest indicator ajută la conturarea unei imagini asupra interesului autorităților publice locale asupra educației de la nivel local, aceasta din urmă fiind piatra de temelie a fiecărei comunități prospere, dezvoltarea neputând exista fără oameni, mai ales fără oameni educați.

Dimensiunea turistică:

- 1) *Densitatea turistică.* Acest indicator face referire la numărul de turiști dintr-o comună și a fost calculat prin raportarea numărului de turiști

sosiți la numărul de locuitori, utilizând date puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică. Acesta reflectă presiunea pe care practicarea turismului o exercită asupra unei comune, având și implicații de ordin economic, social și de mediu asupra comunelor.

- 2) *Structuri de cazare turistică raportate la numărul de locuitori.* Utilizând date furnizate de Institutul Național de Statistică, am putut identifica câte structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică există la nivelul fiecărei comune. Aici sunt incluse formele existente de primire turistică precum: hotel, hostel, motel, vilă turistică, hanuri, cabană turistică, bungalouri, sate de vacanță, campinguri, popasuri turistice, tabere de elevi și preșcolari, pensiuni turistice, pensiuni agroturistice, apartamente sau camere de închiriat. Am considerat că este relevantă suma totală a acestor structuri de cazare turistică, pentru a putea identifica comunele unde există astfel de facilități și servicii, care au implicații clare asupra dezvoltării locale, pornind de la stimularea și diversificarea economiei locale, la crearea de noi locuri de muncă, la coeziunea socială, la îmbunătățirea calității vieții, dar și la conservarea patrimoniului construit și natural, respectiv la îmbunătățirea infrastructurii, și nu numai.
- 3) *Capacitatea de cazare turistică raportată la numărul de locuitori.* Acest indicator este calculat pe baza datelor oferite de Institutul Național de Statistică și redă numărul de locuri de cazare turistică. Variabila prezintă informații despre capacitatea unei destinații de a atrage și a caza un număr ridicat de turiști, iar impactul se resimte asupra dezvoltării economice locale, a dezvoltării infrastructurii, a diversificării serviciilor la nivel local, contribuind în mod direct la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.
- 4) *Numărul de sosiri a turiștilor raportat la numărul de locuitori.* Această variabilă prezintă date furnizate de Institutul Național de Statistică și include numărul de persoane cazate în unitățile de cazare turistică care se cazează în afara localităților de domiciliu pentru cel puțin o noapte, într-o unitate de cazare turistică. Acest indicator evaluează performanța și atractivitatea destinației turistice, având un impact economic asupra comunelor, și nu numai, deoarece poate atrage de

asemenea investitori la nivel local, poate determina administrația publică locală să diversifice serviciile oferite, să furnizeze servicii publice de calitate și să susțină și mai mult dezvoltarea locală.

Raportarea variabilelor la 1000 de locuitori sau la numărul total al locuitorilor s-a realizat pentru a avea o imagine cât mai clară asupra datelor, pentru a putea fi mai ușor de înțeles și de analizat fenomenul studiat, dar și pentru a elimina efectul direct al mărimii populației asupra datelor.

Indicele propus de noi în această lucrare este format din 7 dimensiuni (economică, conectivitate, locuire, demografică, servicii de educație, servicii de sănătate, turistică) care însumează un total de 27 de variabile.

Pentru construirea indicelui compozit care măsoară și identifică avantajul competitiv am decis utilizarea unei proceduri de agregare în două etape, conform Scaccabarozzi et al., 2022. Astfel, am stabilit dimensiunile incluse în indicele compozit prin alăturarea indicatorilor aleși conform literaturii de specialitate. Ulterior, aceștia au fost agregați într-un indicator final, respectiv indicele compozit.

4.1.3 Imputarea datelor lipsă

În construirea indicilor compoziți, de cele mai multe ori sunt incluse variabile distincte, pentru unități de analiză diferite, iar lipsa anumitor valori pentru variabilele analizate este inevitabilă. Datele lipsă reprezintă o reală problemă în toate tipurile de cercetări, dar există diverse metode pentru a putea remedia acest impediment des întâlnit în cercetare, astfel fiind eliminate erorile întâlnite din acest considerent. În ceea ce privește lipsa datelor, există trei mecanisme distincte care explică acest aspect: lipsa complet aleatorie (datele lipsesc fără să existe nicio legătură cu datele observate sau neobservate ale variabilei, nefiind urmat niciun tipar), lipsa aleatorie (datele lipsesc într-un mod aleatoriu, doar în funcție de datele observate) și lipsa nealeatorie (datele lipsesc dintr-un motiv care este direct legat de valoarea lipsă) (Farhangfar et al., 2008, p. 3695).

Pentru tratarea datelor lipsă există trei abordări importante: excluderea cazurilor, imputarea unică și imputarea multiplă (Cherchye et al., 2011, p. 10941).

Excluderea din analiză a cazurilor care au valori lipsă este una dintre cele mai simple metode, însă nu este deloc benefică atunci când excluderea acestora poate aduce erori grave în analiza realizată (Farhangfar et al., 2008, p. 3692). Metodele care se bazează pe estimarea valorilor lipsă, sunt considerate superioare, deoarece permit includerea datelor în analize (Acuna și Rodriguez, 2004, p. 640). Imputarea unică înlocuiește fiecare valoare lipsă cu o singură valoare estimată, iar imputarea multiplă este mai complexă, generând mai multe valori pentru fiecare valoare lipsă, urmând ca mai apoi aceste valori să fie analizate, iar în final să fie agregate rezultatele pentru a înlocui valoarea lipsă.

În lucrarea de față s-a decis utilizarea imputării simple. Datele lipsă din analiza noastră sunt complet aleatorii, neputând identifica niciun tipar în ceea ce privește lipsa acestora. Am decis să utilizăm imputarea unică (Farrugia, 2007, p. 14) și anume interpolarea liniară (Scaccabarozzi et al., 2022, p. 65; Nardo et al., 2008, pp. 24-25), datorită faptului că numărul valorilor lipsă a fost scăzut, fiind cu mult sub pragul de 5% (acesta fiind pragul preferat pentru utilizarea metodelor de imputare simplă (Little și Rubin, 2002 *apud* Santeramo, 2015, p. 66).

Această metodă estimează valorile necunoscute dintre valorile cunoscute, presupunând că schimbarea dintre două valori cunoscute este liniară, având o rată constantă, valorile lipsă fiind estimate prin folosirea unei relații liniare cu variabila, după formula: $Y = Y_1 + (X - X_1) \left(\frac{Y_2 - Y_1}{X_2 - X_1} \right)$, unde X_1 și Y_1 sunt primele coordonate, X_2 și Y_2 sunt următoarele două coordonate, X este punctul pentru efectuarea interpolării, iar Y este valoarea interpolată. Fiecare variabilă a fost supusă atât interpolării, cât și extrapolării. Extrapolarea este similară interpolării, cu mențiunea că aceasta se aplică într-un interval de date necunoscut, aceasta calculându-se pe baza celor mai apropiate două valori valide.

Utilizarea acestor tehnici a permis ca valorile lipsă să fie imputate cu o valoare care este prezisă de caracteristici cunoscute ale variabilei analizate. Dacă interpolarea poate fi exactă în setul de date cunoscut, extrapolarea nu este la fel, deoarece presupune că tendințele observate într-un interval de date se mențin și în afara acestuia. Cu toate acestea, considerăm că aceste două tehnici nu au influențat instrumentul nostru de cercetare, deoarece

numărul valorilor lipsă a fost foarte scăzut, iar perioada de analiză a fost una extinsă (12 ani).

Cu alte cuvinte, în procesul de construire a indicelui compozit de măsurare a conceptului de avantaj competitiv am întâmpinat situații în care au fost identificate date lipsă din cauza unor erori sau omisiuni în seturile de date originale, astfel pentru a asigura integritatea și acuratețea analizei întreprinse de noi, a fost necesară aplicarea tehnicilor de imputare a datelor precum interpolarea și extrapolarea. Așa cum am mai menționat, interpolarea a presupus estimarea valorilor lipsă aflate între două valori cunoscute dintr-o serie de date, aceasta fiind aplicată doar pentru valorile lipsă izolate, unde relația dintre date a fost clară și consistentă. Extrapolarea a permis estimarea valorilor lipsă aflate în afara intervalului unde existau date disponibile, având la bază tendințele observate. Aceasta a fost utilizată pentru estimarea valorilor lipsă de la începutul sau de la sfârșitul seriilor de date, având un model predictiv solid bazat pe datele existente.

4.1.4 Construirea indicelui compozit – etape

În construirea indicilor compoziți, de cele mai multe ori indicatorii incluși nu au aceleași unități de raportare, tocmai de aceea aceștia trebuie normalizați într-o unitate similară pentru a putea emite comparații între ei (Freudenberg, 2003 *apud* Farugia, 2007, p. 17), dar și pentru a asigura o acuratețe și o coerență a rezultatelor finale. Ținând cont de faptul că variabilele care formează indicele au unități diferite de măsurare, cu toate că au fost transformate în valori relative acolo unde a fost permis, este nevoie ca datele să fie normalizate, respectiv aduse la o unitate de măsură similară, care să se încadreze într-un interval specific, pentru a avea variabile comparabile.

Această etapă de normalizare a datelor sau standardizare, este esențială, deoarece permite ca toate variabilele incluse în indicele compozit să poată fi comparabile, fiindcă acestea au măsuri și valori diferite, chiar dacă au fost raportate la 1000 de locuitori sau la numărul de locuitori.

Printre cele mai comune metode de normalizare sunt Z-score și normalizarea cu Min-Max, iar alegerea metodei potrivite trebuie să fie în

concordanță atât cu proprietățile datelor, cât și cu scopul indicelui, pentru a reduce cât mai bine diferența dintre rezultate și a elimina valorile mari din indice (Farugia, 2007, pp. 17-18). Etapa de normalizare a datelor trebuie să aibă loc înaintea agregării datelor (Refaat și Hadi, 2017, p. 72; Dobbie și Dail, 2013, p. 271; Santeramo, 2015, p. 69), pentru a elimina problemele ce țin de măsurarea acestora, dar și pentru a asigura o standardizare corectă, care nu are indicatori dezechilibrați și valori aberante.

Această etapă de normalizare a datelor s-a realizat cu ajutorul Min-Max care a fost calculat pentru fiecare variabilă în parte (Nardo et. al., 2008, p. 28; Mazziotta și Pareto, 2018; Scaccabarozzi et al., 2022, p. 68). Normalizarea presupune scalarea valorilor fiecărei variabile într-un interval specific, cuprins între 0 și 1. Aceasta s-a făcut prin utilizarea formulei:

$$X \text{ normalizat} = \frac{X - X_{min}}{X_{Max} - X_{Min}};$$
 unde X normalizat reprezintă valoarea normalizată, X este valoarea originală, X_{min} este valoarea minimă din setul de date, iar X_{Max} este valoarea maximă din setul de date. Această formulă extrage valoarea minimă a fiecărei variabile și împarte rezultatul la diferența dintre valoarea minimă și maximă, obținând astfel valori cuprinse între 0 și 1, toate variabilele fiind la aceeași scală de referință. Metoda Min-Max este mult mai ușor de interpretat, valorile cele mai scăzute indicând un avantaj competitiv slab, pe când cele ridicate indicând prezența avantajului competitiv (Dijkstra et al., 2023).

Această metodă este utilizată mai ales când toate variabilele contribuie în mod egal în indicele compozit, și permite compararea acestora între ele, chiar dacă sunt măsurate diferit, menținând totodată relațiile proporționale între valorile inițiale. Prin normalizarea datelor cu metoda Min-Max putem să ne asigurăm că nicio variabilă nu este dominantă în rezultatul final al indicelui compozit.

Am decis utilizarea acestei metode de normalizare pornind de la premisa că fiecare variabilă contribuie în mod egal la indicele nostru, nefiind una mai importantă decât cealaltă, dar și pentru că această metodă presupune o transformare liniară asupra datelor originale.

Ulterior etapei de normalizare a datelor a fost calculat Cronbach's Alpha pentru fiecare dimensiune și pentru fiecare variabilă. Această etapă constă în evaluarea relațiilor între variabile, pentru a nu ne baza doar pe o

alegere arbitrară a acestora și a nu ajunge la o eroare de selectare. Prin această etapă sunt înțelese mai bine implicațiile pe care variabilele le au în instrumentul creat, dacă structura acestuia este bine definită sau dacă variabilele incluse în instrument au legătură cu fenomenul studiat. Acestea derivă din testări statistice care includ variabilele din indice și identifică dacă sunt bine echilibrate în cadrul acestuia. În cazul în care testele statistice nu susțin aceste afirmații de cele mai multe ori se decide excluderea variabilelor care nu explică fenomenul sau ajustarea lor pentru a putea fi incluse în cele din urmă în indice.

Testul Cronbach's Alpha este un test de consistență internă care indică cât de bine variabilele dintr-o dimensiune măsoară același concept, respectiv cât de omogene și coerente sunt variabilele în cadrul unei dimensiuni. În cazul în care coeficientul are valori reduse, consistența internă este foarte scăzută, iar cea mai bună modalitate constă în excluderea acelei variabile. Cronbach's Alpha este una dintre cele mai utilizate măsuri de fiabilitate (Hair Jr. et al., 2014, p.123). În cazul indicelui nostru, numărul redus de variabile poate cauza o valoare mai scăzută a rezultatelor testului Cronbach's Alpha (Hair Jr. et al., 2014, p. 123), tocmai de aceea am decis să nu aplicăm pragul acceptat statistic de 0.7 (Nunnally, 1978 *apud* Nardo et al., 2005, p. 27) și să coborâm acest prag la 0.2, considerând că există o consistență internă, că variabilele sunt bine corelate și măsoară același construct. În cazul acestui test, dacă există o corelație ridicată, atunci indicatorii incluși în dimensiunile propuse de noi măsoară același construct (Farrugia, 2007, p. 13; Nardo et al., 2005, p. 26).

Pentru a vedea dacă indicele creat de noi este nu doar valid, cât și fiabil (are o coerență internă), respectiv pentru a vedea măsura în care variabilele incluse în instrument sunt corelate și măsoară același construct am aplicat testul Cronbach's Alpha. Acesta se calculează după formula:

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^k \sigma_{X_i}^2}{\sigma_{X_{total}}^2} \right),$$

unde k reprezintă numărul de variabile care formează indexul, $\sigma_{X_i}^2$ reprezintă varianța fiecărei variabile, iar $\sigma_{X_{total}}^2$ reprezintă varianța variabilelor totale (suma variabilelor). Cu cât valorile sunt mai apropiate de 1 cu atât există o consistență internă mai mare.

Tabelul 4: Valori Cronbach`s Alpha

Dimensiunea	Variabilă	Cronbach`s Alpha
Dimensiunea 1 Economică	Firme raportate 1000 de locuitori;	0.3600
	Profitul net al firmelor raportat la numărul de locuitori;	0.3750
	PFA raportate 1000 de locuitori;	0.4885
	Cifra de afaceri a firmelor raportată la numărul de locuitori;	0.2327
	Număr salariați raportați la 1000 de locuitori;	0.2118
	Cheltuieli cu proiecte cu fonduri nerambursabile/locuitor;	0.4870
	Clasa creativă;	0.4862
Dimensiunea 2 Conectivitate	Rang comună;	0.3477
	Distanța față de cel mai apropiat aeroport;	0.2489
Dimensiunea 3 Locuire	Locuințe finalizate raportate la 1000 de locuitori;	0.4746
	Rețea de apă;	0.6140
	Rețea de canalizare;	0.3612
	Rețea de gaz;	0.0045
Dimensiunea 4 Demografică	Spor natural;	0.2080
	Sporul migratoriu;	0.4540
	Densitatea populației;	0.0279
Dimensiunea 5 Servicii de educație	Populația școlară raportată la 1000 de locuitori;	0.4320
	Număr cadre didactice raportate la 1000 de locuitori;	0.3247
	Număr școli raportat la 1000 de locuitori;	0.5156
	Cheltuieli cu învățământul/locuitor;	0.4579
Dimensiunea 6 Servicii de sănătate	Unități medicale raportate la 1000 de locuitori;	0.4490
	Personal medical raportat la 1000 de locuitori;	0.4329
	Cheltuieli cu sănătatea raportate la 1000 de locuitori;	0.5086
Dimensiunea 7 Turistică	Densitatea turistică;	0.8383
	Structuri de cazare turistică raportate la numărul de locuitori;	0.9818
	Capacitatea de cazare turistică raportată la numărul de locuitori;	0.8206
	Număr sosiri turiști raportat la numărul de locuitori.	0.8386

Sursa: Prelucrare proprie a datelor utilizând programul statistic Stata.

Cu toate că majoritatea variabilelor au scoruri sub pragul de 0.7, considerăm că tot ce este peste 0.2 indică o consistență internă la nivelul dimensiunilor și la nivelul constructului, bazându-ne pe faptul că scorurile sunt influențate de numărul scăzut al variabilelor, dar și de caracterul complex și multidimensional al constructului.

În urma aplicării acestui test de consistență internă am decis să eliminăm variabilele care au obținut un scor Cronbach de sub 0.2 și anume gaz din dimensiunea locuire (care era prezentă într-o proporție de aproximativ 26% la nivelul teritoriului) și densitatea populației din dimensiunea demografică, pentru a avea o consistență cât mai mare la nivelul constructului nostru. Astfel, în indicele nostru au rămas să fie supuse spre analiză cele 7 dimensiuni compuse din 25 de variabile.

Normalizarea a fost efectuată în primă fază, urmând ca rezultatele obținute de la aceasta să fie utilizate în etapa de agregare a datelor.

Am decis să atribuim ponderi egale variabilelor din instrumentul nostru, considerând că acestea sunt egale ca importanță, ponderarea egală fiind cel mai frecvent întâlnită în cazul indicilor compoziți, aceștia utilizând variabilele ca având aceeași pondere, deoarece ele formează un indice unde toate au un rol important și egal (Farrugia, 2007, pp. 18-19; Nardo et al., 2008, p. 31; Dobbie și Dail, 2013, p. 272; Scaccarozi et al., 2022, p. 69; Ladner și Keuffer, 2021, p. 214), așadar noi am decis să nu atribuim importanță diferită variabilelor, considerând că toate sunt la fel de importante.

Utilizarea ponderilor egale pentru diferitele variabile a fost făcută și pentru a asigura simplitate datelor, dar și pentru că în cazul indicelui nostru nu există niciun motiv pentru a utiliza ponderi inegale (Refaat și Hadi, 2017, p. 59), și pentru că în cazul indicilor compoziți toate variabilele sunt considerate a avea aceeași importanță în determinarea acestora (Refaat și Hadi, 2017, p. 73), iar compensarea nu este permisă mai ales în cazul utilizării anumitor indici compoziți care sunt considerați a fi formați din indicatori nesustituibili (De Muro et al., 2012, p. 10). Prin atribuirea ponderării egale, toate variabilele vor fi tratate egal, fiind la fel de importante, ele contribuind în mod egal la dezvoltarea indicelui, această metodă fiind una transparentă și robustă.

În lucrarea de față am utilizat aceeași metodă aplicată și în cazul Indicelui Mazziotta-Pareto, un indice compozit utilizat pentru sintetizarea unui set de indicatori unde toate componentele acestuia sunt echilibrate egal și are la bază o funcție care introduce penalizări pentru unitățile cu valori dezechilibrate (a se vede metoda AMPI utilizată de noi) (Mazziotta și Pareto, 2016, pp. 986-987). Mai mult, unii autori consideră că punctul de referință în ceea ce privește diferitele scheme de ponderare îl reprezintă chiar ponderarea egală (Arrigoni et al., 2022, p. 673), aceasta fiind susținută de studii care afirmă faptul că permite o descompunere clară a aportului pe care îl au indicatorii în cadrul indicelui compozit, fiind chiar mai robustă, deoarece este evitată incertitudinea cu privire la estimarea parametrilor (Arrigoni et al., 2022, p. 687).

Astfel, în construirea indicelui compozit pentru măsurarea avantajului competitiv la nivelul comunelor rurale, am decis ponderarea egală a variabilelor, considerând că variabilele utilizate de noi contribuie în mod egal la rezultatul final, această abordare fiind una simplă, imparțială și transparentă, evitând astfel complexitatea atribuirii unor ponderi subiective sau arbitrare care nu sunt susținute de un cadru teoretic solid, putând interpreta direct rezultatul final.

Etapa de agregare a datelor ridică multe semne de întrebare și critici, mai ales în cazul indicilor compoziți, deoarece aceasta trebuie să fie aleasă corespunzător, pentru a nu afecta datele și coerența acestora, dar mai ales pentru a putea fi interpretate corect (JRC-OECD, 2004 *apud* Farrugia, 2007, p. 18).

Pentru a putea identifica o modalitate de măsurare cât mai robustă a avantajului competitiv, am ales să utilizăm și să dezvoltăm trei tehnici diferite de agregare, care să susțină comparațiile în termeni absoluți între variabilele incluse în indicele nostru, dar și care au mai fost utilizate și în alte studii cu privire la identificarea competitivității la nivelul municipalităților (Scaccabarozzi et al., 2022). Am ales să utilizăm trei metode de agregare, una simplă, total compensatorie, liniară (media aritmetică) și două complexe, parțial compensatorii, neliniare (media geometrică și AMPI - Adjusted Mazziotta - Pareto Index), acestea fiind folosite împreună și în cadrul altor indici compoziți (Scaccabarozzi et al., 2022, p. 59). Considerăm că utilizarea

unor tehnici diferite de agregare poate să asigure robustețea rezultatelor finale, deoarece fiecare dintre ele deține caracteristici proprii care influențează modul în care variabilele contribuie la rezultatul final.

Media aritmetică reprezintă un mod eficient de agregare a datelor și de obținere a unei valori centrale reprezentative pentru un set de date, fiind considerată o metodă simplă de agregare. Aceasta a fost calculată după formula:

$$X = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i$$

unde X reprezintă media aritmetică, n reprezintă numărul total de observații, iar X_i reprezintă fiecare valoare din setul de date. Această tehnică a fost folosită pentru toate variabilele din dimensiunile care formează indicele compozit. Ulterior a fost creată o nouă variabilă care conține media aritmetică a tuturor variabilelor incluse în indice, aceasta fiind o valoare agregată care reprezintă performanța generală pe mai multe dimensiuni, putând avea în cele din urmă o imagine de ansamblu asupra performanței generale. Media aritmetică are un grad de compensabilitate perfect, astfel că un scor ridicat pentru un indicator va compensa perfect un scor scăzut pentru altul. Această metodă este utilizată și de alți autori în dezvoltarea indicilor compoziți, chiar dacă apar critici în ceea ce privește compensarea indicatorilor care nu sunt substituibili (Mazziotta și Pareto, 2013, p. 68; Scaccabarozzi et al., 2022, p. 69).

Pentru a substitui neajunsurile mediei aritmetice a fost utilizată și media geometrică în agregarea variabilelor din indicii compoziți (Mazziotta și Pareto, 2013, p. 68), aceasta fiind aplicată pentru evitarea compensării excesive între variabile. Media geometrică, spre deosebire de cea aritmetică, scade posibilitatea ca valorile foarte mari dintr-o dimensiune să se compenseze cu valorile foarte mici din altă dimensiune. Practic aceasta se asigură că valorile mici nu sunt mascate de valorile mari din altă dimensiune. Spre deosebire de media aritmetică, cea geometrică este mult mai sensibilă la variațiile proporționale dintre variabile, aceasta reflectând direct variația între componente. Utilizarea mediei geometrice, pe lângă media aritmetică, are și alte avantaje, precum: reducerea nivelului de substituie între

dimensiuni, dar și faptul că scăderile proporționale dintr-o dimensiune au același efect asupra indicelui compozit, indiferent de dimensiune, aceasta făcând indicele să fie și mai echilibrat (Mariani și Ciommi, 2022, p. 4). Astfel, media geometrică reduce influența extremelor, menținând o scală echilibrată între variabile, asigurând că scăderea procentuală dintr-o variabilă are același efect asupra indicelui compozit, precum o scădere similară dintr-o altă variabilă, reducându-se astfel substituibilitatea între dimensiuni.

Agregarea prin media geometrică este potrivită mai ales în cazul în care subindicatorii sunt incomparabili sau sunt exprimați în diferite scale de măsurare (Farrugia, 2008, p. 379).

În indicele nostru media geometrică a fost calculată utilizând logaritmi naturali, aceasta arătând că este o metodă adecvată pentru seturile de date multiplicative, dar și că se evită compensarea excesivă între dimensiuni. Media geometrică a fost calculată după formula:

$$\text{Media geometrică} = \left(\prod_{i=1}^n X_i \right)^{\frac{1}{n}}$$

Aceasta a fost apreciată prin calcularea logaritmului natural al fiecărei variabile din setul său de date, urmând ca ulterior să fie calculată media logaritmilor, iar apoi această medie să fie transformată înapoi în domeniul original al datelor. Pentru această metodă am decis să distribuim datele în intervale egale (cvintile) pentru a înțelege mai bine distribuția variabilelor, dar și pentru a emite comparații. Astfel, o distribuție de date a fost împărțită în 5 părți egale, iar fiecare cvintilă reprezintă un grup care conține 20% din observații, ordonate de la valoarea cea mai mică, la valoarea cea mai mare a variabilei.

A treia metodă de agregare utilizată este AMPI (Indicele Mazziotta-Pareto Ajustat). Aceasta a fost utilizată în diverse studii de la nivelul Italiei (Bacchini et al., 2019, p. 3), pentru a rezuma un set de variabile care sunt considerate nesubstituibile, dar care trebuie să fie echilibrate, prin recompensarea unităților, care deși au aceeași medie, au un echilibru mai mare între valorile variabilelor (Mazziotta și Pareto, 2016 *apud* Bacchini et al., 2019, p. 10). AMPI utilizează funcții care penalizează variabilele cu valori

foarte diferite (Istat, 2015, p. 53 *apud* Bacchini et al., 2019), fiind considerat un indice compozit necompensatoriu sau parțial compensatoriu care permite compararea datelor între unități și în timp (Mariani și Ciommi, 2022, p. 4). Acesta este o variantă extinsă a Indicelui Mazziotta-Pareto (MPI), diferența dintre acestea constând în faptul că AMPI se bazează pe scalarea cu Min-Max, iar MPI pe scalarea cu Z-scores (De Muro et al., 2011 *apud* Mazziotta și Pareto, 2018, p. 968). Lipsa atribuirii de ponderi variabilelor din cadrul indicelui este substituită de penalizările pe care AMPI le impune. Această tehnică de agregare ia în considerare impactul maxim pe care o variabilă îl poate avea asupra indicelui final, evidențiind importanța variabilelor care au un efect semnificativ, permițând ponderarea implicită a variabilelor bazându-se pe impactul lor maxim posibil.

În cadrul acestui indice, toate componentele trebuie să fie echilibrate pentru a rezuma indicatorii considerați nesubstituibili. AMPI are la bază o funcție neliniară, care pornește de la media aritmetică și ulterior introduce penalizări pentru unitățile cu valori dezechilibrate. Variabilele sunt normalizate prin atribuirea unei valori minime și a unei valori maxime, care practic indică intervalul posibil de timp pentru fiecare variabilă, de aici reieșind utilitatea acestuia pentru comparații absolute în timp (Mazziotta și Pareto, 2018, p. 969).

Din cauza faptului că în indicele nostru am avut multe penalizări de către AMPI, am decis ajustarea formulei, pentru a elimina aceste penalizări.

AMPI a presupus calcularea mediei aritmetice pentru fiecare variabilă, după formula:

$$\text{Media aritmetică} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

unde x_i reprezintă valorile indicatorilor normalizați, iar n este număr de indicatori.

Ulterior s-a calculat abaterea standard, după formula:

$$\text{Abaterea standard} = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - M)^2}$$

Apoi s-a calculat coeficientul de variație, acesta din urmă fiind raportul dintre abaterea standard și media aritmetică.

$$\text{Coeficientul de variație} = \frac{\sigma}{\mu} * 100,$$

unde σ reprezintă abaterea standard a setului de date, iar μ reprezintă media aritmetică a acestuia, coeficientul de variație fiind exprimat în procente.

Termenul de penalizare reprezintă rezultatul dintre abaterea standard și coeficientul de variație, raportat la o constantă definită anterior.

$$\text{Penalizare} = \frac{\sigma * \text{Coeficientul de variație}}{k},$$

unde σ reprezintă abaterea standard, iar k este o constantă definită anterior.

Ulterior, se calculează AMPI prin scăderea termenului de penalizare din media aritmetică după formula:

$$\text{AMPI} = \mu - \frac{\sigma * \text{Coeficientul de variație}}{k}.$$

AMPI ajustează media aritmetică prin scăderea unui factor ce ține cont de variabilitatea (împrăștierea) datelor, penalizând seturile de date cu variabilitate mare. Dacă media aritmetică este negativă se adaugă termenul de penalizare în loc să fie scăzut. Pentru a ne asigura că penalizarea nu reduce excesiv indicele pentru medii foarte mici am decis înlocuirea valorii lui AMPI cu media aritmetică originală dacă media este foarte mică (sub 0.01), pentru a nu exista penalizări exagerate. Astfel, AMPI a fost calculat pentru a lua în considerare echilibrul între variabile și să penalizeze dezechilibrele în funcție de abaterea standard și de coeficientul de variație.

Utilizarea AMPI vine în completarea celorlalte două metode de agregare prin simplul fapt că acesta penalizează variabilele care au valori foarte diferite, astfel că permite nu doar măsurarea performanței generale, cât și echilibrul dintre variabilele analizate. Mai mult, ținând cont de faptul că studiul nostru este unul longitudinal, AMPI este măsura care ține cont de schimbările absolute, de echilibrul între variabile și permite compararea performanței între unitățile analizate, luând în calcul nu doar valorile absolute, cât și distribuția și echilibrul dintre ele.

După aplicarea acestor trei tehnici de agregare putem interpreta diferențele între scorurile obținute prin cele trei metode, pentru a înțelege influența fiecărei metode. Prin utilizarea acestor trei tehnici de agregare am putut avea o imagine de ansamblu asupra avantajului competitiv al comunelor rurale, pe baza unui cadru structurat pentru aplicarea și compararea tehnicilor, având astfel asigurată o măsurare cât mai riguroasă și diversificată asupra avantajului competitiv din comunele din Regiunea Nord-Vest. Trebuie să precizăm faptul că în ceea ce privește compararea celor trei metode de agregare am avut în vedere faptul că una dintre ele era compensatorie (media aritmetică), iar celelalte erau parțial compensatorii sau necompensatorii (media geometrică și AMPI). Astfel, în comparațiile noastre am ținut cont de diferențele în modul de tratament al dimensiunilor, de diferențele în sensibilitatea la extreme și outlieri, dar și de alte aspecte precum interpretarea rezultatelor obținute. Mai mult, utilizarea acestor tehnici a susținut faptul că în ceea ce privește concluziile, acestea nu sunt afectate de limitările unei singure metode de agregare. De asemenea, așa cum am mai menționat ulterior, avantajul competitiv este un concept complex și multidimensional, care nu ar fi putut fi identificat doar printr-o singură tehnică de agregare, deoarece fiecare tehnică a reflectat aspecte diferite ale datelor și a scos în evidență mai multe fațete ale conceptului.

Utilizarea unor tehnici de agregare diferite a permis și o comparație mai bună a rezultatelor, dar și adaptarea analizei la diferite contexte care asigură relevanța instrumentului creat de noi. Am dorit să avem o abordare riguroasă, prin care să abordăm evaluarea avantajului competitiv din mai multe perspective, considerate complementare, asigurându-ne că rezultatele sunt comparabile și relevante pentru dimensiune incluse în indicele compozit, conferind astfel o bază solidă pentru emiterea unor concluzii și recomandări către administrațiile publice locale.

Datorită faptului că am decis să nu atribuim ponderi variabilelor incluse în indice o să realizăm o analiză de influență, deoarece am pornit de la ideea că fiecare variabilă are o importanță egală în indicele propus de noi, astfel că abordarea unei astfel de analize a fost necesară pentru a putea să evaluăm dacă abordarea noastră este una corectă, putând să observăm care variabile au cel mai mare impact asupra indicelui nostru. Această analiză

este esențială pentru evaluarea și gestionarea modului în care variabilele afectează rezultatele indicelui nostru compozit și contribuie la identificarea anumitor puncte critice sau a anumitor potențiale riscuri care pot exista la nivelul constructului nostru.

În cadrul analizei de influență indicele compozit a fost calculat după excluderea fiecărei dimensiuni și diferențele absolute dintre rezultatul inițial care include toate dimensiunile și noul rezultat cu șase dimensiuni a fost calculat pentru fiecare comună. Am efectuat aceste analize pentru fiecare metodă de agregare utilizată (media aritmetică, media geometrică și AMPI), obținând o serie de grafice de tip boxplot unde sunt prezentate diferențele absolute între rezultate, care reies din excluderea fiecărei dimensiuni pe rând, pentru fiecare dimensiune în parte, pentru fiecare metodă de agregare în parte, pentru toți anii cuprinși în perioada 2011-2022. Analiza de influență ajută nu doar la înțelegerea, cât și la îmbunătățirea modelării și predicției, prin oferirea unor informații importante despre modul în care variabilele influențează rezultatele, în cele din urmă contribuind la luarea de decizii bine fundamentate. Prin utilizarea acestei metode putem să îmbunătățim acuratețea și robustețea datelor, asigurându-ne că rezultatele sunt reprezentative și pot fi generalizate pentru toate comunele analizate.

În cele din urmă putem să identificăm care metodă de agregare este mai pretabilă la nivelul eșantionului nostru și care va putea fi utilizată de către administrația publică locală în vederea dezvoltării spațiului rural. Identificarea metodei de agregare înseamnă identificarea celui mai bun construct, care reprezintă etapa finală din dezvoltarea unui indice compozit.

4.2 Descrierea eșantionului de comunități analizate

În România, de-a lungul timpului au avut loc multiple modificări din punct de vedere administrativ-teritorial. A fost întâlnită o evoluție a structurilor administrativ-teritoriale relativ liniștită în perioada 1918-1940, fiind urmată de o evoluție în tranziție între anii 1940-1950, apoi o evoluție turbulentă în perioada 1950-1968, urmând ca ulterior să existe o evoluție liniștită începând cu anul 1968 (Săgeată, 2006, pp. 77-79), iar după prăbușirea comunismului existând mici modificări. După ce a revenit la principii

democratice, România a trebuit să se adapteze la acestea, iar din punct de vedere al organizării teritoriului au existat mici modificări, păstrându-se în mare parte organizarea din anul 1968. În anii 2000, au existat o serie de modificări ale teritoriului, cu o tendință de înființare de noi comune sau orașe, transferuri de localități de la o comună la alta. În Regiunea Nord-Vest, în spațiul rural, au existat modificări la nivelul fiecărui județ după anii 2000.

Studiul de față analizează spațiul rural din Regiunea Nord-Vest a României, de aceea este necesară în primă fază prezentarea teritoriului analizat în raport cu celelalte regiuni din țară, dar și în raport cu ruralul național. Ruralul național reprezintă media pentru întreg spațiul rural din România, aceasta fiind calculată în funcție de numărul de comune din fiecare an din perioada analizată. În perioada 2011-2018 numărul total de comune de la nivel național a fost de 2861, urmând ca în perioada 2019-2022 numărul comunelor să crească la 2862 (INS, 2015, 2016, 2018; Ciuchea et al., 2017, 2019, 2020, 2021, 2022; Pistică, 2023). De asemenea, pentru Regiunea Nord-Vest au fost prezentate date preliminare și pentru județele componente, pentru a contura o imagine cât mai clară asupra teritoriului vizat, respectiv pentru a realiza o analiză cât mai detaliată a regiunii. În analiza de față a fost inclus doar mediul rural spre analiză, mediul urban fiind exclus.

Legea 290 din anul 2018, cu privire la organizarea administrativ teritorială a României, include elementele esențiale la nivel general (județe, orașe, comune și municipii), iar situația la nivelul Regiunii Nord-Vest este sintetizată în tabelul de mai jos (Legea 290, 2018, art. 3):

Tabelul 5: Structura administrativ teritorială din Regiunea Nord-Vest

Județul	Orașe	Municipii	Comune	Sate
Bihor	6	4	91	434
Bistrița-Năsăud	4	1	58	235
Cluj	1	5	75	420
Maramureș	11	2	63	214
Satu Mare	4	2	59	220
Sălaj	3	1	57	281
Total Regiunea Nord-Vest	29	15	403	1804

Sursa: Prelucrare proprie a datelor conform Legea 290 din anul 2018.

În medie, Regiunea Nord-Vest acoperă aproximativ 14% din teritoriul României, astfel că din totalul orașelor aceasta reprezintă 13.43%, din totalul municipiilor reprezintă 14.56%, din totalul comunelor 14.08%, iar din totalul satelor 13.92% (aceste procentaje au fost calculate având la bază informațiile incluse în legea 290 din anul 2018 și cele furnizate de Pintilia et al., 2023, p. 6).

Referitor la schimbările ce țin de organizarea administrativ-teritorială, în județul Bihor a crescut numărul de comune în prezent, în anul 2002 erau 86 de comune, urmând ca în anul 2003 să fie înființate încă 6 comune (Gepiu, Tămășeu, Paleu, Sânicolau Român și Roșiori), să fie înființată o nouă comună în anul 2007 (Toboliu), o comună să fie declarată oraș în anul 2008 (Săcuieni), iar o comună să își schimbe denumirea și reședința în anul 2012 (comuna Ciuhoi devine comuna Sâniob). În anul 2023, comuna Abrămuț își schimbă denumirea în Petreu, aceasta devenind și localitatea de reședință.

În județul Bistrița-Năsăud în anul 2002 erau 53 de comune. În anul 2002 s-au înființat două comune (Dumitrița și Negrilești), în anul 2003 o altă comună (Poiana Ilvei), iar în anul 2005 s-au înființat alte două comune (Ciceu Mihăiești și Runcu Salvei). În județul Cluj s-au înregistrat foarte puține schimbări, fiind nou înființată doar o comună în anul 2002 (Negreni).

Județul Maramureș este caracterizat și el de o serie de modificări de ordin administrativ teritorial. În anul 2002 existau 62 de comune, urmând ca în același an să mai fie înființată o comună (Șieu), în anul 2003 să fie înființată o altă comună (Groșii Țibleșului), iar două comune să devină orașe (Șomcuța Mare și Ulmeni). În anul 2004 au fost înființate patru comune (Gârdani, Oncești, Coaș și Coltău), iar trei comune au devenit orașe (Dragomirești, Săliștea de Sus și Tăuții Măgherauș).

În județul Satu Mare în anul 2002 erau 56 de comune. În anul 2002 este înființată o comună (Cămin), în anul 2004 apar alte două comune (Agriș și Ciumești), în anul 2005 este înființată o altă comună (Porumbești), iar în anul 2006 două comune devin orașe (Ardud și Livada). În județul Sălaj în anul 2002 erau 55 de comune, urmând ca în același an să fie înființată o altă comună (Șimișna), iar în anul 2005 să fie înființată și comuna Boghiș.

Cele mai multe modificări la nivelul teritoriului analizat au avut loc în perioada 2002-2004, când au fost înființate cele mai multe comune (19 comune), urmând ca în anul 2005 să fie înființate doar 4 comune, iar în anul

2007 o comună. Schimbările prezentate mai sus au fost incluse în această lucrare, pentru a putea identifica dacă există vreo influență asupra nivelului de dezvoltare al comunelor din perspectiva acestor modificări.

Din punct de vedere al dezvoltării umane locale, la nivelul României a fost aplicat un indice la nivelul comunelor pentru a măsura nivelul de dezvoltare umană al acestora. Indicele a fost aplicat în anii 2002, 2011 și 2018, iar rolul acestuia este de a indica dacă o comună este dezvoltată din punct de vedere al capitalului uman (valori cât mai apropiate de 100) sau nedezvoltată (valori apropiate de 0) (Sandu et al., 2018, p. 13). Indicele cuprinde o serie de indicatori care fac referire la dimensiunea umană, materială, vitală dar și la starea de sănătate a oamenilor. Aceste dimensiuni au fost aplicate în anii 2002 și 2011, urmând să fie regândite și reactualizate în anul 2018 (Sandu et al., 2018, p. 2). Media la nivelul Regiunii Nord-Vest pentru IDUL 2018 este 50,7, pentru anul 2011 a fost 27,2, iar pentru anul 2002 a fost 25,9. Se poate observa așadar o evoluție în ceea ce privește acest indicator la nivelul Regiunii Nord-Vest, valoarea indicatorului aproape dublându-se față de acum 16 ani. În tabelul de mai jos se regăsesc mediile pentru fiecare județ în parte, fiind omise comunele unde nu s-au realizat măsurătorile (a se vedea Sandu et al., 2018).

Tabelul 6: Valori IDUL în mediul rural din județele Regiunii Nord-Vest

Regiunea Nord-Vest - județe	IDUL 2002	IDUL 2011	IDUL 2018
	25,9	27,2	50,7
Județul Bihor	25,8	27,7	49,9
Județul Bistrița-Năsăud	27,7	26,6	50,1
Județul Cluj	26,3	28,3	55,6
Județul Satu Mare	23,9	26,3	49,8
Județul Sălaj	25,7	26,1	47,6
Județul Maramureș	26,2	27,5	50,4

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de Dumitru Sandu, 2018.

Așa cum reiese din tabelul de mai sus, indicele dezvoltării umane locale (IDUL) a crescut în anul 2018 atât la nivel județean, cât și regional. Se observă creșteri și în anul 2011 față de anul 2002, cu excepția județului Bistrița-Năsăud, care a înregistrat o scădere în această perioadă. Aceste valori

ne indică faptul că regiunea este una mediu dezvoltată, având județe cu profile asemănătoare, între acestea existând mici diferențe, acestea putând fi explicate și prin numărul de comune sau populație. La nivelul regiunii există așadar capital comunitar, care este un predictor al dezvoltării, dar și al avantajului competitiv.

Cu privire la integrarea zonelor sărace și a comunităților marginalizate din România, a fost derulată o cercetare care a vizat dezvoltarea unui atlas care să identifice în primă fază unde este nevoie de intervenție din partea autorităților publice locale, iar ulterior acesta să fie utilizat drept instrument pentru dezvoltarea de politici publice locale (Sandu et al., 2016, p. 8). În identificarea acestor zone autorii au analizat datele de la recensământul din 2011 și trei dimensiuni (capitalul uman, ocuparea forței de muncă și locuire), fiecare dintre dimensiuni fiind formată din indicatori măsurabili (Sandu et al., 2016, pp. 18-19). Aceste trei dimensiuni sunt cele care definesc zonele marginalizate, pornind de la ideea că locuitorii nu au studii finalizate, obțin un venit prin desfășurarea unor activități informale, nu sunt angajate și locuiesc în condiții improprie pentru un nivel de trai decent. Conform autorilor, la nivel național 6,2% din populația rurală trăiește în zone rurale marginalizate (Sandu et al., 2016, p. 24), iar marginalizarea la nivelul regiunilor este raportată fie la comunitățile mici, non-rome (Regiunea Nord-Est), fie asociată cu prezența comunităților mai mari de romi, unde peste 20% sau mai mulți locuitori se declară romi (Regiunea Centru, Sud-Muntenia, București-Ilfov și Regiunea Nord-Vest), dar și zone marginalizate care reprezintă un mix între comunitățile rome și non-rome (regiunile Sud-Est, Sud-Vest și Vest) (Sandu et al., 2016, p. 32). La nivelul Regiunii Nord-Vest situația este sintetizată în tabelul de mai jos.

Tabelul 7: Sate marginalizate conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România

Județul	Sate cu zone marginalizate	Comune cu zone marginalizate
Bihor	38	27
Bistrița-Năsăud	49	27
Cluj	15	14
Satu Mare	25	20
Maramureș	13	13

Județul	Sate cu zone marginalizate	Comune cu zone marginalizate
Sălaj	27	24
Total Regiunea Nord-Vest	167	125

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de Sandu et al., 2016.

Raportându-ne strict la comunele care includ zone marginalizate, se poate observa că județul Bistrița-Năsăud deține cele mai multe astfel de zone din totalul comunelor (46,55%), fiind urmat de județul Sălaj (42,10%), de județul Satu Mare (33,89%) și de județele Bihor (29,67%), Maramureș (20,63%) și Cluj (18,66%). Această situație ne ajută să cunoaștem mai bine teritoriul analizat. Cu toate acestea, rata de marginalizare la nivelul Regiunii Nord-Vest este de 4,4%, având o poziție de mijloc în raport cu celelalte regiuni (Regiunile Nord-Est, Sud-Est, Sud-Vest, Centru au valori mai mari de 4,4%, iar regiunile Sud-Muntenia, Vest și București-Ilfov au valori mai scăzute de 4,4%). Acest indicator ar fi putut fi o variabilă în indicele nostru, însă disponibilitatea datelor pentru actualizarea acestuia nu a permis acest lucru. Așadar, indicatorul va fi utilizat doar pentru a ajuta la o conturare mai bună asupra imaginii Regiunii Nord-Vest și a nevoilor pe care aceasta le întâmpină. În cazul acestor zone marginalizate este nevoie de atenție mai mare asupra acestor comunități, mai ales din punct de vedere al politicilor publice, deoarece aceste zone pot influența în mod negativ dezvoltarea la nivel local.

Din punct de vedere economic, la nivelul comunelor Jucu și Moldovenești din județul Cluj funcționează câte un parc industrial, aceeași situație fiind întâlnită și în comunele Petrești din Satu Mare și Tămășeu din Bihor. La nivelul comunei Agriș din județul Satu Mare un parc industrial este în curs de amenajare.

Un alt aspect care ajută la conturarea unei imagini de ansamblu asupra teritoriului analizat îl reprezintă apartenența la Grupurile de Acțiune Locală. La nivelul României, în anul 2023 funcționau 237 de Grupuri de Acțiune Locală (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, 2023). Dintre acestea, 7 se află pe teritoriul județului Bihor, 5 pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, 6 pe teritoriul județului Cluj, și câte 4 în fiecare dintre județele Maramureș, Satu-Mare și Sălaj, astfel pe teritoriul Regiunii Nord-Vest, funcționează în total 30 de Grupuri de Acțiune Locală. Din perspectiva apartenenței la un Grup de Acțiune Locală, se remarcă un interes crescut în ceea ce privește

acest aspect, indicând faptul că la nivelul Regiunii Nord-Vest există un interes crescut pentru asociativitate și pentru dezvoltarea de proiecte în comun.

Turismul este un alt domeniu de interes care contribuie la imaginea de ansamblu a teritoriului regiunii. În România, în anul 2023, funcționau opt destinații ecoturistice, dintre care una situată în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, Eco Maramureș (Mara-Cosău-Creasta Cocosului) care include comunele Budești, Călinești, Desești și Ocna Șugatag (Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, 2023). Dintr-un total de 54 de stațiuni turistice de interes național, 7 se află în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, dintre care una singură la nivel rural (Ocna Șugatag, Maramureș). Dintr-un total de 147 de stațiuni turistice de interes local, 44 se află în Regiunea Nord-Vest. 15 dintre acestea se află în județul Bihor (8 din acestea fiind situate în rural); 3 în județul Bistrița-Năsăud (2 dintre ele sunt situate în spațiul rural); 11 în județul Cluj (9 fiind parte din rural); 10 în județul Maramureș (dintre care 5 în rural); 1 în județul Sălaj situată în spațiul rural; 4 în județul Satu Mare (dintre care 1 în rural) (Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, 2023).

În Regiunea Nord-Vest există 228 de trasee turistice montane omologate, dintre care 65 în județul Bihor, 44 în județul Bistrița-Năsăud, 59 în județul Cluj, 44 în județul Maramureș și 16 în județul Satu Mare. În județul Sălaj nu există niciun traseu turistic montan omologat (Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, 2023).

La nivelul regional se regăsesc și 40 de pârtii de schi omologate (dintr-un total de 223 la nivel național), după cum urmează: 5 în județul Bihor (4 în rural); 2 în județul Bistrița-Năsăud (în rural ambele); 11 în județul Cluj (rural); 21 în județul Maramureș (3 în rural) și 1 în Satu Mare (la nivel rural) (Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, 2023).

În ceea ce privește rutele cultural turistice, la nivel național există stabilite, 43 de astfel de rute la nivel local, 1 dintre ele fiind în județul Bihor (Ruta bisericilor de lemn din județul Bihor); 4 la nivelul județului Cluj (Ruta Clujul ecumenic; ruta Clujul etnografic; ruta bisericilor de lemn din județul Cluj și ruta bisericilor fortificate din județul Cluj); 2 la nivelul urbanului din județul Maramureș (Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, 2023).

Toate aceste caracteristici prezentate anterior, ajută la conturarea unei imagini cât mai clare a teritoriului, observând că acesta este caracterizat de o serie de indicatori care îi conferă unicitate, care asigură un nivel de cooperare ridicat, contribuind în mod direct la avantajele competitive din domeniul ruralului, dar care au fost omise din indice din cauza disponibilității datelor.

4.3 Limitele cercetării

- 1) A fost omisă percepția locuitorilor cu privire la anumite aspecte, din cauza faptului că arealul studiat este unul crescut, iar o eșantionare reală ar fi fost dificil de realizat. Mai mult, obținerea percepției locuitorilor cu privire la anumite aspecte ar fi putut să fie subiectivă și ar fi influențat rezultatele indicelui.
- 2) A fost omisă includerea unor variabile legate de agricultură, din cauza lipsei disponibilității datelor, cu toate că aceasta este considerată o sursă de avantaj competitiv la nivel rural. Excluderea unor date în indicele compozit poate cauza modificări în rezultatele finale, respectiv în cazul comunelor care dețin avantaj competitiv în domeniul agriculturii.
- 3) Au fost excluse din indice diferite variabile (produs montan, produse tradiționale omologate, comunele care fac parte din zona montană, aspecte legate de educație, cultură, patrimoniu turistic, construit, cultural, situri naturale protejate de lege) pe care le considerăm importante, dar pentru care datele existente nu acoperă toată perioada analizată, astfel că includerea acestora ar fi influențat rezultatele analizei. Excluderea unei dimensiuni care să vizeze partea de digitalizare sau acces la internet a apărut din cauza lipsei de date cu privire la aceste aspecte, iar lipsa acestor informații pot afecta rezultatele noastre finale, deoarece digitalizarea și tehnologia au devenit elemente ce pot indica prezența avantajului competitiv la nivel local.
- 4) Caracterul longitudinal al studiului și lipsa datelor ne-au determinat să ometem includerea unui alt indicator relevant și anume informații despre fondul funciar al comunei, pe categorii de folosință, deoarece tipurile de teren de la nivelul comunelor ar fi putut să completeze mai mult imaginea de ansamblu, mai ales a celor din exterior, care vor să investească în comuna respectivă, a celor care doresc să se relocheze în

comună, dar și a autorităților publice locale, pentru a ști cum să gestioneze avantajele redate de acest indicator.

- 5) În cazul dimensiunii conectivitate am decis omiterea accesului la drum european sau național, prezența căii ferate pe teritoriul. Prezentarea izocronelor în cadrul acestor indicatori poate ar fi fost mai utilă și acurată în ceea ce privește sursele de avantaj competitiv, însă lipsa de dare ne-a împiedicat includem acest aspect.

CAPITOLUL 5.

Partea practică – Avantajul competitiv în mediul rural din România

*Studiu de caz: comunele din Regiunea Nord-Vest,
perioada 2011-2022*

Acest capitol cuprinde o serie de analize practice care au vizat ruralul de pe teritoriul Regiunii Nord-Vest. Pentru început a fost realizată o analiză descriptivă a principalelor caracteristici socio-demografice și economice de la nivelul ruralului din Regiunea Nord-Vest. Ulterior au fost dezvoltate o serie de analize pentru a putea aplica și testa metodele de agregare propuse, dar și de a identifica cea mai potrivită metodă de agregare, care se pliază cel mai bine cu obiectivele propuse în această lucrare.

5.1 Caracteristici socio-demografice și economice ale ruralului din Regiunea Nord-Vest

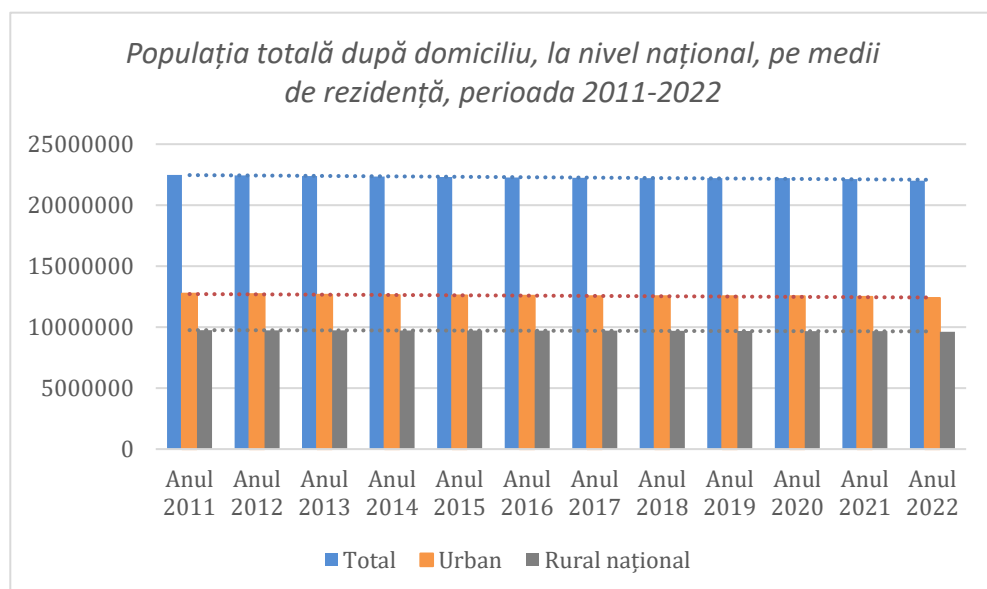
Studiul de față analizează spațiul rural din Regiunea Nord-Vest a României, de aceea este necesară în primă fază prezentarea teritoriului analizat atât în raport cu celelalte regiuni din țară, cât și în raport cu ruralul național. În analiza de față a fost inclus doar mediul rural spre analiză (mediul urban fiind exclus). Ruralul național reprezintă media pentru întreg spațiul rural din România, aceasta fiind calculată în funcție de numărul de comune din fiecare an din perioada analizată. În perioada 2011-2018 numărul total de comune de la nivel național a fost de 2861, urmând ca în perioada 2019-2022 numărul comunelor să crească la 2862 (Repere

economice și sociale regionale: Statistică teritorială pentru anii cuprinși între 2015 și 2020 și România în cifre, breviar statistic pentru anii cuprinși între 2020 și 2023). De asemenea, pentru Regiunea Nord-Vest au fost prezentate date preliminare și pentru județele componente, pentru a putea avea o imagine cât mai clară asupra teritoriului vizat.

Perioada pentru care analiza descriptivă a fost realizată este cuprinsă între anii 2011 și 2022, deoarece s-a dorit analiza situației socio-demografice cuprinsă între ultimele două recensăminte ale populației și locuințelor care au avut loc la nivelul României (unul în anul 2011 și celălalt în anul 2022, acesta din urmă fiind amânat un an din cauza pandemiei provocate de Coronavirus).

În ceea ce privește evoluția populației, au fost analizate date furnizate de Institutul Național de Statistică, fiind utilizate cele de la data de 1 ianuarie, incluzând populația totală după domiciliu, aceasta reprezentând numărul persoanele care dețin cetățenia română și au domiciliul pe teritoriul țării (Institutul Național de Statistică, 2023).

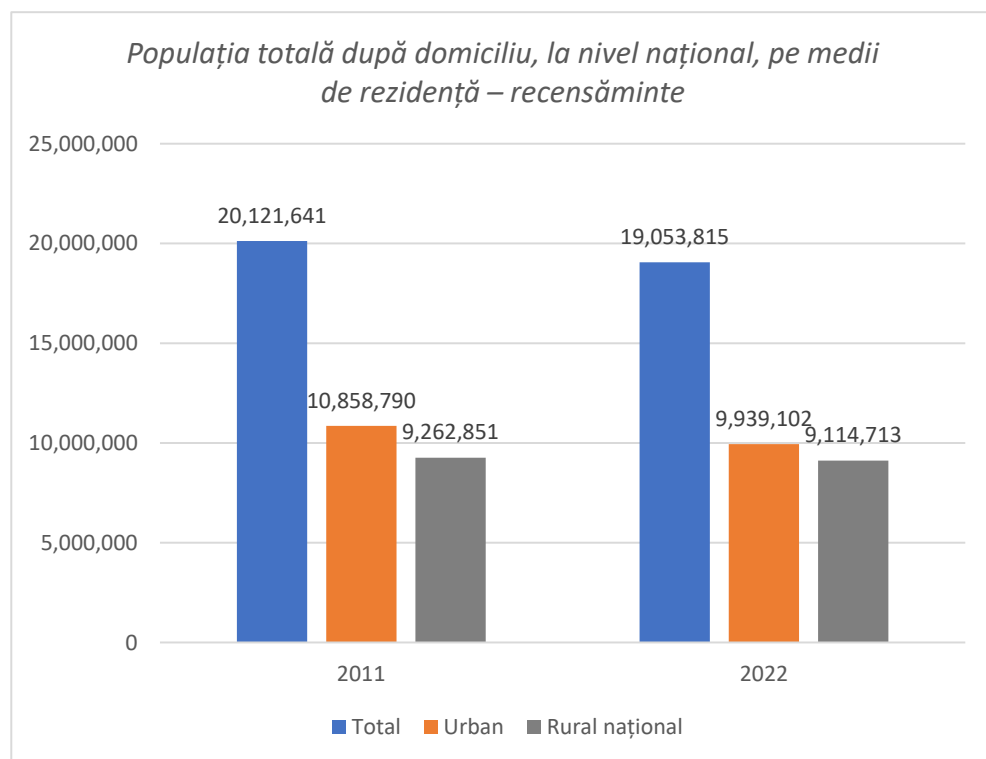
Figura 1: Populația totală după domiciliu, la nivel național, pe medii de rezidență, perioada 2011-2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

Așa cum se poate observa în graficul de mai sus, populația totală a României în perioada 2011-2022 a înregistrat un trend ușor descrescător, reflectând o tendință globală de scădere demografică. Același trend apare și în cazul mediului urban și rural național. De asemenea, așa cum se poate observa, populația din mediul urban este mai crescută decât cea din mediul rural.

Figura 2: Populația totală după domiciliu, la nivel național, pe medii de rezidență – recensăminte

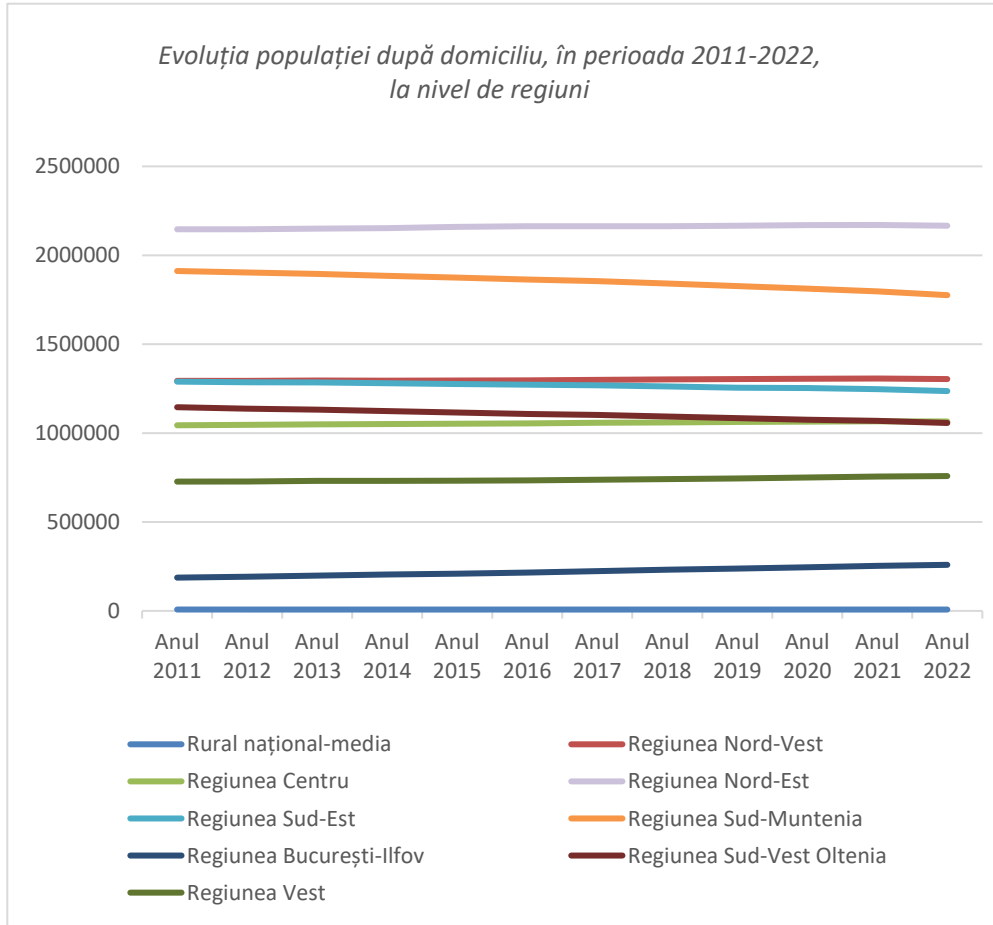

Sursa: Recensământ 2011 și 2022, prelucrare proprie a datelor.

Perioada cuprinsă între cele două recensăminte surprinde și ea declinul demografic de la nivelul țării, cu mențiunea că nivelul rural a întâlnit o scădere mai ușoară a populației față de cel urban. Această scădere, din perspectiva analizei noastre asupra spațiului rural este una benefică și poate fi explicată și pe fondul migrației interne, care s-a accentuat în ultimii

ani, mai ales în perioada pandemică, migrația din urban spre rural fiind în creștere.

Figura 3: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de regiuni

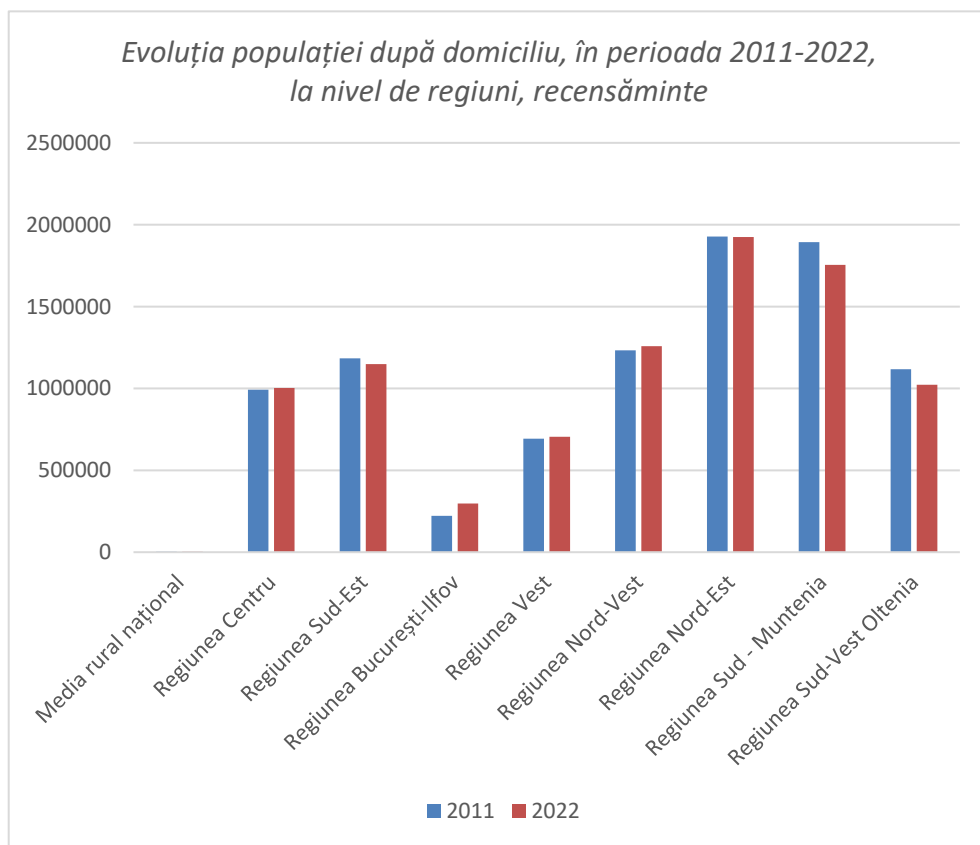

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

Pentru a avea o imagine de ansamblu asupra declinului demografic de la nivelul spațiului rural, graficul de mai sus surprinde evoluția populației după domiciliu, pe regiuni. Așa cum se poate observa, regiunile se situează peste media rural națională (care în anul 2011 era 7858, iar în anul 2022 era de 7690). Referindu-ne strict la anii 2011 și 2022 se poate observa că Regiunile Nord-Vest, Centru, Nord-Est, București-Ilfov și Vest au întâlnit un trend

crescător, pozitiv, în valori absolute, în ceea ce privește numărul de locuitori, pe când Regiunile Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest, dar și media rural națională au întâlnit un trend descrescător, pierzând populație în anul 2022, față de anul 2011.

Figura 4: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de regiuni, recensăminte

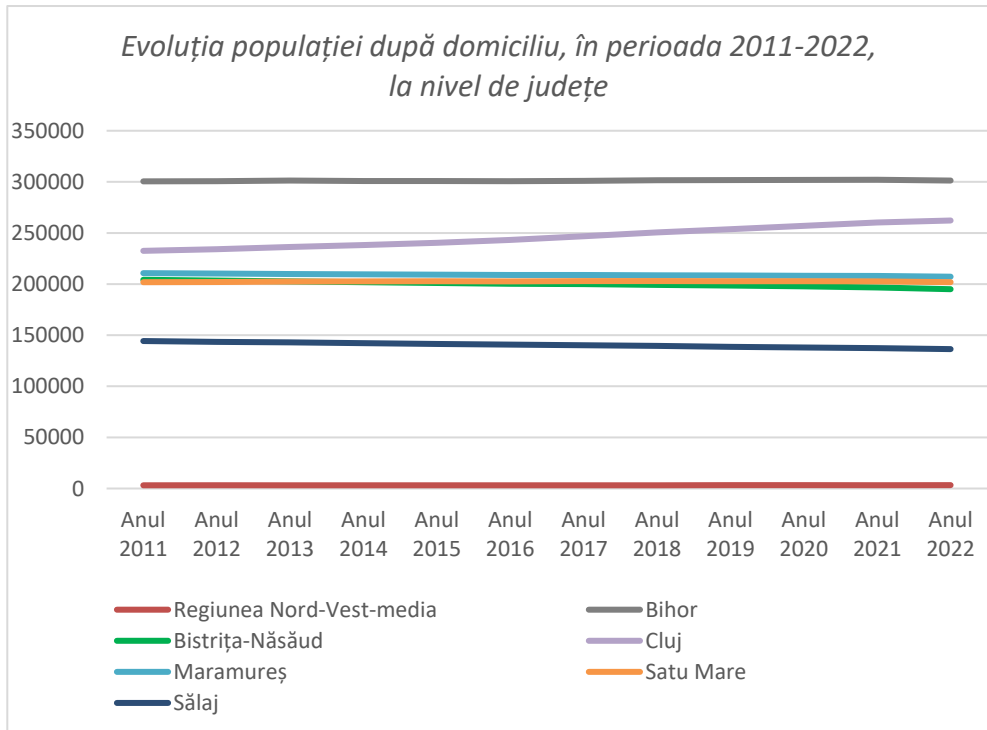

Sursa: Recensământ 2011 și 2022, prelucrare proprie a datelor.

Raportându-ne la evoluția populației după domiciliu luând în considerare și datele furnizate de către cele două recensăminte, se poate observa că întâlnesc o creștere a populației aceleași regiuni menționate anterior (Centru, București-Ilfov, Vest, Nord-Vest), cu excepția Regiunii Nord-Est, care conform acestor date a întâlnit o scădere a populației, alături

de celelalte regiuni (Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia). Această diferență între cele două surse de date statistice poate indica prezența unor erori în raportarea datelor la nivelul Institutului Național de Statistică sau de la nivelul recensămintelor.

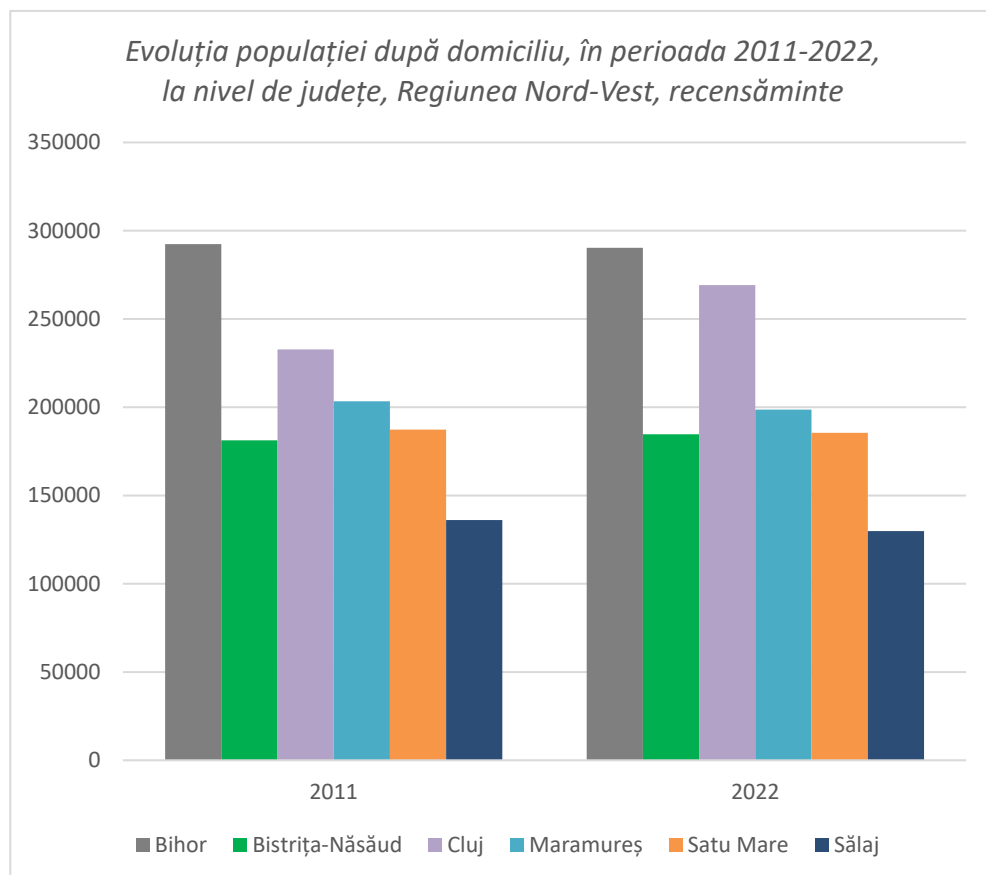
Figura 5: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de județe

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

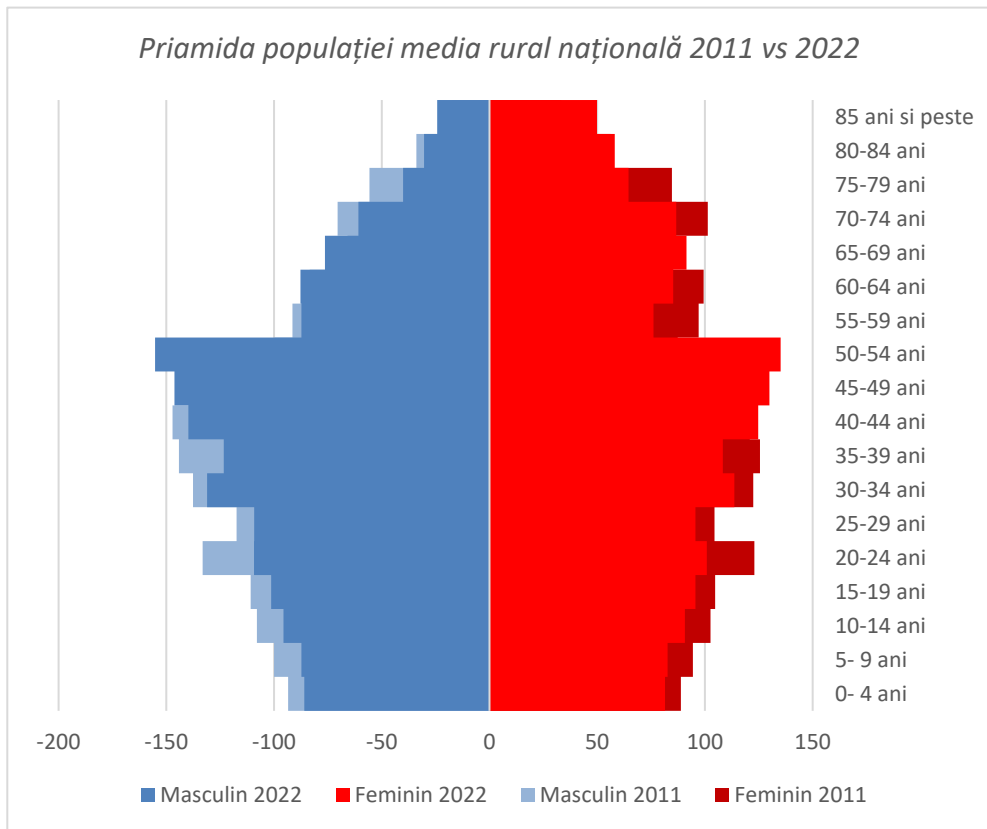
În ceea ce privește nivelul rural județean din Regiunea Nord-Vest, se poate observa că toate județele dețin o populație rurală peste media Regiunii Nord-Vest (care în anul 2011 este 3211, iar în anul 2022 este 3236), iar trendul general cel mai accentuat, în creștere, este vizibil la nivelul județului Cluj, fiind urmat de județul Bihor. Raportându-ne strict la anii de referință 2011 și 2022, așa cum am observat deja, populația de la nivelul regiunii a cunoscut un trend în creștere, respectiv o dezvoltare de ordin demografic, același trend fiind întâlnit și în județele Bihor și Cluj, celelalte întâlnind o scădere de ordin demografic, similară cu trendul de la nivel rural național.

Figura 6: Evoluția populației după domiciliu, în perioada 2011-2022, la nivel de județe, Regiunea Nord-Vest, recensăminte

Sursa: Recensământ 2011 și 2022, prelucrare proprie a datelor.

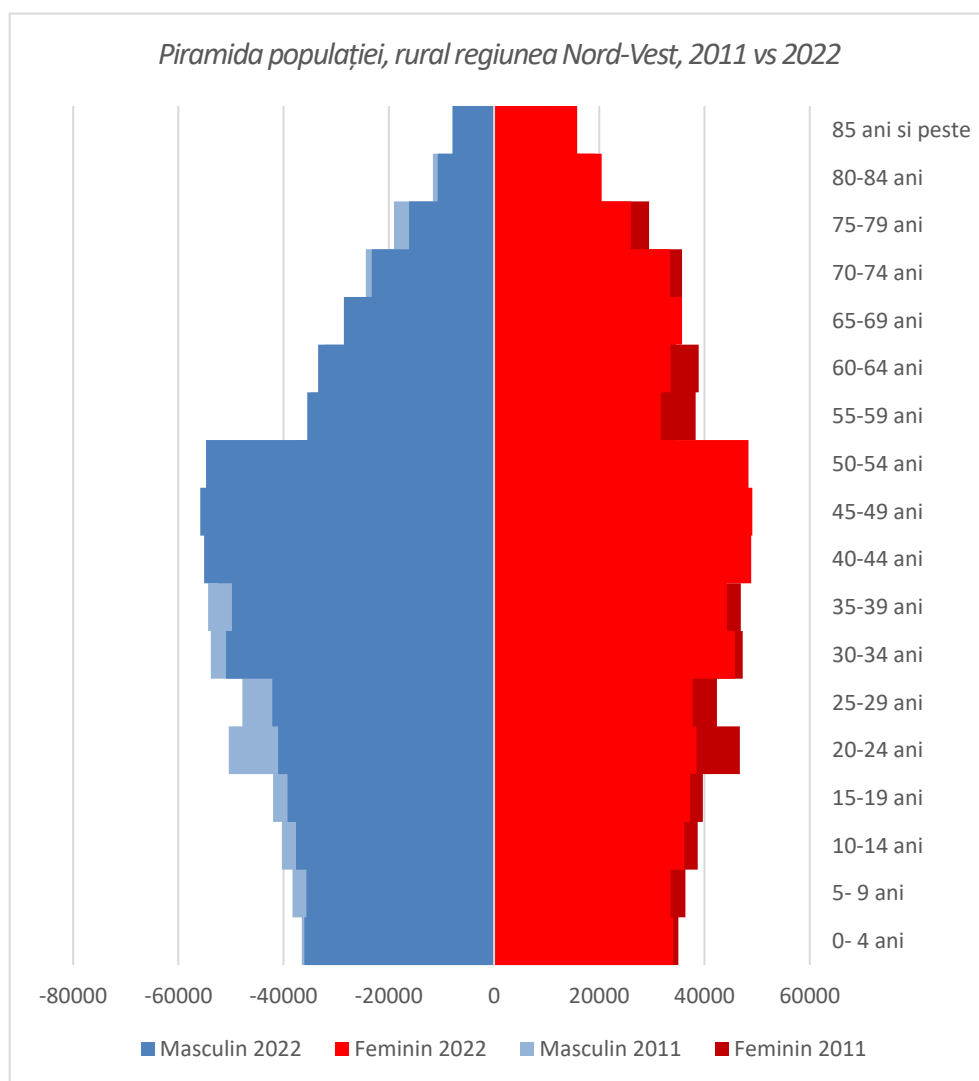
Analizând datele de la nivelul recensămintelor, acestea sunt din nou ușor contradictorii, deoarece în acest caz doar județele Cluj și Bistrița-Năsăud au întâlnit creșteri în ceea ce privește numărul populației, celelalte județe confruntându-se cu pierderi demografice. Discrepanțele apar între județele Bihor și Bistrița-Năsăud, deoarece datele furnizate de către Institutul Național de Statistică prezintă județul Bihor ca având un trend pozitiv din perspectiva populației, iar recensământul surprinde că acesta a pierdut populație, în schimb Bistrița-Năsăud a câștigat populație.

Figura 7: Piramida populației - media rural națională 2011 versus 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

Piramida vârstelor a fost construită utilizând intervale cincinale de vârstă, ajutându-ne să avem o imagine de ansamblu asupra evoluției populației în timp, pe genuri. Figura de mai sus surprinde situația populației rurale pe genuri, în anii 2011 și 2022. Față de anul 2011, piramida populației s-a îngustat în anul 2022, începând chiar cu baza acesteia, ceea ce indică un număr mai scăzut de nașteri în prezent, decât în trecut. Cu toate că piramida are o formă mai îngustă în prezent decât în trecut, se poate observa că pentru categoriile persoanelor de pe piața muncii (45-54 de ani), piramida este mai lată în prezent decât în trecut. Putem afirma că tendința demografică este una staționară, ușor regresivă, indicând un nivel scăzut al natalității, un nivel crescut al mortalității, respectiv o greutate pentru persoanele adulte, care resimte cel mai mult fenomenul de îmbătrânire demografică.

Figura 8: Piramida populației, rural - Regiunea Nord-Vest, 2011 versus 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

În ceea ce privește piramida populației rurale din Regiunea Nord-Vest, situația este similară. În anul 2022 piramida este mai îngustă față de anul 2011, cu excepția persoanelor în vârstă de muncă (40-54 de ani). Tendința este tot una staționară, ușor regresivă, însă în cazul acestei piramide vârful este ușor mai îngust, ceea ce poate indica o presiune mai scăzută asupra populației ocupate, presiune care vine din partea tinerilor și vârstnicilor.

Între ceea ce privește distribuția pe genuri există un echilibru relativ între acestea. Excepție fac vârstele mai înaintate (85 de ani și peste), unde preponderent este genul feminin, acest trend fiind unul normal, la nivel național, unde în prima parte a vârstelor predomină genul masculin, iar odată cu înaintarea în vârstă predomină genul feminin.

Dinamica naturală a populației

Referitor la evoluția populației, dar și la celelalte fenomene demografice analizate, au fost prelucrate date furnizate de Institutul Național de Statistică, fiind utilizate cele de la data de 1 ianuarie, incluzând populația totală după domiciliu, aceasta reprezentând numărul persoanele care dețin cetățenia română și au domiciliul pe teritoriul țării (Institutul Național de Statistică, 2023). Utilizarea datelor de la 1 ianuarie a fost aleasă și datorită faptului că la această dată există o situație clară asupra repartiției și dinamicii populației.

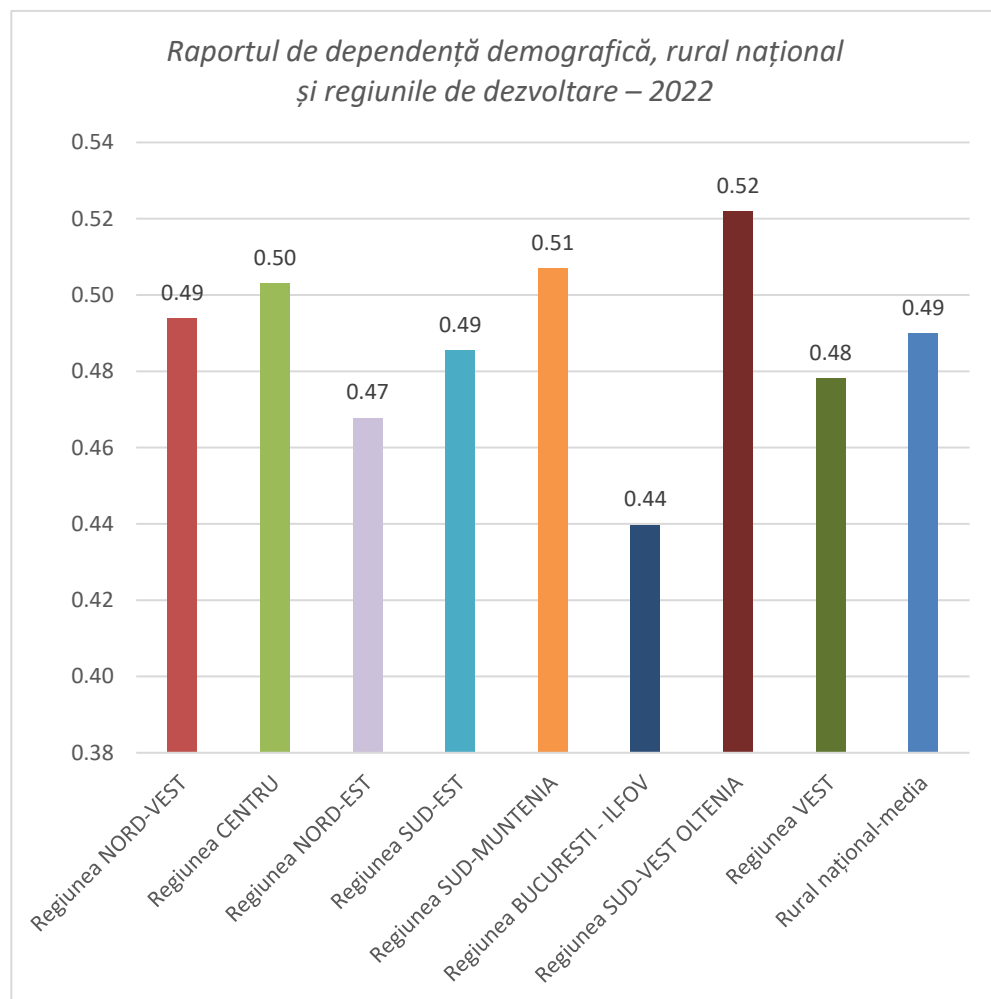
Îmbătrânirea populației

Raportul de dependență demografică reprezintă raportul dintre numărul persoanelor de vârstă dependentă (persoane sub 15 ani și de peste 64 ani) și populația în vârstă de muncă (15-64 ani) exprimat la 100 de persoane și este calculat după următoarea formulă:

$$\text{Raportul de dependență demografică} = \frac{\text{Populația 0-14 ani} + \text{Populația peste 65 de ani}}{\text{Populația 15-64 de ani}}.$$

Acest indicator face referire la modificarea structurii populației, pe categorii de vârstă și indică câte persoane vârstnice revin la 100 de persoane tinere. Mai mult, acesta surprinde și presiunea economică la care este supusă populația activă (15-64 de ani), de către populația vulnerabilă, vârstnică și copii (populația sub 15 ani și peste 64 de ani). De regulă, acest indicator comportă valori mai ridicate în spațiul rural, față de spațiul urban (Banca Mondială, 2019, p. 41).

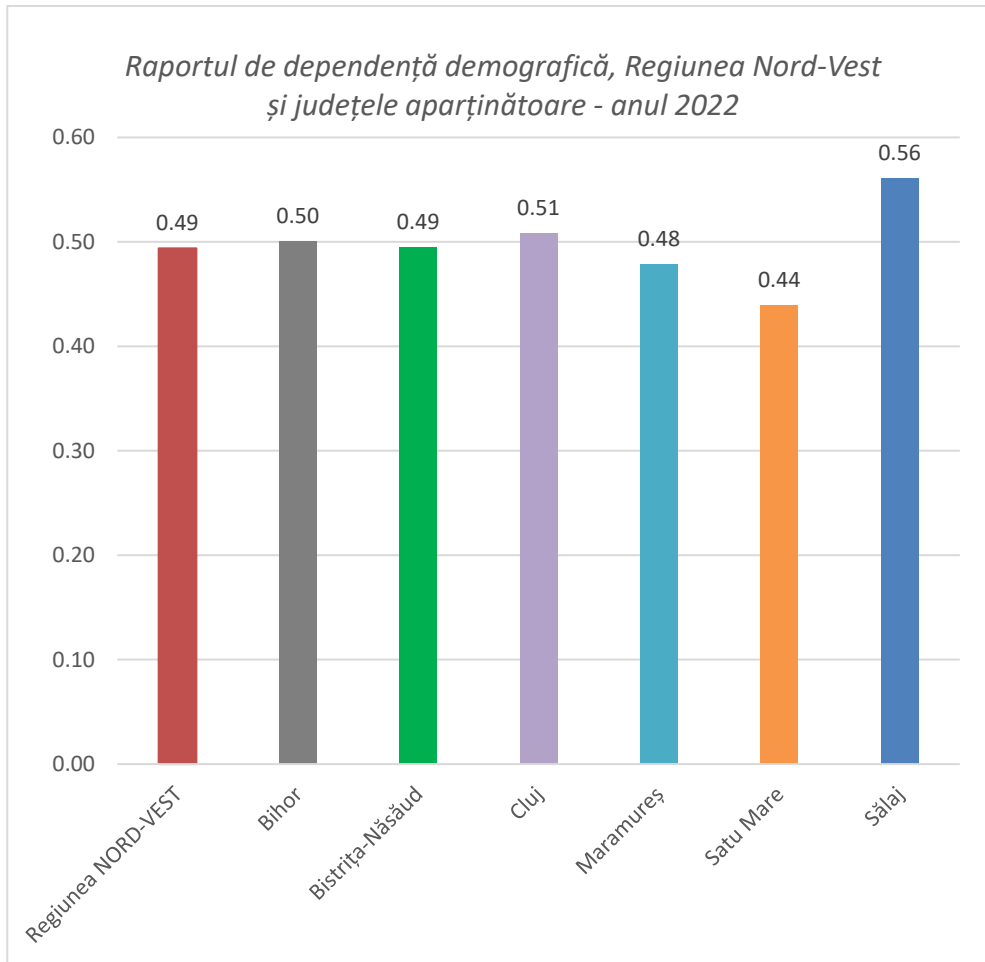
Figura 9: Raportul de dependență demografică, rural național și regiunile de dezvoltare – 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

La nivelul ruralului din România, în anul 2022, atât la nivel regional, cât și la nivel rural național, se observă valori apropiate ale raportului. Astfel, la nivel rural național, la 100 de persoane de vârstă mijlocie revin 49 de copii și vârstnici. Sub medie se află regiunile București-Ilfov și Regiunea Nord-Est, celelalte regiuni având valori peste media rural națională, dar apropiată de aceasta.

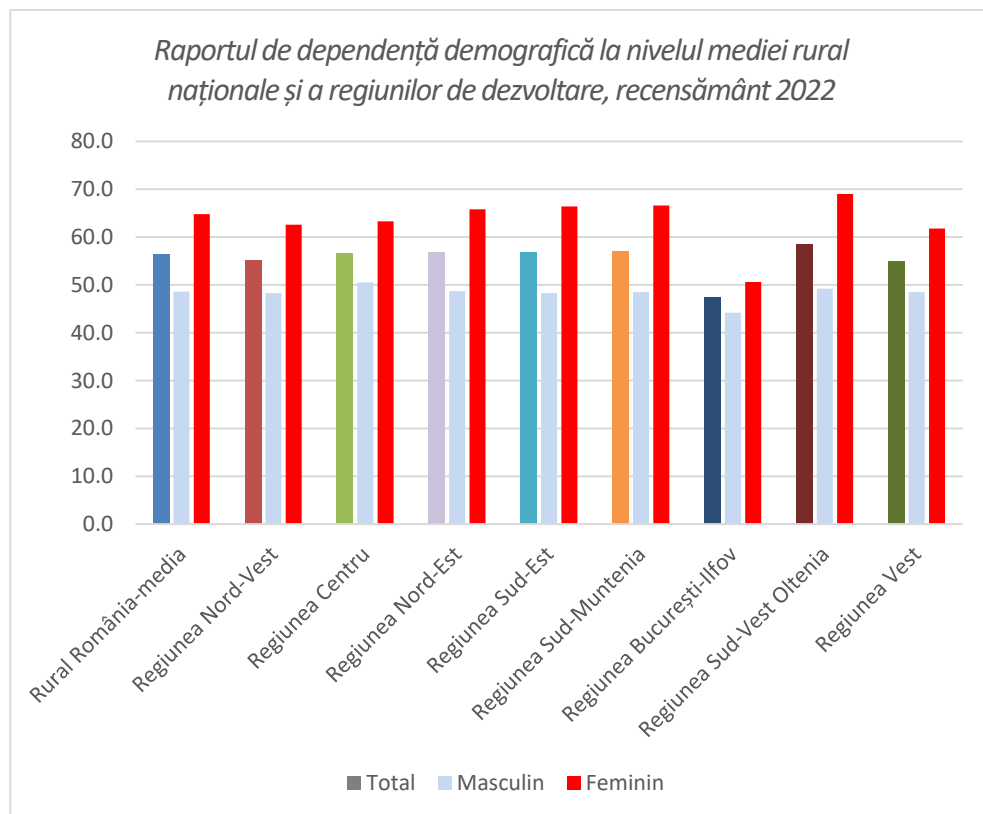
Figura 10: Raportul de dependență demografică, Regiunea Nord-Vest și județele aparținătoare – anul 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

La nivelul Regiunii Nord-Vest, la 100 de persoane de vârstă medie revin 49 de persoane dependente. Se observă că presiunea economică este mai ușoară la nivelul județului Satu Mare, care se află sub media Regiunii Nord-Vest. O presiune care se resimte puternic asupra persoanelor de vârstă medie este întâlnită în județul Sălaj, unde la 100 de persoane revin 56 de persoane dependente. Acest indicator poate indica o lipsă a populației în vârstă de muncă, o dependență demografică ridicată, dar și un proces de îmbătrânire demografică accentuat, respectiv un spor natural negativ.

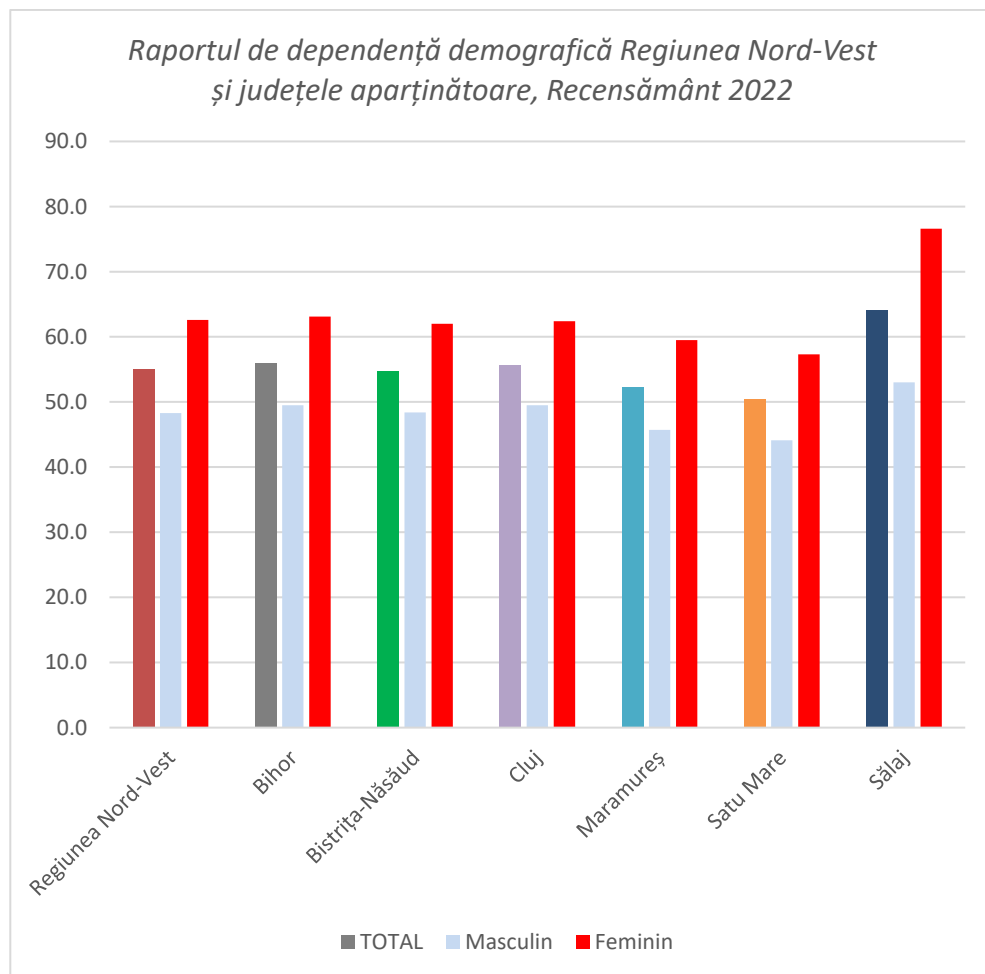
Figura 11: Raportul de dependență demografică, la nivelul mediei rural naționale și a regiunilor de dezvoltare, recensământ 2022

Sursa: Recensământ 2022, prelucrare proprie a datelor.

În graficul de mai sus este prezentat raportul de dependență demografică de la nivelul ruralului național și a regiunilor de dezvoltare din România conform recensământului din anul 2021. La nivel național, în mediul rural, raportul de dependență demografică total este de aproximativ 50, ceea ce înseamnă că la fiecare 100 de persoane de vârstă activă există în jur de 50 de persoane dependente (copii și vârstnici). Regiunile București-Ilfov și Nord-Est au un raport total sub media națională rurală, adică au o proporție mai mică de persoane dependente față de persoanele de vârstă activă, respectiv o structură demografică mai echilibrată. Celelalte regiuni au valori ușor peste media rural națională, indicând o proporție mai mare de persoane dependente, respectiv o presiune mai mare asupra resurselor economice și sociale din teritoriu.

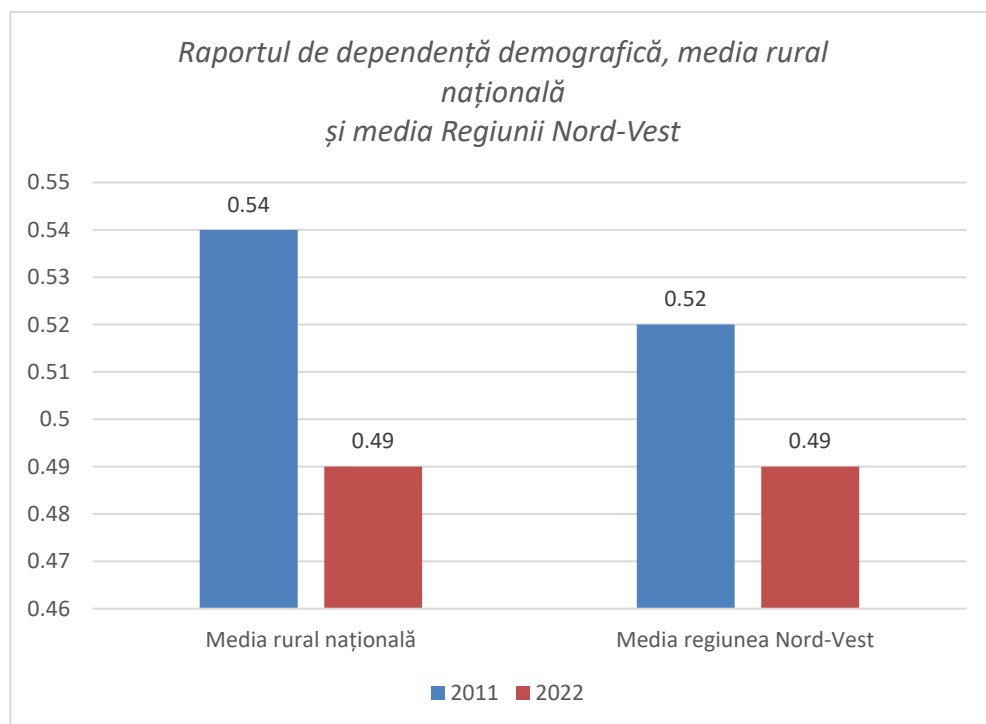
Figura 12: Raportul de dependență demografică, Regiunea Nord-Vest și județele aparținătoare, Recensământ 2022

Sursa: Recensământ 2022, prelucrare proprie a datelor.

Așa cum reiese din graficul de mai sus, cel mai scăzut raport de dependență demografică este înregistrat la nivelul județului Satu Mare, fiind urmat de județele Maramureș, Bistrița-Năsăud, Cluj-Napoca, Bihor și Sălaj. Acest indicator indică o îmbătrânire a populației, respectiv o presiune asupra populației tinere.

Figura 13: Raportul de dependență demografică, media rural națională și media Regiunii Nord-Vest

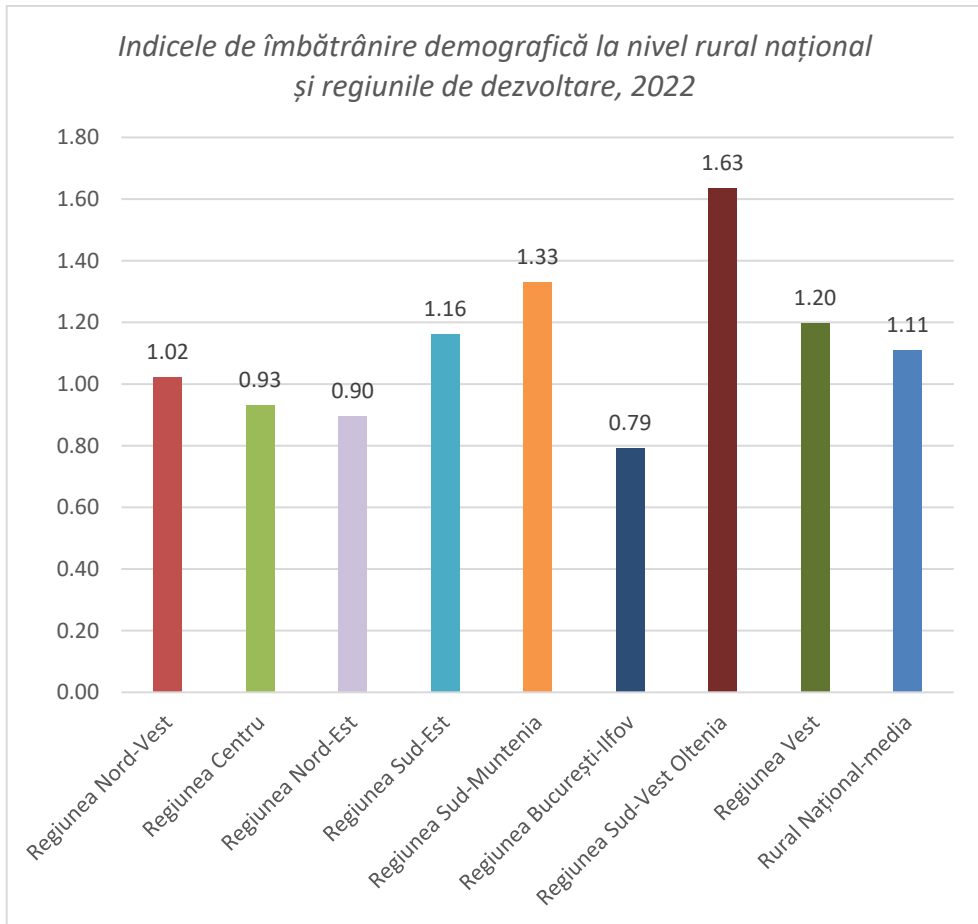
Sursa: Recensământ 2011 și 2022, prelucrare proprie a datelor.

Comparând datele furnizate de la cele două Recensăminte în ceea ce privește raportul de dependență demografică se poate observa că în anul 2022 atât media rural națională, cât și media regiunilor și a Regiunii Nord-Vest întâlnesc aceleași valori: la 100 de persoane adulte revin 49 de copii și vârstnici. Comparativ cu anul 2011 această valoare este mai scăzută, ceea ce sugerează un reviriment al populației și un spor natural pozitiv, dar și o presiune economică mai scăzută la nivelul populației adulte.

Indicele de îmbătrânire demografică

Indicele de îmbătrânire demografică a fost calculat după formula: $\frac{\text{Populația 65+ani}}{\text{Populația 0-14ani}}$ și reprezintă raportul între persoanele vârstnice și cele tinere, respectiv câte persoane vârstnice revin la 100 de persoane tinere.

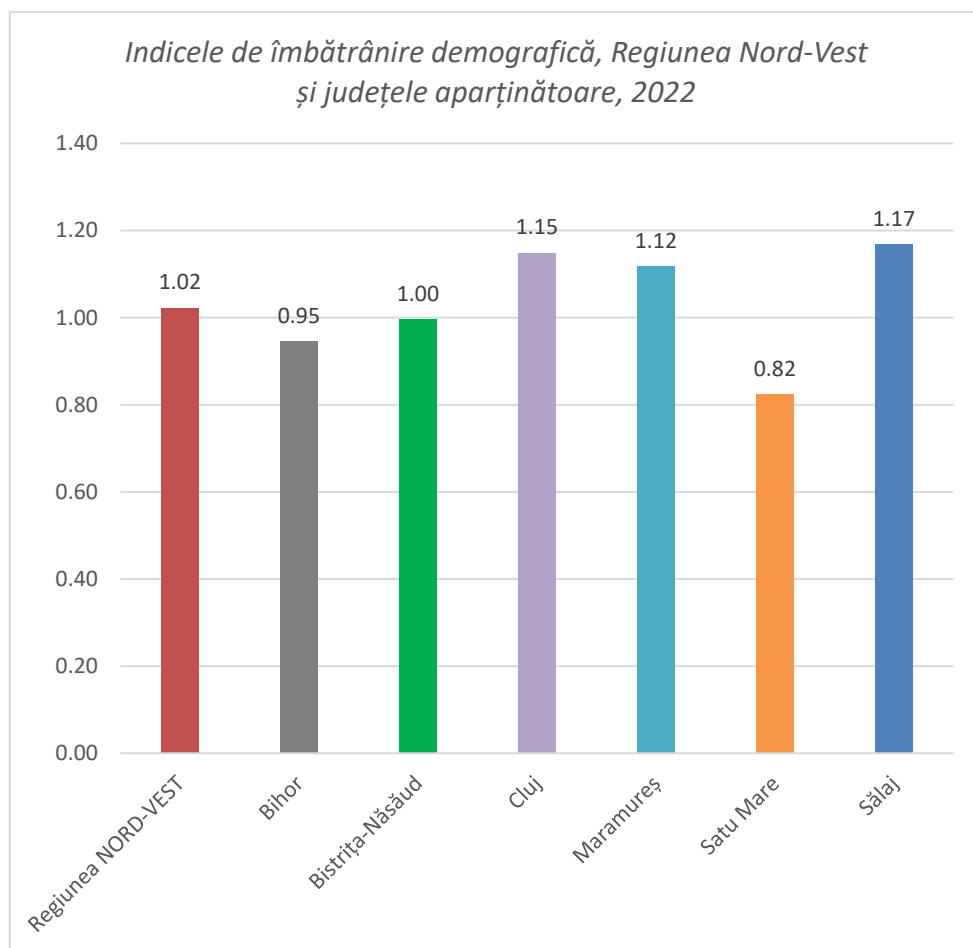
Figura 14: Indicele de îmbătrânire demografică, nivel rural național și regiunile de dezvoltare, 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

Cele mai ridicate valori ale indicelui de îmbătrânire demografică se situează în Regiunea Sud-Vest Oltenia, fiind urmată de Regiunea Sud-Muntenia, ambele având valori cu mult peste media rural națională. Sub media rural națională se poziționează Regiunea București-Ilfov, dar și Regiunile Nord-Est, Nord-Vest și Centru, unde presiunea asupra persoanelor tinere nu este atât de mare, ca în cazul celor situate peste media rural națională.

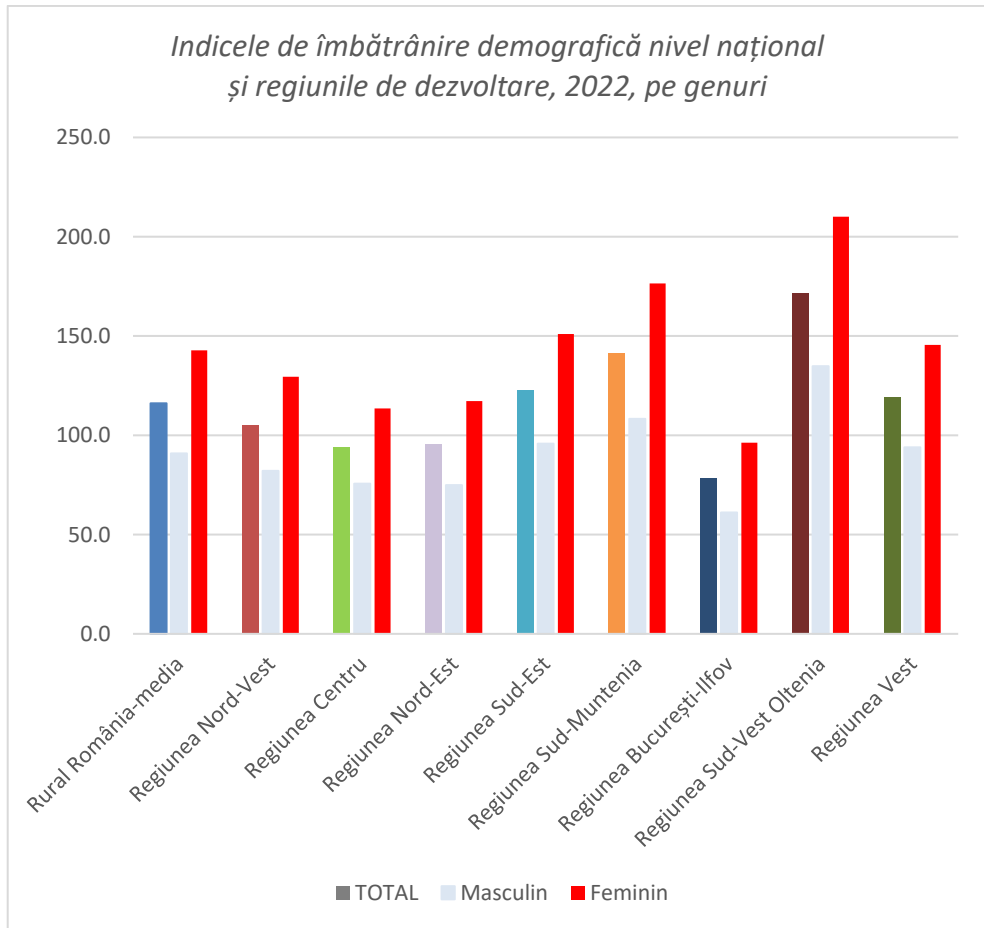
Figura 15: Indicele de îmbătrânire demografică, Regiunea Nord-Vest și județele aparținătoare, 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

În cazul regiunii Nord-Vest indicele are o valoare de 1.02, sugerând că numărul persoanelor în vârstă este ușor mai crescut față de cele tinere. Județele Bihor, Satu Mare au un indice subunitar, ceea ce indică o proporție ușor mai mare de tineri față de vârstnici, pe când celelalte județe au rapoarte peste 1, indicând o populație mai îmbătrânită.

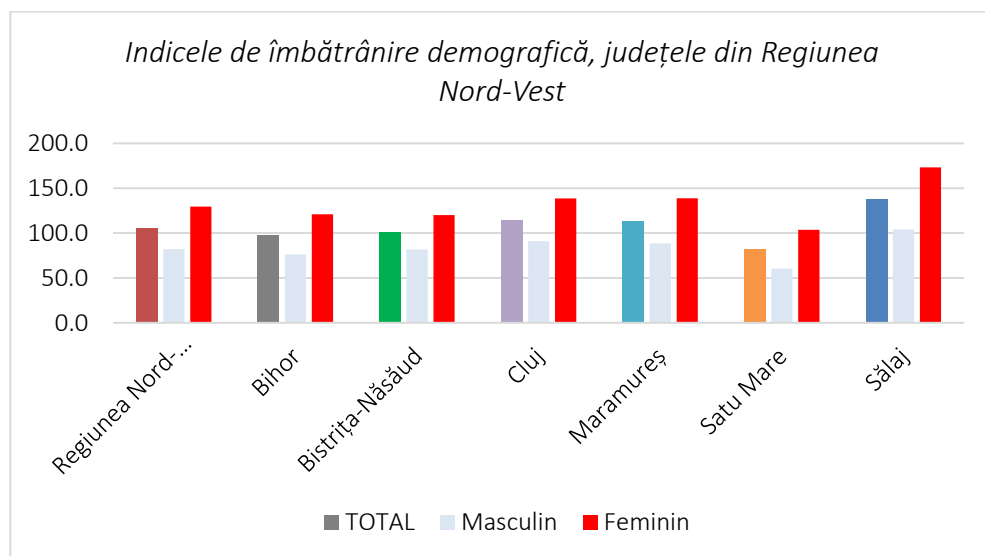
Figura 16: Indicele de îmbătrânire demografică, nivel național și regiunile de dezvoltare, 2022, pe genuri

Sursa: Recensământ 2022, prelucrare proprie a datelor.

Se poate observa că aceleași două Regiuni (Sud-Vest Oltenia și Sud-Muntenia) dețin valori ale indicelui de îmbătrânire demografică cu mult peste media rural națională, restul având valori similare sau chiar mai mici decât media rural națională. Valorile mai scăzute indică o presiune mai ușoară asupra persoanelor tinere, respectiv un număr mai scăzut al persoanelor vârstnice sau un număr mai ridicat al persoanelor tinere.

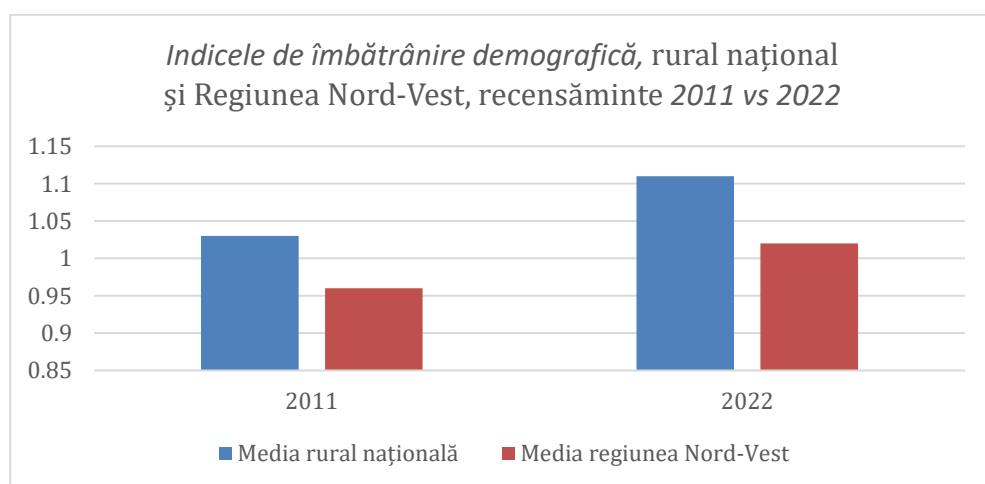
Figura 17: Indicele de îmbătrânire demografică, județele din Regiunea Nord-Vest

Sursa: Recensământ 2022, prelucrare proprie a datelor.

Și în cazul datelor furnizate de recensământ se poate observa că aceleași județe (Sălaj, Maramureș și Cluj) au valori ale indicelui peste media rural regională, pe când celelalte județe au valori sub aceasta, ceea ce indică un proces de îmbătrânire mai puțin accentuat la nivelul Regiunii Nord-Vest.

Figura 18: Indicele de îmbătrânire demografică, rural național și Regiunea Nord-Vest, recensăminte

Sursa: Recensământ 2011 și 2022, prelucrare proprie a datelor.

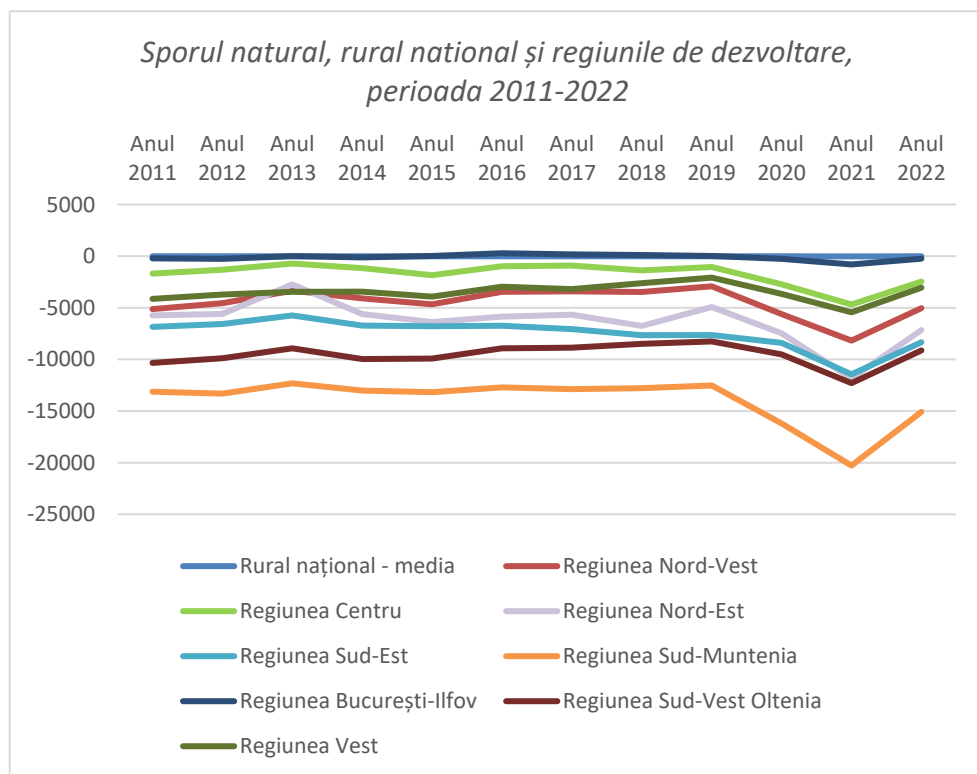
Analizând datele oferite de cele două recensăminte se poate observa o creștere în anul 2022 a valorii indicelui de îmbătrânire demografică atât la nivel rural național, cât și la nivelul regional, trendul fiind similar cu cel național.

Se poate observa faptul că la nivelul spațiului rural românesc, fenomenul de îmbătrânire demografică s-a accentuat de – a lungul perioadei analizate, însă există și regiuni unde acesta s-a diminuat, întâlnind un trend asincron cu cel general.

Dinamica populației

Sporul natural a fost calculat ca diferență între numărul nașcuților vii și numărul de decese. Valorile pozitive ale acestui indicator sunt un factor important și determinant în ceea ce privește creșterea populației.

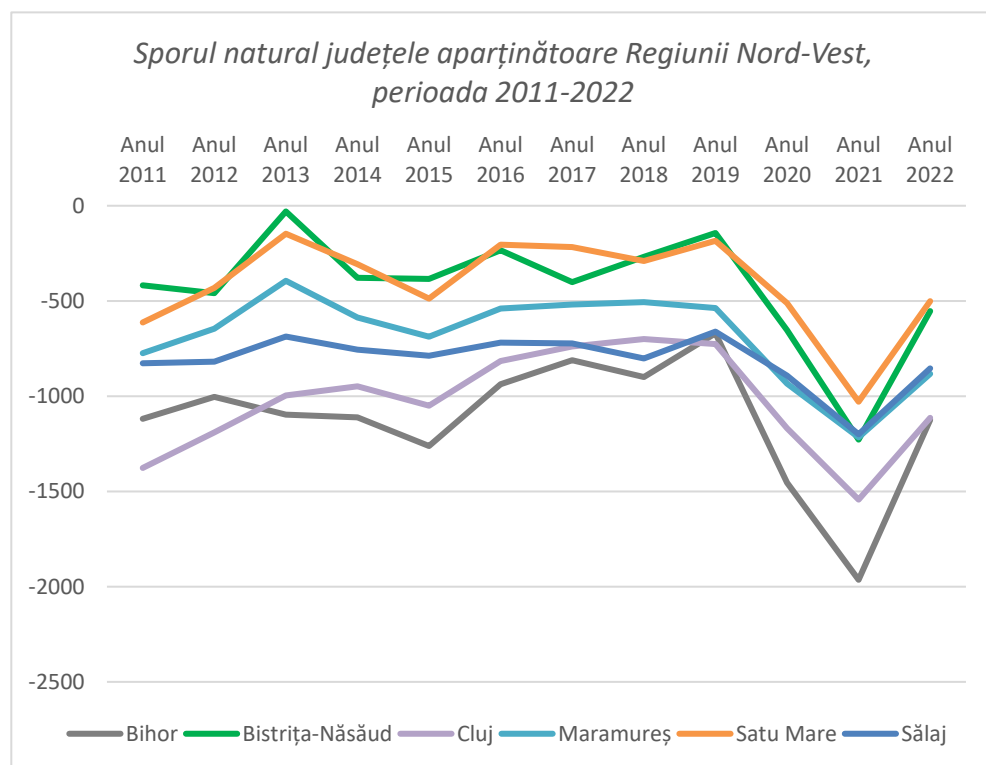
Figura 19: Sporul natural, rural național și regiunile de dezvoltare, perioada 2011-2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

La nivelul național (în anul 2011 sporul natural era -17, iar în anul 2022 era -18) și regional, sporul natural în perioada analizată a înregistrat doar valori negative. În cazul Regiunii Nord-Est se observă cu trend fluctuant, pe când în cazul celorlalte regiuni trendul este relativ liniar, excepție făcând anii 2019 unde trendul a întâlnit o ușoară creștere, dar și anul 2021 unde toate regiunile cu excepția mediei rural naționale au întâlnit o scădere considerabilă. Această scădere poate fi explicată totuși și pe fondul pandemiei de Covid, deoarece începând cu anul 2020 a început scăderea sporului negativ, accentuându-se în anul 2021, urmând ca în anul 2022 trendul să înceapă să fie crescător.

Figura 20: Sporul natural, județele aparținătoare Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

Și la nivelul județelor din regiunea Nord-Vest sporul natural înregistrează valori negative. Cele mai scăzute valori sunt înregistrate în

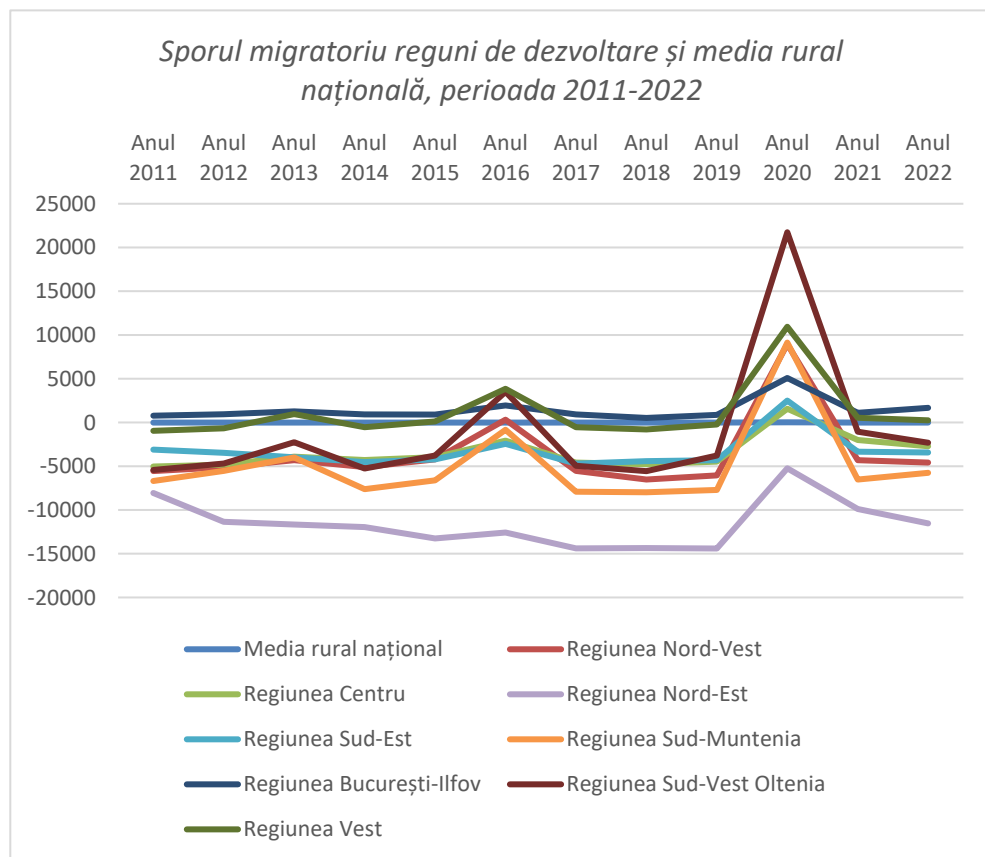
cazul județului Bihor, fiind urmat de județul Cluj. Valori mai scăzute ale sporului natural sunt întâlnite în județele Bistrița-Năsăud și Satu Mare, însă și acestea se păstrează tot negative. Se remarcă același trend descrescător începând cu anul 2020, în anul 2021 fiind înregistrate cele mai scăzute valori, urmând ca acesta să își revină începând cu anul 2022.

Dinamica migratorie a populației

Sporul migratoriu

Acest indicator a fost calculat ca diferență între numărul sosirilor și plecărilor cu reședința, pentru perioada 2011-2022.

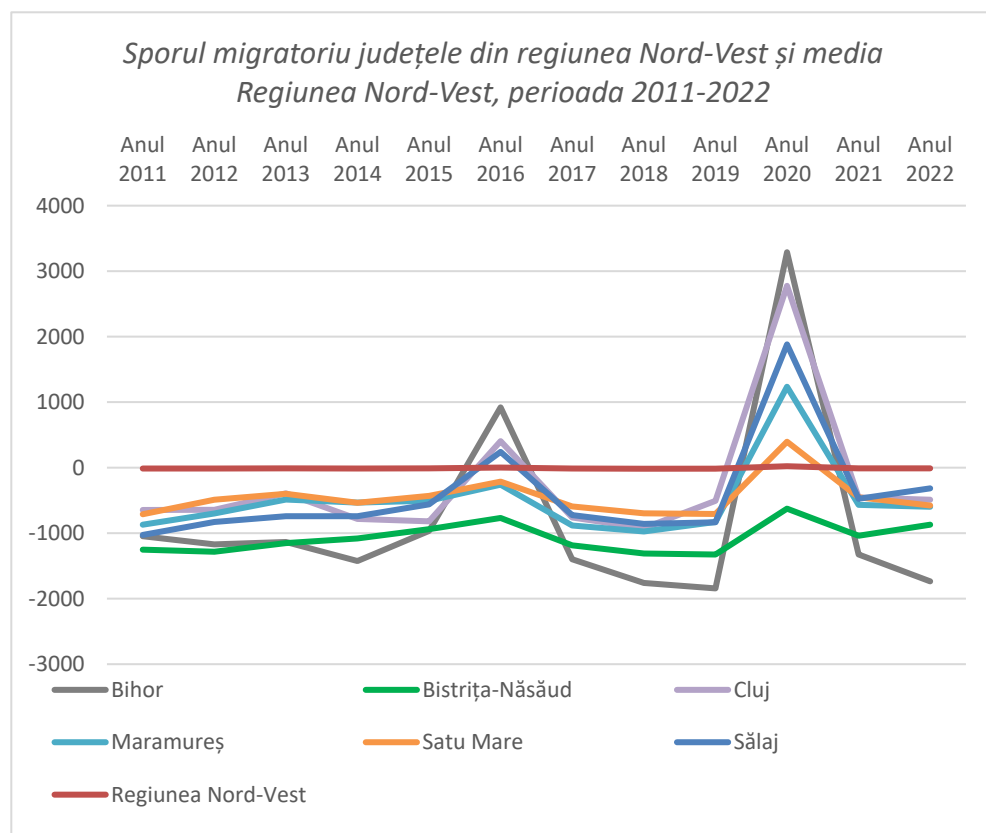
Figura 21: Sporul migratoriu, regiuni de dezvoltare și media rural națională, perioada 2011-2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

Sporul migratoriu a întâlnit doar valori pozitive în cazul Regiunii București-Ilfov, dar și în cazul Regiunilor Vest și Sud-Est, pe când în celelalte regiuni, dar și la nivelul mediei rural naționale (care a avut în anul 2011 un spor migratoriu de -12, iar în anul 2022 de -10) acesta a fluctuat de la un an la altul. Se observă valori negative pentru toate regiunile, excepție făcând anii 2016 și 2020, când toate regiunile au deținut un spor migratoriu pozitiv. De-a lungul perioadei analizate Regiunea Nord-Est a întâlnit doar valori negative în ceea ce privește sporul migratoriu.

Figura 22: Sporul migratoriu, județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor.

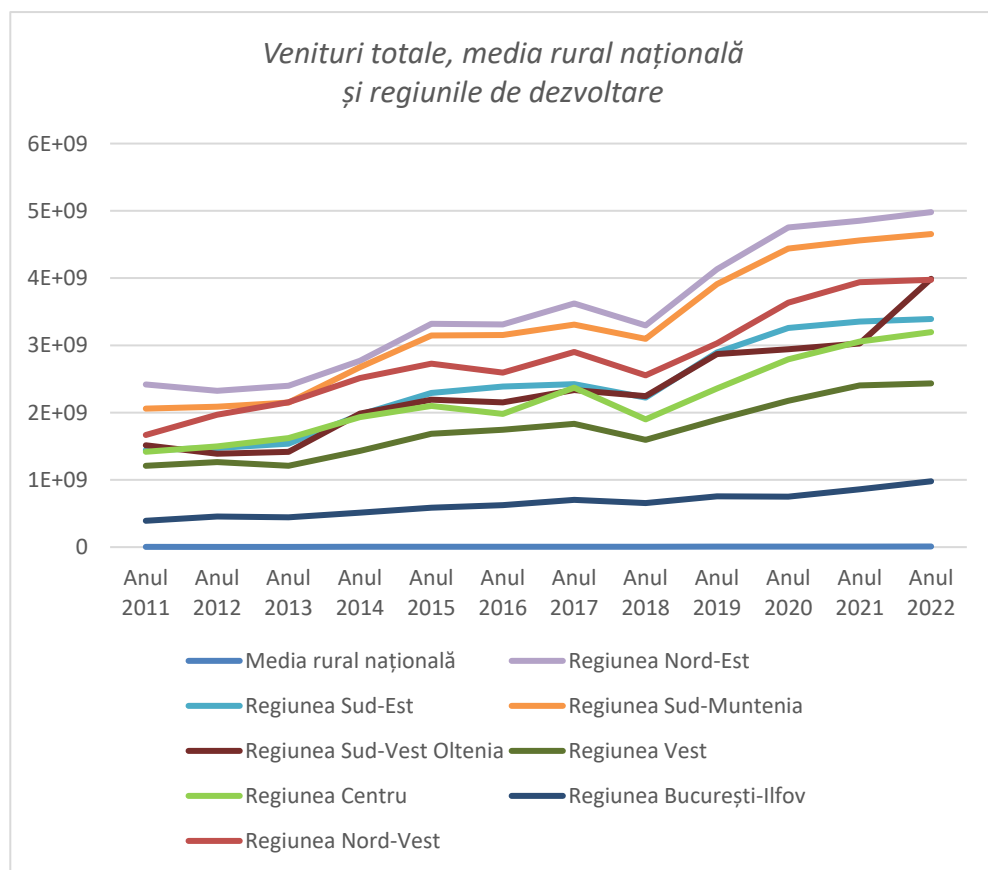
La nivelul Regiunii Nord-Vest județele au urmat același trend negativ cu aceasta în ceea ce privește sporul migratoriu, însă mult mai accentuat.

Excepție au fost anii 2016 și 2020, când valorile acestui indicator au fost pozitive. La nivelul regiunii, în anul 2011 sporul natural era de -1046, iar în anul 2022 de -1736.

Date economice

În ceea ce privește analiza datelor economice, aceasta ajută la identificarea și observarea evoluțiilor economiei rurale de la nivel național, regional și județean, incluzând atât sectorul privat, cât și cel public. Veniturile proprii și veniturile totale reflectă capacitatea de a genera venituri a autorităților locale, dar și nivelul de autonomie locală a acestora.

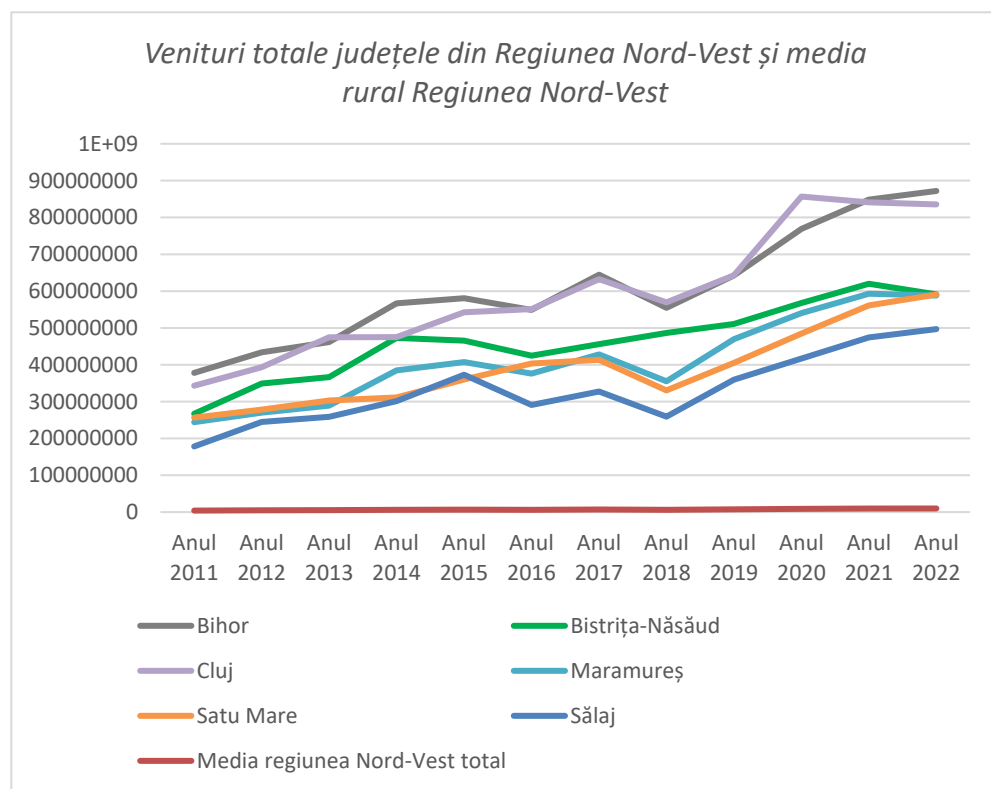
Figura 23: Venituri totale, media rural națională și regiunile de dezvoltare

Sursa: DPFB, prelucrare proprie a datelor.

Veniturile totale ale unei unități administrativ teritoriale sunt formate din veniturile proprii și veniturile bugetare ale acesteia. Se poate observa că toate regiunile de dezvoltare înregistrează un trend crescător în perioada analizată, care se află peste media rural națională (aceasta din urmă înregistrând o creștere aproape dublă, din anul 2011 în anul 2022, de la 4.237.718 lei la 9.643.735 lei). Regiunea Nord-Est întâlnește cele mai crescute venituri, fiind urmată de Regiunea Sud-Muntenia și de Regiunea Nord-Vest. Cele mai scăzute venituri totale sunt înregistrate în Regiunea București-Ilfov.

Figura 24: Venituri totale, județele din Regiunea Nord-Vest și media rural Regiunea Nord-Vest

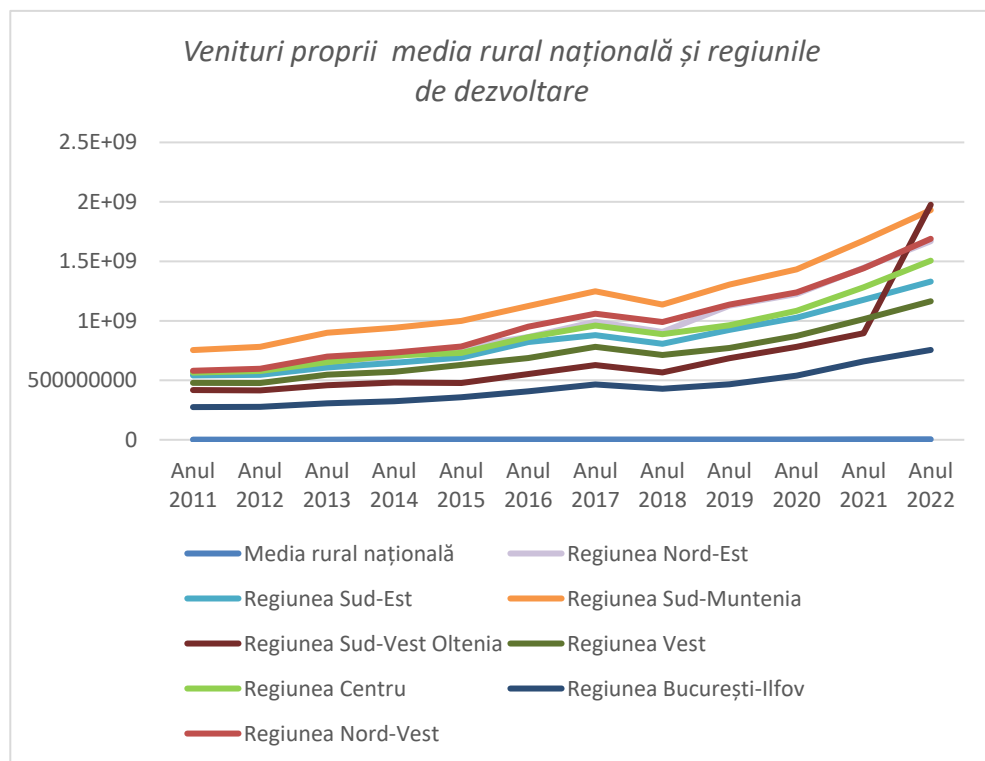

Sursa: DPFBL, prelucrare proprie a datelor.

Veniturile totale ale județelor Regiunii Nord-Vest se situează cu mult peste media acesteia (care în anul 2011 avea o valoare de 4.137.533 lei, iar în anul 2022 avea o valoarea medie de 9.861.629 lei) întâlnind un trend

fluctuant, caracterizat de creșteri și descreșteri de-a lungul perioadei analizate. Județele Cluj și Bihor înregistrează cele mai crescute valori, dar și cele mai accentuate trenduri de creștere, pe când județele Maramureș și Sălaj dețin valori mai scăzute ale veniturilor proprii. De menționat faptul că, începând cu anul 2019 toate județele au avut un trend alert de creștere a veniturilor proprii.

Figura 25: Venituri proprii, media rural națională și regiunile de dezvoltare

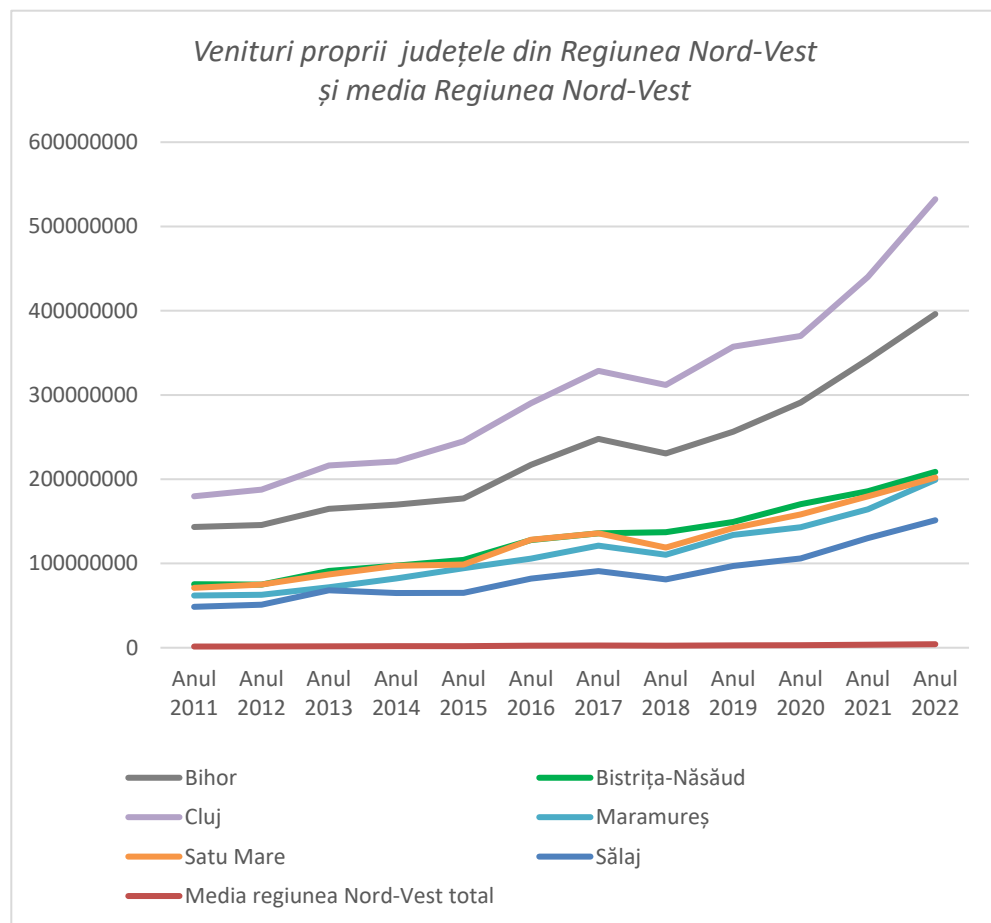

Sursa: DPFB, prelucrare proprie a datelor.

Veniturile proprii ale unităților administrativ-teritoriale reprezintă valoarea taxelor, impozitelor și a altor plăți care se înregistrează la nivelul acestora. Toate regiunile au valori peste media rural națională (care în anul 2011 avea o valoare medie de 1.455.653 lei, iar în anul 2022 o valoare de 4.200.119 lei), întâlnind un trend general crescător în perioada analizată. Regiunea Sud-Muntenia înregistrează cele mai crescute valori ale veniturilor

proprii, pe când Regiunea București-Ilfov întâlnește cele mai scăzute valori ale veniturilor proprii.

Figura 26: Venituri proprii, județele din regiunea Nord-Vest și media regiunii Nord-Vest

Sursa: DPFBL, prelucrare proprie a datelor.

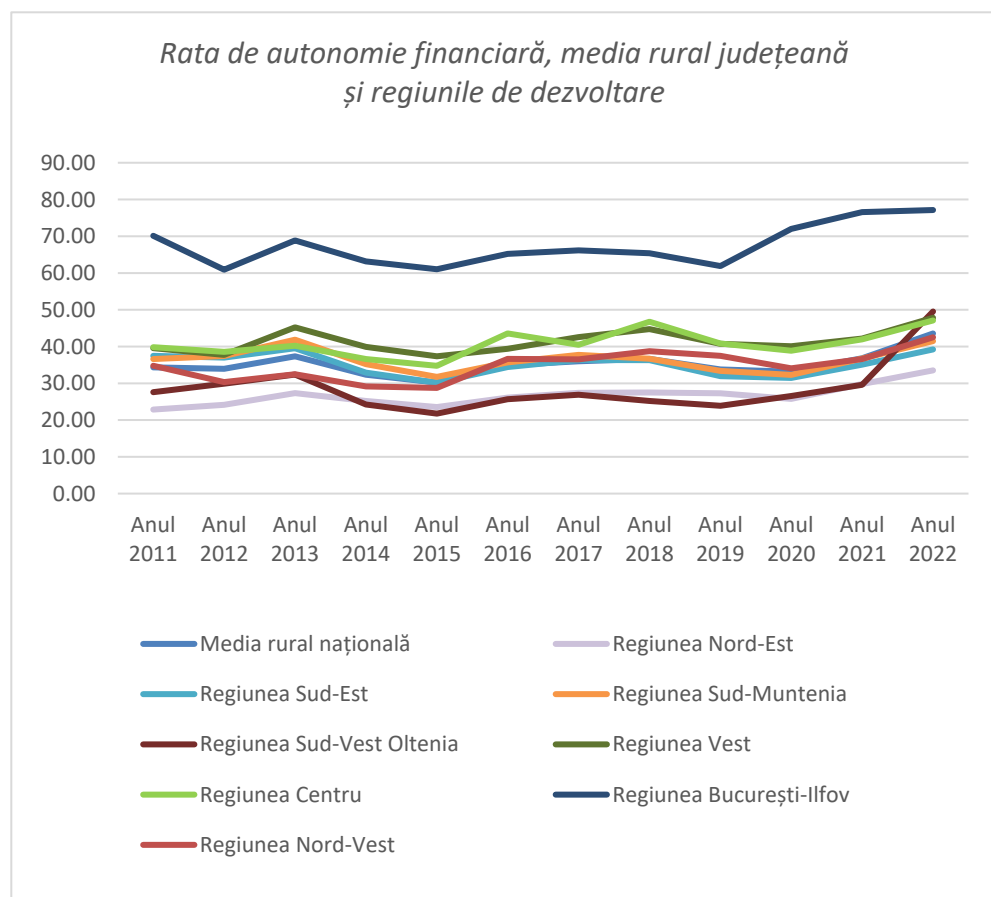
În ceea ce privește veniturile proprii de la nivelul județelor care formează Regiunea Nord-Vest se poate observa că în perioada analizată trendul este unul crescător pentru toate județele, situându-se peste media rurală din regiune. Județele Cluj și Bihor sunt cele mai dezvoltate, respectiv au o capacitate de a genera veniturile mai ridicată și o autonomie financiară mai ridicată față de celelalte județe precum Sălaj sau Maramureș. Regiunea

înregistrează în anul 2011 o medie de 1.439.574 lei, urmând ca aceasta să crească la 4.192.592 lei în anul 2022.

Rata de autonomie financiară a fost calculată după formula:

$$\text{Rata de autonomie financiară} = \frac{\text{Venituri proprii}}{\text{Venituri totale}} * 100$$
 și a inclus date furnizate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Acest indicator este format din veniturile proprii ale comunei care reprezintă valoarea taxelor, impozitelor și a altor plăți care se înregistrează la nivelul acestora, iar veniturile totale ale unei unități administrativ-teritoriale sunt formate din veniturile proprii și veniturile bugetare ale acesteia.

Figura 27: Rata de autonomie financiară, media rural județeană și regiunile de dezvoltare

Sursa: DPFBL, prelucrare proprie a datelor.

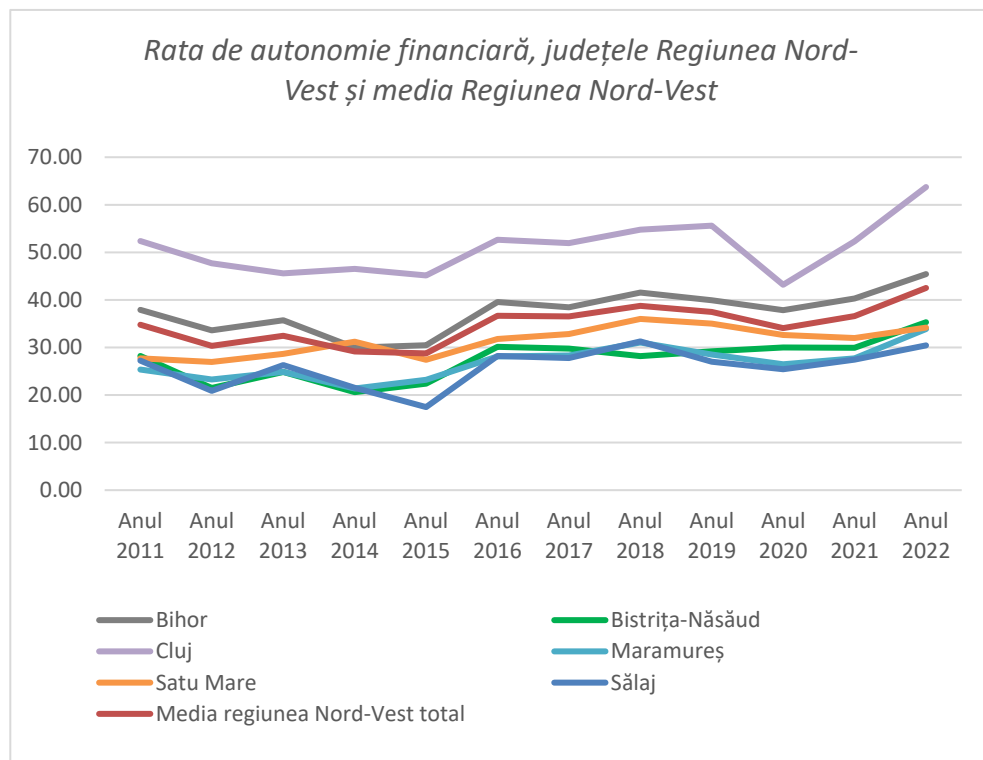
Rata de autonomie financiară sau ponderea veniturilor proprii din veniturile totale indică măsura în care unitatea administrativ-teritorială este dependentă de nivelul central (are nevoie de bani de la bugetul central). Practic identifică capacitatea unei comune de a se auto-finanța, respectiv stabilitatea financiară a acesteia. Un astfel de indicator este important la nivelul comunei, deoarece permite investitorilor să își formeze o părere cu privire la nivelul de stabilitate al economiei locale, la modul în care administrația publică locală știe cum să gestioneze comuna din punct de vedere financiar, toate acestea putând crea o imagine asupra economiei comunei. Nivelul de dependență bugetară redus, de la nivel local față de cel central, este asociat de cele mai multe ori cu o creștere economică și o dezvoltare locală.

În ceea ce privește autonomia financiară la nivelul rural național și al regiunilor din țară, se poate observa că nu există un trend general clar demarcat pentru nicio regiune, acesta variind de la un an la altul. Putem afirma că regiunea care are cea mai ridicată rată a autonomiei financiare este București – Ilfov, iar cea mai scăzută este întâlnită în Regiunile Nord-Est și Sud-Vest Oltenia. Astfel, regiunile cu o rată ridicată a autonomiei financiare sunt mai independente față de nivelul central, iar cele cu o rată mai puțin ridicată depind de transferurile de la nivel central.

Autonomia locală susține implicarea locuitorilor în procesul politic, are implicații în ceea ce privește creșterea responsabilității autorităților publice, duce la o eficiență economică mai crescută, la o concurență locală și nu numai (Ladner et al., 2019, p. 6; Hanka, 2009; Treisman, 2007; Andrews și De Vries, 2007), însă există și păreri conform cărora autonomia locală are implicații negative din cauza descentralizării, cum ar fi stabilitate scăzută, corupție sau scăderea eficienței economice (Ladner et al., 2019, p. 6).

Potrivit unor studii, România este un stat cu un grad scăzut de autonomie locală (Ladner et al., 2019, pp. 61-62) sau cu un grad mediu de autonomie locală (Ladner et al., 2019, p. 63). Cu toate acestea, există regiuni care sunt relativ independente față de nivelul central.

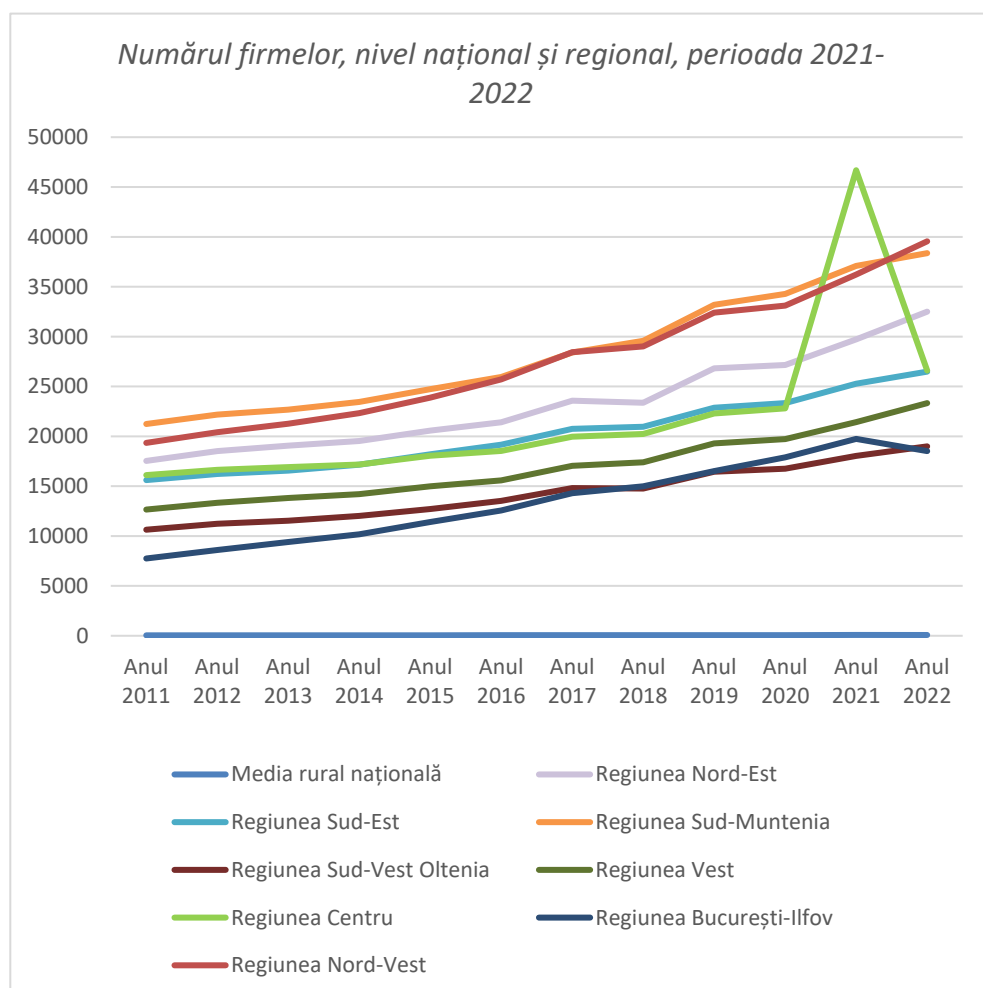
Figura 28: Rata de autonomie financiară, județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest

Sursa: DPFB, prelucrare proprie a datelor.

Dependența județelor din Regiunea Nord-Vest, față de nivelul central este mult mai scăzută decât cea de la nivel regional. Se poate observa că județele Sălaj și Maramureș au o autonomie financiară mai scăzută, ceea ce indică că acestea depind într-o măsură semnificativă de transferurile financiare și subvențiile de la niveluri mai înalte (județ sau guvern), pe când județul Cluj are o autonomie financiară mai ridicată, ceea ce indică o stabilitate din punct de vedere financiar la nivel local. În medie, în perioada analizată, cea mai scăzută autonomie financiară este întâlnită în județul Maramureș (de exemplu comunele Șişești, Copalnic-Mănăstur), în județul Satu-Mare (Racșa), dar și în județul Sălaj (Sărmășag). Cea mai ridicată autonomie financiară este întâlnită în județul Cluj (comunele Geaca și Ploscoș), în Satu Mare (comuna Belciug), în județul Sălaj (Cristolț), Maramureș (Desești).

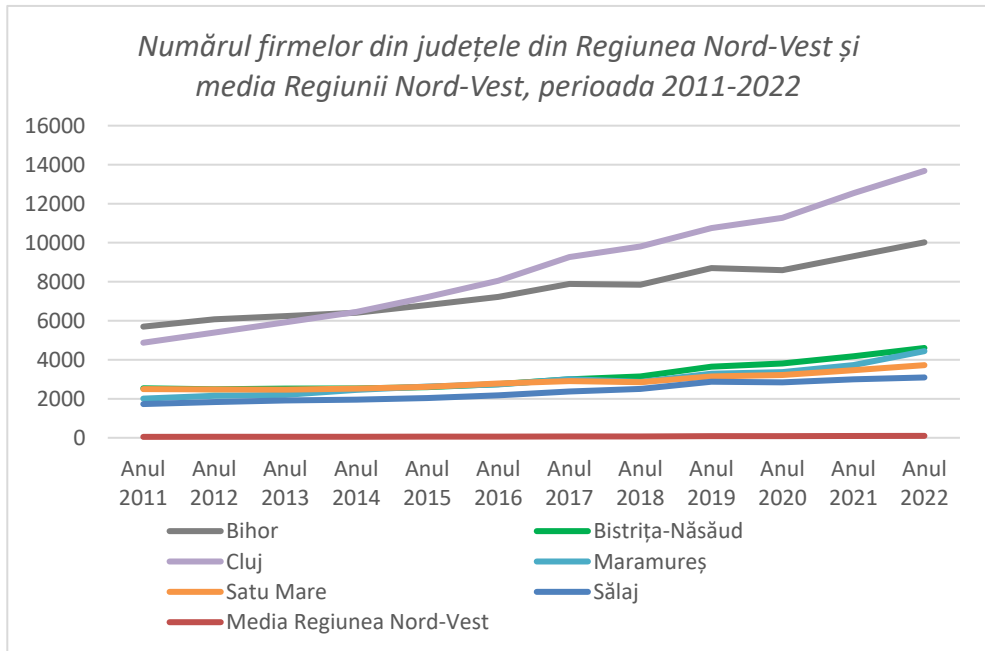
Figura 29: Numărul firmelor, nivel național și regional, perioada 2011-2022

Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

Numărul firmelor la nivelul regiunilor de dezvoltare a întâlnit un trend crescător în perioada analizată, situându-se peste media rural națională (în anul 2011 avea o medie de 42 de firme, iar în anul 2022 avea o medie de 78 de firme). Se observă o creștere mai mare în Regiunea Centru în anul 2021 față de celelalte regiuni. Trendul crescător al firmelor indică un interes crescut al investitorilor în economia rurală, dar și un spirit antreprenorial dezvoltat.

Figura 30: Numărul firmelor din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022

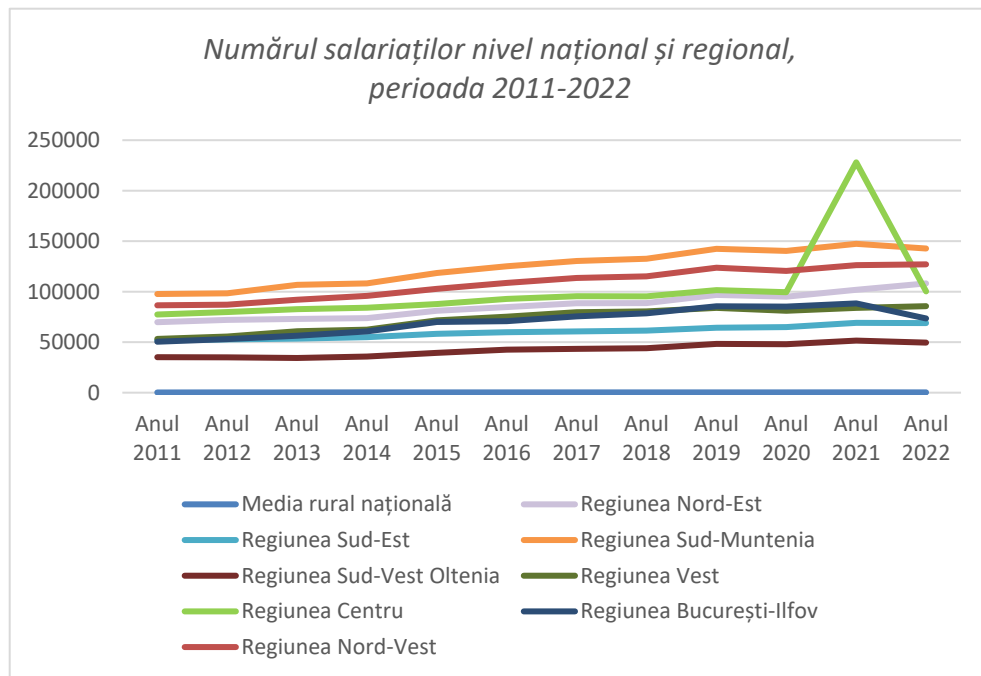
Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

La nivelul Regiunii Nord-Vest numărul firmelor a crescut într-un ritm alert la nivelul județelor Cluj și Bihor, iar la nivelul celorlalte regiuni trendul a fost unul relativ constant, situându-se totuși cu multe peste media rural națională (aceasta avea o medie de 48 de firme în anul 2021, iar în anul 2022 de 98 de firme). Se remarcă așadar un interes crescut pentru dezvoltarea firmelor în mediul rural din Regiunea Nord-Vest, dar și un spirit antreprenorial crescut. De asemenea, trendul crescător poate indica și un nivel crescut al dezvoltării comunelor, atât din punct de vedere al infrastructurii, cât și al conectivității, al utilităților, al situației demografice și nu numai.

Referitor la coeficientul de localizare, în medie, în perioada analizată comunele cu o concentrare a forței de muncă erau Dumbrăvița (Maramureș), Poiana Blenchiei și Dragu (Sălaj), Balc (Bihor), Jichișu de Jos (Cluj) și Treznea și Almașu (Sălaj), dar și Terebești din județul Satu Mare. În medie, cel mai ridicat număr de firme în perioada analizată este în comunele Vetîș (Satu

Mare), Borș și Paleu (Bihor), Săvădisla (Cluj), Pericei și Cristolț (Sălaj), Maieru (Bistrița-Năsăud), Jucu (Cluj), Fărcașa (Maramureș).

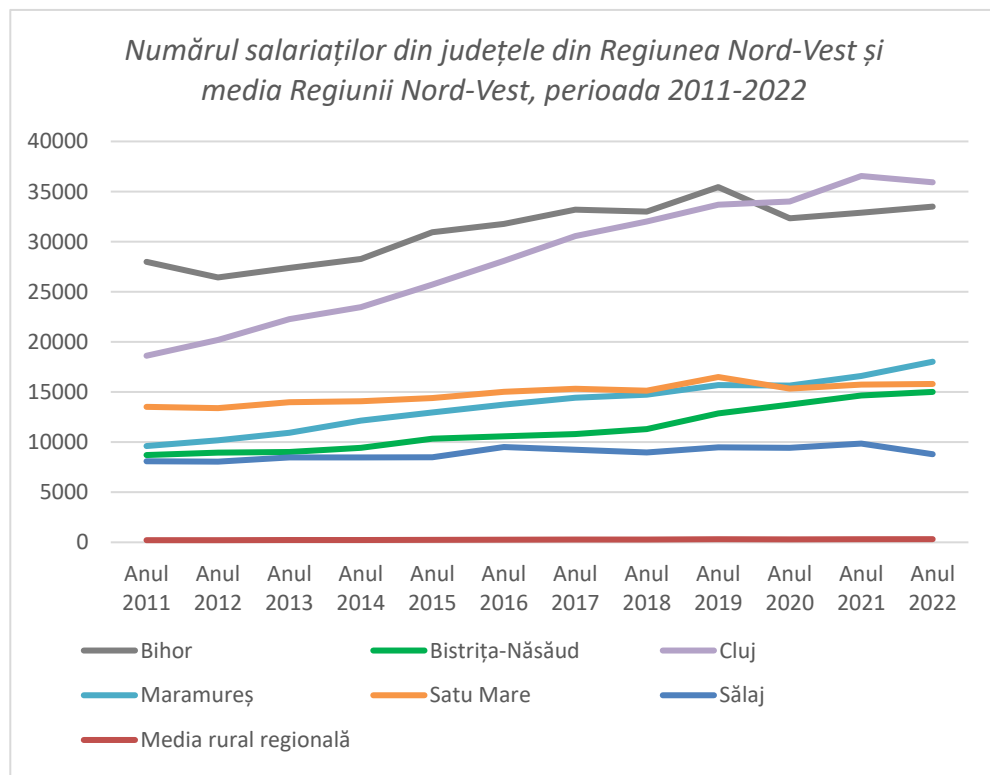
Figura 31: Numărul salariaților, nivel național și regional, perioada 2011-2022

Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

Se observă o tendință generală de creștere a numărului de salariați la nivelul tuturor regiunilor, dar și la nivelul mediei rural naționale, care în anul 2011 avea o valoare medie de 83 de salariați, iar în anul 2022 o valoare medie de 264 de salariați. Acest trend indică o îmbunătățire a economiei (așa cum am observat și în cazul numărului de firme care urmează același trend). În anul 2021 se observă o creștere neobișnuită pentru Regiunea Centru, urmată de o scădere semnificativă un an mai târziu. Această creștere poate apărea fie din raportări eronate a datelor, fie pe fondul pandemiei de COVID-19. Regiunea București-Ilfov are cel mai mare număr de salariați, ceea ce era de așteptat ținând cont că aceasta este apropiată de capitala țării, având un grad de urbanizare ridicat și o densitate a populației crescută. Celelalte regiuni au un trend similar, caracterizat de o creștere lentă și stabilă.

Figura 32: Numărul salariaților din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022

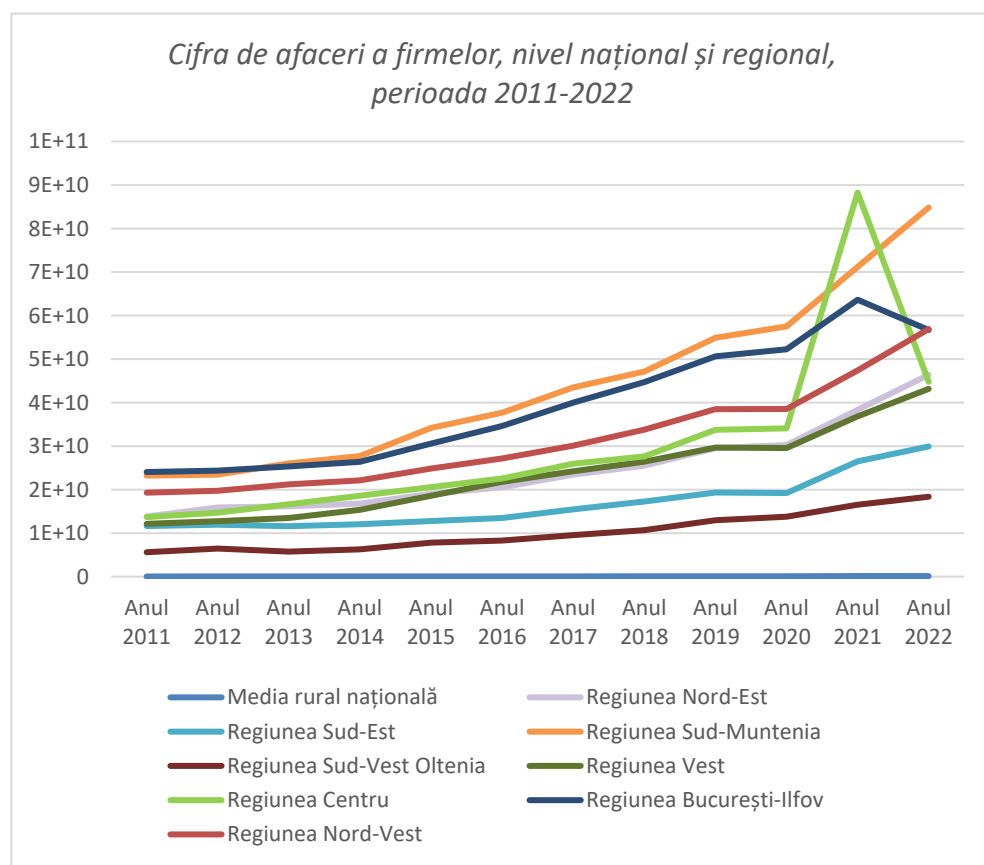

Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

În ceea ce privește numărul salariaților de la nivelul județelor din regiunea Nord-Vest, numărul acestora a crescut considerabil de-a lungul perioadei analizate, mai ales în cazul județului Cluj. Județul Bihor a întâlnit un trend fluctuant în ceea ce privește numărul salariaților, fiind caracterizat de creșteri și ușoare descreșteri în perioada 2011-2019, urmând ca din anul 2020 să fie relativ constant. Descreșteri ale salariaților sunt întâlnite în județele Sălaj și Satu mare începând cu anul 2021. Media la nivelul regional a angajaților din rural era de 215, iar în anul 2022 de 316.

În medie, cel mai crescut număr de salariați este întâlnit în comunele Borș (Bihor), Vetiș (Satu Mare), Fărcașa (Maramureș), Jucu (Cluj), Drăgănești (Bihor), Foieni (Satu Mare), Sântandrei și Săcădat (Bihor), Dumbrăvița (Maramureș), Crișeni (Sălaj).

Figura 33: Cifra de afaceri a firmelor, nivel național și regional, perioada 2011-2022

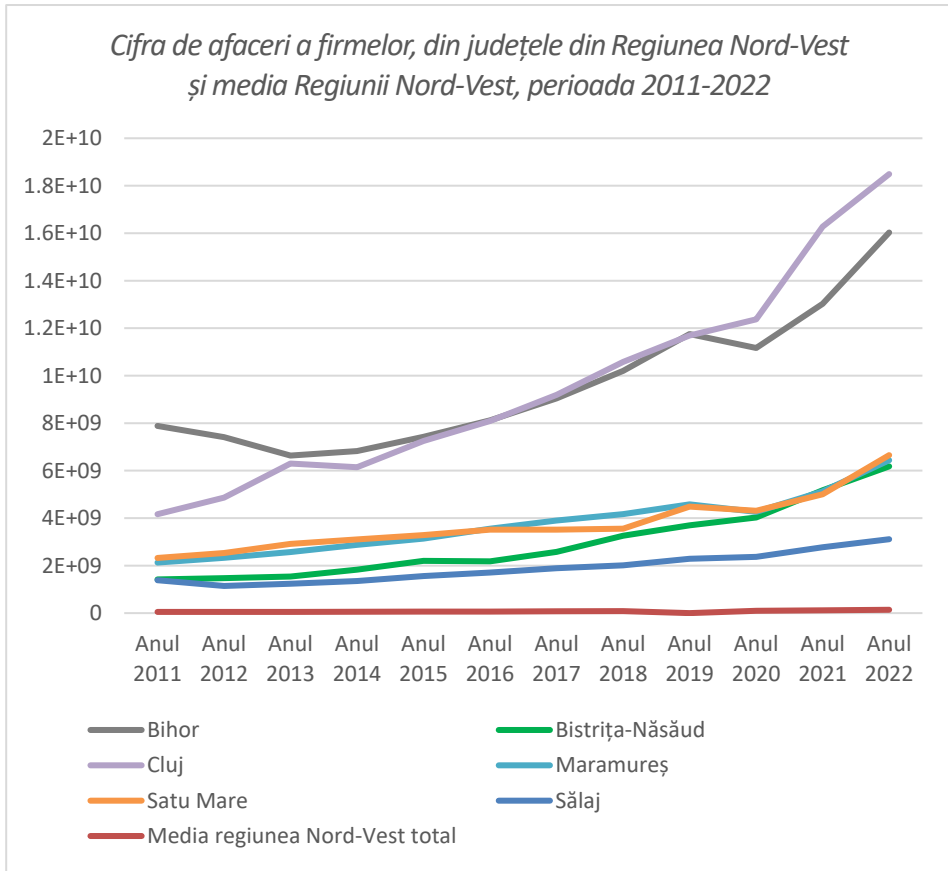
Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

Graficul de mai sus prezintă evoluția cifrei de afaceri a firmelor situate în ruralul regiunilor din România. Trendul general este în creștere, pentru toate regiunile, dar și pentru media rural națională care în anul 2011 avea o cifră de afaceri de 43.159.470 lei, iar în anul 2022 de 133.147.965 lei. În anul 2021 toate regiunile au înregistrat o creștere semnificativă a cifrei de afaceri, urmând ca în anul următor aceasta să scadă. Fluctuația aceasta poate fi și ea atribuită efectelor post-pandemice (COVID-19).

Regiunea București-Ilfov înregistrează din nou cea mai mare cifră de afaceri, fiind aproape de centrul economic al României, unde există cea mai ridicată concentrație de firme și cea mai intensă activitate economică. Celelalte regiuni au un trend de creștere a cifrei de afaceri constant, excepție

facând Regiunile Nord-Vest și Vest care înregistrează creșteri ale cifrei de afaceri semnificative.

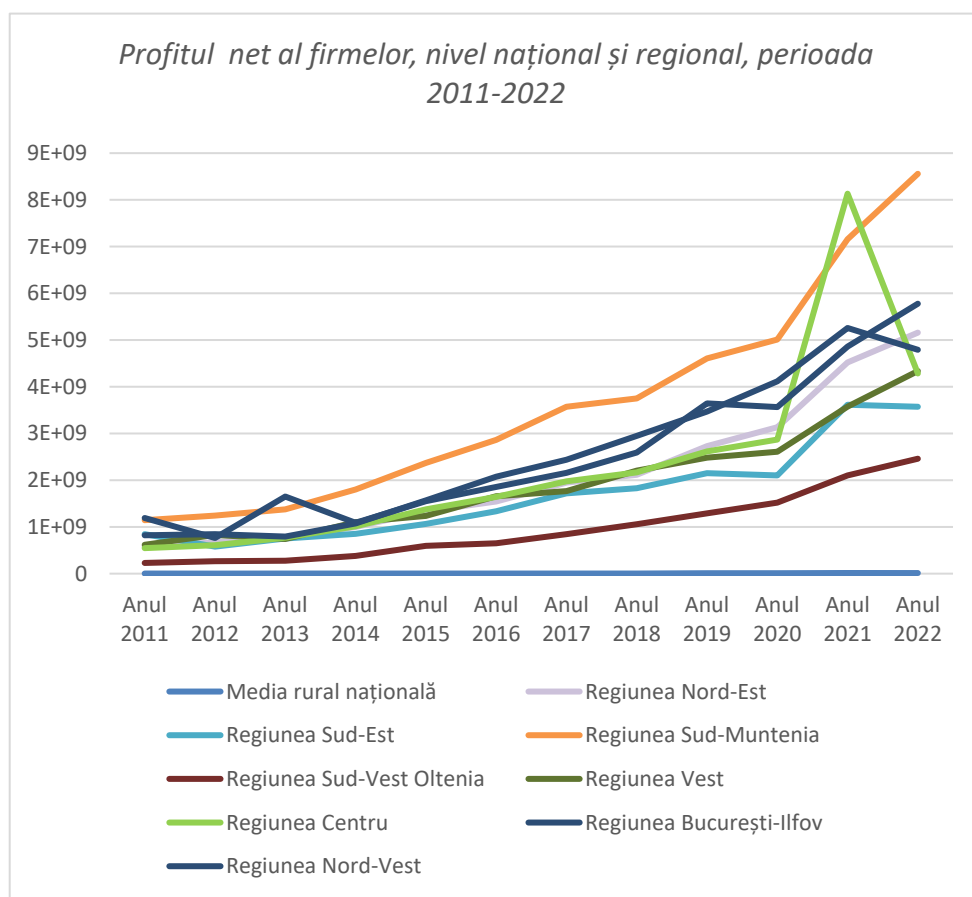
Figura 34: Cifra de afaceri a firmelor din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022

Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

Așa cum era de așteptat, din analizele întreprinse anterior, județele Cluj și Bihor au cele mai ridicate cifre de afaceri, însă toate județele de la nivelul Regiunii Nord-Vest se situează peste media regională (care în anul 2011 era de 43.159.470 lei, iar în anul 2022 de 133.147.965 lei), în ceea ce privește cifra de afaceri a firmelor. În medie, cea mai ridicată cifră de afaceri este în comunele Borș (Bihor), Jucu (Cluj), Vetiš (Satu Mare), Fărcașa (Maramureș), Botiz (Satu Mare), Tritenii de Jos (Cluj), Maieru (Bistrița-Năsăud), Biharia și Drăgănești (Bihor).

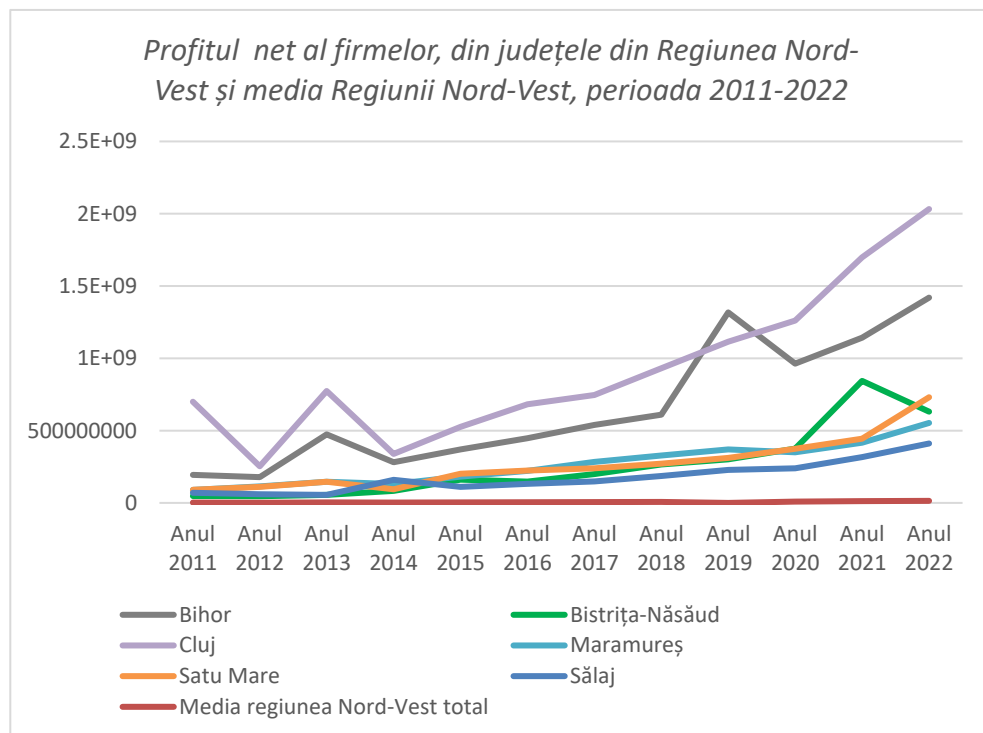
Figura 35: Profitul net al firmelor, nivel național și regional, perioada 2011-2022

Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

Profitul net al firmelor la nivelul regiunilor de dezvoltare indică o evoluție la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare, inclusiv la nivelul mediei rural naționale, toate având o creștere generală a profitului net al firmelor. Și în cazul acestui indicator este înregistrată o creștere semnificativă în anul 2021, urmată de o scădere în anul următor, acestea putând indica efectele economice și recuperarea post-pandemică, urmate de o stabilizare în anul 2022. Regiunea Sud-Muntenia se distinge față de celelalte regiuni printr-un nivel ridicat de profit net, sugerând o performanță economică. Media rural națională indică o creștere mult mai lentă și la un nivel mai scăzut comparativ cu regiunile de dezvoltare.

Figura 36: Profitul net al firmelor din județele din Regiunea Nord-Vest și media Regiunii Nord-Vest, perioada 2011-2022

Sursa: ONRC, prelucrare proprie a datelor.

În ceea ce privește profitul net al firmelor de la nivelul județelor din Regiunea Nord-Vest se observă că cele mai ridicate valori sunt în județele Cluj și Bihor, acestea având trenduri fluctuante, asincrone. Toate județele se situează peste media Regiunii Nord-Vest (care în anul 2011 era de 2.958.132 lei, iar în anul 2022 de 14.335.971 lei), însă în perioada 2011-2013 acestea au fost foarte apropiate de medie, urmând ca din anul 2014 să cunoască o dezvoltare mai accentuată. Cel mai ridicat profit net, raportându-ne la media pentru perioada analizată, este întâlnit în comunele Săndulești (Cluj), Drăgești (Bihor), Jucu (Cluj), Fărcașa (Maramureș), Acâș (Satu Mare), Camăr (Sălaj), Borș (Bihor), Măgura Ilvei și Șieu-Măgheruș (Bistrița-Năsăud).

Din punct de vedere al accesului feroviar, în județul Bihor 31 de comune sunt străbătute de o cale ferată, în județul Bistrița-Năsăud 30 de

comune; în județul Cluj 16 comune; în județul Maramureș 10 comune; în județul Sălaj 20 de comune, iar în județul Satu Mare 17 comune (a se vedea Anexa 2).

Din punct de vedere al conectivității rutiere, în județul Bihor 34 de comune au acces direct la drum european și 14 au acces direct la un drum național; în județul Bistrița-Năsăud 12 comune au acces direct la drum european și tot 12 și la drum național; în județul Cluj 25 de comune au acces direct la drum european și 19 la drum național; în județul Maramureș doar 5 comune au acces direct la un drum european și 16 la un drum național; în județul Sălaj 7 comune au acces direct la un drum european și 19 la un drum național, iar în județul Satu Mare 15 comune au acces direct la drum european și 9 la drum național (a se vedea anexa accesibilitate). Aceste aspecte ce țin de accesibilitate sunt foarte importante, deoarece ele contribuie în mod direct atât la atragerea investitorilor, cât și la atragerea resursei de muncă, asigurarea unei infrastructuri rutiere și feroviare sporește economia, ba mai mult, facilitează și migrația internă de la nivelul țării.

5.2 Rezultatele Indicelui Compozit pentru avantajul competitiv

5.2.1 Analiza descriptivă la nivelul indicelui compozit și la nivelul celor trei metode de agregare

În această secțiune vom realiza o analiză amănunțită a indicatorilor calculați, comparând scorurile obținute și pozițiile acestora din clasamentele generate. Mai mult decât atât, vor fi prezentate cele trei tehnici de agregare utilizate, iar analiza va favoriza identificarea celei mai robuste tehnici de agregare.

În primă fază vor fi analizate dimensiunile incluse în indicele compozit propus, din punct de vedere descriptiv, pentru a avea o imagine de ansamblu asupra distribuției variabilelor. Această analiză exploratorie a datelor include următoarele aspecte: numărul de observații, media, deviația

standard, valoarea minimă și valoarea maximă și tratează în mod general comunele. Astfel se pot identifica variabilele extreme sau problematice, se pot identifica și înțelege caracteristicile de bază ale datelor analizate, dar mai ales se poate contura o imagine de ansamblu asupra tendinței centrale a variabilelor.

Tabelul 8: Analiza descriptivă a dimensiunilor incluse în indicele compozit de măsurare a avantajului competitiv

Dimensiunea	Variabila	Obs	Media	Abaterea standard	Min	Max
1	Firme raportate la 1000 de locuitori	4,836	35.03069	92.89729	.3683241	2745.775
	Profit net raportat la numărul de locuitori	4,836	1712.854	6557.406	0	266222.4
	PFA raportat la 1000 de locuitori	4,836	29.00857	18.63267	.9157509	174.66
	Număr salariați raportat la 1000 de locuitori	4,836	64.49514	96.75713	0	1172.779
	Cheltuieli cu proiecte cu fonduri nerambursabile/locuitor	4,836	368.5894	244.8021	8.898965	5108.28
	Cifra de afaceri/locuitor	4,836	19740.6	52398.16	.1022092	1003325
	Clasa creativă	4,834	4.451682	6.678023	0	75
2	Distanța față de cel mai apropiat aeroport	4,836	67.44094	35.02901	3.2	177
	Rang comune	4,836	5.024814	1.796067	1	6
3	Locuințe finalizate	4,836	1.586174	4.553024	0	101.7227
	Rețea de distribuție apă	4,628	21.70203	16.01096	0	149.2
	Rețea de canalizare	2,422	11.11742	11.83147	0	88
4	Sporul natural	4,836	-11.24483	29.39963	-78	575
	Sporul migratoriu	4,816	-8.635797	30.27628	-111	489
5	Populația școlară raportată la 1000 de locuitori	4,836	104.9865	34.15282	8.204193	368.6567
	Număr cadre didactice raportat la 1000 de locuitori	4,836	8.835463	2.580662	.911577	28.43915
	Număr școli raportat la 1000 de locuitori	4,836	.434241	.2237855	0	1.686341
	Cheltuieli cu învățământul/locuitor	4,836	368.5894	244.8021	8.898965	5108.28
6	Unități medicale raportate la 1000 de locuitori	4,836	.7432291	.5188619	0	3.139717
	Personal medical raportat la 1000 de locuitori	4,836	2.085413	1.75527	0	23.59209

Dimensiunea	Variabila	Obs	Media	Abaterea standard	Min	Max
	Cheltuieli cu sănătatea raportate la 1000 de locuitori	4,836	15.57916	57.28415	-9.887586	1501.21
7	Densitatea turistică	4,836	.1975514	.9349985	0	19.72322
	Structuri de cazare turistică raportat la numărul de locuitori	4,836	.0004466	.0018388	0	.0339806
	Capacitatea de cazare turistică raportată la numărul de locuitori	4,836	.0101189	.04146	0	.729544
	Număr sosiri turiști raportat la numărul de locuitori	4,836	.1984991	.9355666	0	19.72322

Sursa: Prelucrare proprie a datelor utilizând programul Stata.

Dimensiunea 1:

Numărul de firme din comune indică o prezență moderată a firmelor la nivelul acestora, abaterea standard fiind foarte ridicată, iar diferența dintre valoarea minimă și maximă indică o variație considerabilă între comune, care relevă că unele dețin un număr scăzut de firme, iar altele un număr ridicat de firme. Variația crescută sugerează inegalități în ceea ce privește dezvoltarea economică la nivel local.

Pentru a evalua sănătatea economică, dar și activitatea comercială la nivelul local a fost analizată cifra de afaceri a firmelor. Media acestei variabile indică un nivel moderat al activității economice în majoritatea comunelor, însă abaterea standard este foarte crescută, existând variații foarte mari între comune, ceea ce scoate în evidență faptul că unele comune au o activitate economică foarte scăzută, iar altele care au cifre ale afacerilor foarte ridicate, au o activitate economică ridicată.

Profitul net al firmelor indică variații semnificative între comunele analizate. Media indică o variabilitate extremă, unde există comune cu un profit foarte ridicat și altele unde nu se regăsește niciun profit, astfel apărând inegalități economice majore între comune.

Majoritatea comunelor au un număr de salariați mic, iar valorile minime și maxime indică diferențe majore între comune care nu au deloc salariați și altele care au o activitate economică intensă. Abaterea standard comportă valori extreme, indicând de asemenea, discrepanțe între comunele analizate.

Și în cazul numărului de Persoane Fizice Autorizate există variații semnificative între comune, cu inegalități majore în ceea ce privește această variabilă, indicând totuși, în medie, o prezență relativ constantă a acestei categorii la nivelul comunelor.

Referitor la cheltuielile autorităților locale cu proiecte cu finanțare nerambursabilă, se observă o alocare relativ consistentă a resurselor, însă abaterea standard este ridicată, iar valorile minime și maxime prezintă disparități majore între comune.

Prezența clasei creative în spațiul rural indică o prezență moderată a acesteia la nivelul comunelor, însă abaterea standard are variații semnificative, valoarea minimă indică faptul că există comune unde clasa creativă nu este prezentă deloc, dar sunt comune unde clasa creativă este prezentă într-un număr semnificativ.

În ceea ce privește această dimensiune, putem afirma că dezvoltarea economică locală este caracterizată de inegalități, unele comune fiind foarte dezvoltate sau dezvoltate, iar altele subdezvoltate. Distribuția inegală a activității economice la nivelul comunelor este susținută și prin analiza cifrei de afaceri a firmelor, care indică o dezvoltare economică inegală. Diferențele mari între comune cu privire la numărul de salariați indică o distribuție inegală a locurilor de muncă, respectiv a oportunităților de angajare, ba mai mult, ajută la înțelegerea dinamicii ocupării forței de muncă la nivel local, așa cum numărul de Persoane Fizice Autorizate ajută la furnizarea de informații demografice și sociale care au un impact asupra sectorului economic local. Cheltuielile cu proiecte cu finanțare nerambursabilă ajută la înțelegerea dinamicii bugetare la nivelul comunelor. Profitul net al firmelor ajută și el la înțelegerea dinamicii economiei la nivel local. Prezența clasei creative indică existența unei activități creative și inovative la nivelul anumitor comune, însă nu domină structura socio-economică. Toate variabilele prezentate până acum în această categorie punând bazele unei dezvoltări durabile și sustenabile a economiei locale, județene, respectiv regionale.

Dimensiunea 2:

Distanța față de cel mai apropiat aeroport, arată că în medie, comunele sunt relativ îndepărtate față de acesta, iar abaterea standard indică o diversitate mare, deoarece nu toate comunele se află la o distanță relativ

egală față de aeroport, unele fiind mai apropiate, iar altele mai îndepărtate. Accesul la aeroport variază considerabil între comunele analizate.

În ceea ce privește rangul comunelor se poate observa că, în medie, scorurile sunt apropiate de valoarea maximă, ceea ce indică un număr ridicat de comune care sunt la o distanță mai mare față de un centru urban dezvoltat. Din punct de vedere al abaterii standard se observă o dispersie moderată față de medie.

Această dimensiune indică faptul că majoritatea comunelor sunt îndepărtate față de centrele urbane mari, care de regulă găzduiesc și aeroporturile. Din această perspectivă, comunele tind să fie relativ izolate față de anumite servicii publice existente cu precădere în centrele urbane.

Dimensiunea 3:

În cadrul locuințelor finalizate, există comune care nu au înregistrat nicio construcție într-o anumită perioadă de timp, media scăzută indicând faptul că, în general, comunele au dispus de un număr scăzut de noi construcții pe teritoriul lor, iar abaterea standard indicând o distribuție inegală a acestei variabile, existând diferențe semnificative între comune.

Pentru furnizarea apei potabile s-a identificat faptul că nu au fost analizate toate comune, deoarece unele dintre acestea nu dispun de o rețea de apă potabilă. În medie, comunele analizate au un nivel modest de acces la apă, iar abaterea standard indică o variație mare între comune în ceea ce privește accesul la apă, acesta fiind neuniform în teritoriul analizat.

Accesul la rețeaua de canalizare indică și el inegalități între comune, existând diferențe semnificative între comune. Au fost observate mai puține comune, din cauza faptului că acestea nu aveau acces la o astfel de rețea. Accesul la canalizare variază considerabil între comune, existând comune care nu au acces deloc la acest serviciu, altele care au un acces relativ bun, iar altele care au un acces foarte bun.

Diferențele semnificative în ceea ce privește această dimensiune sugerează un acces inegal al comunelor la infrastructura de bază (apă și canalizare), dar și un interes scăzut de a se construi la nivel local în unele comune, acestea influențându-se reciproc, deoarece lipsa de acces la utilități de bază scade interesul oamenilor de a construi în zonă.

Dimensiunea 4:

Referitor la sporul natural al populației, se poate observa o medie negativă care reflectă o scădere a populației la nivelul comunelor analizate, respectiv un declin demografic. Abaterea standard crescută și valoarea intervalului dintre valoarea minimă și maximă indică o dispersie a variabilelor ridicată, cu diferențe considerabile între comunele analizate în ceea ce privește sporul natural al populației.

Sporul migratoriu are o valoare medie negativă, arătând astfel pierderi de populație pentru comune, existând o tendință generală de scădere a populației din cauza migrației. Abaterea standard are o variație mare, fapt ce indică că nu toate comunele pierd populație în aceeași măsură, unele chiar câștigă populație. În timp ce unele comune suferă de pierderi majore de populație, altele reușesc să câștige populație, astfel că impactul migrației nu este unul uniform asupra comunelor.

În general, comunele se confruntă cu un trend general de declin demografic, pierzând populație fie din cauza sporului natural negativ sau a sporului migratoriu negativ, marcând astfel disparitățile demografice, respectiv zonele unde este nevoie de intervenții pentru a combate aceste probleme.

Dimensiunea 5:

În medie, comunele dețin relativ același număr de elevi, existând totuși diferențe între comune, dar care nu sunt extreme. Se poate observa că există comune unde numărul de elevi este foarte scăzut și comune unde numărul elevilor este crescut. La nivelul acestei variabile putem afirma că există o distribuție consistentă a populației școlare la nivelul comunelor analizate.

În medie, numărul de cadre didactice este redus, acesta putând fi influențat de numărul scăzut de elevi. În ceea ce privește abaterea standard, aceasta comportă valori moderate între comune, nefiind diferențe extreme. Putem concluziona că există un număr relativ mic de personal didactic la nivelul comunelor, cu ușoare diferențe între acestea.

Referitor la numărul de școli, acesta este scăzut, indicând un acces la educație ușor îngreunat. Media subunitară indică ușoare disparități, precum

faptul că în anumite comune nu funcționează nicio școală sau numărul lor este foarte scăzut.

Cheltuielile cu învățământul raportate la numărul de locuitori indică o variație mare între comune, existând diferențe semnificative între acestea. Valoarea minimă este negativă, ceea ce poate sugera un excedent financiar la nivelul comunelor care au înregistrat astfel de valori. Putem conchide că unele comune au capacitatea de a investi mai mult în educație, iar altele au o capacitate mult mai scăzută în ceea ce privește această variabilă.

Distribuția populației școlare poate reflecta probleme la nivelul unor factori demografici și socio-demografici, dar și asupra investițiilor în serviciile educaționale, deoarece pot exista dificultăți cu menținerea funcționării școlilor în comunele unde numărul elevilor este scăzut. Diferențele de la nivelul comunelor în ceea ce privește personalul didactic pot influența calitatea actului educațional.. La nivelul comunelor pot exista puține școli funcționale sau chiar deloc, iar acest aspect indică fie o populație scăzută, fie o concentrare a infrastructurii educaționale în alte comune sau orașe, elevii făcând naveta. S-a constatat faptul că în ceea ce privește cheltuielile cu educația există diferențe considerabile între valorile minime și maxime, astfel că nu toate comunele alocă sau gestionează resursele financiare în mod similar.

Dimensiunea 6:

Unitățile medicale au o variație moderată între comune, existând comune unde nu funcționează nicio unitate medicală și comune unde funcționează aproximativ 3 unități medicale, disparitățile fiind relative scăzute la nivelul comunelor.

Personalul medical prezintă o variație considerabilă între comune, indicând că unele comunele au o concentrare mai mare în ceea ce privește această variabilă față de alte comune. Există un număr scăzut al personalului medical la nivelul comunelor, abaterea standard fiind relativ crescută.

Cheltuielile cu sănătatea la nivelul comunelor sunt scăzute, abaterea standard este foarte ridicată, iar intervalul dintre valoarea minimă și maximă este unul larg, ceea ce indică disparități majore între comune.

Discrepanțele între comune în ceea ce privește numărul de unități medicale poate indica diferențe în ceea ce privește gradul de dezvoltare al serviciilor medicale din comune, inegalități existând și în cazul personalului medical. Referitor la

cheltuielile cu sănătatea, sumele sunt foarte mici, indicând o prioritarizare slabă a alocărilor bugetare în ceea ce privește această variabilă, iar distribuția lor este inegală în rândul comunelor.

Dimensiunea 7:

Densitatea turistică este, în medie, scăzută în majoritatea comunelor, existând o variație semnificativă la nivelul acestora, aceasta fiind dată de practicarea turismului în anumite comune și de lipsa practicării acestuia la nivelul altora. Există comune care nu au deloc densitate turistică, dar există comune unde densitatea turistică este extrem de ridicată.

Și în cazul structurilor de cazare turistică situația este similară, existând variații semnificative între comune, din aceleași considerente. Prezența structurilor de cazare turistică este rară în majoritatea comunelor, fiind prezentă la nivelul unor comune, distribuția acestora fiind neuniformă, concentrată doar în anumite comune.

Aceeași situație este întâlnită și în cazul capacității de cazare turistică, aceasta fiind redusă în majoritatea comunelor, în unele comune neexistând deloc, în altele fiind prezentă în valori crescute, fiind mai dezvoltată, existând o variație crescută între comune.

Numărul de sosiri al turiștilor este interconectat cu variabilele prezentate mai sus, astfel că acest indicator care reflectă și el activitatea turistică de la nivelul comunelor analizate, indică de asemenea, o variație considerabilă între comune. Abaterea standard indică disparități mari între comune, diferențele mari fiind identificate și în cazul valorilor minime și maxime ale variabilei.

Diferențele mari în ceea ce privește densitatea turistică pot susține dezvoltarea turismului în zonele unde acesta nu există, pentru a echilibra balanța între comune în ceea ce privește practicarea turismului la nivel local. Comunele care dețin structuri de cazare turistică pot fi caracterizate de prezența avantajului competitiv, deoarece se poate observa o lipsă de dezvoltare a acestui domenii la nivel macro. Și în ceea ce privește capacitatea de cazare turistică se identifică o situație slab dezvoltată, existând disparități mari între comunele unde aceasta este prezentă și unde este absentă. La nivelul majorității comunelor, activitatea turistică este relativ

scăzută. La nivelul unor comune există o activitate intensă în domeniul turistic, pe când în altele aceasta nu există deloc, sau există dar într-o măsură foarte scăzută.

În continuare va fi prezentată analiza descriptivă, pe ani, a celor trei metode de agregare utilizate în testarea indicelui pentru a înțelege influența fiecărei metode. Vor fi analizate pentru fiecare metodă de agregare utilizată, pentru fiecare an, media, abaterea standard și valorile minime și maxime. În această analiză sunt incluse doar valorile finale ale indicilor. Prin această analiză descriptivă putem vedea cum variază indicii de la un an la altul, respectiv de-a lungul perioadei analizate, putând astfel identifica trendurile și schimbările survenite la nivelul avantajului competitiv.

Tabelul 9: Analiza descriptivă a metodelor de agregare, pe ani, la nivel de indice

Anul	Metoda de agregare	Media	Abaterea standard	Min	Max
2011	Media aritmetică	.2311316	.0453225	.095439	.4083896
	Media geometrică	.1342575	.0292896	.0123538	.2613092
	AMPI	.2229756	.0400478	.0909343	.3442176
2012	Media aritmetică	.233309	.0475923	.0953783	.4128429
	Media geometrică	.1671053	.0354432	.00859	.3029604
	AMPI	.2342239	.0419544	.0954641	.3606764
2013	Media aritmetică	.2287455	.0451936	.0958373	.4006657
	Media geometrică	.1449112	.0280351	.0149502	.2226398
	AMPI	.2254234	.039671	.098102	.3354485
2014	Media aritmetică	.2306245	.0473318	.0961603	.4099538
	Media geometrică	.1696419	.0348118	.0158247	.2794288
	AMPI	.2314497	.0407266	.1121796	.3497128
2015	Media aritmetică	.2426025	.0488559	.1154753	.4465974
	Media geometrică	.143806	.0321659	.0265222	.2905683
	AMPI	.2300161	.0407308	.1018828	.3596631
2016	Media aritmetică	.2382628	.0483052	.0957172	.381757
	Media geometrică	.1757596	.0355888	.0098395	.2944663
	AMPI	.2343818	.0418385	.1072768	.361157
2017	Media aritmetică	.2442838	.051054	.103924	.4051432
	Media geometrică	.1792142	.0348505	.0596843	.312927
	AMPI	.2405528	.044662	.1092522	.3880771

Anul	Metoda de agregare	Media	Abaterea standard	Min	Max
2018	Media aritmetică	.247294	.0495921	.1073473	.3902545
	Media geometrică	.1460693	.0356749	.0343575	.2825398
	AMPI	.2399752	.0425168	.1220698	.36929
2019	Media aritmetică	.230775	.0488346	.0938794	.3889695
	Media geometrică	.1294832	.0342997	.0210091	.2464812
	AMPI	.2245466	.0425224	.1087416	.3547406
2020	Media aritmetică	.229758	.0488702	.079175	.3892288
	Media geometrică	.1212545	.03301	.03219	.2779945
	AMPI	.2196577	.0409605	.0989574	.3638819
2021	Media aritmetică	.240744	.0500753	.0906708	.3884614
	Media geometrică	.1614711	.0391404	.0323112	.2858133
	AMPI	.2376468	.0437257	.1136174	.3801586
2022	Media aritmetică	.2289237	.0484632	.0810425	.3986147
	Media geometrică	.1368224	.0381715	.0080968	.2592979
	AMPI	.2168585	.0404223	.0986027	.3405046

Sursa: Prelucrare proprie a datelor utilizând programul Stata.

S-a decis omiterea din tabelul de mai sus a valorilor observate, deoarece acestea sunt similare pentru fiecare an, pentru fiecare tehnică de agregare utilizată, respectiv 403 comune, toate comunele din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, care fac obiectul acestui studiu.

Cele trei variante de agregare au fost utilizate în cadrul analizei noastre pentru măsurarea nivelului avantajului competitiv în comunele rurale din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, în perioada 2011-2022, făcând referire la modul în care avantajul competitiv variază între comune la nivelul unui an analizat, dar și cum variază acesta la nivelul unei singure comune în perioada analizată.

O concluzie generală cu privire la datele incluse în tabelul de mai sus, este cea legată de cele mai apropiate două metode de agregare, media aritmetică și AMPI. Media aritmetică a prezentat valori medii mai mari comparativ cu media geometrică, dar similare cu AMPI, indicând astfel că aceasta captează mai mult influența comunelor cu performanțe ridicate, pe

când AMPI are o variație mai controlată, reușind astfel să prezinte un echilibru între sensibilitatea și stabilitatea datelor. Media geometrică a avut în general valori medii mai scăzute față de celelalte două metode de agregare, fiind caracterizată de o abordare ușor conservatoare, prin care se reduce impactul valorilor extreme și este oferită o perspectivă mai echilibrată asupra performanțelor de la nivelul comunelor. Pe baza informațiilor prezentate mai sus putem observa că există diferențe între metodele de agregare, iar cea mai potrivită în evaluarea nivelului avantajului competitiv al comunelor este AMPI, aceasta fiind cea mai echilibrată, oferind o evaluare cât mai robustă a datelor, atenuând valorile extreme, fără a ignora performanțele ridicate.

Valorile de la un an la altul sunt relativ stabile, cu moderații anuale ușoare, astfel că avantajul competitiv de la nivelul comunelor a avut ușoare fluctuații de-a lungul perioadei analizate, caracterizate de creșteri și descreșteri minore, percepute drept reacții la anumite evenimente economice sau politice. În anul 2015 se remarcă creșteri pentru media aritmetică și AMPI, creșteri care pot fi asociate cu aspectele politice (alegeri în anul 2014), dar și cu aspecte economice (deschiderea unui nou exercițiu financiar în perioada 2014-2020). La nivel general, intervalele dintre valorile minime și maxime sunt mari pentru fiecare an, aceasta indicând faptul că există comune care excelează în ceea ce privește avantajul competitiv și există comune codașe în ceea ce privește avantajul competitiv.

Deși există medii stabile, există și variații interne semnificative, care sugerează faptul că avantajul competitiv la nivelul comunelor a fost menținut de-a lungul perioadei analizate, fără a exista schimbări majore. Avantajul competitiv de la nivelul comunelor analizate a rămas stabil la nivel agregat, bineînțeles cu anumite disparități semnificative între comune, unele menținându-și avantajul competitiv sau chiar îmbunătățindu-l, altele întâlnind provocări majore în ceea ce privește acest aspect.

Toate cele trei metode de agregare au fost utilizate pentru analiza descriptivă la nivel de județ. Astfel, pentru toate cele 6 județe din Regiunea Nord-Vest au fost analizate mediile, abaterile standard, valorile minime și maxime, pentru fiecare dintre cele trei metode de agregare, pentru fiecare

an cuprins între 2011 și 2022. Vom prezenta pe scurt, câteva concluzii generale referitoare la această analiză.

Pentru județul Bihor, analiza indicilor compoziți indică faptul că în perioada analizată media aritmetică s-a menținut relativ constantă, având variații ușoare, care indică o stabilitate în ceea ce privește performanța medie a variabilelor analizate. Media geometrică și AMPI s-au menținut constante, însă sunt caracterizate de o variabilitate mai crescută față de media aritmetică, iar media geometrică are valori mai scăzute comparativ cu celelalte două metode, ceea ce poate indica o distribuție neuniformă a performanței între variabile. Per total, județul Bihor prezintă o stabilitate în ceea ce privește avantajul competitiv, la nivelul mediei aritmetice și AMPI, existând ușoare fluctuații la nivelul perioadei 2017-2018 care poate fi considerate favorabile din punct de vedere al performanței, însă în perioada 2019-2020 se observă o scădere semnificativă a acesteia, urmând ca în anul 2021 această scădere să înceapă să își revină.

La nivelul județului Bistrița-Năsăud se observă o creștere a avantajului competitiv în perioada analizată, cu scăderi considerabile în anul 2020, urmând ca în anul următor să fie întâlnită o recuperare pentru aceste scăderi. În cazul acestui județ cea mai robustă metodă de agregare este AMPI, deoarece reflectă cel mai bine echilibrul dintre stabilitate și sensibilitatea la variații. AMPI și media aritmetică oferă o perspectivă stabilă asupra evoluției generale de la nivelul județului, fiind mult mai puțin influențate de variațiile variabilelor, pe când media geometrică indică o sensibilitate mai crescută la nivelul variabilității variabilelor.

În județul Cluj a fost identificată aceeași creștere a avantajului competitiv, cu o scădere în perioada 2019-2020 și cu o recuperare în anul 2021. Per total județul are o evoluție pozitivă, cu provocări în perioada în care a întâlnit scăderi. Și în cazul acestui județ AMPI și media aritmetică au valori apropiate, însă AMPI tinde să fie cea mai potrivită măsură de agregare, aceasta oferind cea mai echilibrată și robustă evaluare a avantajului competitiv, fiind caracterizată de stabilitate și sensibilitate în cazul variațiilor externe.

Județul Maramureș prezintă o evoluție dinamică a avantajului competitiv la nivelul regiunii, având totuși variații semnificative pentru perioada analizată. Toate metodele de agregare prezintă o perioadă de creștere până în anul 2018, urmând ca în perioada 2019-2020 să fie înregistrată o scădere a avantajului competitiv, iar începând cu 2021 să se observe o recuperare a performanței avantajului competitiv, județul Maramureș începând să se redreseze după scăderile întâlnite. Media geometrică a prezentat cea mai mare sensibilitate la variațiile din distribuție, pe când media aritmetică și AMPI au reușit să ofere o imagine stabilă a creșterii economice generale la nivelul județului, oferind o perspectivă echilibrată și stabilă a avantajului competitiv la nivelul județului. Și în acest caz, AMPI poate fi considerată cea mai potrivită metodă de agregare, deoarece oferă o stabilitate și sensibilitate la variațiile economice echilibrată, în comparație cu ceilalți doi indici.

În județul Sălaj se observă o evoluție fluctuantă a avantajului competitiv, cu o creștere până în anul 2018 și o scădere în perioada 2019-2020, urmând să își revină începând cu anul 2021. În cazul acestui județ, perioada de revenire este reliefată de media aritmetică și de AMPI, pe când media geometrică indică că scăderea încă persistă, această metodă fiind mult mai sensibilă la variațiile survenite în perioada analizată. Celelalte două metode de agregare au reușit să ofere o imagine stabilă asupra avantajului competitiv, fiind mai puțin afectate de variațiile extreme, oferind astfel o evaluare fiabilă, echilibrată și robustă a avantajului competitiv. Cu toate acestea, considerăm că AMPI este cea mai potrivită în monitorizarea avantajului competitiv la nivelul județului Sălaj.

Județul Satu Mare prezintă o situație diferită față de celelalte județele, deoarece acesta a înregistrat creșteri ale avantajului competitiv până în anul 2015, urmând ca în perioada 2016-2020 să întâlnească scăderi semnificative, urmând totuși ca în anul 2021 să întâlnească o perioadă de recuperare. Media aritmetică și AMPI urmează aceeași tendință, cu fluctuații anuale similare, indicând o creștere în perioada 2012-2015, o scădere în perioada 2016-2020 și un reviriment în anul 2021. Și în cazul

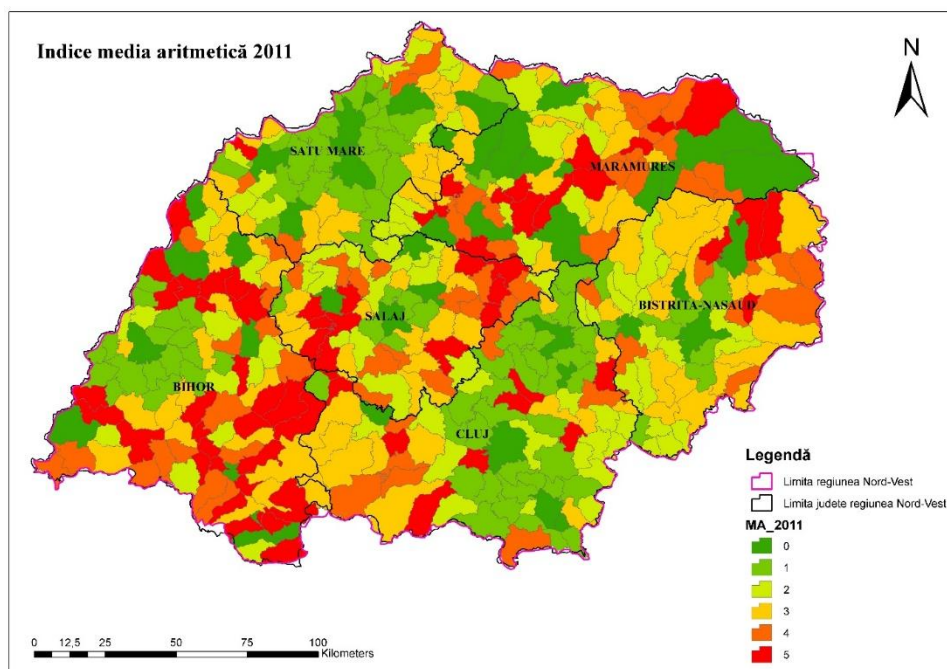
acestui județ, AMPI este cea care oferă cea mai echilibrată evaluare și poate fi considerată cea mai potrivită în monitorizarea avantajului competitiv.

La nivelul tuturor județelor, prin utilizarea celor trei metode de agregare, media aritmetică și AMPI au avut distribuții similare, pe când media geometrică a fost mai sensibilă la variațiile întâlnite, având de cele mai multe ori valori mult mai diferite. Perioada cuprinsă între anii 2011 și 2022, a prezentat o creștere moderată a avantajului competitiv în majoritatea județelor, fiind caracterizată de fluctuații semnificative (creșteri și descreșteri). Județul Cluj a prezentat cea mai consistentă performanță, fiind urmat de județul Bihor. Județul Bistrița-Năsăud și Maramureș au fost caracterizate de o performanță mai instabilă, ele fiind afectate mult mai puternic de scăderi și revenindu-și mult mai greu. Județul Sălaj a avut o creștere moderată a avantajului competitiv, cu fluctuații controlate, pe când județul Satu Mare este cel cu cea mai scăzută performanță și evoluție a avantajului competitiv.

În urma celor două analize descriptive putem concluziona că în ceea ce privește media și abaterea standard, cele mai apropiate metode de agregare sunt media aritmetică și AMPI.

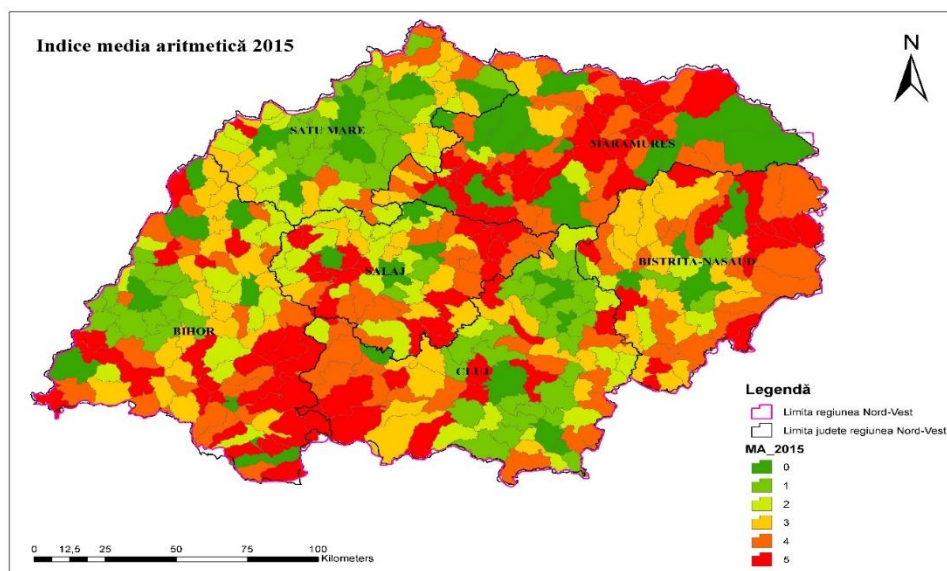
În figurile de mai jos sunt reprezentate grafic rezultatele obținute în urma utilizării celor 3 metode de agregare, prin calcularea cvintilelor. Hărțile includ valori de la 0 la 5. Valoarea 0 reprezintă orașele, care nu au fost luate în analiza noastră, neavând atribuită nicio valoare, iar valorile de la 1 la 5 corespund cvintilelor prezentate anterior. Cu cât valoarea este mai mare (apropiată de 5 sau 5) cu atât comuna deține un avantaj competitiv mai ridicat. Acestea împart datele în cinci grupuri egale. Cvintila una corespunde valorile cuprinse între 0-20%, cvintila 2 corespunde pragului 21-40%, cvintila 3 corespunde pragului 41-60%, cvintila 4 corespunde pentru 61-80%, iar cvintila 5 corespunde valorilor între 81-100%. Aceste cvintele ne permit clasificarea datelor pentru realizarea unor hărți tematice, din care să reiasă nivelul de avantaj competitiv de la nivelul comunelor.

Figura 37: Indice compozit media aritmetică 2011

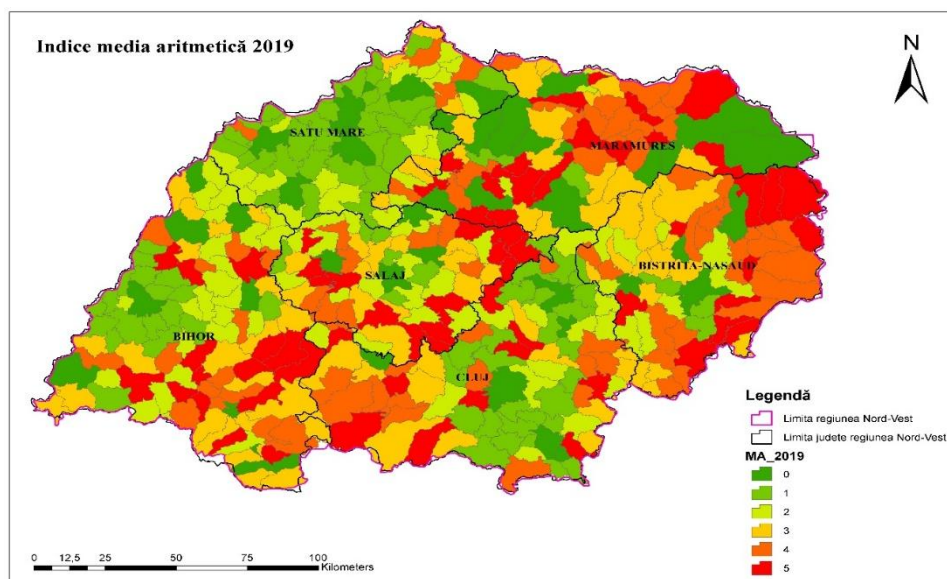
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 38: Indice compozit media aritmetică 2015

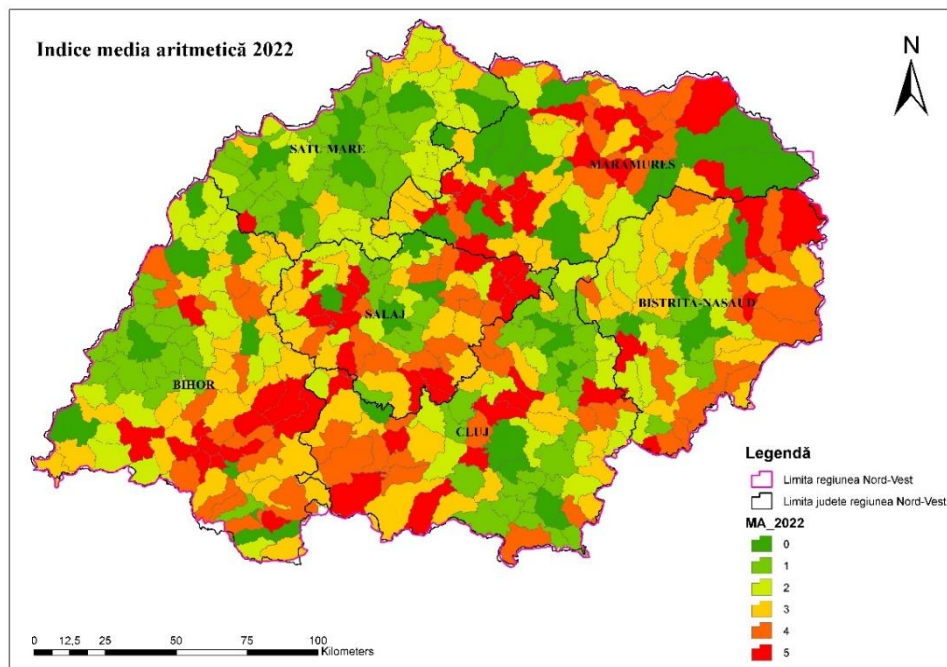
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 39: Indice compozit media aritmetică 2019

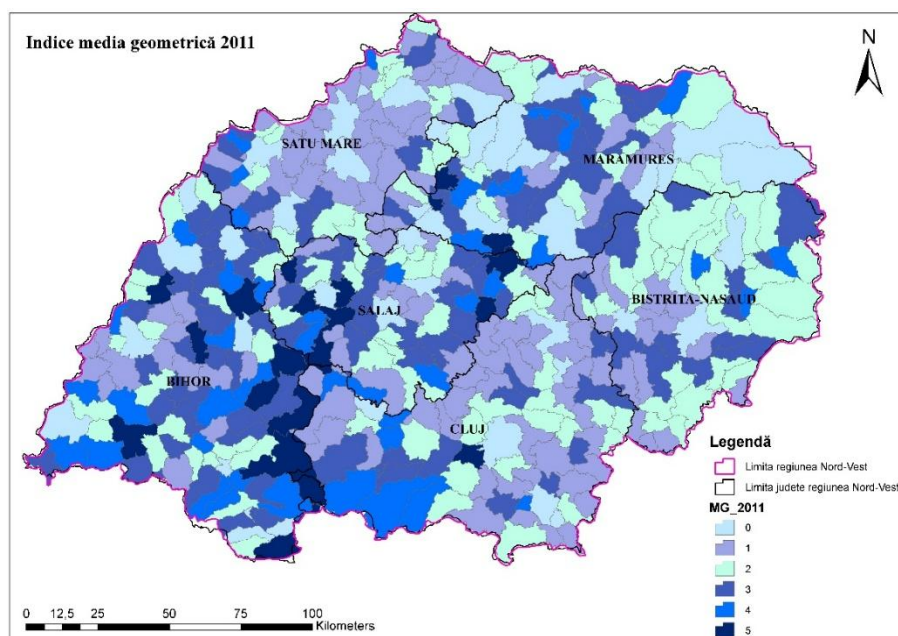
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 40: Indice compozit media aritmetică 2022

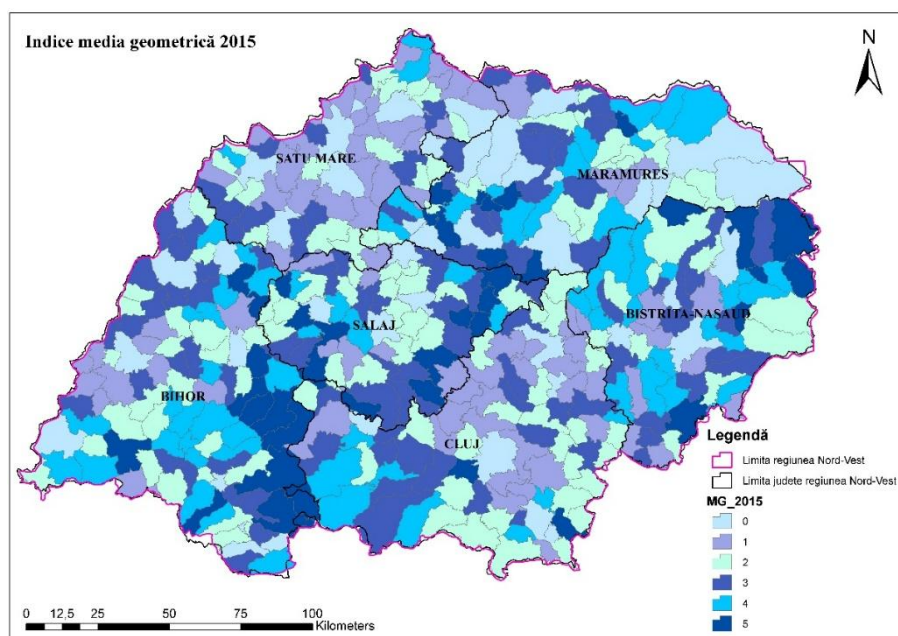
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 41: Indice compozit media geometrică 2011

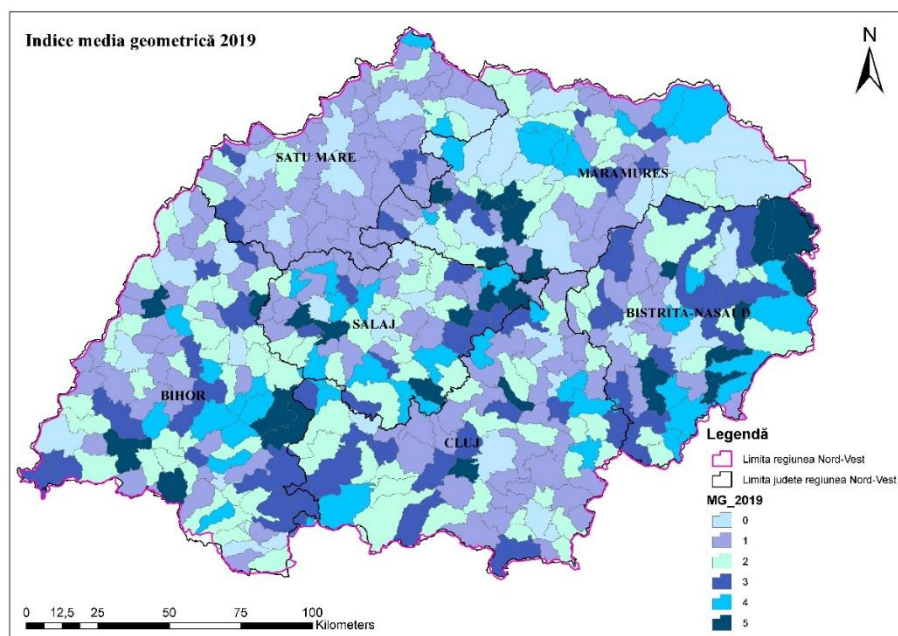
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 42: Indice compozit media geometrică 2015

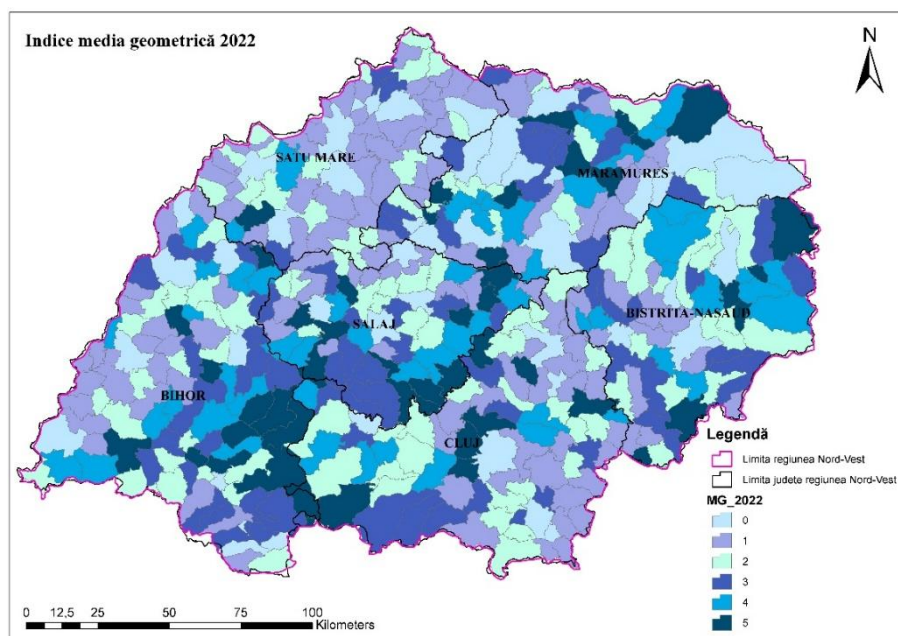
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 43: Indice compozit media geometrică 2019

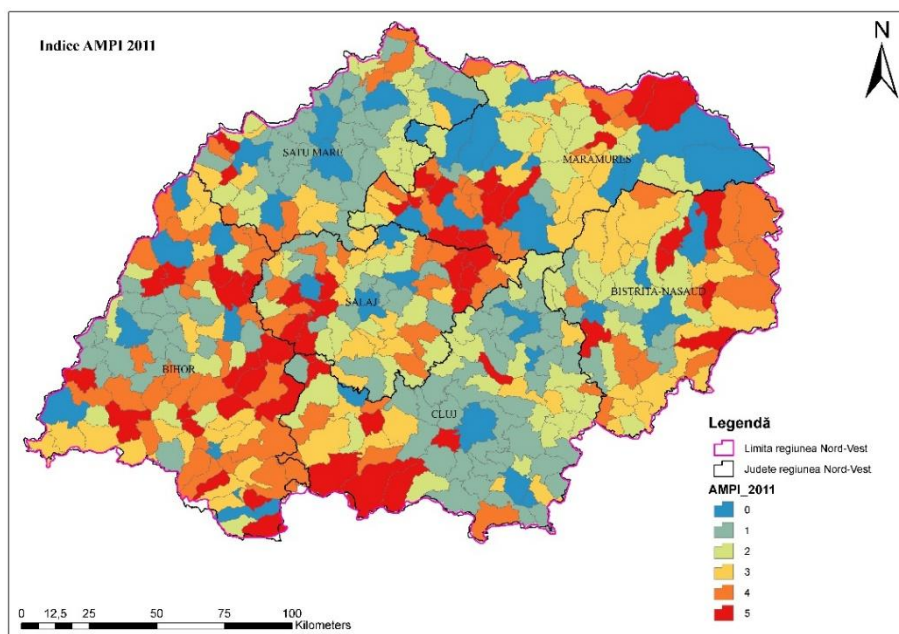
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 44: Indice compozit media geometrică 2022

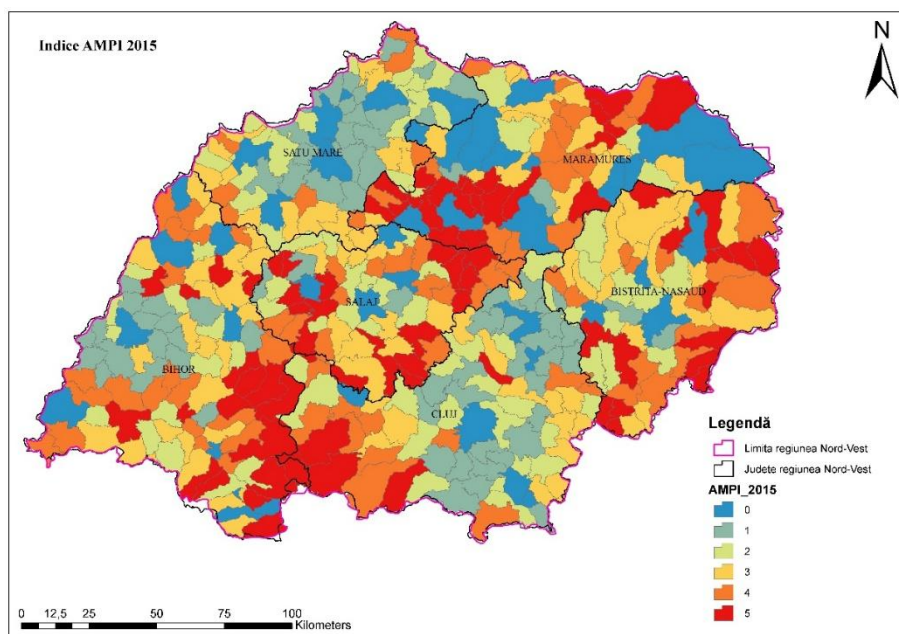
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 45: Indice compozit AMPI 2011

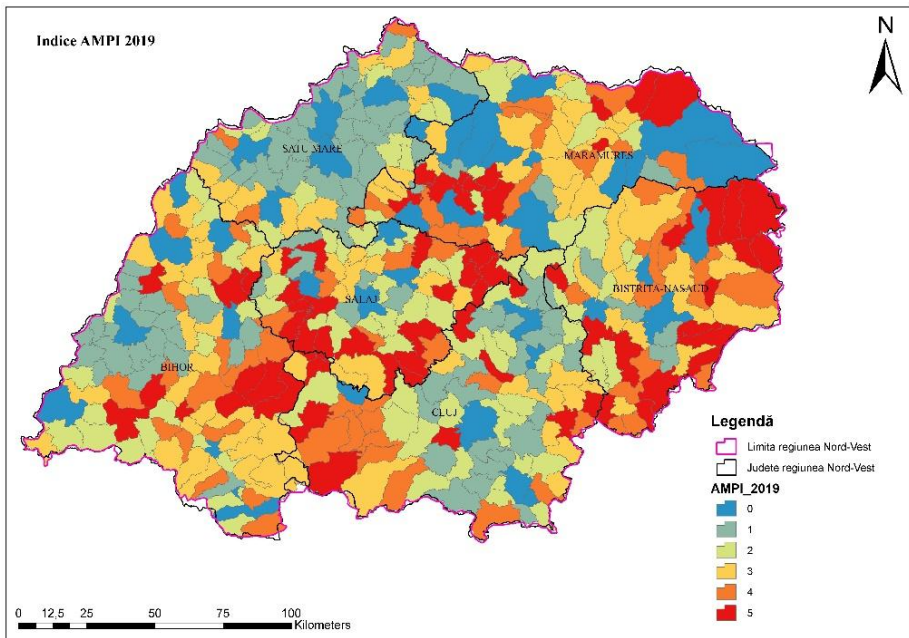
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 46: Indice compozit AMPI 2015

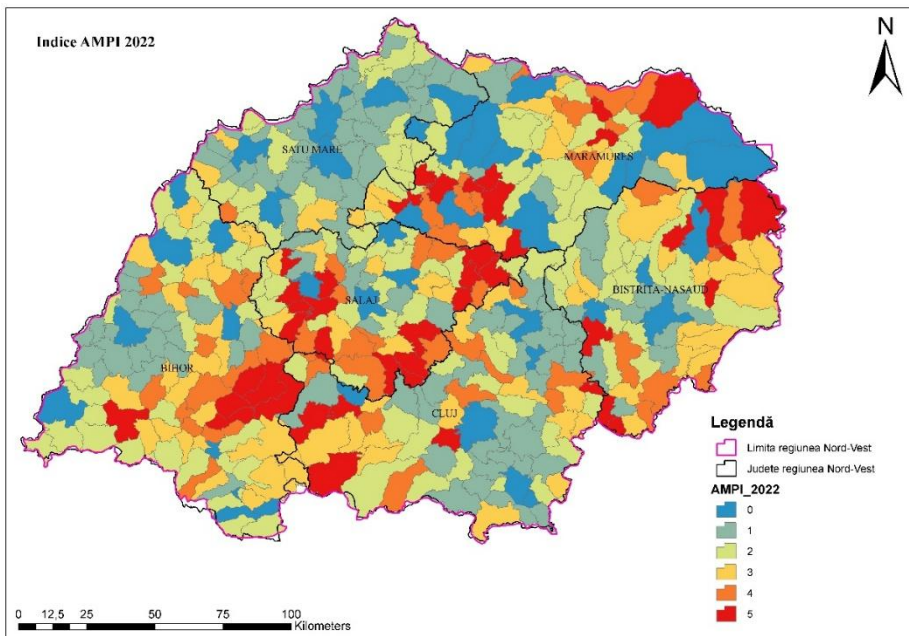
Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 47: Indice compozit AMPI 2019

Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

Figura 48: Indice compozit AMPI 2022

Sursa: Prelucrare date proprii în Qgis.

5.2.2 Analiza de influență pentru cele trei metode de agregare

Cu toate că am identificat cea mai potrivită metodă de agregare pentru instrumentul propus, analiza de influență este cea care determină cel mai bine metoda de agregare potrivită care trebuie să fie utilizată. În urma acestei analize se poate identifica cea mai robustă metodă de agregare, dar și cele mai influente dimensiuni în ceea ce privește identificarea avantajului competitiv, în funcție de metodele de agregare utilizate. În cadrul acestei analize am omis pe rând fiecare dimensiune (dintre cele 7), pentru fiecare metodă de agregare, la nivelul fiecărei comune, pentru a vedea cum sunt influențate rezultatele finale pentru fiecare an analizat. Astfel, am putut identifica cât de importantă și influentă este fiecare dimensiune asupra rezultatului final.

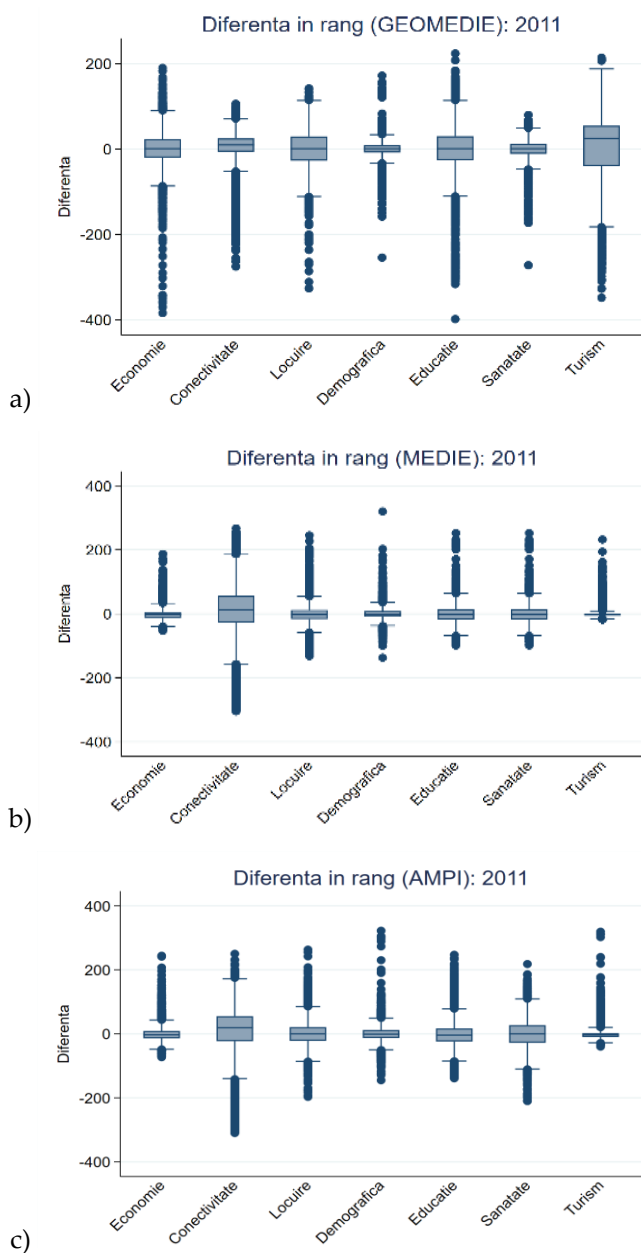
Distribuția medie legată de eliminarea fiecărui pilon în raport cu cele trei metode de agregare: media aritmetică, media geometrică și AMPI, a fost calculată pentru fiecare an în parte, însă s-a decis prezentarea rezultatelor doar pentru anii de referință 2011, 2015, 2019 și 2022, pentru a putea sintetiza pe scurt rezultatele, dar și pentru că în ceilalți ani nu au fost identificate diferențe majore. Astfel, mai jos vor fi prezentate situațiile sub forma unor diagrame boxplot sau diagrame cutie, aceste prezentând distribuțiile absolute de ranguri pentru fiecare dimensiune exclusă, pe baza celor 3 metode de agregare. Aceste grafice ajută la o prezentare cât mai clară a modului în care excluderea unor dimensiuni influențează diferențele de rang, în funcție de an și de metoda de agregare.

Pentru a putea identifica cea mai potrivită metodă de agregare care să ajute la identificarea prezenței avantajului competitiv la nivelul comunelor rurale din regiunea Nord-Vest, în cadrul analizei de influență am analizat și comparat variabilitatea și distribuția diferențelor în ranguri, în funcție de elementele incluse în grafice (mediana, intervalul intercuartil, intervalul sau range, outlierii).

Graficele de mai jos indică distribuția diferențelor absolute ale rezultatelor în ceea ce privește eliminarea fiecărei dimensiuni din instrument în raport cu fiecare metodă de agregare. Se poate observa pe axa verticală diferența de ranguri între comune care reiese în urma omisiunii fiecărei dimensiuni pe rând, valorile pozitive indicând o creștere a rangului, respectiv o influență pozitivă asupra rezultatului, iar cele negative o scădere

a rangului care rezultă în urma omisiunii unei dimensiuni. Axa orizontală cuprinde dimensiunile din cadrul indicelui compozit.

Figura 49 a, b, c: Diferența în rang, anul 2011, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)

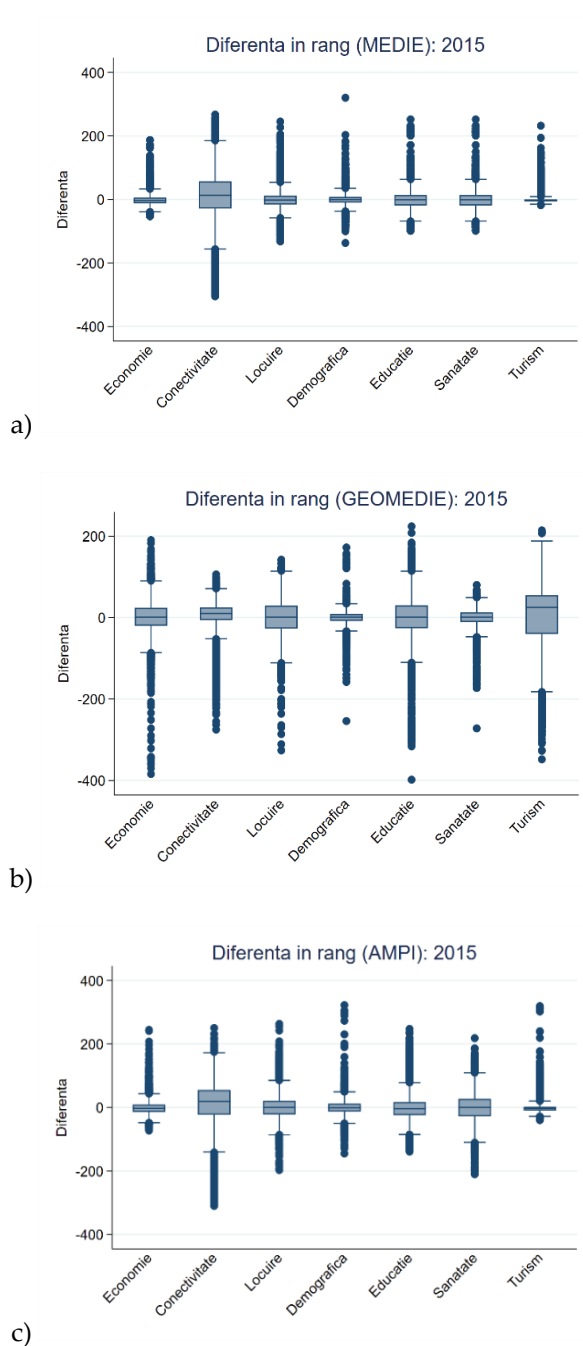
Sursa: Prelucrare proprie a datelor utilizând Stata.

În anul 2011, raportându-ne la valorile intervalului (range) care reprezintă diferența dintre valoarea minimă și maximă și la intervalul intercuartil (box) calculat ca diferență între intercuartilul 3 și intercuartilul 1, am observat la nivelul dimensiunilor, că metodele de agregare comportă aceleași valori pentru ambele elemente, excepție făcând dimensiunea educație care prezintă diferențe între două metode de agregare în cazul variabilității. S-a constatat că cea mai mare variabilitate la nivelul celor două intervale a fost redată de metoda de agregare media geometrică, iar cea mai scăzută variabilitate la nivelul mediei, AMPI prezentând o situație de mijloc. Dimensiunea turism are o variabilitate scăzută, iar omiterea acestei dimensiuni nu are un impact negativ asupra instrumentului nostru.

Graficele de mai sus indică faptul că în cazul metodei de agregare medie (media aritmetică), diferențele între dimensiuni sunt relativ stabile, excepție făcând dimensiunea conectivitate care are o variabilitate ridicată. În cazul metodei de agregare media geometrică întâlnim o variabilitate mult mai mare comparativ cu cea precedentă, mai ales în cazul dimensiunii educație. Metoda AMPI prezintă o variabilitate moderată, cu o distribuție generală mai compactă în comparație cu media geometrică. Metoda media aritmetică pare să fie mai robustă la outlieri și prezintă o imagine generală stabilă, pe când metoda media geometrică este mai sensibilă, indicând mai bine variațiile și comunele cu performanțe extreme. Metoda AMPI indică o situație de mijloc comparativ cu celelalte două metode, deoarece indică o variabilitate moderată și o gestionare mai bună a outlierilor, indicând un echilibru între sensibilitatea la variațiile extreme și stabilitatea generală.

CAPITOLUL 5.

Figura 50 a, b, c: Diferența în rang, anul 2015, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)

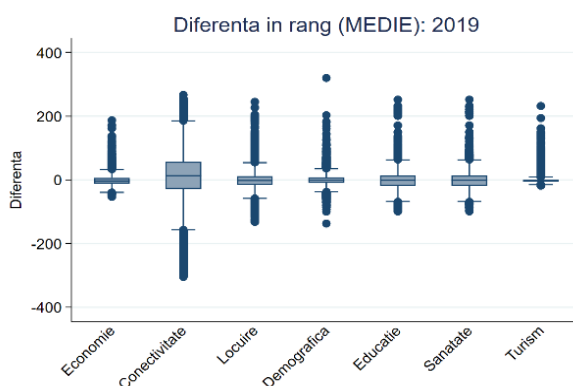

Sursa: Prelucrare proprie a datelor utilizând Stata.

Pentru valorile intervalului și a celui intercuartil, în anul 2015 am observat că în cazul a patru dimensiuni (conectivitate, educație, sănătate și turism) metodele care au identificat un grad similar de variabilitate în cazul ambelor intervale au fost același. Cea mai mare, dar și cea mai mică variabilitate a celor două intervale a fost redată de metoda media aritmetică. Și în anul 2015, dimensiunea turism prezintă o variabilitate generală scăzută, omiterea acestei dimensiuni neavând un impact negativ asupra instrumentului nostru.

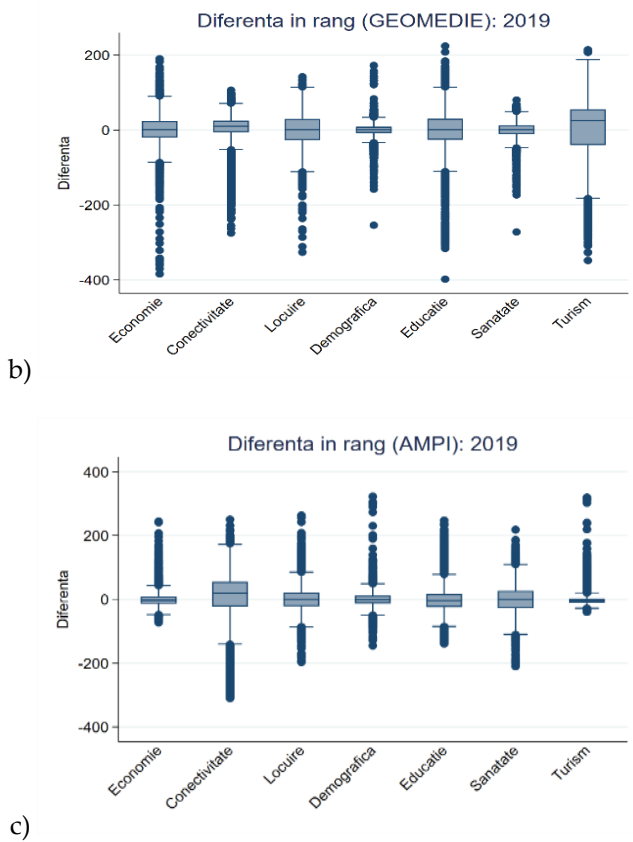
În anul 2015, metoda mediei aritmetice are o variabilitate uniformă, moderată, între dimensiuni, însă prezintă variații majore în ceea ce privește dimensiunea conectivitate. Media geometrică are o variabilitate mai mare în comparație cu media geometrică, fiind sensibilă la diferențele în ranguri, având un număr ridicat de outlieri. Metoda AMPI are o variabilitate mai mică, mai puțini outlieri în comparație cu media geometrică, indicând o stabilitate mai mare, o sensibilitate mai scăzută la extreme, fiind considerată mai robustă, deoarece este mai puțin influențată de valorile extreme, prezentând astfel un echilibru între comune.

Figura 51 a, b, c: Diferența în rang, anul 2019, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)

a)

CAPITOLUL 5.

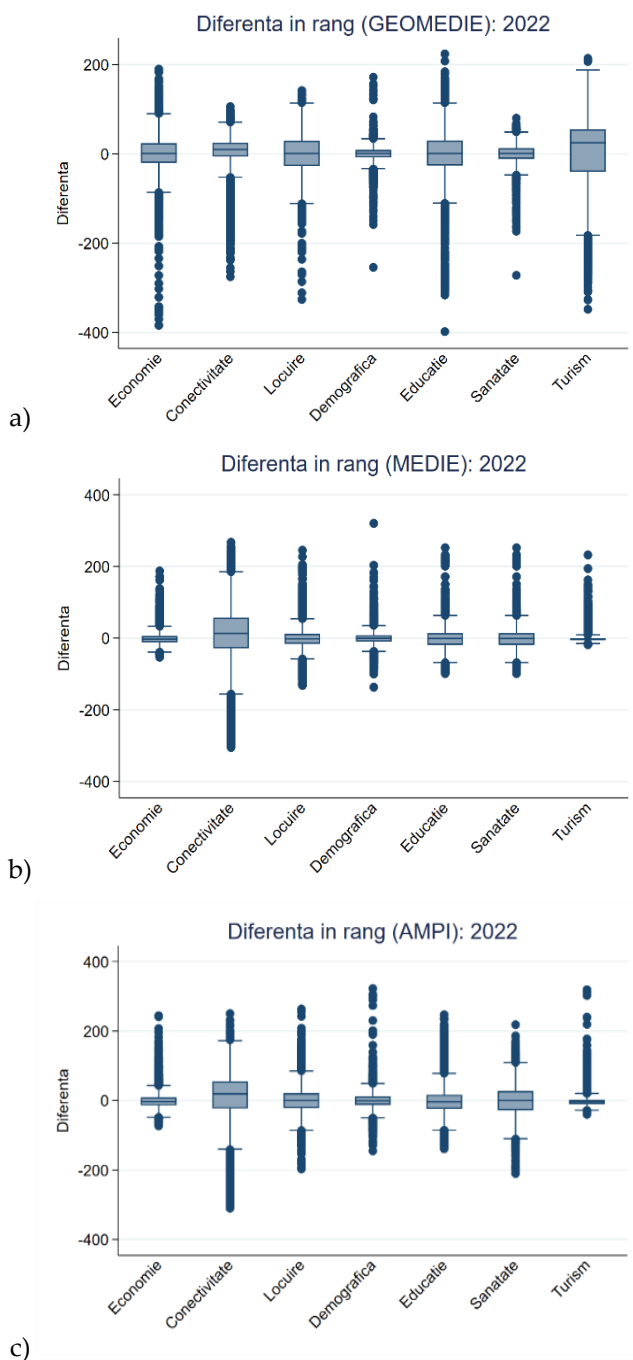

Sursa: Prelucrare proprie a datelor utilizând Stata.

În anul 2019, intervalul Min-Max și cel intercuartil pentru toate dimensiunile au avut o variabilitate similară, redată de metoda de agregare media geometrică în cea mai mare parte, fiind urmată de metoda AMPI și de metoda media aritmetică.

Metoda media aritmetică este mai sensibilă la valorile extreme, respectiv are o variabilitate mai mare în comparație cu celelalte două metode, dar totuși moderată. Media geometrică reduce impactul valorilor extreme, având astfel o variabilitate mai scăzută și o distribuție mai stabilă a valorilor, pe când metoda AMPI are o variabilitate moderată, stabilă, rezultatele fiind influențate de extreme mult mai puțin.

Figura 52 a, b, c: Diferența în rang, anul 2022, pentru toate cele 3 metode de agregare (media aritmetică, media geometrică, AMPI)

Sursa: Prelucrare proprie a datelor utilizând Stata.

Intervalul Min-Max și cel intercuartil în anul 2022, pentru majoritatea dimensiunilor a avut o variabilitate similară, care a fost redată de metodele de agregare media aritmetică și media geometrică în cea mai mare parte, fiind urmate de metoda AMPI.

Metoda media aritmetică prezintă o variabilitate moderată, cu un număr relativ stabil de outlieri în perioada analizată, având o distribuție a diferențelor în rang relativ echilibrată, însă cu unele diferențe mai sensibile la schimbare decât altele (de exemplu dimensiunea conectivitate).

Referitor la media geometrică se observă în general o variabilitate mai mare decât în cazul mediei, cu intervale intercuartile mai largi, indicând o influență ridicată a outlierilor și o distribuție dispersată a datelor.

Metoda AMPI prezintă cele mai compacte intervale intercuartile, ceea ce indică o reducere a efectului produs de outlieri. Metoda tinde să fie cea mai robustă dintre cele trei, deoarece minimizează variațiile extreme, oferă o stabilitate mai mare, prezentând astfel o imagine echilibrată și fiabilă în ceea ce privește dezvoltarea sau performanța comunelor în perioada analizată.

În cazul tuturor dimensiunilor, în perioada analizată, cea mai potrivită metodă de agregare este AMPI, deoarece aceasta pare să fie cea mai echilibrată, moderând și gestionând valorile extreme și oferind o cale de mijloc între sensibilitate și stabilitate, surprinzând variabilitatea economică fără ca aceasta să fie influențată de valorile extreme.

În cadrul indicelui propus, dimensiunea economică evaluează vitalitatea economică locală și oportunitățile din acest sector de la nivelul comunelor. Conectivitatea este formată dintr-o serie de variabile care sunt esențiale pentru dezvoltarea locală, având un impact direct asupra mobilității și a oportunităților economice, având o legătură strânsă cu prima dimensiune. Dimensiunea locuire reflectă condițiile de trai de la nivel local, dar și dinamica imobiliară de la nivelul teritoriului analizat. Dimensiunea demografică surprinde dinamica populației, aceasta fiind elementul definitoriu al existenței spațiului rural. Educația este la fel de importantă, deoarece aceasta reprezintă fundamentul pentru dezvoltarea capitalului uman, care în cele din urmă contribuie la creșterea economică pe termen lung. Dimensiunea sănătate reflectă bunăstarea generală a locuitorilor, dar

și accesul la servicii medicale ce sunt esențiale pentru starea de bine a oamenilor. Turismul poate avea un rol determinant la nivelul comunelor, deoarece acesta poate fi considerat un motor de creștere la nivel local, contribuind nu doar la economia locală, cât și la susținerea dezvoltării componente culturale de la nivel local. Toate aceste dimensiuni sunt considerate relevante și importante în cadrul indicelui nostru, deoarece au o implicare directă asupra avantajului competitiv din spațiul rural.

Analizând punctual fiecare dimensiune din fiecare an inclus în lucrare, pentru fiecare metodă de agregare în parte, raportându-ne la valorile medianei, la valorile minime și maxime, dar și valorile intervalului intercuartil, am putut observa că pentru anumite dimensiuni (de exemplu educația) metoda mediei aritmetice este mai potrivită; pentru altele (demografică și sănătate) media geometrică este mai potrivită, însă per ansamblu metoda AMPI pare să fie cea mai potrivită nu doar pentru restul dimensiunilor, cât și pentru întregul indice, deoarece a prezentat cel mai bine realitatea de la nivelul comunelor, atât prin surprinderea influențelor pozitive, cât și negative și a oferit un echilibru între variabilitate și stabilitate.

De asemenea, AMPI a permis evaluarea realistă a avantajului competitiv de la nivelul comunelor și a reușit să ofere o stabilitate a datelor. În general, metoda AMPI a prezentat în mod constant un echilibru între robustețe și sensibilitate, moderând valorile aberante (extreme), surprinzând, de asemenea, în mod eficient variabilitatea, asigurând astfel că indicele compozit al avantajului competitiv este stabil, oferind o abordare cuprinzătoare la nivelul de înțelegere a fiecărei comune în ceea ce privește punctele tari și slabe ce țin de economie, social, infrastructură, servicii publice, turism, prezentând astfel informații credibile care pot fi luate în considerare în procesul de elaborare a politicilor publice locale și nu numai, dar și în procesul de alocare a resurselor la nivelul comunelor.

Cu toate că media geometrică în unele cazuri ar putea fi considerată potrivită în raport cu instrumentul nostru, deoarece indică un echilibru între variabilitate și sensibilitate la valorile extreme, oferind rezultate stabile prin reducerea outlierilor, metoda AMPI este mai potrivită pentru abordarea noastră, deoarece este caracterizată de robustețe, minimizând impactul valorilor extreme, fără a le accentua.

Referitor la outliers, așa cum reiese din toate figurile de mai sus, aceștia sunt prezenți la nivelul analizei noastre. Outlierii reprezintă acele comune care reacționează într-un mod extrem la schimbările pe care le generează analiza de influență prin omiterea unei dimensiuni din indicele compozit, indicând că unele comune sunt sensibile la diferențele de rang. Această sensibilitate indică un comportament diferit al comunelor față de media grupului, sugerând pe de o parte că aceste comune au un avantaj competitiv crescut, iar pe de altă parte poate sugera o deficiență semnificativă într-o anumită dimensiune.

Numărul crescut de outliers indică sensibilitatea comunelor la eliminarea unei dimensiuni, iar numărul scăzut de outliers indică o vulnerabilitate ridicată la eliminarea dimensiunii. La nivelul graficelor prezentate mai sus, se poate observa că pentru fiecare dimensiune și metodă de agregare sunt prezenți outliers, atât pozitivi, cât și negativi. Outlierii pozitivi sunt situați peste valoarea maximă și indică comunele care au o diferență în ranguri mai mare decât restul comunelor din intervalul intercuartil, respectiv un avantaj competitiv crescut, pe când cei negativi indică o diferență în ranguri mai mică decât comunele din intervalul intercuartil, reliefând o scădere semnificativă și deficiențe în ceea ce privește nivelul de avantaj competitiv, față de majoritatea comunelor.

În cazul analizei noastre, considerăm că este important ca indicele să nu fie afectat de valorile extreme care nu întotdeauna reflectă tendințele generale de la nivelul comunelor, iar cea mai mică sensibilitate la valorile extreme (outlieri) o are metoda de agregare AMPI. Această metodă sugerează și o centralizare mai bună în ceea ce privește datele din jurul medianei, având astfel intervalele intercuartile mai înguste. Mediana indică în cea mai mare parte o stabilitate a dimensiunilor în rang, ieșind în evidență cu valori mai mari, dimensiunile turism și conectivitate, acestea având un impact semnificativ asupra indicelui compozit. Tot AMPI indică o consistență în perioada analizată, oferind cele mai stabile rezultate, acesta fiind un factor important în cadrul analizelor longitudinale. Mai mult, metoda AMPI a generat un număr mai scăzut de outliers comparativ cu celelalte două metode de agregare, de-a lungul perioadei analizate, indicând astfel faptul că aceasta este o măsură stabilă a avantajului competitiv.

Din punctul nostru de vedere, AMPI prezintă un echilibru între aspectele incluse în cadrul unui indice și are capacitatea de a echilibra aspectele legate de dezvoltare și egalitate, tocmai de aceea considerăm că pentru identificarea avantajului competitiv la nivelul ruralului din România, unde de regulă există diferențe majore între dimensiuni, această metodă este cea mai potrivită. De asemenea, AMPI permite să fie realizate ajustări legate de performanțele comunelor, astfel că se poate identifica nu doar avantajul competitiv de la nivelul comunelor, ci și cum se poziționează una față de cealaltă. Prin această metodă de agregare putem să avem un indice care prezintă o situație echilibrată și stabilă în ceea ce privește avantajul competitiv de la nivelul comunelor.

CAPITOLUL 6.

Concluzii și recomandări

În urma analizelor exhaustive realizate în această lucrare, precum și a analizării detaliate a literaturii de specialitate, concluzionăm că avantajul competitiv este esențial pentru dezvoltarea unei comune, contribuind semnificativ la progresul acesteia. Cu toate acestea, avantajul competitiv nu trebuie să fie asociat exclusiv cu performanța economică, ci mai degrabă ar trebui analizat în contextul elementelor care îl influențează, elemente care provin dintr-o varietate de domenii relevante pentru comune (social, cultural etc.). Am constatat că avantajul competitiv este un concept multidimensional, ce integrează factori diverși și determinanți ai succesului pe termen lung al unei comune. Este important să depășim perspectiva limitată care asociază avantajul competitiv doar cu performanța economică și să includem o gamă mai largă de factori, precum educația, sănătatea, infrastructura, cultura, turismul și nu numai, deoarece aceștia contribuie în mod direct la atractivitatea comunelor și la capacitatea lor de a atrage și menține locuitori și investitori.

Indicele conceput și propus de noi a integrat multiple dimensiuni ale dezvoltării (economie, conectivitate, locuire, demografie, educație, sănătate și turism), iar metodologia utilizată în construirea acestuia a urmărit să identifice o măsură robustă în ceea ce privește includerea sau excluderea variabilelor în cadrul instrumentului. Au fost normalizate datele și analizate trei versiuni ale indicatorului compozit prin aplicarea a trei tehnici de agregare (media aritmetică, geometrică și AMPI), metode care au fost aplicate și comparate între ele (având în considerare totuși faptul că media aritmetică este o metodă compensatorie, iar celelalte parțial compensatorii sau deloc compensatorii). AMPI, cea din urmă metodă de agregare s-a

dovedit a fi mai robustă și fiabilă metodă care poate fi utilizată pentru măsurarea avantajului competitiv la nivelul comunelor, deoarece oferă o capacitate superioară de gestionare a variabilității și a influențelor externe. Crearea și utilizarea acestui indice compozit are și o contribuție semnificativă asupra înțelegerii factorilor determinanți ai dezvoltării la nivel local. Considerăm că acest instrument oferă autorităților publice locale și altor actori interesați o perspectivă cât mai clară asupra comunelor, din perspectiva punctelor forte, a oportunităților, a vulnerabilității comunelor, toate acestea facilitând alocarea de resurse în mod strategic pentru valorificarea avantajelor competitive. Mai mult, acest indice poate fi considerat un instrument esențial pentru monitorizarea și evaluarea continuă a avantajului competitiv al comunelor.

Deși indicele compozit dezvoltat și aplicat în această lucrare necesită îmbunătățiri suplimentare, întrucât măsurarea prezenței avantajului competitiv în mediul rural poate fi mult mai complexă, considerăm că am dezvoltat un instrument robust și util, care poate fi utilizat de administrațiile publice locale, în vederea dezvoltării comunelor. Acest indice compozit permite identificarea avantajelor competitive la nivelul comunelor într-o manieră riguroasă și fundamentată, susținând emiterea unor recomandări valoroase autorităților publice locale pentru viitor. Mai mult, considerăm că am reușit să contribuim la literatura de specialitate prin clarificarea distincției dintre conceptul de competitivitate și avantaj competitiv, această diferențiere aducând un aport semnificativ în domeniul cercetării, evidențiind complexitatea și importanța diversificată a avantajului competitiv, dincolo de aspectele strict economice. Considerăm că prin elaborarea acestui indice am reușit să răspundem la obiectivele de cercetare propuse în această lucrare, deoarece am dezvoltat un indice compozit care permite identificarea avantajului competitiv la nivelul comunelor din România, am identificat cea mai simplă metodă agregare și de dezvoltare a unui indice compozit care permite comparații în timp și clasificări ale comunelor în funcție de nivelul de avantaj competitiv, iar în final am identificat relevanța dimensiunilor avantajului competitiv în instrumentul elaborat. Instrumentul propus de noi poate fi ajustat și extins pentru a oferi

o înțelegere cât mai aprofundată a dinamicii locale, pe măsură ce noi informații și date despre comune sunt disponibile.

Pornind de la premisa că urbanul și ruralul sunt interdependente, acestea trebuie privite ca un sistem integrat și sinergic, în care accesul facil al populației la servicii și facilități, împreună cu dezvoltarea economică conduc la o prosperitate comună în ambele medii. Tocmai de aceea, este esențial să fie depășite granițele administrative tradiționale ale orașelor și comunelor și să fie adoptată o perspectivă holistică asupra dezvoltării teritoriale. Principalii actori care trebuie să înțeleagă și să recunoască această interdependență sunt autoritățile publice locale, care ar trebui să valorifice această conexiune prin dezvoltarea și diversificarea de servicii la nivel local, prin dezvoltarea și asigurarea unei infrastructuri rutiere și feroviare de calitate, pentru ca populația să fie determinată să locuiască și să își desfășoare activitatea acolo unde există o calitate a vieții superioară, nefăcând distincția între urban și rural.

La nivelul regiunii analizate am identificat o rată de marginalizare medie, ceea ce indică nevoia unei preocupări intense asupra îmbunătățirii condițiilor de viață la nivel local, implicit a serviciilor, pentru a preveni excluziunea socială și economică a locuitorilor. Marginalizarea în acest context nu este determinată doar de un nivel crescut de sărăcie, ci și de alți factori precum: acces limitat la educație, la servicii de bază, la infrastructură, dar și de un sector economic slab dezvoltat. Este necesar ca mediul rural să depășească aceste provocări prin implementarea de programe care să reducă marginalizarea și să promoveze incluziunea, aceste programe putând fi dezvoltate atât de mediul public, cât și de cel privat sau sectorul nonprofit. Bineînțeles, dezvoltarea de programare în parteneriat între actorii menționați este cea mai favorabilă soluție.

În ciuda faptului că nivelul național se confruntă cu un declin demografic, ruralul din regiunea analizată prezintă o creștere a populației, mai pronunțată în județele Cluj și Bihor. Referitor la dependența demografică, presiunea este mai puțin accentuată la nivelul acestei regiuni comparativ cu nivelul național, manifestându-se la un nivel mediu în județul Satu Mare și la un nivel mai ridicat în județul Sălaj. Indicele de îmbătrânire demografică reflectă și el o presiune în cazul județelor Sălaj, Maramureș și Cluj. Sporul

natural și cel migratoriu urmează trenduri negative în majoritatea județelor, indicând astfel provocări la nivelul teritoriului analizat.

Din perspectivă economică, județele Cluj și Bihor au înregistrat cele mai ridicate venituri totale și proprii, dar și o autonomie financiară ridicată, în contrast cu județele Maramureș și Sălaj care au înregistrat cele mai scăzute valori ale acestor indicatori. Diferențele între județe sugerează disparități economice semnificative între acestea la nivel regional.

În contextul comunelor, prezența parcurilor industriale poate constitui un avantaj competitiv semnificativ, deoarece contribuie în mod direct la dezvoltarea economică locală prin crearea de locuri de muncă, atragerea de investitori, dezvoltarea infrastructurii, creșterea veniturilor locale și nu numai. Astfel de parcuri industriale au un impact pozitiv asupra performanței comunelor, dar și asupra competitivității acestora.

În termeni de conectivitate și accesibilitate aeriană, distanța față de cel mai apropiat aeroport relevă o situație interesantă, deoarece anumite comune (de exemplu Negreni din județul Cluj) sunt mai apropiate de aeroporturi situate în județe adiacente (Bihor), ceea ce indică necesitatea unei infrastructuri regionale integrate la nivelul teritoriului. În județele unde nu există aeroport propriu (Bistrița-Năsăud și Sălaj) comunele depind de județele învecinate, ceea ce poate influența în mod negativ atractivitatea locală din punct de vedere economic, turistic și nu numai.

În sfera turismului, comunele de la nivelul regional dețin numeroase atracții precum stațiuni turistice, destinații ecoturistice, trasee montane, pârtii de schi, rute cultural-turistice, toate omologate și recunoscute conform legislației în vigoare. Aceste atracții conferă teritoriului unicitate, care poate fi valorificată în vederea dezvoltării avantajelor competitive locale, dar și pentru a stimula dezvoltarea locală.

Tot la nivelul spațiului analizat am observat că este prezentă clasa creativă, care e caracterizată de inovare și forță de muncă calificată și bine plătită, aceasta reprezentând o sursă de avantaj competitiv. Locurile de muncă create în acest sector se consideră că au un efect de multiplicare, deoarece generează automat un alt loc de muncă, mai ales în domeniu serviciilor (transport, curățenie etc.) (Heroiu et al., pp. 13-14). Prezența acestora la nivelul rural indică un potențial de dezvoltare a unor clustere

rurale care pot concentra persoane talentate și resurse, pot atrage investitori, contribuie la stimularea antreprenorialului local, dar mai ales la diversificarea economică și culturală, toate acestea ducând la consolidarea avantajelor competitive locale. În medie, pentru perioada 2011-2022, clasa creativă cea mai prezentă este în comunele Zimbora (Sălaj), Ciurila (Cluj), Zălaș și Filde de Jos (Sălaj), Mintiu Gherlii și Ploscoș (Cluj), Colțau (Maramureș) și Baciș și Florești (Cluj), dar și în Poiana Blenclii (Sălaj) și Spermezeu (Bistrița-Năsăud).

Deși nu a fost inclus direct în indiciile compozit dezvoltat de noi din cauza complexității sale și a variabilității anuale, coeficientul de localizare deține și el un rol esențial în dezvoltarea avantajului competitiv la nivelul comunelor. Specializarea în anumite sectoare economice poate susține formarea de clustere rurale, care pot ajuta comunele să își valorifice mai bine resursele locale, dar și să promoveze un mediu economic dinamic și rezilient. În medie, coeficientul de localizare este prezent la nivelul comunelor din regiunea Nord-Vest, aproape în toate domeniile economice, iar cel mai prezent a fost în comunele Jichișu de Jos (Cluj), Balc (Bihor), Terebești (Satu Mare), Dumbrăvița (Maramureș), Poiana Blenclii, Dragu, Trezneș și Almașu (Sălaj).

Analizele noastre indică faptul că literatura de specialitate se axează pe identificarea avantajului competitiv doar la nivele mai înalte (județean, regional, național, etc.). Considerăm că este necesar să fie dezvoltate mai multe studii la nivel local, care să abordeze avantajul competitiv, deoarece acesta contribuie în mod direct la economiile de la nivelurile superioare și cercetarea acestuia este relevantă într-o abordare holistică a conceptului de avantaj competitiv.

În ultimii ani, prezența avantajului competitiv la nivelul mediului public a devenit din ce în ce mai importantă, deoarece permite administrațiilor publice accesul la recomandări concrete pentru a-și îmbunătăți activitatea cu accent pe susținerea și consolidarea avantajului competitiv. Mai mult, pentru a-și putea prezenta detaliat avantajele competitive de la nivel local, administrațiile publice pot crea platforme online accesibile publicului, o inițiativă de acest fel putând facilita dezvoltarea comunelor, oferind investitorilor și persoanelor interesate acces

rapid la informații despre oportunitățile locale, care poate altfel nu ar fi fost remarcate (Bowen Jr., 2012, p. 410). O alternativă la aceste platforme online o reprezintă strategiile locale dedicate investitorilor, care evidențiază avantajele competitive ale comunei sau potențialele avantaje competitive. Un astfel de document strategic permite investitorilor să aibă o înțelegere aprofundată asupra resurselor și oportunităților disponibile la nivel local, facilitând evaluarea compatibilității loc cu specificul comunei și sprijinind astfel procesul de luare a deciziilor în ceea ce privește potențialele investiții și colaborări. Administrațiile publice locale ar trebui să conștientizeze importanța pe care o deține digitalizarea. Fie că vorbim despre utilizarea tehnologiei în raport cu cetățenii prin oferirea de informații publice direct pe site-ul web al primăriei, fie că este vorba despre oferirea unor servicii online (completări de cereri online, eliberare de documente online, plata taxelor online), toate acestea sunt importante și constituie un avantaj competitiv, mai ales în prezent, când oamenii sunt obișnuiți să aibă acces la aproape toate serviciile online. O digitalizare a administrației publice locale ar atrage la nivel local în primul rând mai mulți investitori, dar și mai mulți locuitori.

Considerăm că odată conștientizate avantajele competitive de la nivelul comunelor (în urma aplicării indicelui compozit), autoritățile publice locale trebuie să pună accent pe elaborarea documentelor strategice de la nivel local, urmând ca mai apoi să se axeze foarte mult pe vizibilitatea comunei și a acestor documente strategice, care au un rol determinant asupra dezvoltării și performanței comunelor.

Acest indice identifică prezența avantajului competitiv la nivelul comunelor ar trebui actualizat anual, raportându-ne la noi date disponibile, la tot ce se întâmplă în jurul nostru, pentru a putea surprinde elementele noi care apar în societate și care influențează prezența avantajului competitiv. Mai mult, după mai multe analize și testări pot fi identificate și alte variabile necesare care trebuie luate în considerare și se poate decide eliminarea unor variabile care nu mai constituie surse de avantaj competitiv.

În urma alegerii metodei de agregare AMPI, am putut identifica și situația avantajului competitiv la nivelul comunelor (Anexa 3). În medie, pentru perioada analizată (2011-2022), comunele care au cel mai crescut avantaj competitiv sunt: Fărcașa (Maramureș), Tinca (Bihor), Prundu-

Bârgăului (Bistrița-Năsăud), Ileanda (Sălaj), Florești (Cluj), Șuncuiș (Bihor), Rus și Crasna (Sălaj), Ariniș (Maramureș) și Nușfalău (Sălaj). Comunele cu cel mai scăzut nivel de avantaj competitiv, conform AMPI, pentru perioada 2011-2022. În urma calculării mediei pentru această perioadă, sunt: Girișu de Criș și Toboliu (Bihor), Aiton (Cluj), Agriș, Lazuri și Viile Satu Mare (Satu Mare), Cetariu și Sânicolau Român (Bihor), Iara (Cluj) și Socond (Satu Mare).

Pentru a avea o imagine cât mai clară asupra acestui indice, am ales să prezentăm pe scurt situația comunelor în anul 2022, și nu situația medie a acestora (prezentată mai sus). Principalele comune, în ordinea nivelului de avantaj competitiv, în anul 2022, sunt: Prundu Bârgăului (Bistrița-Năsăud), Fărcașa și Budești (Maramureș), Florești (Cluj), Tinca și Șuncuiș (Bihor), Ileanda (Sălaj), Copalnic Mănăstur (Maramureș), Cuzăplac și Crasna (Sălaj), Sălsig (Maramureș), Maieru și Silivașu de Câmpie (Bistrița-Năsăud), Ariniș, Dumbrăvița, Poienile de sub Munte și Satulung (Maramureș), Beliș și Sâncraiu (Cluj) și Gâlgău (Sălaj). De remarcat faptul că nicio comună din județul Satu Mare nu se situează în primele 20 de comune. În general, aceste comune au o conectivitate bună la drumuri naționale și unele și la calea ferată.

Comunele cu cel mai scăzut avantaj competitiv din anul 2022 sunt: Agriș (Satu Mare), Toboliu (Bihor), Craidorolț, Lazuri, Dorolț, Terebești și Doba (Satu Mare), Sânicolau Român (Bihor), Micula (Satu Mare), Cojocna și Iara (Cluj), Nojorid (Bihor), Păulești (Satu Mare), Hidișelu de Sus (Bihor), Botiz și Socond (Satu Mare), Girișu de Criș (Bihor), Odoreu (Satu Mare), Sânpaul și Mica (Cluj). În cazul acestor comune, se poate observa că nicio comună din județul Maramureș nu ocupă o poziție în ultimele 20 de comune clasate.

Coroborând valorile avantajului competitiv cu datele incluse în descrierea eșantionului de comunități analizate, pentru anul 2022, putem conchide faptul că apartenența la o zonă metropolitană nu contribuie neapărat la avantajul competitiv, în condițiile în care cele mai multe comune care fac parte din zona metropolitană sunt încadrate în categoria comunelor cu un avantaj competitiv scăzut. Acest lucru se poate datora faptului că zonele metropolitane nu sunt funcționale la nivelul României. Ele nu reușesc

să genereze sinergiile economice, sociale și administrative necesare pentru a-și îndeplini rolul.

Se poate observa că numărul populației nu are nicio relevanță în ceea ce privește nivelul de avantaj competitiv, deoarece sunt comune care dețin un număr scăzut de locuitori (903 locuitori Silivașu de Câmpie), dar un avantaj competitiv crescut, și dimpotrivă, sunt comune cu un număr ridicat de locuitori (6715 locuitori comuna Nojorid), dar cu un nivel scăzut de avantaj competitiv.

În ceea ce privește conectivitatea, tranzitarea comunelor de către un drum național sau o cale ferată conferă avantaj competitiv față de cele care nu au acces la acestea. Apropierea față de aeroport s-a dovedit a nu fi relevantă. La nivelul regiunii există realizate izocrone rutiere și feroviare, însă din punctul nostru de vedere acestea nu reflectă de cele mai multe ori realitatea din teritoriu, dar sunt relevante, deoarece acestea identifică zonele care sunt accesibile în anumite intervale de timp, de la un punct de interes la altul. Astfel de izocrone ar putea fi realizate la nivel rutier și feroviar, și să includă comunele, pentru a putea ști mai bine ce decizii trebuie luate la nivel administrativ pentru a susține infrastructura, dar și pentru a conecta ruralul cu urbanul sau cu ruralul mai dezvoltat din proximitate.

Comunele care au pe teritoriul lor arii naturale, puncte gastronomice locale și muzee au un avantaj competitiv mai ridicat. Un avantaj competitiv ridicat îl au și comunele care fac parte din zona montană. Toate aceste elemente susțin faptul că raportarea avantajului competitiv doar la performanța economică este eronată, toate sursele generatoare de avantaj competitiv fiind relevante și necesare să fie incluse în analiza avantajului competitiv.

Turismul trebuie perceput drept un predictor al avantajului competitiv, deoarece acesta are un impact determinat asupra comunelor, inclusiv asupra economiei locale. Pentru ca turismul să fie dezvoltat și să se pună accentul pe el, locuitorii trebuie să îl perceapă drept o unealtă care contribuie la dezvoltarea locală. Locuitorii trebuie să fie mai deschiși în acceptarea turiștilor, să colaboreze direct cu autoritățile publice locale pentru a le expune problemele pe care le întâmpină, iar ulterior acestea să rezolve problemele existente ce țin în cea mai mare parte de infrastructură și servicii

publice, și de asemenea este importantă și implicarea sectorului economic și non-guvernamental, deoarece acestea susțin dezvoltarea de activități diversificate, care pot atrage turiști.

Considerăm că analizele noastre subliniază importanța unei abordări integrate și multi-dimensionale pentru a înțelege cât mai bine avantajul competitiv al comunelor, dar și pentru a-l dezvolta, accentuând astfel rolul esențial al resurselor locale, al inovării, dar și al politicilor publice, care contribuie la formarea unui mediu economic sustenabil și prosper.

Pe baza informațiilor din această lucrare considerăm că administrațiile publice locale trebuie să pună un accent crescut pe perspectiva strategică și să se axeze pe elaborarea strategiilor de dezvoltare locală care să aibă în componența lor identificarea și valorificarea avantajelor competitive ale comunei. Aceste strategii pot fi fundamentate pe rezultatele oferite de instrumentul creat de noi, deoarece oferă o abordare personalizată și adaptată la profilul fiecărei comune.

De asemenea, este esențială dezvoltarea unor structuri formale sau informale de cooperare între comune, pentru a putea împărtăși expertiza acestora, dar și pentru a colabora în dezvoltarea de proiecte comune care să valorifice avantajele competitive în afara limitelor administrative (de exemplu clustere sau alte structuri asociative).

Mai mult, administrațiile publice locale trebuie să aibă în vedere investițiile în infrastructura de bază, pentru a crea premisele unei dezvoltări economice, prin atragerea de investitori, dar și prin stimularea mediului economic local prin oferirea de servicii de bază necesare în dezvoltare. De asemenea, acestea trebuie să încurajeze antreprenorialul local prin diferite politici publice precum scutiri de taxe, acces facil la finanțare, oferirea de programe profesionale etc., încurajând astfel o dezvoltare pe termen lung.

Concluzionând, putem spune că informațiile oferite de noi pot fi utilizate de administrațiile publice locale, pentru a le ghida deciziile, pentru a ajuta la adaptarea politicilor și deciziilor la nivel local în concordanță cu nevoile reale ale comunității, toate acestea contribuind în mod direct la maximizarea avantajelor competitive ale comunelor, în vederea unei dezvoltări locale echilibrate.

6.1 Contribuții și studii viitoare

Elementul de noutate pe care îl aduce această lucrare constă în faptul că furnizează un instrument nou creat și testat, raportat la profilul comunelor, care permite identificarea avantajului competitiv, făcând clar distincția între acesta și competitivitate, ținând cont de faptul că majoritatea studiilor pun accent pe competitivitate sau pe avantajul competitiv în diferite domenii (turism, cultură, economie), instrumentul creat coroborând date din diverse domenii de activitate.

Mai mult, contribuția pe care o are această lucrare are un impact și asupra literaturii de specialitate din domeniul dezvoltării locale, deoarece identificarea avantajului competitiv diferențiat de competitivitate este necesară a fi studiată și testată, și foarte puține studii dezvoltă acest subiect. Mai mult, la nivelul României este identificată o lacună în literatura de specialitate cu privire la tematica abordată în această lucrare, fapt ce indică din nou o necesitate de dezvoltare și o nevoie care trebuie îndeplinită.

De asemenea, acest instrument și aplicarea lui sunt inovative, în condițiile în care acestea nu au fost testate și măsurate împreună, noi venind cu un element de noutate prin încercarea de a crea un instrument cât mai apropiat de realitate, de profilul comunelor, dar mai ales având la bază date și indicatori puse la dispoziție în mod public, astfel bazându-ne pe ideea că acest instrument va fi replicat de toate comunele pentru a-și identifica avantajele competitive sau nivelul de avantaj competitiv, urmând ca mai apoi să se dezvolte pe baza acestora.

Am încercat ca prin metodologia propusă să putem identifica avantajul competitiv sau potențialele avantaje competitive de la nivelul comunelor rurale, având la bază teoriile deja existente, care au o de regulă o aplicabilitate mai mare la nivele mai înalte (municipii, județe, regiuni) sau în domeniul privat.

Această lucrare poate contribui la o înțelegere cât mai aprofundată a dinamicilor economice de la nivelul comunelor din România, oferind un instrument care poate fi utilizat nu doar pentru dezvoltarea locală, cât și pentru dezvoltarea județeană și regională.

Acest studiu a relevat faptul că la nivelul României disponibilitatea datelor reprezintă o reală problemă, mai ales în cazul spațiului rural.

Considerăm că un studiu viitor poate viza identificare evenimentelor tradiționale de la nivelul comunelor care se desfășoară pe teritoriul acestora, deoarece evenimentele de acest tip susțin economia locală prin atragerea de participanți, și promovarea comunei la un nivel mai înalt și de cele mai multe ori indică un avantaj competitiv la nivel local.

Alte studii viitoare legate de avantajul competitiv pot viza includerea mai multor dimensiuni și dezvoltarea celor existente deja în cadrul indicelui. Ar fi necesară dezvoltarea dimensiunii de mediu, unde să includem informații cu privire la pericolele ce țin de mediu (alunecări de sol, inundații, risc seismic, precipitații), cu privire la fondul funciar existent la nivel de comună pe categorii de folosință. Dimensiunea legată de conectivitate ar putea fi dezvoltată pe baza de izocrone în ceea ce privește transportul aerian, feroviar și cel auto.

În viitor, în dezvoltarea indicelui compozit de avantaj competitiv, pot fi incluse și produsele montane, care sunt prezente în comunele încadrate în zona montană. Totuși, trebuie să avem în vedere faptul că nu toate comunele fac parte din zona montană, existând astfel limitări cu privire la această variabilă. Produsele montane și comunele incluse în zona montană, funcționează în baza unei legi care a intrat în vigoare în anul 2018.

Un alt indicator care ar putea fi inclus în indicele compozit pentru avantajul competitiv îl reprezintă produsele tradiționale omologate. Acestea sunt incluse într-un registru național și funcționează pe baza ordinului 724 din 2013, privind atestarea produselor tradiționale. Am decis excluderea lor din indicele nostru, deoarece acestea au apărut începând cu anul 2020 și ar fi afectat și rezultatele analizei noastre longitudinale.

Regiunea Nord-Vest include comune care se află la granița cu alte țări. O variabilă care include acest aspect, ar fi foarte relevantă, deoarece a face parte dintr-o zonă transfrontalieră poate aduce o serie de beneficii precum dezvoltarea de parteneriate cu localități din țările învecinate. Am decis să excludem din indicele nostru această variabilă, deoarece am fi dezavantajat celelalte zone, însă în funcție de poziția geografică comunele ar putea avea în vedere și acest indicator.

Un alt aspect care merită studiat, face referire la dezvoltarea unui studiu comparativ între comunele nou înființate și cele unde acestea au fost

localități componente, pentru a putea identifica rolul pe care acestea le-au avut înainte să devină comune de sine stătătoare, dar și pentru a identifica impactul pe care l-a avut acest proces de înființare de noi comune asupra tuturor localităților componente.

Dimensiunea educațională ar putea include și informații legate de nivelul de studii al locuitorilor, deoarece un nivel crescut de instrucție școlară la nivel rural poate să contribuie în mod direct la un nivel crescut de avantaj competitiv, deoarece acesta poate susține dezvoltarea productivității și inovației, atragerea de investiții, dezvoltarea economică, dezvoltarea locală, dezvoltarea comunitară. Considerăm că nivelul de studii poate fi un factor cheie în determinarea avantajului competitiv la nivelul comunelor, influențând prin acțiune sale procesele de dezvoltare.

În ceea ce privește normalizarea sau standardizarea datelor, considerăm că în viitor metodologia propusă de noi poate fi îmbunătățită prin adăugarea și altor metode de normalizare pentru a vedea dacă acestea oferă rezultate similare. De asemenea, ar putea fi adăugată și ponderarea variabilelor, pentru a putea analiza impactul ponderilor variabilelor asupra rezultatului final al indicelui.

Bibliografie

Articole

- 1) Acuna, E., Rodriguez, C., (2004), The Treatment of Missing Values and its Effect on Classifier Accuracy, în Banks, D., McMorris, F.R., Arabie, P., Gaul, W. (eds) *Classification, Clustering, and Data Mining Applications. Studies in Classification, Data Analysis, and Knowledge Organisation*, Berlin, pp: 639-647, https://doi.org/10.1007/978-3-642-17103-1_60 DOI:10.1007/978-3-642-17103-1_60;
- 2) Aiginger, K., (2006), Competitiveness: From a Dangerous Obsession to a Welfare Creating Ability with Positive Externalities, *Journal of Industry, Competition and Trade*, Vol. 6, pp: 161–177, DOI 10.1007/s10842-006-9475-6;
- 3) Al Badi, K. S, (2018), The Impact of Marketing Mix on the Competitive Advantage of the SME Sector in the Al Buraimi Governorate in Oman, *Sage Open*, Nr. 8(3); pp: 1-10; DOI: <https://doi.org/10.1177/2158244018800838>;
- 4) Algieri, B., Aquino, A., Succurro, M., (2018), International Competitive Advantages In Tourism: An Eclectic View, *Tourism Management Perspectives*, Vol. 25, pp: 41-52, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2017.11.003>;
- 5) Ali, J.B., Anwar, G., (2021), Business Strategy: The Influence of Strategic Competitiveness on Competitive Advantage, *International Journal of Electrical, Electronics and Computers*, Vol. 6, Nr. 2, DOI:10.22161/eec.62.1;
- 6) Allen, A., și Dávila, J., (2005), Mind the Gap! Bridging the Rural-Urban Divide, *Development Planning Unit*. Online at www.id21.org/insights/insights41/insights-issu01-art00.html;
- 7) Andrews, C. W., și de Vries, M. S., 2007, High Expectations, Varying Outcomes: Decentralization and Participation in Brazil, Japan, Russia and Sweden, *International Review of Administrative Sciences*, Vol. 73 (3), pp: 424–451, DOI:10.1177/0020852307081151;
- 8) Anning-Dorson, T. (2018), Innovation and Competitive Advantage Creation: The Role of Organizational Leadership in Service Firms From Emerging Markets, *International Marketing Review*, Vol. 35, Nr. 4, pp: 580-600, DOI: <https://doi.org/10.1108/IMR-11-2015-0262>;

- 9) Annoni, P., Dijkstra, L., Gargano, N., (2017), *The EU Regional Competitiveness Index*, 2016, European Union, DOI:10.2776/94425;
- 10) Arrigoni S., Bobasu A. și Venditti F., (2022), Measuring Financial Conditions using Equal Weights Combination, *IMF Econ Rev*, Vol. 70(4), pp: 668–97, DOI: 10.1057/s41308-022-00170-y;
- 11) Arthur, I. K. (2008), Conceptualisation of Experience Economy as Competitive Advantage for Rural Food Industry and Rural Development, *Programme Book of Abstracts*, pp: 29-29;
- 12) Bacchini, F., Baldazzi, B., Di Biagio, L., (2019), The Evolution of Composite Indices of Well-Being an Application to Italy, *Growth Welfare Innovation Productivity*, online la adresa: https://www.growinpro.eu/wp-content/uploads/2019/10/working_paper_2019_22.pdf;
- 13) Balestrieri, M., (2014), Rurality and Competitiveness. Some Observations on the Local Area: The Case of the Sardinian Region, *Institute of Rural Management, International Journal of Rural Management*, Vol. 10(2), pp: 173–197; DOI: 10.1177/0973005214546599;
- 14) Balzaravičienė, S., Pilinkienė, V., (2012), Comparison and Review of Competitiveness Indexes: Towards the EU Policy, *Economics and Management*, Vol. 17 (1), pp: 103-109; DOI:10.5755/j01.em.17.1.2257;
- 15) Barbe, F.G., Triay, M.G., Haufe, C. (2016), The Competitiveness of the Uruguayan Rural Tourism Sector and its Potential to Attract German Tourists, *Competitiveness Review: An International Business Journal*, Vol. 26, Nr. 2; pp: 166-187, DOI: <http://dx.doi.org/10.1108/CR-06-2015-0050>;
- 16) Barney, B.J., (1991), Firm resources and Sustained Competitive Advantage, *Journal of Management*, Vol. 1, Nr. 1, pp: 99–120; DOI: <https://doi.org/10.1177/014920639101700108>;
- 17) Barney, J. B. și Hansen, M. H., (1994), Trustworthiness as a Source of Competitive Advantage, *Strategic Management Journal*, Vol. 15, Nr. S1, pp: 175-190, DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.4250150912>;
- 18) Barney, J. B., și Wright, P. M., (1998), On Becoming a Strategic Partner: the Role of Human Resources in Gaining Competitive Advantage, *Human Resource Management*, Vol. 37, Nr. 1, pp: 31-46, DOI: [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-050X\(199821\)37:1<31::AID-HRM4>3.0.CO;2-W](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-050X(199821)37:1<31::AID-HRM4>3.0.CO;2-W);
- 19) Bartlett, C., și Ghoshal, S., (2013), Building Competitive Advantage Through People, *Sloan Management Review*, Vol. 43, Nr. 2, pp: 33-41;

- 20) Becerra, M., (2008), A Resource-Based Analysis of the Conditions for the Emergence of Profits, *Journal of Management*, Vol. 34(6), pp: 1110-1126, DOI: <https://doi.org/10.1177/0149206308324323>;
- 21) Ben-Amor, R., Aguayo, E., și Miguel-Gómez, M. D., (2015), The Competitive Advantage of the Tunisian Palm Date Sector in The Mediterranean Region, *Spanish Journal of Agricultural Research*, Vol. 13, Nr. 2, pp: 1-8, DOI: <https://doi.org/10.5424/sjar/2015132-6390>;
- 22) Benzaquen, J., del Carpio, L.A., Zegarra, L.A., Valdivia, C.A., (2010), A Competitiveness Index for The Regions of a Country, *Cepal Review*, pp: 67-84; DOI: 10.18356/7781698b-en;
- 23) Bernard, J., (2019), Where Have all the Rural Poor Gone? Explaining the Rural-Urban Poverty Gap in European Countries, *Sociologia Ruralis*, Vol. 59, Nr. 3, pp: 369-392; DOI: <https://doi.org/10.1111/soru.12235>;
- 24) Bhawsar, P., și Chattopadhyay, U., (2015), Competitiveness: Review, Reflections and Directions, *Global Business Review*, Vol. 16(4) pp: 665-679, DOI: 10.1177/0972150915581115;
- 25) Bilbao-Terol, A., Arenas-Parra, M., Onopko-Onopko, V., (2019), Measuring Regional Sustainable Competitiveness: a Multi-Criteria Approach, *Operational Research*, Vol. 19, Nr. 3, pp: 637-660, DOI: 10.1007/s12351-017-0367-9;
- 26) Borsekova, K., Vitálišová, K., Anna, V., (2012), The Methodology of Use and Building Competitive Advantage on the Regional Level, *Journal of Security and Sustainability*, Nr. 2 (1), pp:41-50, DOI: 10.9770/jssi/2012.2.1(4);
- 27) Bredrup, H., (1995), Competitiveness and Competitive Advantage, *Rolstadås, A. (eds) Performance Management*, pp: 43-60, DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-011-1212-3_3;
- 28) Brenner, T., (2017), Identification of Clusters: An Actor-Based Approach, *Working Papers on Innovation and Space*, Nr. 02.17, Department of Geography, Marburg, pp: 1-19;
- 29) Buckley, P.J., (1988), The Limits of Explanation: Testing the Internalization Theory of the Multinational Enterprise, *Journal of International Business Studies*, Vol. 19, Nr. 2, pp: 181-193; DOI:10.1057/palgrave.jibs.8490382;
- 30) Bucur, E. C., și Bucur, S.I., (2016), Multicriterial Approach to Regional Competitiveness. Case Study: Region South-Muntenia, *Lucrări Științifice, Seria I*, Vol.Xviii, Nr. 1;
- 31) Budd, L., Hirmis, A., (2004), Conceptual Framework for Regional Competitiveness, *Regional Studies*, Vol. 38:9, pp: 1015-1028, DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/0034340042000292610>;

- 32) Burcea, M., (2012), A Multiregional Analysis of the Entrepreneurship in Romania'S Rural Area in the Context Of European Funding Opportunities, *Revista Economică, Journal of economic-financial theory and practice*, Nr. 4-5, 63, pp: 155-171;
- 33) Camagni, R., (2002), On the Concept of Territorial Competitiveness: Sound or Misleading?, *Urban Studies*, Vol. 39, Nr. 13, pp: 2395-2411; DOI: <https://doi.org/10.1080/0042098022000027022>;
- 34) Campbell, B. A., Coff, R., și Kryscynski, D., (2012), Rethinking Sustained Competitive Advantage from Human Capital, *Academy of Management Review*, Vol. 37, Nr. 3, pp: 376-395, DOI:10.5465/amr.2010.0276;
- 35) Cegliński, P., (2016), The Concept of Competitive Advantages. Logic, Sources and Durability, *Journal of Positive Management*, Vol. 7, Nr. 3, pp: 57–70, DOI: 10.12775/JPM.2016.016;
- 36) Chabowski, B.R., Mena, J. A., (2017), A Review of Global Competitiveness Research: Past Advances and Future Directions, *Journal of International Marketing*, American Marketing Association Vol. 25, Nr. 4, pp: 1–24, DOI: 10.1509/jim.16.0053;
- 37) Chang, S. C., Tein, S. W., Lee, H. M., (2010), Social Capital, Creativity, and New Product Advantage: An Empirical Study, *International Journal of Electronic Business Management*, Vol. 8, Nr. 1, pp: 43-55;
- 38) Charles, V., și Zegarra, L.F., (2014), Measuring Regional Competitiveness Through Data Envelopment Analysis: A Peruvian Case, *Expert Systems with Applications*, Vol. 41, Nr. 11, pp: 5371–5381, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2014.03.003>;
- 39) Cherchye, L., Moesen, W., Rogge, N., Van Puyenbroeck, T., (2011), Constructing Composite Indicators with Imprecise Data: A Proposal, *Expert Systems with Applications*, Vol. 38, Nr. 9, pp: 10940-10949, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.02.136>;
- 40) Chicoș, A., (2010), Avantaje competitive în teritorii identitar-productive din spațiul rural românesc – cazul zonelor viticole, *Urbanism, Arhitectură. Construcții*, Vol. 1, Nr. 2, pp: 13-18;
- 41) Chin, C.H., Thian, S.S. Z. and Lo, M.C., (2017), Community's Experiential Knowledge on the Development of Rural Tourism Competitive Advantage: A study on Kampung Semadang – Borneo Heights, Sarawak, *Tourism Review*, Vol. 72, Nr. 2, pp: 238-260, DOI: <https://doi.org/10.1108/TR-12-2016-0056>;
- 42) Chițea, M. A., (2016), Territorial Competitiveness in the Development Region South East, Case Study: Buzău County, Agrarian Economy and Rural

- Development – Realities and Perspectives for Romania, *The Research Institute for Agriculture Economy and Rural Development*, Bucharest, pp: 287-292;
- 43) Chuang, M.Y., Chen, C.J., Lin, M.J., (2016), The Impact of Social Capital on Competitive Advantage: The Mediating Effects of Collective Learning and Absorptive Capacity, *Management Decision*, Vol. 54, Nr. 6, pp: 1443-1463, DOI: <https://doi.org/10.1108/MD-11-2015-0485>;
 - 44) Constantin, D. L., și Dimian, G.C., (2007), Competitivitatea regiunilor din România în contextul integrării în Uniunea Europeană, *Jurnalul Economic*, Anul X, Nr. 24, pp: 91- 103; DOI: 10(24):91-103;
 - 45) Crouch, G.I., Ritchie, J.R., (1999), Tourism, Competitiveness, and Societal Prosperity, *Journal of Business Research*, Vol. 44, Nr. 3, pp: 137–152, DOI: [https://doi.org/10.1016/S0148-2963\(97\)00196-3](https://doi.org/10.1016/S0148-2963(97)00196-3);
 - 46) Czaplicka-Kolarz, K., Kruczek, M., Markowska, M.,(2020), Assessment Model of Region`s Competitive Advantage Based on Statistical Data and Indicators Analyses, *Scientific Papers of Silesian University of Technology, Organization and Management*, Nr. 145, pp: 57-70, DOI: <http://dx.doi.org/10.29119/1641-3466.2020.145.4>;
 - 47) Danon, M., (2014). Constructing a Novel Competitiveness Index for European Regions (No. 2014-42), pp: 1-32; *Groupe de REcherche en Droit, Economie, Gestion (GREDEG CNRS)*, University of Nice Sophia Antipolis;
 - 48) De Muro, P., Mazziotta, M., Pareto, A., (2012), Composite Indices of Development and Poverty: An Application to MDGs, *Social Indicators Research*, Vol. 104, Nr. 1, pp: 1-18, DOI:10.1007/s11205-010-9727-z;
 - 49) Deas, I., Giordano, B., (2011), Conceptualising and Measuring Urban Competitiveness in Major English Cities: An Exploratory Approach, 2011, Vol. 33, Nr. 8, pp: 1411-1429, DOI:10.1068/a33142;
 - 50) Diamantopoulos, A., Riefler, P., și Roth, K. P., (2008), Advancing Formative Measurement Models, *Journal of Business Research*, Vol. 61(12), pp: 1203–1218, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2008.01.009>
 - 51) Diamantopoulos, A., Winklhofer, H. M., (2001), Index Construction with Formative Indicators: An Alternative to Scale Development, *Journal of Marketing Research*, Vol. 38, Nr. 2, pp: 269-277, DOI:10.1509/jmkr.38.2.269.18845;
 - 52) Dobbie, M. J., și Dail, D., (2013), Robustness and Sensitivity of Weighting and Aggregation in Constructing Composite Indices, *Ecological Indicators*, Vol. 29, pp: 270–277, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ecolind.2012.12.025>;

- 53) Dziembowska-Kowalska, J., Funck, R. H. (1999), Cultural Activities: Source of Competitiveness and Prosperity in Urban Regions, *Urban Studies*, Vol. 36(8), pp: 1381-1398, DOI: <https://doi.org/10.1080/0042098993042>;
- 54) Esparcia, J., (2014), Innovation and Networks in Rural Areas. An Analysis From European Innovative Projects, *Journal of Rural Studies*, Vol. 34, pp: 1-14, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.12.004>;
- 55) Farhangfar, A., Kurgan, L., Dy, J., (2008), Impact of imputation of missing values on classification error for discrete data, *Pattern Recognition*, Vol. 41, Nr. 12, pp: 3692-3705, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.patcog.2008.05.019>;
- 56) Farrugia, N. (2008), Conceptual and Practical Issues in Constructing Composite Indices, online la adresa: https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/61612/1/Conceptual_and_practical_issues_in_constructing_composite_indices.pdf;
- 57) Farrugia, N., (2007), Conceptual Issues in Constructing Composite Indices, Occasional Papers on Islands and Small States, *Island and Small State Institute*, pp: 1-40, online la adresa: https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/40235/1/Conceptual_issues_in_constructing_composite_indices.pdf;
- 58) Flanagan, R., Lu, W., Shen, L., și Jewell, C., (2007), Competitiveness in Construction: a Critical Review of Research, *Construction Management and Economics*, 25:9, pp: 989-1000, DOI: 10.1080/01446190701258039;
- 59) Foss, N.J. and Knudsen, T. (2003), The Resource-Based Tangle: Towards a Sustainable Explanation of Competitive Advantage, *Managerial and Decision Economics*, Vol. 24, Nr. 4, pp: 291-307, Doi: <https://doi.org/10.1002/mde.1122>;
- 60) Ghemawat, P., Rivkin, J. W., (2006) - Revizuit, Creating Competitive Advantage, *Harvard Business School*, pp: 1-21;
- 61) Godday Orziemgbe, O., Kenneth Chukwujiokwe, A., și Tor Aondoaver, Z., (2014), Responsiveness To Knowledge As Key Determinant of Competitive Advantage a Resource-Based Study, *International Journal of Economics, Commerce and Management*, Vol. II (10), pp: 1-18;
- 62) Hanka, C., (2009), When is Fiscal Decentralization Good for Governance?, *Publius The Journal of Federalism*, Vol. 39, pp: 632-650, DOI: 10.1093/publius/pjn034;
- 63) Hatch, N. W. și Dyer, J. H., (2004), Human Capital and Learning as a Source of Sustainable Competitive Advantage, *Strategic Management Journal*, Vol. 25, Nr. 12, pp: 1155-1178, Doi: <https://doi.org/10.1002/smj.421>;

- 64) Hatsopoulos, G.N., Krugman, P.R., Summers, L.H. (1988), U.S Competitiveness: Beyond the Trade Deficit, *Science*, Vol. 241 (15), pp: 299-307; DOI: 10.1126/science.241.4863.299;
- 65) Herslund, L., (2012), The Rural Creative Class: Counterurbanisation and Entrepreneurship in the Danish Countryside, *Sociologia Ruralis*, Vol. 52, Nr. 2, pp: 235-255, DOI: 10.1111/j.1467-9523.2011.00560;
- 66) Hill, E., Wial, H. și Wolman, H., (2008), Exploring Regional Economic Resilience, *Working Paper*, pp: 1-16, DOI: 10.13140/RG.2.1.5099.4000.
- 67) Hofstede, G., (1994), The Business of International Business is Culture, *International Business Review*, Vol. 3, Nr. 1, pp: 1-14, DOI: [https://doi.org/10.1016/0969-5931\(94\)90011-6](https://doi.org/10.1016/0969-5931(94)90011-6);
- 68) Huggins, R., și Clifton, N., (2011), Competitiveness, Creativity, and Place-Based Development, *Environment and Planning A*, Vol. 43, pp: 1341-1362, DOI:10.1068/a43559;
- 69) Huovari, J., Kangasharju, A., Alanen, A., (2001), Constructing An Index for Regional Competitiveness, *Pellervo Economic Research Institute Working Papers*, Nr. 44, pp: 1-23; ISBN 952-5299-38-4; ISSN 1455-4623;
- 70) Ireland, R. D., Hitt, M. A., și Vaidyanath, D., (2002), Alliance Management as a Source of Competitive Advantage, *Journal of Management*, Vol. 28, Nr. 3, pp: 413-446, DOI: <https://doi.org/10.1177/014920630202800308>;
- 71) Işoraité, M. (2018), The Competitive Advantages Theoretical Aspects, *Business Economy / Management, Labor relations, Economic policy, Financial Markets*, Vol. 7, Nr. 1(14), pp: 1-6; <https://core.ac.uk/download/pdf/236086745.pdf>;
- 72) Isserman, A. M., Feser, E., Warren, D. E., (2009), Why Some Rural Places Prosper and Others Do Not, *International Regional Science Review*, Vol. 32 Nr. 3, pp: 300-342, DOI: 10.1177/0160017609336090;
- 73) Isserman, A. M., (2005), In the National Interest: Defining Rural and Urban Correctly in Research and Public Policy, *International Regional Science Review*, Vol. 28, Nr. 4:4, pp: 465-499; DOI: <https://doi.org/10.1177/0160017605279000>;
- 74) Japhet I., Olaoluwa A. și Olapeju I., (2021), A Review of Knowledge Management and its Application in the Contemporary Business Environment, *African Journal of Business Management*, Vol. 15, Nr. 10, pp: 274-282, DOI: <https://doi.org/10.5897/AJBM2021.9223>;
- 75) Jiang, Y., Shen, J., (2010), Measuring the Urban Competitiveness of Chinese Cities in 2000, *Cities*, Vol. 27, pp: 307-314, DOI:10.1016/j.cities.2010.02.004;

- 76) Kamukama, N., (2013), Intellectual Capital: Company's Invisible Source of Competitive Advantage, *Competitiveness Review: An International Business Journal*, Vol. 23, pp: 260-283, DOI: <https://doi.org/10.1108/10595421311319834>;
- 77) Kareska, K., Marjanova, T. J., (2016), Aspects of Competitiveness - Achieving Competitive Advantage of Organizations in Macedonia, *Journal of Economics*, Vol. 1 (2), pp: 1-11, ISSN: 1857-9973;
- 78) Kauko, M., (2002), The Competitive Advantage of Regions and Small Economic Areas. The Case of Finland, *Fennia: International Journal of Geography*, Vol. 180, pp: 191-198;
- 79) Kaur, V., Mehta, V., (2017), Dynamic Capabilities for Competitive Advantage: A Comparative Study of IT Multinationals in India, *SAGE Publications*, Vol. 21(1), pp: 1-21, DOI: 10.1177/0971890717701781;
- 80) Kharub, M., Sharma, R., (2017), Comparative Analyses of Competitive Advantage Using Porter Diamond Model (the case of MSMEs in Himachal Pradesh), *Competitiveness Review: An International Business Journal*, Vol. 27, Nr. 2, pp: 132-160, DOI: <https://doi.org/10.1108/CR-02-2016-0007>;
- 81) Krugman, P., (1994), Competitiveness: A Dangerous Obsession, *Foreign Affairs*, Vol. 73, Nr. 2, pp: 28-44; DOI:10.2307/20045917;
- 82) Kulish, I., (2016), Creating Competitive Advantages For Rural Areas By Improving The Efficiency Of Agricultural Production: A Regional Perspective, *Agricultural Economics and Rural Development, Institute of Agricultural Economics*, Vol. 13(1), pp: 13-24;
- 83) Ladner, A., Keuffer, N., (2021) Creating an Index of Local Autonomy – Theoretical, Conceptual, and Empirical Issues, *Regional and Federal Studies*, Vol. 31, Nr. 2, pp: 209-234, DOI: 10.1080/13597566.2018.1464443;
- 84) Lall, S., (2001), Competitiveness Indices and Developing Countries: An Economic Evaluation of the Global Competitiveness Report, *World Development*, Vol. 29, Nr. 9, pp: 1501-1525; DOI: [https://doi.org/10.1016/S0305-750X\(01\)00051-1](https://doi.org/10.1016/S0305-750X(01)00051-1);
- 85) Lengyel, I., (2016), Competitiveness of Metropolitan Regions in Visegrad Counties, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol. 223, pp: 357-362; DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.05.241>;
- 86) Lengyel, I., Rechnitzer, J., (2013), Drivers of Regional Competitiveness in the Central European Countries, *Transit Studies Review*, Vol. 20, Nr. 3; pp: 421-435, DOI 10.1007/s11300-013-0294-2;

- 87) Li, D.Y, Liu, J., (2014), Dynamic Capabilities, Environmental Dynamism, and Competitive Advantage: Evidence from China, *Journal of Business Research*, Vol. 67, 1, pp: 2793-2799. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2012.08.007>;
- 88) Li, H., Li, V., Skitmore, M., Wong, J.K.W. and Cheng, E.W., (2009), Competitiveness Factors: a Study of the Real Estate Market in China, *Construction Management and Economics*, Vol. 27 Nr. 6, pp: 567-569, DOI: 10.1080/01446190903005865;
- 89) Lin, B. W., (2003), Technology Transfer as Technological Learning: A Source of Competitive Advantage for Firms with Limited R&D Resources, *R&D Management*, Vol. 33, Nr. 3, pp: 327-341, DOI: <https://doi.org/10.1111/1467-9310.00301>;
- 90) Liu, C. H., Horng, J. S., Chou, S. F., Huang, Y. C., & Chang, A. Y., (2018), How to Create Competitive Advantage: the Moderate Role of Organizational Learning as a Link Between Shared Value, Dynamic Capability, Differential Strategy, and Social Capital, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, Vol. 23(8), pp: 747–764, DOI: <https://doi.org/10.1080/10941665.2018.1492943>;
- 91) Lopes, A.P., Muñozb, M. M., Alarcón-Urbistondo, P., (2018), Regional Tourism Competitiveness Using the PROMETHEE Approach, *Annals of Tourism Research*, Vol. 73, pp: 1–13, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.07.003>;
- 92) Ma, H., (1999), Constellation of Competitive Advantage: Component and Dynamics, *Management Decision*, Vol. 37/4, pp: 348-356, DOI:10.1108/00251749910269393;
- 93) Ma, H., (2000), Competitive Advantage and Firm Performance, *Competitiveness Review: An International Business Journal Incorporating Journal of Global Competitiveness*, Vol. 10, Nr. 2, pp: 15-32, DOI:10.1108/eb046396;
- 94) Mahon, M., McGrath, B., Ó Laoire, L., Collins, P., (2018), Artists as Workers in the Rural; Precarious Livelihoods, Sustaining Rural Futures, *Journal of Rural Studies*, Vol. 63, pp: 271-279, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.04.001>;
- 95) Malecki, E., (2004), Jockeying for Position: What it Means and Why it Matters to Regional Development Policy When Places Compete, *Regional studies*, Taylor & Francis Group, Vol 38, Nr. 9, pp: 1101-1120; DOI: <https://doi.org/10.1080/0034340042000292665>;
- 96) Malkowski, A., (2017), Creating Competitiveness of Peripheral Areas: The Study of Poland's Eastern Border Regions, *Journal of Corporate Responsibility and Leadership*, Vol. 4, Nr. 2, DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/JCRL.2017.011>, pp: 73-87;

- 97) Margarian, A., Hundt, C., (2023), One Economy, But Different Growth Regimes: Why Germany'S Rural East Is Still Lagging, *Competitiveness Review: An international Business Journal*, Vol. 33, Nr. 7, pp: 1-21; DOI: 10.1108/CR-09-2022-0130;
- 98) Mariani, F., Ciommi, M., (2022), Aggregating Composite Indicators Through the Geometric Mean: A Penalization Approach, *Computation*, Vol. 10, Nr. 64, pp: 1-17, DOI: <https://doi.org/10.3390/computation10040064>;
- 99) Markey, S., Halseth, G., și Manson, D., (2006), The Struggle to Compete: From comparative to competitive advantage in Northern British Columbia, *International Planning Studies*, Vol. 11, Nr. 1, pp: 19-39; DOI: 10.1080/13563470600935016;
- 100) Mazziotta, M., Pareto, A., (2013), Methods For Constructing Composite Indices: One For All Or All For One?, *RIEDS - Rivista Italiana di Economia, Demografia e Statistica - The Italian Journal of Economic, Demographic and Statistical Studies*, Vol. 67(2), pp: 67-80; online la adresa: https://www.istat.it/it/files/2013/12/Rivista2013_Mazziotta_Pareto.pdf;
- 101) Mazziotta, M., Pareto, A., (2016), On a Generalized Non-Compensatory Composite Index for Measuring Socio-Economic Phenomena, *Social Indicators Research*, Vol. 127, pp: 983-1003, DOI 10.1007/s11205-015-0998-2;
- 102) Mazziotta, M., Pareto, A., (2018), Measuring Well-Being Over Time: the Adjusted Mazziotta-Pareto Index versus other Non-Compensatory Indices, *Social Indicators Research*, Vol. 136, pp: 967-976, DOI: <https://doi.org/10.1007/s11205-017-1577-5>;
- 103) Mărginean, I., (2006), Calitatea vieții, condițiile de viață ale populației din mediul rural, *Revista Calitatea Vieții*, Vol. 17, Nr. 1-2, pp: 153-170;
- 104) Mcgranahan, D., Wojan, T., (2007), Recasting the Creative Class To Examine Growth Processes In Rural And Urban Counties, *Regional Studies*, Vol. 41:2, pp: 197-216, DOI: 10.1080/00343400600928285;
- 105) Medilo Jr. C.G., și Aniga, F. C., (2018), What Can Municipalities Do to Enhance Competitive Advantage?, *Journal of Educational and Human Resource Development*, Vol. 6, pp: 288-297, DOI: <https://doi.org/10.61569/h9dtdb97>;
- 106) Medilo Jr., C. G. și Aniga F. C., (2018), Determining Competitive Advantage of Communities in a Rural Setting, *Journal of Educational and Human Resource Development*, Vol. 6:1-4, pp: 227-237, DOI: <https://doi.org/10.61569/arbv5r50>;
- 107) Michalek, J., Zarnekow, N., (2012), Application of the Rural Development Index to Analysis of Rural Regions in Poland and Slovakia, *Social Indicators Research*, Vol. 105 (1), pp: 1-37, DOI:10.1007/s11205-010-9765-6;

- 108) Mikkonen, K., (2002), The Competitive Advantage of Regions and Small Economic Areas. The Case of Finland, *Fennia - International Journal of Geography*, Vol. 180, Nr. 1, pp: 191-198;
- 109) Murray, C.E.C., (2011), Driving long term urban success: culture, creativity, competitiveness, and a psychological perspective on the city, *International Journal of Urban Sciences*, Vol. 15:2, pp: 71-78, DOI: 10.1080/12265934.2011.615903;
- 110) Naserbakht, M., Asgharizadeh, E., Mohaghar, A., și Naserbakht, J. (2008), Merging the Porter's Diamond Model with SWOT Method in order to Analyze the Iranian Technology Parks Competitiveness Level, *PICMET '08 - 2008 Portland International Conference on Management of Engineering & Technology*, pp: 276-283, DOI: 10.1109/PICMET.2008.4599633;
- 111) Nasi, G., Choi, H., Cuccinielo, M., Christensen, R., (2022), A Systematic Literature Review of City Competitiveness: A 30-year Assessment and Future Agenda for Public Administration, *Public Management Review*, Vol. 25, pp: 1562-1586;
- 112) Newbert, S.L., (2008), Value, Rareness, Competitive Advantage, and Performance: a Conceptual Level Empirical Investigation of the Resource-Based View Of The Firm, *Strategic Management Journal*, Vol. 29, Nr. 7, pp: 745-768; <https://doi.org/10.1002/smj.686>;
- 113) O'Shannassy, T., (2008), Sustainable Competitive Advantage or Temporary Competitive Advantage. Improving Understanding of an Important Strategy Construct, *Journal of Strategy and Management*, Vol. 1, Nr. 2, pp: 168-180, DOI 10.1108/1755425081092635;
- 114) Pavelea, A.M., Neamțu, B., Hințea, C.A., (2022), What Happens When Data Lies? A Case Study Of Measuring City Attractiveness in Romania, *Lex-Localis - Journal of Local Self-Government*, Vol. 20, Nr. 3, pp: 565-580; DOI: 10.4335/20.3.565-580(2022);
- 115) Pavelea, A.M., Neamțu, B., Nijkamp, P., Kourtit, K., (2021), Is the Creative Class a Game Changer in Cities? A Socioeconomic Study on Romania, *Sustainability*, Vol. 13, (11), pp: 1-16, DOI: <https://doi.org/10.3390/su13115807>;
- 116) Pawlowska, A., (2017), Territorial Partnerships in Rural Regions— Neo-Institutional Perspective, *Polish Sociological Review*, Vol. 197, Nr. 1, pp: 95-108, ISSN 1231 – 1413;
- 117) Peteraf, M.A. și Barney, J.B., (2003), Unraveling the Resource Based Tangle, *Managerial and Decision Economics*, Vol. 24, Nr. 4, pp: 309-323; DOI: 10.1002/mde.1126;

- 118) Petryl , V., (2016), Does the Global Competitiveness Index Demonstrate the Resilience of Countries to Economic Crises?, *Ekonomika*, Vol. 95, Nr. 3, pp: 28-36, DOI: <https://doi.org/10.15388/Ekon.2016.3.10326>;
- 119) Podgorskaya, S.  i Schitov, S., (2020), Model for Assessing the Competitiveness of Rural Areas in the Region in the New Economic Conditions, *E3S Web of Conferences* 210, 14001, DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202021014001>;
- 120) Podobnik, B., Horvatic, D., Y. Kenett, D., Stanley, H. E., (2012), The Competitiveness Versus the Wealth of a Country, *Scientific Reports*, Vol. 2, Nr. 678, pp: 1-7; DOI: 10.1038/srep00678;
- 121) Poernomo, D., Karyadi, H., Oktawirani, P., Harsono, S.S., (2024), Competitive Advantage Analysis Based on Location Specificity: Research on Coffee Cafes in Indonesia, *Tec Empresarial Journal*, Costa Rica, Vol. 19, Nr. 1, pp: 656-669, P-ISSN:1659-2395;E-ISSN:1659-3359;
- 122) Poot, J., (1999), Reflections on Local and Economy-wide Effects of Territorial Competition, *School of Management Working Papers*, pp: 1-39; Retrieved from <https://ojs.victoria.ac.nz/somwp/article/view/7247>;
- 123) Popa, F. (2015), Regional Competitiveness, Conceptual Elements, *Studies and Scientific Researches: Economics Edition*, Vol. 22, pp: 14-22; DOI:10.29358/SCECO.V0I22.334;
- 124) Porter, M. E., (1990), The Competitive Advantage of Nations, *Harvard Business Review*, pp: 73-91; <https://hbr.org/1990/03/the-competitive-advantage-of-nations>;
- 125) Porter, M. E., (2000), Location, Competition, and Economic Development: Local Clusters in a Global Economy, *Economic Development Quarterly*, Vol. 14, Nr. 1, pp: 15-34, DOI: <https://doi.org/10.1177/089124240001400105>;
- 126) Porter, M. E., Kramer, M. R., (2006), Strategy and Society - The link between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility, *Harvard Business Review*, Vol. 84, Nr. 12; pp: 78-92;
- 127) Powell, T. C., (1992), Organizational Alignment as Competitive Advantage, *Strategic Management Journal*, Vol. 123, pp: 119-134, DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.4250130204>;
- 128) Purnomo, S., Rahayu, E. S., Riani, A. L., Suminah, S.,  i Udin, U., (2020), Empowerment Model for Sustainable Tourism Village in an Emerging Country, *Journal of Asian Finance, Economics, and Business*, Vol. 17, Nr. 2, pp: 261-270, DOI: <https://doi.org/10.13106/jafeb.2020>;

- 129) Refaat, E., Hadi, A., (2017), Constructing Composite Indices Some Lessons from Developing an Economic and Social Rights Fulfillment Index for Egypt, *International Journal of Sociology and Social Policy*, Vol. 38, Nr. 1/2, pp: 58-86; DOI:10.1108/IJSSP-12-2016-0135;
- 130) Roelandt, T., den Hertag P., (1999), Cluster Analysis And Cluster – Based Policy Making In OECD Countries: An Introduction To The Theme, *Boosting Innovation: The Cluster Approach*, OECD, pp: 9-23, DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264174399-en>;
- 131) Roman, M., Roman, M., Prus, P., Szczepanek. M., (2020), Tourism Competitiveness of Rural Areas: Evidence from a Region in Poland, *Agriculture*, Vol. 10, Nr. 11, pp: 2-19, DOI: 10.3390/agriculture10110569;
- 132) Rowe, J.E., McLaren, D., (2017), Exploring Competitive Advantage in a Regional Community Context, *Australasian Journal of Regional Studies*, Vol. 23, Nr. 2, pp: 152-173;
- 133) Rustantono, H., Soetjipto, B. E., Wahjoedi, W., Sunaryanto, S., (2020), Socio - Economic Factors and Rural Competitive Advantage: The Moderating Role of Economic Literacy, *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, Vol. 7, Nr. 8, pp: 151-159, DOI:10.13106/jafeb.2020.vol7.no8.151;
- 134) Sánchez-Zamora, P., Gallardo-Cobos, R., Ceña-Delgado, F., (2014), Rural Areas Face the Economic Crisis: Analyzing the Determinants of Successful Territorial Dynamics, *Journal of Rural Studies*, Vol. 35, pp: 11-25, DOI: 10.1016/j.jrurstud.2014.03.007;
- 135) Santeramo, F.G., (2015), On the Composite Indicators for Food Security: Decisions Matter!, *Food Reviews International*, Vol. 31(1), pp: 63–73, DOI: <https://doi.org/10.1080/87559129.2014.961076>;
- 136) Scaccabarozzi, A., Mazziotta, M., Bianchi, A., (2022), Measuring Competitiveness: A Composite Indicator for Italian Municipalities, *Social Indicators Research*, Vol. 173, pp: 53–82, DOI: <https://doi.org/10.1007/s11205-022-02990-x>;
- 137) Schoemaker, P.J.H. (1990), Strategy, Complexity and Economic Rent, *Management Science*, Vol. 36, Nr. 10, pp: 1178-1192, DOI: <https://doi.org/10.1287/mnsc.36.10.1178>;
- 138) Šegota, A., Tomljanović, M., Huđek, I., (2017), Contemporary Approaches to Measuring Competitiveness – the Case of EU Member States, *Proceedings of Rijeka School of Economics*, Vol. 35, Nr. 1, pp: 123-150; DOI: 10.18045/zbefri.2017.1.123;

- 139) Sigalas, C. și Economou, V. P., (2013), Revisiting the Concept of Competitive Advantage. Problems And Fallacies Arising From its Conceptualization, *Journal of Strategy and Management*, Vol. 6, Nr. 1, pp: 61-80, DOI: 10.1108/17554251311296567;
- 140) Siggel, E., (2006), International Competitiveness and Comparative Advantage: A Survey and a Proposal for Measurement, *Journal of Industry, Competition and Trade*, Vol. 6, pp: 137 – 159, DOI: 10.1007/s10842-006-8430-x;
- 141) Simionescu, M., (2016), Competitiveness and Economic Growth in Romanian Regions, *Journal of Competitiveness*, Vol. 8, Nr. 4, pp: 46 - 60, DOI: 10.7441/joc.2016.04.03;
- 142) Snieška, V., și Bruneckienė, J., (2009), Measurement of Lithuanian Regions by Regional Competitiveness Index, *Engineering economics*, Vol. 1, Nr. 61, pp: 45-57; DOI: 10.5755/J01.EE.61.1.11584;
- 143) Stauber, K. N., (2001), Why Invest in Rural America and How? A Critical Public Policy Question for the 21st Century, *Economic Review, Federal Reserve Bank of Kansas City*, Vol. 86, Nr. Q II, pp: 57-87;
- 144) Stănică, V. I., (2022), Rural–urban hub Cluj. Proiectul pilot de conectare rural–urban în zona metropolitană Cluj-Napoca, *Revista Transilvană de Științe Administrative*, Vol. 2 (51), pp: 50–64;
- 145) Švagždienė, B., Perkumienė, D., (2017), Evaluation of Competitiveness Factors of Rural Communities, *Proceedings of the 8th International Scientific Conference Rural Development 2017*, pp: 1344-1349, DOI: <http://doi.org/10.15544/RD.2017.211>;
- 146) Talaja, A., (2012), Testing VRIN Framework: Resource Value and Rareness as Sources of Competitive Advantage and Above Average Performance, *Journal of Contemporary Management*, Vol.17, Nr. 2, pp: 51-64;
- 147) Tandir, N., Konakli, Z., Bajramovic, S., (2016), Supporting the Theory on the Potentials of Immobile Resources for Creating Competitive Advantages in Rural Areas, *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, Vol. 5, Nr. 4, pp: 62-78; DOI: 10.6007/IJAREMS/v5-i4/2320;
- 148) Tandir, N., Konakli, Z., Bajramovic, S., (2016), Socio-Economic Differences in the Development of Rural Areas in Federation of Bosnia and Herzegovina – Case Study, *European Scientific Journal*, Vol. 12, Nr. 25, pp: 70-89; DOI: 10.19044/esj.2016.v12n25p70;
- 149) Thulemark, M., Hauge, A., (2014), Creativity in the Recreational Industry. Re-conceptualization of the Creative Class Theory in a Tourism-Dominated Rural

- Area, *Scandinavian Journal of Public Administration*, Vol. 18, Nr. 1, pp: 87-105; DOI: 10.58235/sjpa.v18i1.15706;
- 150) Tudor, M.M., (2016), Evaluation of Rural Competitiveness, Case Study Romania, Agrarian Economy and Rural Development – Realities and Perspectives for Romania, *The Research Institute for Agriculture Economy and Rural Development*, pp: 2-9;
 - 151) Urbancová, H., (2013), Competitive Advantage Achievement Through Innovation and Knowledge, *Journal of Competitiveness*, Vol. 5, Nr. 1, pp: 82-96, DOI: 10.7441/joc.2013.01.06;
 - 152) Voinescu, R., și Moisoiu, C., (2015), Competitiveness, Theoretical and Policy Approaches. Towards a more competitive EU, *Procedia Economics and Finance*, Vol. 22, pp: 512 – 521; DOI: 10.1016/S2212-5671(15)00248-8
 - 153) Vuković, D., Wei, L., (2010), Regional Competitiveness: the Case of Western China, *Journal of the geographical, Institute "Jovan Cvijić" Sasa*, Vol. 60, Nr. 1, pp: 107-124, DOI: 10.2298/IJGI1001107V;
 - 154) Waldorf, B., (2006), A Continuous Multi-Dimensional Measure of Rurality: Moving Beyond Threshold Measures, *Paper presented at Annual Meetings of the Association of Agricultural Economics, 2 Long Beach, California*, pp: 1-29; DOI: 10.22004/ag.econ.21383;
 - 155) Walley, K., Thwaites, D., (1996), A Review, Synthesis and Interpretation of the Literature on Competitive Advantage, *Journal of Strategic Marketing*, Vol. 4, Nr. 3, pp: 163-179, DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/096525496346885>;
 - 156) Wang, H., (2014), Theories for Competitive Advantage în H. Hasan (Eds.), *Being Practical with Theory: A Window into Business Research*, pp: 33-43, Wollongong, Australia: THEORI.http://eurekaconnection.files.wordpress.com/2014/02/p-33-43-theories-of-competitive-advantage-theori-ebook_finaljan2014-v3.pdf;
 - 157) Wardanna I.M., Sukaatmadja I.P.G., Yasa N.N.K., Setini M., (2020), Comparative and Competitives Advantages: Perspective of Rural Tourism (study on tourism in the province of Bali Indonesia), *GeoJournal of Tourism and Geosites*, Vol. 33, Nr. 4, pp: 1493-1500; DOI: 10.30892/gtg.334spl07-598;
 - 158) Wei, Y., Huang, C., Li, J., Xie, L., (2016), An Evaluation Model for Urban Carrying Capacity: A Case Study of China's Mega-Cities, *Habitat International*, Vol. 53, pp: 87-96, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.habitatint.2015.10.025>;
 - 159) Wernerfelt, B., (1984), A Resource-Based View of the Firm, *Strategic Management Journal*, Vol. 5, Nr. 2, pp: 171-180; DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.4250050207>;

- 160) Wignaraja, G., și Joiner, D., (2004), *Measuring Competitiveness in the World's Smallest Economies: Introducing the SSMECI*; ERD Working Paper Economics and research Department, Nr. 69; Asian Development Bank, Philippines;
- 161) Zheliazkov, G., Zaimova, D., Genchev, E., Toneva, K., (2015), *Cluster Development In Rural Areas, Economics of Agriculture*, Vol. 1, pp: 73-94, DOI: 10.5937/ekoPolj1501073Z.

Cărți

- 1) Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, (2021), *Planul de dezvoltare regională Nord-Vest 2021-2027*, online la adresa: <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2021/02/PDR-NV-2021-2027-versiunea-feb-2021.pdf>;
- 2) Aiginger, K., Firgo, M., (2017), *Regional competitiveness: connecting an old concept with new goals* în: Robert Huggins și Piers Thompson (ed.), *Handbook of Regions and Competitiveness*, chapter 7, pp: 155-191, Edward Elgar Publishing;
- 3) Ansoff, H.I., (1965), *Corporate Strategy*, McGraw-Hill, New York;
- 4) Atkinson, R.D., (2004), *Reversing Rural America's Economic Decline: The Case for a National Balanced Growth Strategy*, Washington: Progressive Policy Institute;
- 5) Banca Mondială în România și Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, (2020), *Anexa 1 la Livrabilul Aferent Subactivității 2.1: Actualizarea Indicelui de dezvoltare umană locală pentru anul 2018 și o metodologie pentru calcularea regulată a IDUL*, online la adresa: https://www.mdipa.ro/userfiles/sipoca711/anexe_livrabil2_1.pdf;
- 6) Barney, J. B., și Clark, D.N., (2007), *Resource-Based Theory Creating and Sustaining Competitive Advantage*, Oxford University Press;
- 7) Barney, J.B., (1997), *Gaining and Sustaining Competitive Advantage*, Addison-Wesley Publishing Company.
- 8) Besanko, D., Dranove, D. și Shanley, M. (2nd ed) (2000), *Economics of Strategy*, John Wiley & Sons, NY;
- 9) Bristow, G., (2010), *Critical Reflections on Regional Competitiveness: Theory, Policy and Practice*, Routledge;
- 10) Chandler, A., (1962), *Strategy and Structure*, MIT Press, Boston;
- 11) Cristea, M., Mare, C., Moldovan, C., China, A., Farole, T., Vințan, A., Park, J., Garrett, K. P., Ionescu-Heroiu, M., (2017), *Orașe Magnet: Migrație și Navetism în România*, Washington, DC: Banca Mondială.

- 12) Dabson, B., (2007), *Rural-Urban Interdependence: Why Metropolitan and Rural America Need Each Other*, Washington, DC: Brookings Institution, A Background Paper Prepared for The Blueprint for American Prosperity Metropolitan Policy Program at Brookings;
- 13) Dijkstra, L., Papadimitriou, E., Martinez, B.C., de Dominicis, L. și Kovacic, M., 2023, *EU Regional Competitiveness Index 2.0 2022 edition*, Comisia Europeană, Regional and Urban Policy, Luxembourg: Publications Office of the European Union, Revised in May, 2023; doi:10.2776/46106;
- 14) Doz, Y., și Prahalad, C. K., 2012, *Quality of Management: An Emerging Source of Global Competitive Advantage?* în N. Hood & J.E. Vahlne (Eds.), *Strategies in Global Competition (RLE International Business)*: Selected Papers from the Prince Bertil Symposium at the Institute of International Business (p. 345-370). Abingdon: Routledge.
- 15) Esen, A., Asik-Dizdar, O., Maden, C., (2015), Social Innovation as Driver of Regional Competitiveness: A Conceptual Framework, pp: 113-126, în *Handbook of Research on Global Competitive Advantage through Innovation and Entrepreneurship*, Luís M. Carmo Farinha, João J. M. Ferreira, Helen Lawton Smith, Sharmistha Bagchi-Sen; DOI:10.4018/978-1-4666-8348-8.ch008;
- 16) Eurostat, (2018), *Methodological Manual on Territorial Typologies 2018 edition*; online la adresa: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/9507230/KS-GQ-18-008-EN-N.pdf/a275fd66-b56b-4ace-8666-f39754ede66b?t=1573550953000>;
- 17) Eurostat, (2019), *Methodological Manual on Territorial Typologies*, Statistical Office of the European Union, ISBN: 978-92-79-94874-9, online: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Territorial_typologies_manual;
- 18) Fang W-T., (2020), *Tourism in Emerging Economies, The way we Green, Sustainable and Healthy*, National Taiwan Normal University;
- 19) Florida, R., (2012), *The Rise of the Creative Class*, revisited, New York;
- 20) Garcia-Perez, A., Cegarra-Navarro, J.G., Jahantab, M.M., (2018), Knowledge Sharing as a Driver of Competitive Advantage: Two Cases from the Field, pp: 145-167, 2018, în E.-M. Vătămănescu, F. Pînzaru (eds.), *Knowledge Management in the Sharing Economy*, Knowledge Management and Organizational Learning 6, Springer International Publishing AG, https://doi.org/10.1007/978-3-319-66890-1_8;
- 21) Ghemawat, P., (1991), *Commitment: The Dynamic of Strategy*, Free Press, New York;

- 22) Huggins, R. A., Izushi, H., (2007), *Competing for Knowledge – Creating, Connecting and Growing*, Routledge;
- 23) Huggins, R., Thompson, P., (2017), *Handbook of Regions and Competitiveness Contemporary Theories and Perspectives on Economic Development*, Northampton, USA, DOI 10.4337/9781783475018;
- 24) Ketels, C., (2016), *Review of Competitiveness Frameworks*, National Competitiveness Council, Dublin;
- 25) Ladner, A., Keuffer, N., Baldersheim, H., Hlepas, N., Swianiewicz, P., Steyvers, K., Navarro, C., (2019), *Patterns of Local Autonomy in Europe*, Palgrave Macmillan Cham, DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-95642-8>;
- 26) Lynch, R., (2009), *Strategic Management*, Pearson Education;
- 27) Nardo, M., Saisana, M., Salteli, A., Tarantola, S., Hoffman, A., Giovannini, E., (2008), *Handbook on Constructing Composite Indicators and User Guide*, OECD Statistics Working Paper, DOI: 10.1787/533411815016;
- 28) Nardo, M., Saisana, M., Saltelli, A., Tarantola, S., (2005), *Tools for Composite Indicators Building*, Comisia Europeană, online la adresa: https://www.researchgate.net/profile/Michaela-Saisana/publication/277294848_Tools_for_Composite_Indicators_Building/links/55c4894b08aeca747d607ce2/Tools-for-Composite-Indicators-Building.pdf;
- 29) Ndlovu, T., și Mariussen, A., (2015), *From Competitive Agility to Competitive Leapfrogging: Responding to the Fast Pace of Change*, pp: 1-12 în *Handbook of Research on Global Competitive Advantage through Innovation and Entrepreneurship*, Luís M. Carmo Farinha, João J. M. Ferreira, Helen Lawton Smith, Sharmistha Bagchi-Sen;
- 30) Pavel, A., (2020), *Investițiile publice în infrastructura de bază și dezvoltarea economică locală a comunelor din Regiunea Nord-Vest în perioada 2002-2014*, Presa Universitară Clujeană, ISBN 978-606-37-0732-2;
- 31) Pfeffer, J., (1995), *Competitive Advantage Through People: Unleashing the Power of the Work Force*, United States: Harvard Business Press;
- 32) Pintilia, L., Pisică, S., Gheorghe, F., Singaglia, L.C., Drăgușin, L. M., Marinescu, A.A.M., Ioniță, A. C., Bălțeanu, L., Rădoi, S., Alexevici, N., Dima, I., Cîrstea, F., Constantinescu, G., Ștefănescu, D., (2023), *România în cifre - breviar statistic*, Institutul Național De Statistică;
- 33) Pitulac, T., (2007), *Comunitate*, în Zamfir, C. and Stanescu, S.M. *Enciclopedia dezvoltării Sociale*. București: Editura POLIROM.

- 34) Porter, A., (2009), *Operation Management* în Albert Porter și Ventus Publishing APs. The Free Press;
- 35) Porter, M. E. (1980), *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*, New York: Free Press, (Republished with a new introduction, 1998);
- 36) Porter, M. E., (1985), *Competitive Advantage*, New York: The Free Press;
- 37) Porter, M. E., Ketels, C.H.M., Miller, K. K., Bryden, R., (2004), *Competitiveness in Rural U.S. Regions: Learning and Research Agenda*, U.S. Economic Development Administration, Institute for Strategy and Competitiveness, Harvard Business School;
- 38) Porter, M., (1985), *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*, Free Press, New York.
- 39) Romeo, G. L., (2012), *Decentralizing for Development: The Developmental Potential of Local Autonomy and the Limits of Politics-Driven Decentralization Reforms*, ICLD, Sweden;
- 40) Sandu, D., Corad, B., Iamandi-Cioinaru, C., Man, T., Marin, M., Moldovan, C., Neculau, G., (2016), *Atlasul zonelor rurale marginalizate și al dezvoltării umane locale din România*, Banca Mondială;
- 41) Sandu, D., Ionescu-Heroiu, M., Franț, O., Butacu, B., Moldoveanu, G., (2018), *An Update of the Local Human Development Index for 2018, and Methodology for Regularly Calculating the LHD* in Cira, D., Kriss (coord.), P., *Romania Urban Policy*, MLPAD, The World Bank Group;
- 42) Săgeată, D. R., (2006), *Deciziile politico-administrative și organizarea teritoriului*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I” Editura Top Form București;
- 43) Shucksmith, M., (2012), *Future Directions in Rural Development*, CarnegieUK Trust;
- 44) Solvell, O., Lindqvist, G., Ketels, C., (2003), *The Cluster Initiative Greenbook*, Ivory Tower Publishers.
- 45) Stănică, V.I., (2014), *Dezvoltare comunitară: studii de caz*, Cluj-Napoca: Accent;
- 46) Storper, M., (1997), *The Regional World. Territorial Development in a Global Economy* New York: Guilford Press;
- 47) Thompson, A.A., Peteraf, M.A., Gamble, J.E., Strickland III, A.J., (2018), *Crafting and Executing Strategy The Quest for Competitive Advantage: Concepts and Cases Twenty-First Edition*, McGraw-Hill Education;

- 48) Thompson, N., Ward, N., (2005), *Rural Areas and Regional Competitiveness; Centre for Rural Economy Research Report*, Local Government Rural Network;
- 49) Treisman, D., (2007), *The Architecture of Government: Rethinking Political Decentralization*, Cambridge: Cambridge University Press.
- 50) Țurlea, G., Cojanu, B., Alexoei, A., Neculau, G., Petrariu, R., (2014), *Avantajele competitive ale României pe piața internă a UE*, Institutul European din România;
- 51) Universitatea de arhitectură și urbanism Ion Mincu, (2016), *Studiu de fundamentare în vederea actualizării PATN - Secțiunea rețeaua de localități*, București, online la adresa: https://www.mdlpa.ro/userfiles/PATN_etapaIII.pdf;
- 52) Winter, S. G., (1995), *Four R's of Profitability: Rents, Resources, Routines and Replication*. The Wharton School, University of Pennsylvania;
- 53) Woods, M., (2018), *Conceptualisation of Rural-Urban Relations and Synergies, Deliverable 1.1*, Robust.

Legi

- 1) Legea nr. 219 (2015) Privind economia socială, publicată în Monitorul Oficial nr. 561 din 28 iulie 2015;
- 2) Legea nr. 290, (2018) Pentru modificarea și completarea Legii nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României, Text publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1052 din 12 decembrie 2018;
- 3) Ordinul nr. 143/2005 privind definirea și caracterizarea spațiului rural, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Text publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 382 din 06 mai 2005;
- 4) Ordinul nr. 724/1.082/360/2013 privind atestarea produselor tradiționale, Text publica în Monitorul Oficial nr. 688 din 11 noiembrie 2013.

Surse web

- 1) Banca Mondială, Planul de Amenajare a teritoriului județului Cluj, 2019, Raport intermediar de implementare, online la adresa: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/936071624654577881/pdf/Substantiation-Study-on-Population.pdf>;
- 2) Center for Regional Development, Purdue University, Indiana Business Research Center, Kelley School of Business, Indiana University, Strategic Development Group, Inc., 2007;

- 3) Ciuchea, A., Pisiță, S., Gheorghe, C., Ioniță, A. C., Bălțeanu, L.E., Cambir, A., Alexevici, N., Pintilia, L., Dima, I., Cîrstea, Sinigaglia, L. C., Constantinescu, G., (2020), *Statistica Teritorială, Repere Economice și sociale regionale*, Institutul Național de Statistică, București, România;
- 4) Ciuchea, A., Pisiță, S., Gheorghe, C., Ioniță, A. C., Bălțeanu, L.E., Cambir, A., Alexevici, N., Pintilia, L., Dima, I., Cîrstea, Mihăescu, R., Constantinescu, G., (2019), *Statistica Teritorială, Repere Economice și sociale regionale*, Institutul Național de Statistică, București, România;
- 5) Ciuchea, A., Pisiță, S., Gheorghe, C., Ioniță, A. C., Bălțeanu, L.E., Cambir, A., Alexevici, N., Pintilia, L., Dima, I., Cîrstea, Sinigaglia, L., Ghilencea, L., (2017), *Statistica Teritorială, Repere Economice și sociale regionale*, Institutul Național de Statistică, București, România;
- 6) Ciuchea, A., Pisiță, S., Gheorghe, F., Sinigaglia, L. C., Ioniță, A. C., Bălțeanu, L.E., Cambir, A., Alexevici, N., Dima, I., Cîrstea, F., Simion, A., Constantinescu, G., Pintilia, L., Gavrilă, L., (2021), *Statistica Teritorială*, Institutul Național de Statistică, București, România;
- 7) Ciuchea, A., Pisiță, S., Gheorghe, F., Sinigaglia, L. C., Ioniță, A. C., Bălțeanu, L.E., Cambir, A., Alexevici, N., Dima, I., Cîrstea, F., Simion, A., Constantinescu, G., Pintilia, L., Gavrilă, L., (2022), *Statistica Teritorială*, Institutul Național de Statistică, București, România;
- 8) Comisia Europeană, Planul strategic PAC al României, pe scurt, Fișă informativă, 24 aprilie, 2023, online la adresa: [https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/romania_ro#:~:text=23%20%25%20din%20for%C8%9Ba%20de%20munc%C4%83,angajate%20%C3%AEn%20agricultur%C4%83%20din%20UE.&text=Rom%C3%A2nia%20este%2C%20de%20asemenea%2C%20una,ani%20\(44%2C3%20%25\)](https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/romania_ro#:~:text=23%20%25%20din%20for%C8%9Ba%20de%20munc%C4%83,angajate%20%C3%AEn%20agricultur%C4%83%20din%20UE.&text=Rom%C3%A2nia%20este%2C%20de%20asemenea%2C%20una,ani%20(44%2C3%20%25),), accesat la data de 6 decembrie 2023;
- 9) Distanțe rutiere, online la adresa: <https://distanta.ro/>;
- 10) Eurostat, (2022), Rural Europe, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Rural_Europe, accesat la data de 1 octombrie 2023;
- 11) Guvernul Național din Filipine, Cities and Municipalities Competitiveness Index, 2023, <https://cmci.dti.gov.ph/data-portal.php>;
- 12) Institutul Național de Statistică, (2015), Repere economice și sociale regionale: Statistică Teritorială, online la adresa: <https://insse.ro/cms/files/publicatii/Statistica%20teritoriala/Arhiva%20statistica%20teritoriala.html>;
- 13) Institutul Național de Statistică, online la adresa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>;

Bibliografie

- 14) International Institute for Management Development - IMD World Competitiveness Booklet, 2022, ISBN-13 978-2-940485-52-9; ISSN 1026-2628, online la adresa: <https://imd.cld.bz/IMD-World-Competitiveness-Booklet-2022>
- 15) Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Destinații Ecoturistice în România, online la adresa: <https://turism.gov.ro/web/desemnarea-destinatiilor-ecoturistice/>;
- 16) Ministerul Dezvoltării, lucrărilor publice și administrației, online la adresa: <https://www.mdipa.ro/>;
- 17) Observator Teritorial, <https://observator.mdipa.ro/portal/apps/sites/#/observator>;
- 18) OECD, (2006), The new rural paradigm: Policies and Governance, OECD Rural Policy Reviews, online: https://read.oecd-ilibrary.org/governance/the-new-rural-paradigm_9789264023918-en#page7;
- 19) Pisică, S., Gheorghe, F., Sinigaglia, L. C., Pintilia, L., Ioniță, A. C., Bălțeanu, L.E., Rădoi, S., Alexevici, N., Dima, I., Cîrstea, F., Bănică, E., Constantinescu, G., Drăgușin, L.M., Gavrilă, L., (2023), *Statistica teritorială, Repere Economice și sociale regionale*, Institutul Național de Statistică, București, România;
- 20) Populația rurală, Banca Mondială, online la adresa: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.RUR.TOTL.ZS>, accesat la data de 2 octombrie 2023.

Anexe

Anexa 1: Coduri CAEN utilizate pentru calcularea concentrației clasei creative

Cod CAEN	Descriere cod CAEN
J 58	Activități de editare
J 59	Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală
J 60	Activități de difuzare și transmitere de programe
J 61	Telecomunicații
J 62	Activități de servicii în tehnologia informației
J 63	Activități de servicii informatice
K 64	Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii
K 65	Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)
K 66	Activități auxiliare pentru intermedieri financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii
L 68	Tranzacții imobiliare
M 69	Activități juridice și de contabilitate
M 70	Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management
M 71	Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică
M 72	Cercetare-dezvoltare
M 73	Publicitate și activități de studiere a pieței
M 74	Alte activități profesionale, științifice și tehnice
M 75	Activități veterinare
N 78	Activități de servicii privind forța de muncă
P 85	Învățământ
Q 86	Activități referitoare la sănătatea umană
R 90	Activități de creație și interpretare artistică
R 91	Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale

Anexa 2: Rang și accesibilitate comune

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Bihor	Abram	Da	Nu	Da	6
Bihor	Abrămuț	Da	Nu	Da	6
Bihor	Aștileu	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Aușeu	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Avram Iancu	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Balc	Da	Nu	Da	6
Bihor	Batăr	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Biharia	Da	Da	Da	1
Bihor	Boianu Mare	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Borod	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Borș	Nu	Da	Nu	1
Bihor	Bratca	Da	Da	Nu	6
Bihor	Brusturi	Nu	Nu	Da	6
Bihor	Budureasa	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Buduslău	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Bulz	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Buntești	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Căbești	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Câmpani	Nu	Nu	Da	6
Bihor	Căpâlna	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Cărpinet	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Cefa	Da	Da	Nu	6
Bihor	Ceica	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Cetariu	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Cherechiu	Da	Da	Da	6
Bihor	Chișlaz	Nu	Nu	Da	6
Bihor	Ciumeghiu	Da	Da	Nu	6
Bihor	Cociuba Mare	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Copăcel	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Criștioru de Jos	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Curățele	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Curtuișeni	Da	Da	Nu	6
Bihor	Derna	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Diosig	Da	Da	Nu	6

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Bihor	Dobrești	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Drăgănești	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Drăgești	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Finiș	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Gepiu	Da	Da	Nu	1
Bihor	Girișu de Criș	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Hidișelu de Sus	Nu	Da	Nu	1
Bihor	Holod	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Husasău de Tinca	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Ineu	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Lăzăreni	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Lazuri de Beiuș	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Lugașu de Jos	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Lunca	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Mădăraș	Da	Da	Nu	6
Bihor	Măgești	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Nojorid	Da	Da	Nu	1
Bihor	Olcea	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Oșorhei	Da	Da	Nu	1
Bihor	Paleu	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Pietroasa	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Pocola	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Pomezzeu	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Popești	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Răbăgani	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Remetea	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Rieni	Da	Da	Da	6
Bihor	Roșia	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Roșiori	Da	Da	Nu	6
Bihor	Săcădat	Da	Nu	Nu	1
Bihor	Sălacea	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Sălard	Nu	Nu	Da	6
Bihor	Sâmbăta	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Sâniob	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Sânmartin	Nu	Da	Nu	1

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Bihor	Sânnicolau Român	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Sântandrei	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Sârbi	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Șimian	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Șinteu	Nu	Nu	Da	6
Bihor	Șoimi	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Spinuș	Nu	Nu	Da	6
Bihor	Șuncuiuș	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Suplacu de Barcău	Da	Nu	Da	6
Bihor	Tămășeu	Da	Da	Nu	1
Bihor	Târcaia	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Tarcea	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Tăuteu	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Țețchea	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Tileagd	Da	Da	Da	6
Bihor	Tinca	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Toboliu	Nu	Nu	Nu	1
Bihor	Tulca	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Uileacu de Beiuș	Nu	Da	Nu	6
Bihor	Vadu Crișului	Da	Nu	Nu	6
Bihor	Vârciorog	Nu	Nu	Nu	6
Bihor	Viișoara	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Bistrița Bârgăului	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Braniștea	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Budacu de Jos	Nu	Nu	Nu	3
Bistrița-Năsăud	Budești	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Căianu Mic	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Cetate	Nu	Nu	Nu	3
Bistrița-Năsăud	Chiochiș	Nu	Nu	Nu	6

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Bistrița-Năsăud	Chiuza	Nu	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Ciceu-Giurgești	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Ciceu-Mihăiești	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Coșbuc	Da	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Dumitra	Nu	Nu	Da	3
Bistrița-Năsăud	Dumitrița	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Feldru	Da	Nu	Da	3
Bistrița-Năsăud	Galații Bistriței	Nu	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Ilva Mare	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Ilva Mică	Da	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Josenii Bârgăului	Da	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Lechința	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Leșu	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Livezile	Da	Da	Nu	3
Bistrița-Năsăud	Lunca Ilvei	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Măgura Ilvei	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Maieru	Da	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Mărișelu	Da	Nu	Nu	3
Bistrița-Năsăud	Matei	Nu	Nu	Nu	6

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Bistrița-Năsăud	Miceștii de Câmpie	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Milaș	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Monor	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Negrilești	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Nimigea	Da	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Nușeni	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Parva	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Petru Rareș	Da	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Poiana Ilvei	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Prundu Bârgăului	Da	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Rebra	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Rebrișoara	Da	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Rodna	Nu	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Romuli	Da	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Runcu Salvei	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Salva	Da	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Șanț	Nu	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Șieu	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Șieu-Măgheruș	Da	Da	Nu	6

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Bistrița-Năsăud	Șieu-Odorhei	Da	Da	Nu	3
Bistrița-Năsăud	Șieuț	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Silivașu de Câmpie	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Sânmihaiu de Câmpie	Da	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Șintereag	Da	Da	Nu	3
Bistrița-Năsăud	Spermezeu	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Târlișua	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Teaca	Nu	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Telciu	Da	Nu	Da	6
Bistrița-Năsăud	Tiha Bârgăului	Nu	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Uriu	Nu	Da	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Urmeniș	Nu	Nu	Nu	6
Bistrița-Năsăud	Zagra	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Aghireșu	Da	Nu	Nu	6
Cluj	Aiton	Nu	Nu	Nu	1
Cluj	Aluniș	Nu	Nu	Nu	3
Cluj	Apahida	Da	Da	Da	1
Cluj	Așchileu	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Baciu	Da	Da	Nu	1
Cluj	Băișoara	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Beliș	Nu	Nu	Da	6
Cluj	Bobâlna	Nu	Nu	Nu	3
Cluj	Bonțida	Da	Da	Nu	6
Cluj	Borșa	Nu	Nu	Nu	1
Cluj	Buza	Nu	Nu	Nu	6

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Cluj	Căianu	Nu	Nu	Da	1
Cluj	Călărași	Da	Nu	Nu	4
Cluj	Călățele	Nu	Nu	Da	6
Cluj	Cămărașu	Nu	Nu	Da	6
Cluj	Căpușu Mare	Nu	Da	Da	6
Cluj	Cășeiu	Da	Da	Da	3
Cluj	Cățcău	Da	Da	Nu	6
Cluj	Cătina	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Ceanu Mare	Nu	Nu	Nu	4
Cluj	Chinteni	Nu	Nu	Nu	1
Cluj	Chiuiești	Nu	Nu	Da	6
Cluj	Ciucea	Da	Da	Nu	6
Cluj	Ciurila	Nu	Nu	Nu	1
Cluj	Cojocna	Da	Nu	Nu	1
Cluj	Cornești	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Cuzdrioara	Nu	Da	Nu	3
Cluj	Dăbâca	Nu	Da	Nu	6
Cluj	Feleacu	Nu	Da	Da	1
Cluj	Fizeșu Gherlii	Nu	Nu	Nu	3
Cluj	Florești	Nu	Nu	Da	1
Cluj	Frata	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Gârbău	Da	Da	Da	1
Cluj	Geaca	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Gilău	Nu	Da	Nu	1
Cluj	Iara	Nu	Nu	Da	1
Cluj	Iclod	Da	Da	Nu	3
Cluj	Izvoru Crișului	Nu	Da	Nu	6
Cluj	Jichișu de Jos	Nu	Nu	Nu	3
Cluj	Jucu	Nu	Da	Da	1
Cluj	Luna	Nu	Da	Nu	4
Cluj	Măguri-Răcățău	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Mănăstireni	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Mărgău	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Mărișel	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Mica	Nu	Nu	Nu	3

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Cluj	Mihai Viteazu	Nu	Da	Da	4
Cluj	Mintiu Gherlii	Da	Da	Nu	3
Cluj	Mociu	Nu	Nu	Da	6
Cluj	Moldovenești	Nu	Da	Da	6
Cluj	Negreni	Da	Da	Nu	6
Cluj	Pălatca	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Panticeu	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Petrești de Jos	Nu	Nu	Nu	1
Cluj	Ploscoș	Da	Nu	Nu	4
Cluj	Poieni	Da	Da	Nu	6
Cluj	Râșca	Nu	Nu	Da	6
Cluj	Recea-Cristur	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Săcuieu	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Sâncraiu	Da	Nu	Da	6
Cluj	Săndulești	Nu	Da	Nu	4
Cluj	Sânmărtin	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Sânpaul	Nu	Da	Nu	1
Cluj	Săvădisla	Nu	Nu	Nu	1
Cluj	Sic	Nu	Nu	Nu	3
Cluj	Suatu	Nu	Nu	Da	6
Cluj	Țaga	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Tritenii de Jos	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Tureni	Nu	Da	Nu	1
Cluj	Unguraș	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Vad	Nu	Nu	Nu	3
Cluj	Valea Ierii	Nu	Nu	Nu	6
Cluj	Viișoara	Nu	Nu	Nu	4
Cluj	Vultureni	Nu	Da	Nu	1
Maramureș	Ardușat	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Ariniș	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Asuaju de Sus	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Băița de Sub Codru	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Băiuț	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Bârsana	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Băsești	Nu	Nu	Nu	6

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Maramureș	Bicaz	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Bistra	Da	Nu	Nu	6
Maramureș	Bocicoiu Mare	Da	Nu	Da	5
Maramureș	Bogdan Vodă	Da	Nu	Nu	6
Maramureș	Boiu Mare	Nu	Da	Nu	6
Maramureș	Botiza	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Budești	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Călinești	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Câmpulung la Tisa	Nu	Nu	Da	6
Maramureș	Cernești	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Cicârlău	Da	Da	Nu	6
Maramureș	Coaș	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Coltău	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Copalnic-Mănăstur	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Coroieni	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Cupșeni	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Desești	Nu	Nu	Da	2
Maramureș	Dumbrăvița	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Fărcașa	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Gârdani	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Giulești	Nu	Nu	Da	5
Maramureș	Groși	Nu	Nu	Nu	2
Maramureș	Groșii Țibleșului	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Ieud	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Lăpuș	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Leordina	Da	Nu	Da	6
Maramureș	Mireșu Mare	Da	Nu	Nu	6
Maramureș	Moisei	Nu	Nu	Da	6
Maramureș	Oarța de Jos	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Ocna Șugatag	Nu	Nu	Da	2
Maramureș	Oncești	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Petrova	Da	Nu	Da	6
Maramureș	Poienile de Sub Munte	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Poienile Izei	Nu	Nu	Nu	6

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Maramureș	Recea	Nu	Da	Nu	2
Maramureș	Remetea Chioarului	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Remeți	Nu	Nu	Da	6
Maramureș	Repedea	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Rona de Jos	Nu	Nu	Da	5
Maramureș	Rona de Sus	Nu	Nu	Da	6
Maramureș	Rozavlea	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Ruscova	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Săcălășeni	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Săcel	Da	Nu	Da	6
Maramureș	Sălsig	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Săpânța	Nu	Nu	Da	5
Maramureș	Sarasău	Nu	Nu	Da	5
Maramureș	Satulung	Da	Da	Nu	6
Maramureș	Șieu	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Șișești	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Strâmtura	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Suciu de Sus	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Vadu Izei	Nu	Nu	Da	5
Maramureș	Valea Chioarului	Nu	Da	Nu	6
Maramureș	Vima Mică	Nu	Nu	Nu	6
Maramureș	Vișeu de Jos	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Agrij	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Almașu	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Băbeni	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Bălan	Nu	Nu	Da	6
Sălaj	Bănișor	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Benesat	Da	Nu	Nu	6
Sălaj	Bobota	Da	Da	Nu	6
Sălaj	Bocșa	Da	Da	Nu	6
Sălaj	Boghiș	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Buciumi	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Camăr	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Carastelec	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Chieșd	Nu	Nu	Nu	6

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Sălaj	Cizer	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Coșeu	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Crasna	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Creaca	Nu	Nu	Nu	3
Sălaj	Crișeni	Nu	Nu	Da	3
Sălaj	Cristolț	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Cuzăplac	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Dobrin	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Dragu	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Fildu de Jos	Nu	Nu	Da	6
Sălaj	Gâlgău	Da	Nu	Nu	6
Sălaj	Gârbou	Da	Nu	Nu	6
Sălaj	Halmășd	Nu	Nu	Da	6
Sălaj	Hereclean	Da	Da	Da	3
Sălaj	Hida	Nu	Nu	Da	6
Sălaj	Horoatu Crasnei	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Ileanda	Da	Nu	Nu	6
Sălaj	Ip	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Letca	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Lozna	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Măeriște	Da	Nu	Nu	6
Sălaj	Marca	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Meseșenii de Jos	Nu	Nu	Nu	3
Sălaj	Mirșid	Da	Nu	Da	3
Sălaj	Năpradea	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Nușfalău	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Pericei	Nu	Nu	Da	6
Sălaj	Plopiș	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Poiana Blenchii	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Românași	Nu	Da	Nu	3
Sălaj	Rus	Da	Nu	Nu	6
Sălaj	Sâg	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Sălățiș	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Șamșud	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Sânmihaiu Almașului	Nu	Da	Da	6

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Sălaj	Șarmășag	Da	Da	Nu	6
Sălaj	Șimișna	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Someș-Odorhei	Da	Nu	Nu	6
Sălaj	Surduc	Da	Nu	Da	6
Sălaj	Treznea	Nu	Nu	Nu	3
Sălaj	Valcău de Jos	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Vârșolț	Nu	Nu	Da	6
Sălaj	Zalha	Nu	Nu	Nu	6
Sălaj	Zimbor	Nu	Da	Da	6
Satu Mare	Acâș	Da	Da	Nu	6
Satu Mare	Agriș	Nu	Da	Nu	1
Satu Mare	Andrid	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Apa	Da	Da	Da	6
Satu Mare	Bârsău	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Bătarci	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Beltiug	Nu	Da	Nu	1
Satu Mare	Berveni	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Bixad	Da	Nu	Nu	6
Satu Mare	Bogdand	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Botiz	Da	Da	Nu	1
Satu Mare	Călinești-Oaș	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Cămărzana	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Cămin	Nu	Nu	Nu	5
Satu Mare	Căpleni	Nu	Nu	Nu	5
Satu Mare	Căuaș	Da	Nu	Da	5
Satu Mare	Cehal	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Certeze	Nu	Nu	Da	2
Satu Mare	Ciumești	Nu	Nu	Nu	5
Satu Mare	Craidorolț	Nu	Nu	Nu	1
Satu Mare	Crucișor	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Culciu	Nu	Nu	Nu	1
Satu Mare	Doba	Nu	Da	Nu	1
Satu Mare	Dorolț	Nu	Nu	Nu	1
Satu Mare	Foieni	Nu	Nu	Nu	5
Satu Mare	Gherța Mică	Nu	Nu	Nu	6

Anexe

Județul	Comuna	Acces cale ferată	Acces drum european	Acces drum național	Rang
Satu Mare	Halmeu	Da	Da	Nu	6
Satu Mare	Hodod	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Homoroad	Nu	Nu	Nu	1
Satu Mare	Lazuri	Nu	Nu	Nu	1
Satu Mare	Medieșu Aurit	Da	Da	Da	1
Satu Mare	Micula	Da	Nu	Nu	1
Satu Mare	Moftin	Da	Da	Nu	5
Satu Mare	Odoreu	Da	Nu	Nu	1
Satu Mare	Orașu Nou	Nu	Nu	Da	6
Satu Mare	Păulești	Nu	Da	Nu	1
Satu Mare	Petrești	Nu	Da	Nu	5
Satu Mare	Pir	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Pișcolt	Da	Da	Nu	6
Satu Mare	Pomi	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Porumbescu	Da	Nu	Nu	6
Satu Mare	Racșa	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Săcășeni	Da	Nu	Da	6
Satu Mare	Sanislău	Da	Nu	Nu	5
Satu Mare	Santău	Da	Nu	Nu	6
Satu Mare	Săuca	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Socond	Nu	Nu	Nu	1
Satu Mare	Supur	Da	Da	Da	6
Satu Mare	Tarna Mare	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Târșolț	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Terebești	Nu	Nu	Nu	1
Satu Mare	Tiream	Da	Nu	Nu	5
Satu Mare	Turț	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Turulung	Nu	Da	Nu	6
Satu Mare	Urziceni	Nu	Nu	Da	5
Satu Mare	Valea Vinului	Nu	Nu	Nu	6
Satu Mare	Vama	Nu	Nu	Da	6
Satu Mare	Vetiș	Nu	Da	Nu	1
Satu Mare	Viile Satu Mare	Nu	Nu	Nu	1

Anexa 3: Situația comunelor conform AMPI

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bihor	Abram	0.2183	0.2286	0.2041	0.2177	0.2354	0.2427	0.2451	0.2285	0.2233	0.2177	0.2457	0.2211
Bihor	Abrămuț	0.2331	0.2391	0.2220	0.2181	0.2176	0.2171	0.2475	0.2381	0.2271	0.2229	0.2375	0.2142
Bihor	Aștileu	0.2446	0.2417	0.2273	0.2396	0.2282	0.2486	0.2549	0.2530	0.2426	0.2308	0.2527	0.2351
Bihor	Aușeu	0.1991	0.2083	0.2017	0.1953	0.1965	0.2024	0.2013	0.1959	0.1679	0.1539	0.1830	0.1976
Bihor	Avram Iancu	0.2375	0.2594	0.2411	0.2478	0.2457	0.2483	0.2490	0.2378	0.2372	0.2427	0.2695	0.2229
Bihor	Balc	0.2433	0.2416	0.2306	0.2475	0.2244	0.2463	0.2539	0.2420	0.2321	0.2191	0.2358	0.2181
Bihor	Batăr	0.2376	0.2460	0.2523	0.2695	0.2352	0.2316	0.2260	0.2231	0.2012	0.1912	0.2052	0.2217
Bihor	Biharia	0.1808	0.1821	0.1764	0.1838	0.1744	0.1696	0.1803	0.1779	0.1717	0.1710	0.1819	0.1642
Bihor	Boianu Mare	0.2514	0.2526	0.2367	0.2382	0.2349	0.2443	0.2511	0.2527	0.2160	0.2683	0.2738	0.2330
Bihor	Borod	0.2711	0.2916	0.2517	0.2593	0.2495	0.2895	0.2753	0.2494	0.2437	0.2447	0.2633	0.2541
Bihor	Borș	0.2220	0.2372	0.2164	0.2399	0.2193	0.2291	0.2616	0.2542	0.2164	0.2225	0.2208	0.2192
Bihor	Bratca	0.2588	0.2667	0.2754	0.2716	0.2943	0.2871	0.3133	0.2937	0.2829	0.2653	0.2987	0.2755
Bihor	Brusturi	0.1965	0.2060	0.1931	0.2046	0.1967	0.2437	0.2029	0.2207	0.1992	0.2021	0.1978	0.1784
Bihor	Budureasa	0.2460	0.2544	0.2494	0.2797	0.2685	0.2705	0.2545	0.2454	0.2327	0.2334	0.2445	0.2348
Bihor	Buduslău	0.2445	0.2558	0.2406	0.2458	0.2471	0.2453	0.2548	0.2488	0.2314	0.2266	0.2530	0.2220
Bihor	Bulz	0.3004	0.3211	0.3158	0.3082	0.2900	0.3161	0.3134	0.3165	0.2980	0.2786	0.2836	0.2695
Bihor	Buntești	0.2320	0.2296	0.2041	0.2304	0.2175	0.2259	0.2344	0.2365	0.2308	0.2404	0.2478	0.2167
Bihor	Căbești	0.2309	0.2626	0.2504	0.2538	0.2536	0.2576	0.2661	0.2588	0.2387	0.2305	0.2633	0.2635
Bihor	Câmpani	0.2721	0.2759	0.2511	0.2619	0.2632	0.2477	0.2622	0.2647	0.2445	0.2377	0.2490	0.2264
Bihor	Căpâlna	0.2260	0.2407	0.2296	0.2310	0.2289	0.2648	0.2593	0.2745	0.2519	0.2341	0.2506	0.2378
Bihor	Cărpinet	0.2126	0.2151	0.2306	0.2232	0.2345	0.2501	0.2264	0.2305	0.2199	0.2255	0.2265	0.2021

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bihor	Cefa	0.2646	0.2611	0.2394	0.2477	0.2458	0.2423	0.2270	0.2346	0.2155	0.1992	0.2226	0.2072
Bihor	Ceica	0.2417	0.2541	0.2344	0.2350	0.2432	0.2706	0.2640	0.2590	0.2400	0.2515	0.2505	0.2238
Bihor	Cetariu	0.1574	0.1689	0.1504	0.1496	0.1522	0.1426	0.1347	0.1413	0.1308	0.1166	0.1331	0.1367
Bihor	Cherechiu	0.2567	0.2619	0.2506	0.2566	0.2537	0.2560	0.2617	0.2686	0.2488	0.2254	0.2484	0.2134
Bihor	Chișlaz	0.2607	0.2491	0.2339	0.2333	0.2296	0.2510	0.2567	0.2431	0.2404	0.2376	0.2503	0.2321
Bihor	Ciumeghiu	0.2315	0.2518	0.2426	0.2298	0.2465	0.2342	0.2370	0.2336	0.2233	0.2207	0.2355	0.2226
Bihor	Cociuba Mare	0.2446	0.2775	0.2641	0.2421	0.2218	0.2477	0.2270	0.2285	0.2074	0.2298	0.2366	0.2253
Bihor	Copăcel	0.1527	0.1551	0.1447	0.1556	0.1498	0.1789	0.1507	0.1528	0.1408	0.1591	0.1606	0.1555
Bihor	Criștioru de Jos	0.2864	0.2844	0.2726	0.2769	0.2744	0.2735	0.2868	0.2569	0.2420	0.2348	0.2574	0.2232
Bihor	Curățele	0.2295	0.2423	0.2369	0.2467	0.2491	0.2329	0.2349	0.2355	0.2281	0.2155	0.2333	0.2143
Bihor	Curtuișeni	0.2313	0.2365	0.2287	0.2281	0.2266	0.2288	0.2336	0.2307	0.2149	0.2203	0.2251	0.2066
Bihor	Derna	0.2229	0.2155	0.2175	0.2552	0.2319	0.2467	0.2302	0.2219	0.2091	0.2057	0.2379	0.2008
Bihor	Diosig	0.2471	0.2559	0.2402	0.2382	0.2259	0.2276	0.2618	0.2448	0.2330	0.2233	0.2425	0.2243
Bihor	Dobrești	0.2482	0.2609	0.2379	0.2389	0.2297	0.2614	0.2805	0.2640	0.2595	0.2638	0.2662	0.2552
Bihor	Drăgănești	0.2587	0.2621	0.2441	0.2522	0.2425	0.2427	0.2560	0.2467	0.2172	0.2275	0.2448	0.2126
Bihor	Drăgești	0.2525	0.2633	0.2663	0.2373	0.2426	0.2711	0.2416	0.2407	0.2430	0.2686	0.2628	0.2359
Bihor	Finiș	0.2525	0.2492	0.2339	0.2484	0.2404	0.2438	0.2537	0.2458	0.2350	0.2026	0.2281	0.2116
Bihor	Gepiu	0.1352	0.1372	0.1458	0.1505	0.1482	0.1671	0.1653	0.1832	0.1772	0.1632	0.1478	0.1592
Bihor	Girișu de Criș	0.1150	0.1137	0.1069	0.1122	0.1019	0.1073	0.1093	0.1221	0.1087	0.1228	0.1413	0.1315
Bihor	Hidișelu de Sus	0.1655	0.1682	0.1648	0.1671	0.1595	0.1661	0.1562	0.1483	0.1384	0.1459	0.1386	0.1306
Bihor	Holod	0.2103	0.2119	0.2315	0.2259	0.2235	0.2528	0.2431	0.2359	0.2080	0.2274	0.2275	0.2133
Bihor	Husasău de Tinca	0.2526	0.2669	0.2446	0.2889	0.2505	0.2499	0.2831	0.2719	0.2455	0.2220	0.2556	0.2366
Bihor	Ineu	0.1548	0.1679	0.1600	0.1994	0.1609	0.1631	0.1663	0.1761	0.1623	0.1429	0.1604	0.1442
Bihor	Lăzăreni	0.2486	0.2443	0.2366	0.2421	0.2526	0.2681	0.2587	0.2653	0.2723	0.2693	0.2850	0.2502

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bihor	Lazuri de Beiuș	0.2632	0.2828	0.2689	0.2658	0.2641	0.2682	0.2641	0.2541	0.2436	0.2365	0.2440	0.2278
Bihor	Lugașu de Jos	0.2377	0.2279	0.2221	0.2207	0.2212	0.2329	0.2475	0.2468	0.2344	0.2431	0.2588	0.2379
Bihor	Lunca	0.2307	0.2358	0.2094	0.2282	0.2248	0.2238	0.2344	0.2265	0.2003	0.1951	0.2098	0.2167
Bihor	Mădăraș	0.2504	0.2478	0.2488	0.2631	0.2530	0.2574	0.2619	0.2684	0.2393	0.2359	0.2578	0.2212
Bihor	Măgești	0.2050	0.2143	0.2090	0.2044	0.2116	0.2180	0.2074	0.2113	0.1916	0.1970	0.2177	0.1991
Bihor	Nojorid	0.1446	0.1544	0.1478	0.1591	0.1531	0.1608	0.1545	0.1475	0.1289	0.1299	0.1443	0.1301
Bihor	Olcea	0.2367	0.2461	0.2441	0.2482	0.2398	0.2372	0.2498	0.2608	0.2219	0.2205	0.2393	0.2179
Bihor	Oșorhei	0.1679	0.1532	0.1546	0.1411	0.1539	0.1404	0.1456	0.1445	0.1307	0.1351	0.1598	0.1405
Bihor	Paleu	0.1670	0.1725	0.1626	0.1647	0.1495	0.1798	0.1447	0.1375	0.1183	0.1418	0.1547	0.1361
Bihor	Pietroasa	0.2616	0.2801	0.2609	0.3131	0.2723	0.2783	0.2710	0.2630	0.2382	0.2420	0.2561	0.2388
Bihor	Pocola	0.2436	0.2388	0.2394	0.2483	0.2483	0.2533	0.2364	0.2416	0.2110	0.2165	0.2363	0.2304
Bihor	Pomezueu	0.2106	0.2113	0.2115	0.2017	0.1927	0.2045	0.2530	0.2490	0.2341	0.2275	0.2348	0.2262
Bihor	Popești	0.2899	0.3047	0.2920	0.2864	0.2377	0.2824	0.3074	0.3007	0.2919	0.2653	0.2938	0.2562
Bihor	Răbăgani	0.2698	0.2825	0.2583	0.2712	0.2561	0.2696	0.2725	0.2762	0.2394	0.2515	0.2647	0.2450
Bihor	Remetea	0.2352	0.2455	0.2543	0.2552	0.2356	0.2526	0.2736	0.2915	0.2533	0.2291	0.2601	0.2439
Bihor	Rieni	0.2394	0.2308	0.2178	0.2329	0.2140	0.2215	0.2100	0.2218	0.1992	0.2004	0.2045	0.1796
Bihor	Roșia	0.2989	0.3089	0.2946	0.3057	0.3020	0.3168	0.3020	0.2955	0.2934	0.2898	0.2940	0.2814
Bihor	Roșiori	0.2226	0.2334	0.2267	0.2250	0.2234	0.2210	0.2202	0.2216	0.1957	0.1826	0.1930	0.1717
Bihor	Săcădat	0.1920	0.2065	0.1855	0.1894	0.1880	0.1975	0.1998	0.1967	0.1816	0.1811	0.1852	0.1759
Bihor	Sălacea	0.2269	0.2431	0.2274	0.2383	0.2378	0.2263	0.2414	0.2360	0.2201	0.2174	0.2236	0.2058
Bihor	Sălard	0.2856	0.2719	0.2687	0.2747	0.2641	0.2597	0.2630	0.2687	0.2710	0.2663	0.2647	0.2493
Bihor	Sâmbăta	0.2831	0.2865	0.2779	0.2933	0.2755	0.3107	0.3133	0.3435	0.2731	0.2999	0.2934	0.2580
Bihor	Sâniob	0.2674	0.2750	0.2626	0.2595	0.2530	0.2643	0.2694	0.2640	0.2389	0.2370	0.2475	0.2178
Bihor	Sânmartin	0.2463	0.2639	0.2240	0.2386	0.2346	0.2106	0.2190	0.2268	0.1853	0.1852	0.1969	0.1837

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bihor	Sănnicolau Român	0.1319	0.1460	0.1442	0.1505	0.1489	0.1464	0.1498	0.1515	0.1591	0.1305	0.1297	0.1266
Bihor	Sântandrei	0.2034	0.2057	0.1943	0.2168	0.2199	0.2005	0.2202	0.1954	0.1801	0.1916	0.1979	0.1660
Bihor	Sârbi	0.1958	0.2053	0.2219	0.2354	0.2181	0.2488	0.2383	0.2595	0.2461	0.2835	0.2453	0.2355
Bihor	Șimian	0.2552	0.2548	0.2424	0.2528	0.2507	0.2473	0.2388	0.2395	0.2392	0.2178	0.2362	0.2086
Bihor	Șinteu	0.2427	0.2396	0.2200	0.2439	0.2269	0.2494	0.2559	0.2445	0.2154	0.2077	0.2830	0.2217
Bihor	Șoimi	0.1928	0.1914	0.2011	0.1883	0.2086	0.2236	0.2128	0.2434	0.2369	0.2233	0.2138	0.2229
Bihor	Spinuș	0.2574	0.2690	0.2788	0.3107	0.2772	0.2836	0.2539	0.2562	0.2352	0.2442	0.2538	0.2476
Bihor	Șuncuiuș	0.3243	0.3374	0.3214	0.3307	0.3181	0.3218	0.3572	0.3311	0.3038	0.2832	0.3298	0.3120
Bihor	Suplacu de Barcă	0.2899	0.3163	0.2839	0.3035	0.2854	0.2880	0.3279	0.2784	0.2779	0.2607	0.2776	0.2467
Bihor	Tămășeu	0.1478	0.1590	0.1622	0.1573	0.1506	0.1584	0.1656	0.1667	0.1521	0.1558	0.2047	0.1435
Bihor	Târcaia	0.2566	0.2657	0.2514	0.2512	0.2628	0.2787	0.2598	0.2459	0.2329	0.2354	0.2512	0.2433
Bihor	Tarcea	0.2281	0.2489	0.2304	0.2576	0.2434	0.2355	0.2385	0.2428	0.2300	0.2111	0.2494	0.2291
Bihor	Tăuteu	0.2848	0.2956	0.2537	0.2601	0.2708	0.2627	0.2741	0.2633	0.2536	0.2302	0.2559	0.2399
Bihor	Tețchea	0.1984	0.2089	0.2246	0.2416	0.2355	0.2445	0.2394	0.2603	0.2236	0.2111	0.2547	0.2538
Bihor	Tileagd	0.2371	0.2419	0.2228	0.2264	0.2298	0.2397	0.2367	0.2413	0.2365	0.2142	0.2292	0.2089
Bihor	Tinca	0.3098	0.3563	0.3262	0.3353	0.3221	0.3312	0.3651	0.3620	0.3474	0.3154	0.3450	0.3134
Bihor	Toboliu	0.1387	0.1518	0.1401	0.1325	0.1217	0.1290	0.1226	0.1347	0.1131	0.1081	0.1136	0.1031
Bihor	Tulca	0.2010	0.2191	0.2163	0.2245	0.2215	0.2458	0.2299	0.2310	0.2158	0.2199	0.2378	0.2149
Bihor	Uileacu de Beiuș	0.2385	0.2580	0.2273	0.2473	0.2410	0.2515	0.2493	0.2607	0.2515	0.2276	0.2472	0.2252
Bihor	Vadu Crișului	0.2716	0.2871	0.2710	0.2821	0.2708	0.2798	0.3028	0.2731	0.2584	0.2552	0.2737	0.2574
Bihor	Vârciorog	0.2222	0.2462	0.2255	0.2289	0.2198	0.2296	0.2388	0.2337	0.2293	0.2286	0.2353	0.2240
Bihor	Viișoara	0.2495	0.2672	0.2498	0.2594	0.2547	0.2682	0.2778	0.2638	0.2541	0.2318	0.2532	0.2292
Bistrița-Năsăud	Bistrița Bârgăul	0.2276	0.2231	0.2282	0.2200	0.2289	0.2283	0.2307	0.2500	0.2319	0.2397	0.2308	0.2101
Bistrița-Năsăud	Braniștea	0.1860	0.2039	0.1972	0.2191	0.2193	0.2159	0.2155	0.2128	0.2012	0.1933	0.2024	0.1852

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bistrița-Năsăud	Budacu de Jos	0.1839	0.1926	0.1848	0.1866	0.1885	0.1954	0.2095	0.2220	0.1902	0.2389	0.2032	0.1804
Bistrița-Năsăud	Budești	0.2024	0.2171	0.2215	0.2362	0.2412	0.2469	0.2627	0.2588	0.2353	0.2246	0.2347	0.2269
Bistrița-Năsăud	Căianu Mic	0.2204	0.2320	0.2240	0.2306	0.2339	0.2703	0.2511	0.2499	0.2302	0.2367	0.2375	0.2284
Bistrița-Năsăud	Cetate	0.2253	0.2369	0.2344	0.2459	0.2455	0.2451	0.2560	0.2447	0.2621	0.2266	0.2717	0.2288
Bistrița-Năsăud	Chiociș	0.1958	0.2123	0.2096	0.1994	0.2201	0.2160	0.2287	0.2359	0.2043	0.1776	0.2116	0.1862
Bistrița-Năsăud	Chiuza	0.2172	0.2178	0.2230	0.2396	0.2389	0.2285	0.2331	0.2326	0.2112	0.2161	0.2465	0.2077
Bistrița-Năsăud	Ciceu-Gurgești	0.2179	0.2280	0.2162	0.2283	0.2486	0.2300	0.2342	0.2289	0.2649	0.2336	0.2149	0.2203
Bistrița-Năsăud	Ciceu-Mihăiești	0.2206	0.2111	0.1954	0.2024	0.2107	0.2159	0.2084	0.2060	0.1884	0.1909	0.2145	0.1880
Bistrița-Năsăud	Coșbuc	0.2261	0.2484	0.2350	0.2314	0.2313	0.2563	0.2355	0.2760	0.2564	0.2073	0.2803	0.2217
Bistrița-Năsăud	Dumitra	0.2149	0.2120	0.2103	0.2199	0.2230	0.2177	0.2358	0.2244	0.2425	0.2115	0.2168	0.1920
Bistrița-Năsăud	Dumitrița	0.2680	0.2669	0.2504	0.2638	0.2643	0.2725	0.2749	0.3158	0.2713	0.2319	0.2509	0.2341
Bistrița-Năsăud	Feldru	0.2189	0.2208	0.2123	0.2223	0.2101	0.2388	0.2412	0.2461	0.2332	0.2271	0.2345	0.2211
Bistrița-Năsăud	Galații Bistrițe	0.2545	0.2591	0.2411	0.2541	0.2467	0.2318	0.2608	0.2953	0.2585	0.2187	0.2364	0.2195
Bistrița-Năsăud	Ilva Mare	0.2542	0.2435	0.2422	0.2659	0.2625	0.2509	0.2639	0.2722	0.2743	0.2369	0.2691	0.2330
Bistrița-Năsăud	Ilva Mică	0.2384	0.2851	0.2805	0.2339	0.2343	0.2473	0.2577	0.2693	0.2552	0.2813	0.2741	0.2345
Bistrița-Năsăud	Josenii Bârgăului	0.2471	0.2288	0.2337	0.2460	0.2475	0.2364	0.2455	0.2377	0.2453	0.2161	0.2201	0.2194
Bistrița-Năsăud	Lechința	0.2565	0.2644	0.2571	0.2730	0.2678	0.2965	0.2977	0.2917	0.2793	0.2590	0.2722	0.2474
Bistrița-Năsăud	Leșu	0.2291	0.2389	0.2612	0.2525	0.2508	0.2405	0.2722	0.2586	0.2373	0.2442	0.2668	0.2322
Bistrița-Năsăud	Livezile	0.2142	0.2336	0.2139	0.2159	0.2354	0.2435	0.2393	0.2366	0.2177	0.2242	0.2106	0.1964
Bistrița-Năsăud	Lunca Ilvei	0.2522	0.2533	0.2449	0.2503	0.2750	0.2709	0.2767	0.2963	0.3054	0.2393	0.2572	0.2292
Bistrița-Năsăud	Măgura Ilvei	0.2239	0.2337	0.2366	0.2851	0.3378	0.2572	0.2738	0.2631	0.2325	0.2325	0.2570	0.2715
Bistrița-Năsăud	Maieru	0.2878	0.2884	0.2777	0.2876	0.2906	0.3012	0.3050	0.2853	0.2814	0.2800	0.3137	0.2911
Bistrița-Năsăud	Mărișelu	0.1931	0.2016	0.1921	0.2026	0.2112	0.2169	0.2121	0.2180	0.1852	0.1768	0.1963	0.1799
Bistrița-Năsăud	Matei	0.2074	0.2196	0.2289	0.2298	0.2204	0.2259	0.2409	0.2355	0.2229	0.2302	0.2515	0.2198

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bistrița-Năsăud	Miceștii de Câmp	0.2365	0.2547	0.2516	0.2447	0.2730	0.2425	0.2445	0.2430	0.2337	0.1937	0.2079	0.1891
Bistrița-Năsăud	Milaș	0.2383	0.2310	0.2267	0.2328	0.2399	0.2359	0.2546	0.2657	0.2735	0.2391	0.2679	0.2414
Bistrița-Năsăud	Monor	0.2406	0.2782	0.2666	0.2703	0.2715	0.2584	0.2680	0.2878	0.2546	0.2304	0.2523	0.2529
Bistrița-Năsăud	Negrilești	0.1915	0.1844	0.1764	0.2279	0.2288	0.2697	0.2212	0.2248	0.2134	0.1952	0.2093	0.2017
Bistrița-Năsăud	Nimigea	0.2225	0.2301	0.2290	0.2168	0.2151	0.2391	0.2357	0.2426	0.2246	0.2227	0.2243	0.2043
Bistrița-Năsăud	Nușeni	0.2629	0.2537	0.2617	0.2490	0.2992	0.2872	0.2947	0.2980	0.2747	0.2759	0.3005	0.2658
Bistrița-Năsăud	Parva	0.2937	0.2892	0.2820	0.2818	0.2664	0.2626	0.2739	0.2723	0.2911	0.2484	0.3069	0.2761
Bistrița-Năsăud	Petru Rareș	0.2041	0.2046	0.1923	0.1946	0.1859	0.2233	0.2067	0.2121	0.2073	0.1994	0.2250	0.2203
Bistrița-Năsăud	Poiana Ilvei	0.2597	0.2569	0.2475	0.2480	0.2621	0.2579	0.2611	0.2510	0.2512	0.2235	0.2624	0.2478
Bistrița-Năsăud	Prundu Bârgăului	0.2922	0.3136	0.2896	0.3270	0.3211	0.3326	0.3634	0.3445	0.3547	0.3213	0.3802	0.3405
Bistrița-Năsăud	Rebra	0.2640	0.2579	0.2416	0.2403	0.2578	0.2823	0.2607	0.2531	0.2582	0.2237	0.2509	0.2299
Bistrița-Năsăud	Rebrișoara	0.2231	0.2284	0.2252	0.2409	0.2396	0.2339	0.2503	0.2445	0.2526	0.2239	0.2496	0.2147
Bistrița-Năsăud	Rodna	0.2510	0.2523	0.2387	0.2533	0.2402	0.2503	0.2565	0.2806	0.2653	0.2507	0.2822	0.2614
Bistrița-Năsăud	Romuli	0.2503	0.2721	0.2580	0.2830	0.2858	0.2763	0.2794	0.2817	0.2597	0.2654	0.2977	0.2506
Bistrița-Năsăud	Runcu Salvei	0.2372	0.2773	0.2655	0.2531	0.2604	0.2471	0.2552	0.2500	0.2223	0.2217	0.2490	0.2231
Bistrița-Năsăud	Salva	0.2206	0.2199	0.2176	0.2229	0.2429	0.2399	0.2353	0.2467	0.2233	0.2107	0.2348	0.2205
Bistrița-Năsăud	Sânmihaiu de Câm	0.2357	0.2510	0.2184	0.2113	0.2488	0.2717	0.2597	0.2668	0.2535	0.2339	0.2447	0.2371
Bistrița-Năsăud	Șanț	0.2527	0.2506	0.2446	0.2577	0.2555	0.2923	0.3002	0.2898	0.2768	0.2682	0.3081	0.2640
Bistrița-Năsăud	Șieu	0.2269	0.2297	0.2161	0.2255	0.2272	0.2364	0.2403	0.2624	0.2780	0.2347	0.2606	0.2410
Bistrița-Năsăud	Șieu-Măgheruș	0.2079	0.2197	0.1986	0.2134	0.2345	0.2147	0.2352	0.2463	0.2263	0.2315	0.2520	0.2154
Bistrița-Năsăud	Șieu-Odorhei	0.2079	0.2158	0.1945	0.2251	0.2136	0.2363	0.2467	0.2517	0.2406	0.2166	0.2292	0.2083
Bistrița-Năsăud	Șieuț	0.2503	0.2571	0.2336	0.2501	0.2665	0.2691	0.2821	0.3224	0.2914	0.2352	0.2643	0.2390
Bistrița-Năsăud	Silivașu de Câmp	0.2349	0.2375	0.2567	0.2657	0.2820	0.2519	0.2518	0.2541	0.2468	0.2494	0.2989	0.2902
Bistrița-Năsăud	Șintereag	0.1583	0.1840	0.1839	0.2221	0.1985	0.2071	0.1975	0.2060	0.1875	0.1818	0.2013	0.1794

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bistrița-Năsăud	Spermezeu	0.2165	0.2217	0.2249	0.1998	0.2062	0.2030	0.2091	0.2173	0.1825	0.1707	0.1974	0.1767
Bistrița-Năsăud	Târlisua	0.2324	0.2300	0.2487	0.2596	0.2221	0.2257	0.2459	0.2464	0.2210	0.2596	0.2826	0.1985
Bistrița-Năsăud	Teaca	0.2400	0.2605	0.2374	0.2609	0.2439	0.2743	0.3058	0.3368	0.3022	0.2603	0.2729	0.2431
Bistrița-Năsăud	Telciu	0.2349	0.2579	0.2469	0.2425	0.2407	0.2515	0.2609	0.2718	0.2318	0.2215	0.2325	0.2279
Bistrița-Năsăud	Tiha Bârgăului	0.2431	0.2533	0.2482	0.2458	0.2441	0.2550	0.2633	0.2543	0.2430	0.2264	0.2410	0.2384
Bistrița-Năsăud	Uriu	0.2471	0.2580	0.2381	0.2515	0.2607	0.2356	0.2662	0.2581	0.2430	0.2357	0.2512	0.2352
Bistrița-Năsăud	Urmeniș	0.2151	0.2203	0.2182	0.2335	0.2298	0.2186	0.2304	0.2346	0.2566	0.2440	0.2693	0.2410
Bistrița-Năsăud	Țagra	0.2285	0.2159	0.2196	0.2187	0.2350	0.2381	0.2427	0.2425	0.2370	0.2167	0.2490	0.2196
Cluj	Aghireșu	0.1890	0.2037	0.1964	0.1985	0.2006	0.1922	0.1926	0.2183	0.2079	0.1882	0.2189	0.1875
Cluj	Aiton	0.0909	0.0955	0.0981	0.1141	0.1409	0.1367	0.1405	0.1644	0.1337	0.1368	0.1518	0.1474
Cluj	Aluniș	0.1782	0.1912	0.1860	0.2179	0.2042	0.2265	0.2257	0.2138	0.2187	0.2152	0.2215	0.2221
Cluj	Apahida	0.1867	0.2291	0.2254	0.2199	0.2194	0.2154	0.2395	0.2050	0.2042	0.1966	0.2422	0.1935
Cluj	Așchileu	0.2039	0.2019	0.2166	0.2066	0.2222	0.2433	0.2362	0.2709	0.2386	0.2189	0.2381	0.2185
Cluj	Baciu	0.1765	0.1860	0.1844	0.1977	0.2139	0.2171	0.2008	0.2363	0.2215	0.2000	0.2358	0.2346
Cluj	Băișoara	0.2227	0.2155	0.2214	0.2320	0.2227	0.2244	0.2629	0.2350	0.2123	0.2097	0.2493	0.2118
Cluj	Beliș	0.2640	0.2837	0.2741	0.2741	0.2794	0.3108	0.2838	0.2883	0.2833	0.3137	0.3343	0.2869
Cluj	Bobâlna	0.1716	0.1656	0.1620	0.1680	0.1901	0.1989	0.2033	0.1999	0.1971	0.2053	0.2023	0.1834
Cluj	Bonțida	0.2299	0.2821	0.2367	0.2327	0.2323	0.2525	0.2475	0.2366	0.2269	0.2288	0.2454	0.2249
Cluj	Borșa	0.2114	0.2263	0.2226	0.2227	0.2023	0.2101	0.2381	0.2463	0.2458	0.2318	0.2565	0.2123
Cluj	Buza	0.2554	0.2297	0.2359	0.2357	0.2480	0.2658	0.2828	0.2621	0.2378	0.2335	0.2960	0.2699
Cluj	Căianu	0.2230	0.1974	0.1653	0.1678	0.1719	0.1682	0.1804	0.1859	0.1803	0.1926	0.1893	0.1572
Cluj	Călărași	0.1925	0.2057	0.1925	0.1948	0.2066	0.1852	0.1859	0.2003	0.1899	0.1851	0.1944	0.1837
Cluj	Călățele	0.2183	0.2292	0.2339	0.2357	0.2450	0.2538	0.2543	0.2460	0.2428	0.2299	0.2668	0.2355
Cluj	Cămărașu	0.2075	0.2177	0.2320	0.2327	0.2257	0.2295	0.2416	0.2537	0.2482	0.2252	0.2467	0.2236

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Cluj	Căpușu Mare	0.2248	0.2357	0.2436	0.2297	0.2380	0.2623	0.2452	0.2555	0.2101	0.2556	0.2427	0.2159
Cluj	Cășeu	0.1791	0.1764	0.1717	0.1946	0.1759	0.1881	0.1934	0.1981	0.1903	0.1835	0.1981	0.1874
Cluj	Cățcău	0.2125	0.2280	0.2186	0.2241	0.2244	0.2109	0.2403	0.2776	0.2704	0.2797	0.2678	0.2422
Cluj	Cătina	0.2107	0.2105	0.2149	0.2060	0.2169	0.2388	0.2427	0.2708	0.2689	0.2384	0.2417	0.2191
Cluj	Ceanu Mare	0.1841	0.2023	0.1920	0.1977	0.2080	0.2283	0.2233	0.2226	0.2159	0.2009	0.2191	0.1975
Cluj	Chinteni	0.1691	0.1947	0.1618	0.1589	0.1450	0.1934	0.1684	0.1679	0.1599	0.1684	0.2179	0.2440
Cluj	Chiuești	0.2043	0.2149	0.2090	0.2305	0.2233	0.2211	0.2285	0.2329	0.2140	0.2002	0.2269	0.2041
Cluj	Ciucea	0.2651	0.2843	0.2671	0.2699	0.2483	0.2849	0.2794	0.2677	0.2795	0.2619	0.2765	0.2440
Cluj	Ciurila	0.1746	0.1790	0.1979	0.2027	0.1937	0.1993	0.1784	0.2320	0.2021	0.2170	0.2181	0.2063
Cluj	Cojocna	0.1333	0.1480	0.1594	0.1494	0.1343	0.1496	0.1572	0.1593	0.1309	0.1442	0.1468	0.1285
Cluj	Cornești	0.1953	0.2150	0.1921	0.2057	0.2267	0.2272	0.2353	0.2347	0.2142	0.2194	0.2257	0.2173
Cluj	Cuzdrioara	0.1586	0.1788	0.1537	0.1646	0.1670	0.1790	0.1980	0.2050	0.1730	0.1671	0.1970	0.1659
Cluj	Dăbâca	0.2709	0.2782	0.2670	0.2674	0.2897	0.2723	0.2899	0.2869	0.3001	0.2624	0.2912	0.2592
Cluj	Feleacu	0.1634	0.1674	0.1399	0.1444	0.1541	0.1593	0.1700	0.1719	0.1597	0.1785	0.2023	0.1609
Cluj	Fizeșu Gherlii	0.1775	0.1878	0.1788	0.1721	0.1707	0.1762	0.1851	0.1902	0.2076	0.1837	0.1695	0.1540
Cluj	Florești	0.3442	0.3421	0.3354	0.3497	0.2588	0.2668	0.3480	0.3397	0.3486	0.3252	0.3510	0.3166
Cluj	Frata	0.1947	0.1999	0.2071	0.2212	0.2308	0.2268	0.2557	0.2469	0.2352	0.2277	0.2427	0.2184
Cluj	Gârbău	0.1439	0.1592	0.1522	0.1564	0.1390	0.1637	0.1715	0.1713	0.1522	0.1642	0.1708	0.1480
Cluj	Geaca	0.2143	0.2149	0.2290	0.2288	0.2290	0.2532	0.2476	0.2646	0.2397	0.2445	0.2615	0.2368
Cluj	Gilău	0.1885	0.2088	0.2038	0.2248	0.2193	0.2146	0.2160	0.2230	0.2046	0.2323	0.2581	0.2094
Cluj	Iara	0.1416	0.1561	0.1589	0.1429	0.1429	0.1356	0.1460	0.1476	0.1371	0.1379	0.1423	0.1295
Cluj	Iclod	0.2001	0.1960	0.1784	0.1811	0.1854	0.1900	0.1972	0.1977	0.1738	0.1777	0.1830	0.1644
Cluj	Izvoru Crișului	0.2551	0.2710	0.2472	0.2598	0.2317	0.2560	0.2654	0.2669	0.2472	0.2363	0.2560	0.2286
Cluj	Jichișu de Jos	0.1335	0.1336	0.1277	0.1325	0.1349	0.1617	0.1516	0.1671	0.1432	0.1467	0.1656	0.1613

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Cluj	Jucu	0.1604	0.1907	0.1737	0.1874	0.2133	0.2096	0.2172	0.2350	0.2083	0.2383	0.2297	0.2218
Cluj	Luna	0.1925	0.2017	0.1922	0.1896	0.1966	0.1758	0.2127	0.2129	0.2008	0.1942	0.2191	0.1867
Cluj	Măguri-Răcățau	0.2675	0.2886	0.2565	0.2686	0.2430	0.2579	0.2693	0.2720	0.2405	0.2234	0.2444	0.2225
Cluj	Mănăstireni	0.2737	0.2648	0.2643	0.2659	0.2536	0.2758	0.2668	0.2743	0.2541	0.2533	0.2690	0.2551
Cluj	Mărgău	0.2380	0.2680	0.2606	0.2572	0.2622	0.2721	0.2587	0.2682	0.2433	0.2481	0.2599	0.2313
Cluj	Mărișel	0.2506	0.2354	0.2238	0.2598	0.2447	0.2575	0.2576	0.2494	0.2414	0.2350	0.2468	0.2358
Cluj	Mica	0.1495	0.1417	0.1316	0.1492	0.1439	0.1556	0.1401	0.1635	0.1407	0.1322	0.1450	0.1359
Cluj	Mihai Viteazu	0.1865	0.1944	0.1823	0.2271	0.2211	0.2106	0.2129	0.2138	0.2026	0.1916	0.2148	0.1941
Cluj	Mintiu Gherlii	0.1604	0.1626	0.1566	0.1447	0.1498	0.1470	0.1430	0.1776	0.1492	0.1594	0.1748	0.1621
Cluj	Mociu	0.2016	0.2024	0.2151	0.2069	0.2261	0.2599	0.2588	0.2558	0.2870	0.2361	0.2473	0.2252
Cluj	Moldovenești	0.2429	0.2475	0.2403	0.2492	0.2458	0.2546	0.2744	0.2663	0.2552	0.2457	0.2602	0.2389
Cluj	Negreni	0.1977	0.1993	0.1964	0.2024	0.2135	0.2132	0.2191	0.2650	0.2255	0.2402	0.2390	0.2080
Cluj	Pălatca	0.2311	0.2367	0.2263	0.2500	0.2316	0.2676	0.2627	0.2512	0.2394	0.2463	0.2662	0.2484
Cluj	Panticeu	0.2152	0.2148	0.2166	0.2212	0.2140	0.2372	0.2277	0.2353	0.2121	0.2518	0.2634	0.2536
Cluj	Petreștii de Jos	0.1582	0.1557	0.1646	0.1565	0.1678	0.1964	0.1656	0.1671	0.1476	0.1618	0.1629	0.1467
Cluj	Ploscoș	0.2109	0.2305	0.2144	0.2397	0.2227	0.2435	0.2720	0.2575	0.2186	0.2243	0.2364	0.1935
Cluj	Poieni	0.2002	0.2166	0.2090	0.2162	0.2080	0.2097	0.2081	0.2217	0.2046	0.2070	0.2292	0.1990
Cluj	Râșca	0.2376	0.2463	0.2398	0.2546	0.2384	0.2508	0.2708	0.2644	0.2440	0.2556	0.2673	0.2333
Cluj	Recea-Cristur	0.2183	0.2479	0.2336	0.2326	0.2395	0.2396	0.2351	0.2760	0.2733	0.2085	0.2296	0.2269
Cluj	Săcuieu	0.2456	0.2520	0.2302	0.2460	0.2509	0.2695	0.2689	0.2621	0.2677	0.2762	0.2975	0.2715
Cluj	Sâncraiu	0.2409	0.2483	0.2460	0.2517	0.2547	0.2637	0.2930	0.2636	0.2429	0.2463	0.2588	0.2844
Cluj	Săndulești	0.2245	0.2376	0.2137	0.2085	0.2160	0.2298	0.2306	0.2400	0.2114	0.2132	0.2306	0.2150
Cluj	Sânmărtin	0.1660	0.1848	0.1668	0.1819	0.1786	0.1798	0.1875	0.2035	0.1735	0.1715	0.2003	0.1683
Cluj	Sânpaul	0.1578	0.1596	0.1496	0.1550	0.1379	0.1404	0.1487	0.1515	0.1385	0.1342	0.1498	0.1341

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Cluj	Săvădisla	0.1803	0.1962	0.1954	0.1857	0.1636	0.1745	0.1861	0.1767	0.1780	0.1760	0.1922	0.1719
Cluj	Sic	0.1914	0.2050	0.1996	0.1964	0.1945	0.2315	0.2432	0.2178	0.1951	0.1920	0.2038	0.1853
Cluj	Suatu	0.2105	0.2372	0.2114	0.2170	0.2215	0.2203	0.2555	0.2351	0.2360	0.2509	0.2209	0.2042
Cluj	Țaga	0.2184	0.2451	0.2852	0.2381	0.2439	0.2478	0.2554	0.2548	0.2355	0.2179	0.2614	0.2543
Cluj	Tritenii de Jos	0.1913	0.1988	0.1945	0.1867	0.2281	0.2242	0.2214	0.2223	0.2301	0.2245	0.2535	0.2279
Cluj	Tureni	0.1418	0.1635	0.1521	0.1566	0.1400	0.1496	0.1621	0.1506	0.1505	0.1401	0.1661	0.1500
Cluj	Unguraș	0.2242	0.2217	0.2122	0.2151	0.1995	0.2056	0.2099	0.2226	0.2188	0.1971	0.2156	0.1963
Cluj	Vad	0.1852	0.2049	0.1993	0.2008	0.1797	0.2365	0.2144	0.2410	0.2053	0.2300	0.2402	0.2263
Cluj	Valea Ierii	0.2675	0.3063	0.2684	0.2850	0.2798	0.2889	0.2976	0.2806	0.2614	0.2402	0.2709	0.2443
Cluj	Viișoara	0.2267	0.2642	0.2313	0.2566	0.2353	0.2652	0.2750	0.2432	0.2446	0.2306	0.2485	0.2198
Cluj	Vultureni	0.1488	0.1711	0.1619	0.1657	0.1659	0.1846	0.1929	0.1954	0.1746	0.1801	0.1898	0.1849
Maramureș	Ardusat	0.2418	0.2468	0.2276	0.2403	0.2438	0.2360	0.2408	0.2474	0.2240	0.2206	0.2315	0.2173
Maramureș	Ariniș	0.2888	0.3174	0.3000	0.3147	0.3095	0.3387	0.3554	0.3356	0.2758	0.2791	0.3010	0.2894
Maramureș	Asuaju de Sus	0.2442	0.2541	0.2641	0.2676	0.2646	0.2702	0.2534	0.2493	0.2405	0.2247	0.2462	0.2214
Maramureș	Băița de Sub Cod	0.2290	0.2403	0.2639	0.2566	0.2441	0.2511	0.2441	0.2566	0.2291	0.2330	0.2476	0.2281
Maramureș	Băiuț	0.2224	0.2387	0.2337	0.2600	0.2501	0.2462	0.2589	0.2518	0.2279	0.2136	0.2874	0.2184
Maramureș	Bărsana	0.2207	0.2552	0.2388	0.2564	0.2515	0.2540	0.2531	0.2593	0.2305	0.2408	0.2670	0.2439
Maramureș	Băsești	0.2338	0.2447	0.2758	0.2672	0.2754	0.2696	0.2699	0.2746	0.2604	0.2498	0.2479	0.2393
Maramureș	Bicaz	0.2230	0.2273	0.2754	0.2749	0.2477	0.2514	0.2535	0.2484	0.2482	0.2145	0.2530	0.2370
Maramureș	Bistra	0.2605	0.2732	0.2776	0.2743	0.2821	0.2869	0.3037	0.2936	0.2552	0.2599	0.2743	0.2492
Maramureș	Bocicioiu Mare	0.2268	0.2247	0.2137	0.2144	0.2279	0.2166	0.2408	0.2192	0.2012	0.1783	0.2012	0.1864
Maramureș	Bogdan Vodă	0.2013	0.2094	0.2018	0.2145	0.2317	0.2221	0.2308	0.2808	0.2449	0.2233	0.2411	0.2165
Maramureș	Boiu Mare	0.2625	0.3037	0.2885	0.2743	0.2761	0.2694	0.2822	0.2704	0.2573	0.2541	0.2665	0.2278
Maramureș	Botiza	0.2322	0.2603	0.2528	0.2323	0.2510	0.2582	0.2577	0.2589	0.2415	0.2323	0.2644	0.2536

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Maramureș	Budești	0.2577	0.2538	0.2420	0.2484	0.2772	0.2733	0.3049	0.2881	0.2854	0.2733	0.3414	0.3246
Maramureș	Călinești	0.2126	0.2243	0.2270	0.2158	0.2604	0.2461	0.2596	0.2600	0.2398	0.2443	0.2741	0.2369
Maramureș	Câmpulung la Tis	0.2260	0.2369	0.2222	0.2255	0.2292	0.2283	0.2279	0.2213	0.2005	0.2004	0.2119	0.1962
Maramureș	Cernești	0.2735	0.2855	0.2617	0.2493	0.2690	0.2615	0.2817	0.2731	0.2575	0.2531	0.2671	0.2141
Maramureș	Cicârlău	0.2162	0.2349	0.2144	0.2208	0.2335	0.2330	0.2482	0.2484	0.2399	0.2154	0.2348	0.2115
Maramureș	Coaș	0.2497	0.2619	0.2637	0.2637	0.2697	0.2759	0.2669	0.2636	0.2187	0.2351	0.2530	0.2495
Maramureș	Colțău	0.2546	0.2796	0.2796	0.2770	0.2697	0.2775	0.2988	0.3087	0.2861	0.2799	0.3035	0.2585
Maramureș	Copalnic-Mănăștu	0.2674	0.2909	0.2582	0.2979	0.2963	0.2965	0.3114	0.3135	0.3099	0.2982	0.3288	0.3067
Maramureș	Coroieni	0.2503	0.2570	0.2701	0.2598	0.2530	0.2657	0.2817	0.2758	0.2584	0.2417	0.2805	0.2690
Maramureș	Cupșeni	0.1792	0.1875	0.1809	0.1834	0.1892	0.1799	0.1966	0.1811	0.1705	0.1541	0.1804	0.1921
Maramureș	Desești	0.2009	0.2124	0.2094	0.2278	0.2198	0.2167	0.2422	0.2625	0.2382	0.2447	0.2210	0.2059
Maramureș	Dumbrăvița	0.2757	0.2853	0.2741	0.2993	0.2999	0.2840	0.3294	0.3341	0.3187	0.2870	0.3022	0.2889
Maramureș	Fărcașa	0.2875	0.3271	0.2933	0.3274	0.3526	0.3612	0.3881	0.3693	0.3492	0.3639	0.3560	0.3392
Maramureș	Gârdani	0.2343	0.2380	0.2552	0.2240	0.2177	0.2156	0.2260	0.2212	0.1957	0.1993	0.2343	0.2059
Maramureș	Giulești	0.2186	0.2219	0.2300	0.2115	0.2404	0.2470	0.2559	0.2437	0.2481	0.2390	0.2530	0.2405
Maramureș	Groși	0.2063	0.2168	0.2197	0.2176	0.2342	0.2239	0.2267	0.2213	0.2010	0.2117	0.2440	0.1907
Maramureș	Groșii Țibleșului	0.2390	0.2451	0.2469	0.2393	0.2662	0.2920	0.2571	0.2493	0.2365	0.2252	0.2462	0.2106
Maramureș	Ieud	0.2327	0.2269	0.2058	0.2355	0.2321	0.2232	0.2551	0.2567	0.2368	0.2273	0.2477	0.2264
Maramureș	Lăpuș	0.2296	0.2260	0.2200	0.2236	0.2313	0.2275	0.2430	0.2470	0.2266	0.2150	0.2431	0.2193
Maramureș	Leordina	0.2396	0.2602	0.2329	0.2486	0.2806	0.2730	0.2694	0.2644	0.2294	0.2505	0.2657	0.2442
Maramureș	Mireșu Mare	0.2591	0.2694	0.2524	0.2608	0.2748	0.2553	0.2732	0.2515	0.2467	0.2320	0.2483	0.2441
Maramureș	Moisei	0.2132	0.2290	0.2402	0.2425	0.2345	0.2296	0.2383	0.2582	0.2494	0.2344	0.2497	0.2362
Maramureș	Oarța de Jos	0.2058	0.2072	0.1943	0.2349	0.2372	0.2286	0.2326	0.2231	0.2069	0.2128	0.2349	0.2043
Maramureș	Ocna Șugatag	0.2391	0.2401	0.2138	0.2086	0.2362	0.2309	0.2479	0.2372	0.2530	0.2145	0.2323	0.2206

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Maramureș	Oncești	0.2560	0.2553	0.2408	0.2495	0.2472	0.2387	0.2381	0.2444	0.2313	0.2115	0.2464	0.2575
Maramureș	Petrova	0.2726	0.2892	0.2717	0.3008	0.2854	0.2922	0.3199	0.2983	0.2740	0.2720	0.3111	0.2795
Maramureș	Poienile de Sub	0.2696	0.2913	0.2910	0.2903	0.2931	0.3115	0.3184	0.3038	0.2957	0.2888	0.3033	0.2883
Maramureș	Poienile Izei	0.2446	0.2667	0.2897	0.2603	0.2569	0.2715	0.2985	0.2584	0.2406	0.2416	0.2525	0.2365
Maramureș	Recea	0.1814	0.1826	0.1802	0.1881	0.1865	0.2004	0.1905	0.2050	0.1837	0.2100	0.2160	0.2000
Maramureș	Remetea Chioarul	0.2554	0.2573	0.2530	0.2579	0.2679	0.2685	0.2803	0.2766	0.2750	0.2764	0.2898	0.2483
Maramureș	Remeți	0.2450	0.2390	0.2104	0.2335	0.2463	0.2379	0.2529	0.2537	0.2275	0.2265	0.2376	0.2285
Maramureș	Repedea	0.2692	0.2761	0.2718	0.2700	0.2573	0.2794	0.2938	0.2919	0.2653	0.2545	0.2784	0.2503
Maramureș	Rona de Jos	0.2230	0.2480	0.2284	0.2453	0.2520	0.2583	0.2706	0.2622	0.2397	0.2420	0.2703	0.2276
Maramureș	Rona de Sus	0.2378	0.2483	0.2364	0.2354	0.2381	0.2439	0.2431	0.2343	0.2146	0.2160	0.2480	0.2094
Maramureș	Rozavlea	0.2816	0.2793	0.2649	0.2771	0.2683	0.2606	0.2781	0.2535	0.2280	0.2336	0.2645	0.2697
Maramureș	Ruscova	0.2519	0.2612	0.2485	0.2554	0.2528	0.2518	0.2565	0.2632	0.2324	0.2300	0.2370	0.2179
Maramureș	Săcălășeni	0.2611	0.2660	0.2654	0.2866	0.3033	0.2833	0.2998	0.3550	0.3063	0.2803	0.2724	0.2735
Maramureș	Săcel	0.2137	0.2314	0.2050	0.2315	0.2218	0.2196	0.2314	0.2299	0.1967	0.2018	0.2038	0.1897
Maramureș	Sălsig	0.2938	0.2884	0.2678	0.2843	0.3045	0.3080	0.3227	0.3106	0.2758	0.2880	0.2940	0.2933
Maramureș	Săpânța	0.2127	0.2209	0.2286	0.2124	0.2205	0.2215	0.2251	0.2282	0.2188	0.1918	0.2089	0.1922
Maramureș	Sarasău	0.2174	0.2533	0.2089	0.2296	0.2390	0.2241	0.2227	0.2327	0.2151	0.2022	0.2383	0.2547
Maramureș	Satulung	0.2680	0.2761	0.2587	0.2762	0.3012	0.2887	0.2864	0.3107	0.2816	0.2934	0.3034	0.2882
Maramureș	Șieu	0.2337	0.2538	0.2699	0.2548	0.2553	0.2495	0.2515	0.2768	0.2338	0.2332	0.2594	0.2294
Maramureș	Șișești	0.2243	0.2326	0.2301	0.2399	0.2327	0.2370	0.2495	0.2456	0.2266	0.2348	0.2568	0.2209
Maramureș	Strâmtura	0.2198	0.2697	0.2333	0.2413	0.2305	0.2293	0.2404	0.2316	0.2156	0.2071	0.2270	0.2043
Maramureș	Suciu de Sus	0.2282	0.2559	0.2238	0.2328	0.2510	0.2425	0.2421	0.2462	0.2232	0.2156	0.2256	0.2177
Maramureș	Vadu Izei	0.2309	0.2388	0.2228	0.2274	0.2243	0.2389	0.2340	0.2284	0.2124	0.2085	0.2487	0.2377
Maramureș	Valea Chioarului	0.2791	0.2876	0.2839	0.2791	0.2849	0.3013	0.2788	0.2769	0.2522	0.2741	0.2704	0.2499

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Maramureș	Vima Mică	0.2544	0.2562	0.2506	0.2447	0.2478	0.2595	0.2735	0.2468	0.2262	0.2168	0.2343	0.2352
Maramureș	Vișeu de Jos	0.2145	0.2182	0.2230	0.2277	0.2229	0.2369	0.2364	0.2347	0.2100	0.2010	0.2280	0.2135
Sălaj	Agrij	0.2404	0.2705	0.2585	0.2652	0.2654	0.2656	0.2765	0.2707	0.2572	0.2597	0.3054	0.2443
Sălaj	Almașu	0.1959	0.2200	0.2210	0.2448	0.2372	0.2461	0.2388	0.2402	0.2395	0.2391	0.2652	0.2459
Sălaj	Băbeni	0.1998	0.2325	0.2206	0.2298	0.2124	0.2282	0.2489	0.2381	0.2189	0.2292	0.2416	0.2131
Sălaj	Bălan	0.2184	0.2374	0.2233	0.2413	0.2218	0.2200	0.2357	0.2381	0.2135	0.2395	0.2466	0.2146
Sălaj	Bănișor	0.1940	0.2171	0.2176	0.2103	0.2084	0.2123	0.2184	0.2184	0.2046	0.2018	0.2203	0.2055
Sălaj	Benesat	0.2037	0.2387	0.2286	0.2274	0.2197	0.2147	0.2401	0.2264	0.2107	0.2127	0.2294	0.2027
Sălaj	Bobota	0.1910	0.2113	0.1862	0.1891	0.1999	0.2044	0.2079	0.2008	0.1878	0.1867	0.2077	0.1902
Sălaj	Bocșa	0.2351	0.2554	0.2372	0.2432	0.2417	0.2333	0.2565	0.2424	0.2409	0.2331	0.2559	0.2541
Sălaj	Boghiș	0.2580	0.2754	0.2834	0.2871	0.2869	0.3012	0.3103	0.3053	0.2778	0.2736	0.2843	0.2660
Sălaj	Buciumi	0.2250	0.2516	0.2462	0.2401	0.2373	0.2565	0.2570	0.2641	0.2686	0.2622	0.2954	0.2445
Sălaj	Camăr	0.2406	0.2738	0.2576	0.2745	0.2666	0.2673	0.2542	0.2516	0.2346	0.2374	0.2825	0.2399
Sălaj	Carastelec	0.2086	0.2469	0.2618	0.2764	0.2736	0.2806	0.2865	0.3004	0.2839	0.2645	0.2925	0.2620
Sălaj	Chieșd	0.1908	0.2184	0.2125	0.2366	0.2156	0.2194	0.2238	0.2221	0.2043	0.1927	0.2200	0.2178
Sălaj	Cizer	0.2139	0.2311	0.2441	0.2508	0.2440	0.2560	0.2524	0.2607	0.2741	0.2516	0.2699	0.2689
Sălaj	Coșeiu	0.2302	0.2444	0.2351	0.2398	0.2365	0.2417	0.2420	0.2564	0.2359	0.2404	0.2364	0.2144
Sălaj	Crasna	0.3139	0.3607	0.2739	0.2864	0.3597	0.3045	0.3330	0.3180	0.3071	0.2997	0.3577	0.2991
Sălaj	Creaca	0.1843	0.2088	0.1987	0.2009	0.1903	0.2027	0.2176	0.2003	0.1973	0.1836	0.2264	0.1962
Sălaj	Crișeni	0.1760	0.1967	0.2063	0.2437	0.2220	0.1856	0.1959	0.2058	0.1946	0.1867	0.1885	0.1728
Sălaj	Cristolț	0.2305	0.2761	0.2789	0.2685	0.2521	0.2633	0.2679	0.2637	0.2694	0.2437	0.2526	0.2288
Sălaj	Cuzăplac	0.2153	0.2528	0.2612	0.2750	0.2665	0.2812	0.2847	0.2821	0.2712	0.2827	0.3024	0.3049
Sălaj	Dobrin	0.2123	0.2465	0.2285	0.2530	0.2460	0.2449	0.2514	0.2527	0.2395	0.2450	0.2635	0.2278
Sălaj	Dragu	0.2165	0.2488	0.2474	0.2454	0.2471	0.2810	0.2625	0.2648	0.2584	0.2569	0.2477	0.2422

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sălaj	Fildu de Jos	0.2376	0.2779	0.2892	0.2801	0.2776	0.2931	0.3105	0.2913	0.2373	0.2391	0.2477	0.2143
Sălaj	Gâlgău	0.2452	0.2494	0.2444	0.2409	0.2492	0.2789	0.2809	0.2955	0.2801	0.2957	0.3056	0.2837
Sălaj	Gârbou	0.1864	0.2316	0.2175	0.2261	0.2238	0.2312	0.2229	0.2221	0.2058	0.2012	0.2142	0.1989
Sălaj	Halmășd	0.2120	0.2398	0.2289	0.2261	0.2198	0.2308	0.2261	0.2193	0.2153	0.2042	0.2251	0.2097
Sălaj	Hereclean	0.2020	0.2292	0.2177	0.2261	0.2204	0.2283	0.2490	0.2311	0.2355	0.2169	0.2296	0.1994
Sălaj	Hida	0.2607	0.2734	0.2539	0.2586	0.2754	0.2690	0.2975	0.2783	0.2793	0.2711	0.2991	0.2656
Sălaj	Horoatu Crasnei	0.2132	0.2690	0.2893	0.2437	0.2340	0.2579	0.2416	0.2498	0.2197	0.2310	0.2483	0.2314
Sălaj	Ileanda	0.3428	0.3414	0.3295	0.3269	0.3136	0.3387	0.3358	0.3218	0.3099	0.3338	0.3467	0.3092
Sălaj	Ip	0.2512	0.2482	0.2333	0.2326	0.2176	0.2302	0.2401	0.2319	0.2165	0.2083	0.2248	0.2127
Sălaj	Letca	0.2508	0.2577	0.2495	0.2688	0.2751	0.2735	0.2743	0.2842	0.2492	0.2659	0.2752	0.2608
Sălaj	Lozna	0.2618	0.2751	0.2733	0.2804	0.2820	0.3135	0.2988	0.2689	0.2177	0.2402	0.2358	0.2183
Sălaj	Măeriște	0.1989	0.1968	0.1956	0.2085	0.1987	0.1975	0.2060	0.1987	0.1810	0.1816	0.2009	0.1824
Sălaj	Marca	0.1774	0.1906	0.1845	0.1956	0.1972	0.2039	0.2106	0.1971	0.1802	0.1768	0.2016	0.2108
Sălaj	Meseșenii de Jos	0.1990	0.2235	0.2008	0.2138	0.2114	0.2119	0.2180	0.2057	0.1904	0.2038	0.2102	0.2100
Sălaj	Mirșid	0.1901	0.1961	0.2011	0.2081	0.2071	0.2122	0.2275	0.2246	0.2086	0.2063	0.2199	0.2026
Sălaj	Năpradea	0.2435	0.2684	0.2618	0.2641	0.2558	0.2552	0.2747	0.2683	0.2674	0.2632	0.2747	0.2604
Sălaj	Nușfalău	0.3196	0.3335	0.3084	0.3161	0.3158	0.3356	0.3429	0.3089	0.2790	0.2537	0.2727	0.2629
Sălaj	Pericei	0.2826	0.2986	0.2729	0.2903	0.2617	0.2600	0.2711	0.2584	0.2608	0.2653	0.3144	0.2712
Sălaj	Plopiș	0.2488	0.2621	0.2469	0.2521	0.2479	0.2619	0.2705	0.2671	0.2484	0.2425	0.2503	0.2328
Sălaj	Poiana Blenchii	0.2388	0.2574	0.2496	0.2667	0.2570	0.2552	0.2768	0.2324	0.2165	0.2136	0.2404	0.2097
Sălaj	Românași	0.2337	0.2269	0.2169	0.2211	0.2237	0.2151	0.2378	0.2283	0.2135	0.2559	0.2289	0.2028
Sălaj	Rus	0.3262	0.3304	0.3055	0.3285	0.3141	0.3220	0.3567	0.3464	0.2959	0.3103	0.3283	0.2737
Sălaj	Sâg	0.2860	0.3192	0.2868	0.2908	0.3349	0.2897	0.2798	0.2920	0.2860	0.2603	0.3006	0.2520
Sălaj	Sălățiș	0.2387	0.2414	0.2237	0.2313	0.2260	0.2234	0.2393	0.2239	0.2100	0.2122	0.2173	0.2043

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sălaj	Șamșud	0.2541	0.2588	0.2618	0.2575	0.2339	0.2344	0.2342	0.2228	0.2163	0.1940	0.1997	0.1972
Sălaj	Sânmihaiu Almașu	0.2292	0.2427	0.2173	0.2362	0.2263	0.2292	0.2498	0.2779	0.2106	0.2269	0.2586	0.2324
Sălaj	Șarmășag	0.2574	0.2908	0.2490	0.2490	0.2341	0.2561	0.2645	0.2426	0.2737	0.2680	0.2663	0.2317
Sălaj	Șimișna	0.2567	0.2762	0.2322	0.2519	0.2545	0.2504	0.2813	0.2648	0.2625	0.2864	0.2860	0.2610
Sălaj	Someș-Odorhei	0.2171	0.2297	0.2281	0.2354	0.2443	0.2416	0.2544	0.2731	0.2544	0.2421	0.2911	0.2223
Sălaj	Surduc	0.2434	0.2541	0.2616	0.2531	0.2412	0.2680	0.2640	0.2485	0.2328	0.2406	0.2460	0.2394
Sălaj	Treznea	0.2217	0.2186	0.2332	0.2154	0.2038	0.2137	0.2220	0.2264	0.2024	0.2014	0.2253	0.1909
Sălaj	Valcău de Jos	0.2818	0.2810	0.2590	0.2704	0.2589	0.2722	0.2899	0.2634	0.2662	0.2702	0.3112	0.2640
Sălaj	Vârșolț	0.2322	0.2457	0.2283	0.2406	0.2508	0.2510	0.2662	0.2515	0.2250	0.2190	0.2710	0.2518
Sălaj	Zalha	0.3239	0.3255	0.3281	0.3060	0.2775	0.2744	0.2900	0.2672	0.2344	0.2814	0.2955	0.2682
Sălaj	Zimbor	0.2559	0.2925	0.2640	0.3091	0.2684	0.2907	0.3070	0.2581	0.2763	0.2973	0.3178	0.2682
Satu Mare	Acâș	0.2260	0.2457	0.2347	0.2423	0.2524	0.2429	0.2470	0.2399	0.2225	0.2104	0.2305	0.2202
Satu Mare	Agrîș	0.1617	0.1617	0.1510	0.1519	0.1479	0.1258	0.1311	0.1238	0.1135	0.0990	0.1192	0.0986
Satu Mare	Andrid	0.2216	0.2783	0.2462	0.2466	0.2497	0.2358	0.2450	0.2472	0.2278	0.2086	0.2322	0.2093
Satu Mare	Apa	0.2011	0.2050	0.2029	0.2088	0.2065	0.1958	0.2115	0.2032	0.1959	0.1945	0.2218	0.2042
Satu Mare	Bârsău	0.2165	0.2049	0.1963	0.2070	0.2009	0.2161	0.2303	0.2640	0.2324	0.2249	0.2314	0.2021
Satu Mare	Bătarci	0.1908	0.1867	0.1934	0.1866	0.1782	0.1881	0.1909	0.1905	0.1770	0.1723	0.1925	0.1839
Satu Mare	Belciug	0.1285	0.1449	0.1439	0.1714	0.1695	0.1415	0.1519	0.1455	0.1326	0.1062	0.1468	0.1405
Satu Mare	Berveni	0.2224	0.2298	0.2155	0.2185	0.2046	0.2085	0.2181	0.2198	0.1966	0.2142	0.2292	0.2043
Satu Mare	Bixad	0.1867	0.2161	0.2303	0.2166	0.2145	0.2059	0.2115	0.2189	0.1947	0.2062	0.2196	0.1936
Satu Mare	Bogdand	0.1993	0.2049	0.2043	0.2074	0.2281	0.2041	0.2135	0.2093	0.1979	0.1903	0.2102	0.1974
Satu Mare	Botiz	0.1616	0.1590	0.1601	0.1686	0.1557	0.1504	0.1525	0.1367	0.1405	0.1215	0.1428	0.1307
Satu Mare	Călinești-Oaș	0.2165	0.2196	0.2142	0.2121	0.2156	0.2152	0.2088	0.2108	0.1961	0.1869	0.2123	0.1932
Satu Mare	Cămărzana	0.2000	0.2136	0.2064	0.2096	0.2036	0.1857	0.1995	0.2050	0.1908	0.1835	0.2506	0.2230

Anexe

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Satu Mare	Cămin	0.2312	0.2370	0.2288	0.2379	0.2274	0.2233	0.2189	0.2131	0.2007	0.1943	0.2595	0.2019
Satu Mare	Căpleni	0.1921	0.2088	0.1902	0.2033	0.2034	0.2106	0.2154	0.2154	0.2030	0.1938	0.2034	0.1923
Satu Mare	Căuaș	0.1965	0.2070	0.2011	0.1938	0.1825	0.1854	0.1881	0.1932	0.1692	0.1654	0.1826	0.1725
Satu Mare	Cehal	0.2473	0.2113	0.2096	0.2171	0.2142	0.2217	0.2383	0.2434	0.2068	0.2269	0.2516	0.2192
Satu Mare	Certeze	0.1314	0.1749	0.1627	0.1713	0.1732	0.1477	0.1537	0.1641	0.1444	0.1450	0.1593	0.1483
Satu Mare	Ciumești	0.2431	0.2448	0.2323	0.2333	0.2239	0.2053	0.2196	0.2041	0.1883	0.1965	0.1949	0.1712
Satu Mare	Craidorolț	0.1509	0.1717	0.1441	0.1465	0.1448	0.1355	0.1548	0.1409	0.1470	0.1589	0.1230	0.1087
Satu Mare	Crucișor	0.2162	0.2381	0.2227	0.2308	0.2261	0.2160	0.2297	0.2378	0.2104	0.2192	0.2360	0.2095
Satu Mare	Culciu	0.1412	0.1507	0.1532	0.1598	0.1546	0.1568	0.1634	0.1660	0.1511	0.1470	0.1640	0.1691
Satu Mare	Doba	0.1547	0.1527	0.1359	0.1371	0.1437	0.1411	0.1500	0.1513	0.1610	0.1266	0.1439	0.1260
Satu Mare	Dorolț	0.1576	0.1623	0.1534	0.1698	0.1529	0.1600	0.1574	0.1556	0.1175	0.1208	0.1383	0.1160
Satu Mare	Foieni	0.2755	0.2732	0.2658	0.2559	0.2528	0.2502	0.2568	0.2537	0.2419	0.2151	0.2502	0.2323
Satu Mare	Gherța Mică	0.2152	0.2212	0.2076	0.2144	0.2163	0.2021	0.2097	0.2049	0.1949	0.1904	0.2163	0.1919
Satu Mare	Halmeu	0.2151	0.2498	0.2352	0.2470	0.2360	0.2433	0.2541	0.2495	0.2292	0.2168	0.2466	0.2208
Satu Mare	Hodod	0.2241	0.2433	0.2229	0.2293	0.2281	0.2173	0.2499	0.2332	0.2149	0.2037	0.2273	0.2114
Satu Mare	Homoroad	0.1513	0.1552	0.1454	0.1586	0.1549	0.1613	0.1728	0.1756	0.1489	0.1579	0.1583	0.1452
Satu Mare	Lazuri	0.1375	0.1405	0.1435	0.1444	0.1323	0.1287	0.1453	0.1398	0.1214	0.1151	0.1288	0.1096
Satu Mare	Medieșu Aurit	0.1362	0.1419	0.1435	0.1428	0.1309	0.1428	0.1540	0.1565	0.1526	0.1422	0.1684	0.1445
Satu Mare	Micula	0.1569	0.1633	0.1513	0.1470	0.1449	0.1434	0.1504	0.1546	0.1395	0.1670	0.1750	0.1267
Satu Mare	Moftin	0.1878	0.2039	0.1884	0.2017	0.2005	0.2032	0.2034	0.1995	0.1940	0.2022	0.2163	0.2002
Satu Mare	Odoreu	0.1446	0.1567	0.1534	0.1401	0.1388	0.1516	0.1567	0.1583	0.1452	0.1429	0.1466	0.1322
Satu Mare	Orașu Nou	0.2202	0.2195	0.2110	0.2100	0.2144	0.2071	0.2321	0.2247	0.2318	0.2019	0.2265	0.1891
Satu Mare	Păulești	0.1652	0.1637	0.1610	0.1630	0.1607	0.1641	0.1518	0.1483	0.1421	0.1540	0.1729	0.1301
Satu Mare	Petrești	0.2699	0.2507	0.2313	0.2407	0.2277	0.2160	0.2130	0.2070	0.1666	0.1533	0.1784	0.1802

Avantaj competitiv în mediul rural din România

Județul	Comuna	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Satu Mare	Pir	0.2477	0.2559	0.2412	0.2454	0.2469	0.2376	0.2638	0.2576	0.2395	0.2211	0.2479	0.2507
Satu Mare	Pișcolt	0.2319	0.2626	0.2583	0.2491	0.2338	0.2250	0.2374	0.2388	0.2326	0.2236	0.2546	0.2244
Satu Mare	Pomi	0.2158	0.2431	0.2337	0.2496	0.2437	0.2382	0.2230	0.2157	0.1900	0.2094	0.2071	0.2206
Satu Mare	Porumbești	0.2166	0.2264	0.2135	0.2302	0.2196	0.2173	0.2141	0.2011	0.1907	0.1763	0.2002	0.1916
Satu Mare	Racșa	0.2018	0.2028	0.1945	0.2005	0.1968	0.1903	0.1933	0.1965	0.2017	0.2048	0.2255	0.1809
Satu Mare	Săcășeni	0.2424	0.2487	0.2369	0.2448	0.2358	0.2208	0.2286	0.2380	0.2260	0.2109	0.2149	0.1897
Satu Mare	Sanislău	0.1896	0.2111	0.2085	0.2108	0.2076	0.1982	0.2094	0.2182	0.1935	0.1773	0.2031	0.1838
Satu Mare	Santău	0.2073	0.2185	0.2010	0.1986	0.2099	0.2072	0.2074	0.2080	0.2341	0.1811	0.2164	0.2005
Satu Mare	Săuca	0.2126	0.2435	0.2365	0.2428	0.2361	0.2301	0.2473	0.2457	0.2432	0.2189	0.2351	0.2186
Satu Mare	Socond	0.1462	0.1488	0.1374	0.1341	0.1429	0.1442	0.1584	0.1653	0.1431	0.1349	0.1329	0.1311
Satu Mare	Supur	0.2352	0.2540	0.2406	0.2282	0.2279	0.2488	0.2510	0.2475	0.2313	0.2223	0.2456	0.2254
Satu Mare	Tarna Mare	0.2469	0.2885	0.2781	0.2600	0.2549	0.2541	0.2769	0.2539	0.2443	0.2416	0.2433	0.2093
Satu Mare	Târșolț	0.1876	0.2046	0.1845	0.1850	0.1975	0.1767	0.1856	0.1839	0.1709	0.1706	0.1765	0.1646
Satu Mare	Terebești	0.1293	0.1347	0.1272	0.1290	0.1688	0.1565	0.1528	0.1639	0.1469	0.1328	0.1557	0.1233
Satu Mare	Tiream	0.2269	0.2175	0.2141	0.2098	0.2161	0.2090	0.2141	0.2308	0.1972	0.1952	0.2060	0.1868
Satu Mare	Turț	0.2525	0.2656	0.2501	0.2568	0.2496	0.2540	0.2642	0.2481	0.2374	0.2334	0.2616	0.2197
Satu Mare	Turulung	0.2543	0.2546	0.2439	0.2432	0.2321	0.2229	0.2286	0.2402	0.2207	0.2112	0.2277	0.2122
Satu Mare	Urziceni	0.2208	0.2283	0.2277	0.2352	0.2248	0.2118	0.2067	0.2348	0.2016	0.2035	0.2199	0.1883
Satu Mare	Valea Vinului	0.2228	0.2325	0.2194	0.2306	0.2352	0.2426	0.2449	0.2250	0.2093	0.2016	0.2185	0.2004
Satu Mare	Vama	0.2257	0.2392	0.2333	0.2305	0.2213	0.2151	0.2261	0.2343	0.2107	0.2043	0.2295	0.2067
Satu Mare	Vetiș	0.1962	0.1885	0.1997	0.2012	0.2143	0.2073	0.2084	0.2014	0.1856	0.1768	0.1881	0.1678
Satu Mare	Viile Satu Mare	0.1338	0.1566	0.1571	0.1501	0.1492	0.1368	0.1367	0.1340	0.1180	0.1307	0.1464	0.1388

ISBN 978-606-37-2525-8